

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Malé projekty přeshraniční spolupráce

Kleinprojekte der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit

Milan Jeřábek
Petr Lauterbach
Annedore Bergfeld
Ina-Beate Gross

Ústí nad Labem, Leipzig, 2017

MALÉ PROJEKTY PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁČE

(Evaluace Fondu malých projektů Euroregionu Elbe/Labe 2007–2013, výsledek projektů r.č. EEL-0139-CZ-13.10.2016 a EEL-0165-SN-12.10.2016)

KLEINPROJEKTE DER GRENZÜBERSCHREITENDEN ZUSAMMENARBEIT

(Evaluierung des Kleinprojektesfonds der Euroregion Elbe/Labe 2007–2013, Ergebnis der Projekte Nr. EEL-0139-CZ-13.10.2016 und EEL-0165-SN-12.10.2016)

INSTITUTE / AUTORSKÝ KOLEKTIV:

**Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem /
Jan-Evangelista-Purkyně Universität**

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

DOC. RNDR. MILAN JEŘÁBEK, PH. D.

Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Geografický ústav / Masaryk-Universität,
Naturwissenschaftliche Fakultät, Geographisches Institut

ING. PETR LAUTERBACH

Přírodovědecká fakulta / Naturwissenschaftliche Fakultät

České mládeže 10

400 96 Ústí nad Labem

**Institut für Wirtschafts- und Regionalentwicklung /
Ústav pro hospodářský a regionální rozvoj**

IWR-Leipzig

Institut für Wirtschafts-
und Regionalentwicklung

DR. OEC. HABIL. ANNECORE BERGFELD

PROF. DR. OEC. HABIL. INA-BEATE GROSS

Max-Liebermann-Str. 4a

04159 Leipzig

RECENZE:

DOC. PAEDDR. JAROSLAV DOKOUPIL, PH.D.

Západočeská univerzita v Plzni

BEATE EBENHÖH

Euroregion Krušnohoří/Erzgebirge

Publikace je zpracována rovněž v německé verzi.

Die Veröffentlichung ist auch in der deutschen Version verarbeitet.

Ústí nad Labem, Leipzig 2017

ISBN: 978-80-87889-10-7

ÚVOD

Úvodní slovo autorů

Přeshraniční spolupráce se pro české území stala realitou zejména po politických, společenských a ekonomických změnách v návaznosti na „návrat do Evropy“ v 90. letech 20. století. Zásadní roli v jejím zapojení do regionálního rozvoje pohraničí sehrála nepochybně Evropská unie, a to prostřednictvím příslušných operačních programů (INTERREG resp. PHARE CBC). Vedle tzv. velkých (často investičních) projektů se podpora týkala (koneckonců týká dodnes) i projektů tzv. malých, zaměřených na aktivity směřující k vzájemnému poznávání, porozumění, setkávání nejrůznějších cílových skupin obyvatelstva (např. mládež, sportovci) či projekty v oblasti kultury, cestovního ruchu nebo veřejné správy (realizované prostřednictvím Fondu malých projektů / FMP).

U zrodu této publikace – přesněji projektu, v jehož rámci vznikla – byly (výzkumné) otázky:

- Jaký je reálný přínos právě malých projektů, zda jej lze nějakým – relativně exaktním – způsobem specifikovat?
- Které subjekty (aktéři) jsou do přeshraniční spolupráce touto formou zapojeni?
- Jak jsou projekty územně alokovány?

Jako modelový region, a to na základě dřívějších aktivit a kontaktů, jsme zvolili Euroregion Elbe/Labe (EEL), jeden z prvních, který se v rámci Česka etabloval. Zahrnuje území geograficky oboustranně diferencované, když jako extrémny lze uvést na jedné straně zhruba půlmilionovou aglomeraci Drážďan (na Labi) v konfrontaci s řídko osídlenou vrcholovou partií na české straně Krušných hor. Odlišnosti, ale pochopitelně i shodné rysy, pak můžeme identifikovat i v jiných oblastech (životní úrovni, službách, environmentální problematice atd.). Přesto, nebo právě proto, je zapotřebí společné problémy hledat, nacházet a realizovat jednotná řešení, opatření či přístupy. Z výsledných návrhů (projektů) pak profitují jak přímí aktéři jednotlivých akcí, tak jejich pasivní účastníci, v širším pojetí pak dotčené instituce, lokality a regiony. Získané poznatky si zaslouhují odpovídající prezentaci a propagaci, neboť tak mohou dát vzor (tzv. best practice) k následování. Veškeré informace prezentované ve 3. kapitole pocházejí z vlastního výzkumu. Doprovodný materiál proto postrádá obvyklou informaci o zdroji (pramenu) dat.

EEL zadal zpracování analýzy (evaluace) FMP na české straně akademickému pracovišti, na saské pak poradenské firmě, v obou případech již intenzivně působících ve výzkumu pohraničí.

Přírozně snahou řešitelského kolektivu bylo uchopit problematiku v obou projektech shodnou metodikou – např. jednotný dotazník pro řešitele. S ohledem na určitá specifika (mj. částečně odlišný přístup statistické služby) se tento záměr ne zcela podařilo realizovat. Tuto skutečnost lze ovšem – podle našeho názoru – obrátit v pozitivum. Ukazuje totiž širokou škálu možností, jejichž využití je však determinováno rámcovými (vnějšími, autory neovlivnitelnými) poměry. Čtenář necht' posoudí, zda i s tímto omezením, se nám podařilo přispět k poznání významu a role jak FMP, tak dílčích projektů, v přeshraniční spolupráci v česko-saském pohraničí.

Publikaci věnujeme dlouholetému jednateři saské části EEL Christianu Preußcherovi, jehož zdravotní stav mu bohužel nedovoluje nadále se zásadně podílet na česko-německé/saské spolupráci a rozvoji Euroregionu Elbe/Labe. Jsme však přesvědčeni, že nás na dálku sleduje a zároveň věříme, že poznatky zde prezentované mu udělají radost.

Předmluva ko-prezidentů EEL

Fondy malých projektů mají už roky zásadní význam pro přeshraniční spolupráci v česko-saských euroregionech. V první řadě spolufinancují malé projekty, díky kterým se vyvíjí rozmanité kontakty přes hranice. V popředí stojí setkávání lidí, které je základem budování porozumění a spolupráce. Zvláštní pozornost je při tom věnována dětem a mladistvým, neboť následující generace ponese velkou odpovědnost nejen za úspěšný vývoj pohraničního regionu, ale také za stále užší spolupráci v Evropě.

Pozitivní účinek velkého počtu malých projektů se nedá vyjádřit pouze v korunách nebo v eurech. Jakou hodnotu mají kontakty mezi českými a saskými dětmi, které zůstanou ve spojení třeba přes facebook po společném prázdninovém táboře a minimalizují tak rizika, setkat se jako dospělí se vzájemnou nedůvěrou nebo odporem. V zásadě je těžké, vyjádřit úspěch malých projektů pouze čísly, a to i přesto, že právě toto často požadují pochybovači z různých stran. Vývoj přeshraničních kontaktů mezi lidmi a institucemi se musí chápat jako hodnota, která je neodmyslitelná pro úspěšnou budoucnost přeshraničního regionu.

Předložená evaluace malých projektů v Euroregionu Elbe/Labe 2007-2013 je první rozsáhlý systematický výzkum tohoto charakteru a zaměřuje se na analýzu projektů a jejich administraci. Z výsledků budou vyvozena doporučení, jak postupovat při novém utváření budoucí podpory přeshraniční spolupráce za pomoci malých projektů. Je zřejmé, že je nutné posílit přeshraniční aktivitu v určitých oblastech regionu anebo oborech. Euroregiony využijí doporučení při realizaci, jak stávajícího programu přeshraniční spolupráce, tak k přípravě následného období po roce 2020. Kritické ohlédnutí určitě napomůže při volbě správné cesty vpřed.

Věra Nechybová

Primátorka statutárního města
Ústí nad Labem

Dirk Hilbert

Primátor zemského hlavního města
Dražďany

Projekty people-to-people pomáhají hojit rány minulosti

Po staletích konfliktů na většině evropských hranic zaznamenalo poslední půlstoletí v Evropě enormní nárůst přeshraničních iniciativ a rozličných nástrojů, které se snaží o sblížení lidí tam, kde tradičně existovaly hluboké rozdíly. Velmi specifickým typem jsou projekty Fondu malých projektů tzv. projekty people-to-people. Jejich význam v prohlubování vztahů mezi obyvateli pohraničí v mnoha středoevropských příhraničních oblastech je však sotva chápán v těch částech Evropy, které jsou více centrální, osídlené a rozvinuté, nebo v kancelářích, kde se navrhuje mnohé regulace, programy a směrnice, v místech, kde přeshraniční efekt není znám.

Pro evropské pohraniční regiony bylo nelehkým úkolem vysvětlit tento typ projektů autoritám EU, programovým manažerům a jiným. Díky otevřenému dialogu s Komisí, podpoře Výboru regionů a Evropského parlamentu (Výboru pro regionální rozvoj) byly učiněny významné kroky k zachování tohoto zvláštního nástroje na podporu přeshraniční spolupráce lidí.

V červenci 2017 na základě iniciativy lokálních politiků z příhraničních regionů, přijal Evropský výbor regionů Stanovisko k projektům people-to-people a malým projektům v programech přeshraniční spolupráce. Je důležité zdůraznit, že iniciátorem byl místostarosta malé příhraniční obce Rádlo, který je aktivní v Euroregionu Nisa v trojmezí česko-sasko-polském, ve Výboru regionů a také v Asociaci evropských hraničních regionů (AEBR).

I když evropská integrace nyní zažívá složité časy, zaznívají přesto i dobré zprávy z Evropy. Díky realizaci projektů people-to-people probíhá integrace, která denně napomáhá spolupráci obyvatel na evropských hranicích a v pohraničí. Management FMP umožňuje fungování nejrůznějších přeshraničních struktur v mnoha pohraničních oblastech. Je důležité zdůraznit, že tyto struktury (euroregiony) jsou hlavním hnacím motorem integrace v příslušných pohraničních oblastech.

Pohraniční regiony se také stávají viditelnější ve většině politických agend. Dne 20. září Evropská komise vydala sdělení Radě Evropského společenství a Evropskému parlamentu o Posílení růstu a koheze v pohraničních regionech EU, které obsahuje množství zajímavých návrhů konkrétních postupů, a v první řadě uznává přínos people-to-people projektů k transformaci pohraničních regionů, zvláště díky programu INTERREG (program EU na podporu přeshraniční spolupráce).

I když existují pochybnosti o evropské soudržnosti, jejím financování, a debaty na toto téma stále probíhají, mají všichni regionální účastníci povinnost vůči občanům z pohraničí obhajovat a zviditelnovat významnou roli přeshraničních intervencí na všech úrovních. Jen tak napomohou zhojit jizvy minulosti, které stále poznamenávají náš kontinent.

Martín Guillermo Ramírez

Generální sekretář AEBR
Berlin

OBSAH

ÚVOD	3
Úvodní slovo autorů.....	3
Předmluva ko-prezidentů EEL.....	5
Projekty people-to-people pomáhají hojit rány minulosti	6
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	9
SEZNAM TABULEK	11
SEZNAM PŘÍLOH.....	13
PŘEHLED ZKRATEK	14
POUŽÍVANÉ TOPOGRAFICKÉ POJMY – ČESKÁ A NĚMECKÁ VERZE.....	16
1. TEORETICKÁ ČÁST: PŘESHraniční SPOLUPRÁCE V REGIONÁLNÍM ROZVOJI.....	17
1. 1. Hranice a pohraničí – teoretický exkurs	17
1. 2. Problematika pohraničí v evropských dokumentech.....	22
1. 3. Problematika pohraničí a přeshraniční spolupráce v národních a regionálních dokumentech.....	24
1. 4. Přeshraniční spolupráce – náplň a institucionalizace	28
1. 5. Úloha projektů v přeshraniční spolupráci a jejich udržitelnost	32
1. 6. Sociologické aspekty spolupráce – předsudky a stereotypy.....	35
2. PŘEDSTAVENÍ MODELOVÉHO ÚZEMÍ – EUROREGION ELBE/ LABE JAKO SOUČÁST ČESKO-SASKÉHO POHRANIČÍ.....	39
2. 1. Obyvatelstvo a demografický vývoj.....	39
2. 2. Ekonomika a trh práce	43
2. 3. Dopravní infrastruktura	45
2. 4. Omezující a podpůrné faktory přeshraniční spolupráce	48
2. 5. Euroregion Elbe/Labe jako instituce	53
3. POZNATKY Z VLASTNÍHO VÝZKUMU	57
3. 1. Metodika.....	57
3. 2. Poznatky z české strany – analýza/evaluace malých projektů českých subjektů	60
3. 2. 1. Kvantitativní přístup – využití databáze FMP EEL	60
3. 2. 2. Excerpce vlastních návrhů projektů a závěrečných zpráv	67
3. 2. 3. Přímé poznatky od žadatelů/příjemců – vyhodnocení dotazníkového šetření a řízených rozhovorů.....	77

3. 3.	Poznatky ze saské strany – analýza/evaluace malých projektů německých subjektů	88
3. 3. 1.	Kvantitativní analýza – využití databáze FMP EEL.....	88
3. 3. 2.	Udržitelnost projektů a best practices na základě excerptce návrhů projektů a závěrečných zpráv	97
3. 3. 3.	Přímé poznatky od žadatelů/příjemců – vyhodnocení dotazníkového šetření a řízených rozhovorů.....	105
3. 3. 4.	Pasivní obce	111
3. 3. 5.	Doplňující anketa mezi žadateli projektů	113
4.	SROVNÁNÍ, SHRNU TÍ A DOPORUČENÍ	117
4. 1.	Zobecnění poznatků z modelového území ve vazbě na teoretickou část	117
4. 2.	Srovnání poznatků z české a saské strany	119
4. 2. 1.	Instituce/organizace	119
4. 2. 2.	Projekty	120
4. 2. 3.	EEL a FMP.....	123
4. 2. 4.	Pohraničí a přeshraniční spolupráce	124
4. 3.	Doporučení pro instituci a území Euroregionu Elbe/Labe v kontextu regionálního rozvoje	127
4. 3. 1.	Návrhy formulované s využitím Studie rozvoje česko-saského příhraničí	127
4. 3. 2.	Využití Certifikované metodiky MMR ČR k usměrnění přeshraničního regionálního rozvoje	127
4. 4.	Doporučení pro další práci v rámci Fondu malých projektů	132
5.	RESUMÉ	137
5. 1.	Shrnutí	137
5. 2.	Zusammenfassung	139
	SEZNAM LITERATURY.....	141
	PŘÍLOHY	145

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. 1.	Modely fungování přeshraničních vztahů	18
Obr. 1. 2.	Vymezení českého pohraničí na základě permeability hraničních efektů	20
Obr. 1. 3.	Příklady dopravního propojení na území EEL	21
Obr. 1. 4.	Pozice Euroregionu Elbe/Labe ve Střední Evropě	24
Obr. 1. 5.	Logo česko-saského OP PS v minulém/analyzovaném programovém období	29
Obr. 1. 6.	Sídelní struktura Šluknovského výběžku a přilehlého saského území	32
Obr. 2. 1.	Euroregion Elbe/Labe v Evropě	53
Obr. 2. 2.	České euroregiony	54
Obr. 2. 3.	Základní mapa Euroregionu Elbe/Labe	54
Obr. 2. 4.	Organizační struktura Euroregionu Elbe/Labe	56
Obr. 3. 1.	Obsah podpory českých přeshraničních projektů ve zjednodušeném pohledu	62
Obr. 3. 2.	Příjemce podpory českých přeshraničních projektů ve zjednodušeném pohledu	63
Obr. 3. 3.	Cílové skupiny českých přeshraničních projektů	72
Obr. 3. 4.	Velikostní struktura českých přeshraničních projektů podle počtu zúčastněných osob	73
Obr. 3. 5.	Výstupy – indikátory českých přeshraničních projektů	74
Obr. 3. 6.	Prezentace a propagace českých přeshraničních projektů	74
Obr. 3. 7.	Územní rozmístění příjemců českých přeshraničních projektů	76
Obr. 3. 8.	Územní dopad českých přeshraničních projektů	76
Obr. 3. 9.	Motiv českých příjemců pro společný přeshraniční projekt	79
Obr. 3. 10.	Problémy při přípravě českých přeshraničních projektů	80
Obr. 3. 11.	Problémy při realizaci českých přeshraničních projektů	80
Obr. 3. 12.	Spokojenost s českým Sekretariátem FMP	82
Obr. 3. 13.	Obsah podpory saských přeshraničních projektů	89
Obr. 3. 14.	Téma podpory saských přeshraničních projektů	89
Obr. 3. 15.	Příjemce podpory saských přeshraničních projektů	90
Obr. 3. 16.	Územní rozmístění příjemců saských přeshraničních projektů	92
Obr. 3. 17.	Územní vazby příjemců saských přeshraničních projektů se sídlem v Drážďanech	94

Obr. 3. 18.	Územní vazby příjemců saských přeshraničních projektů se sídlem mimo Drážďany	95
Obr. 3. 19.	Územní dopad saských přeshraničních projektů	96
Obr. 3. 20.	Soutěže a slavnosti na horských lukách	98
Obr. 3. 21.	Česko-německé kulturní dny	99
Obr. 3. 22.	Partnerství měst Coswig – Lovosice	100
Obr. 3. 23.	Německo-české umělecké sympozium 2012 v Bad Schandau.....	101
Obr. 3. 24.	Příklady podílejících se muzeí.....	102
Obr. 3. 25.	Průvodce zážitky v Česko-saském Švýcarsku.....	102
Obr. 3. 26.	Motiv saských příjemců pro společný přeshraniční projekt.....	107
Obr. 3. 27.	Problémy při přípravě saských přeshraničních projektů	108
Obr. 3. 28.	Problémy při realizaci saských přeshraničních projektů	109
Obr. 3. 29.	Spokojenost se saským Sekretariátem FMP.....	109
Obr. 4. 1.	Obsah podpory z FMP 2007–2013	122
Obr. 4. 2.	Územní působnost projektů z FMP 2007–2013	125

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. 1.	SWOT analýza aktérů regionálního rozvoje Ústeckého kraje	27
Tab. 2. 1.	Velikostní struktura obcí v EEL	40
Tab. 2. 2.	Vývoj obyvatelstva a hustoty zalidnění v EEL	41
Tab. 2. 3.	Populační prognóza za saskou část EEL	42
Tab. 2. 4.	Populační prognóza za českou část - Ústecký kraj	42
Tab. 2. 5.	Vývoj hrubého domácího produktu.....	43
Tab. 2. 6.	Přidaná hodnota podle oborů národního hospodářství.....	44
Tab. 2. 7.	Struktura zaměstnanosti podle sektorů národního hospodářství.....	45
Tab. 2. 8.	Významné železniční tratě v EEL	46
Tab. 2. 9.	Významné přeshraniční komunikace v EEL	47
Tab. 2. 10.	Významné silniční hraniční přechody v EEL.....	47
Tab. 2. 11.	Podpůrné a omezující faktory přeshraniční spolupráce v EEL	48
Tab. 2. 12.	Podíl osob ve věku 25-64 let s nejvyšším ukončeným stupněm vzdělání.....	49
Tab. 2. 13.	Podíl osob podle jazykových kompetencí na základě dotazníkového šetření.....	50
Tab. 2. 14.	Podíl žáků/studentů zapojených do výuky cizího jazyka.....	50
Tab. 2. 15.	Hrubá měsíční mzda v porovnání k celostátnímu průměru.....	51
Tab. 2. 16.	Vývoj kupní síly	52
Tab. 2. 17.	Vybrané indikátory politických rámcových podmínek.....	53
Tab. 3. 1.	Základní statistika českých přeshraničních projektů.....	60
Tab. 3. 2.	Oblasti podpory českých přeshraničních projektů při oslabení dominance Lidských zdrojů	61
Tab. 3. 3.	Způsob přeshraniční spolupráce českých přeshraničních projektů	64
Tab. 3. 4.	Indikátory programu českých přeshraničních projektů	64
Tab. 3. 5.	Náklady a dotace českých přeshraničních projektů.....	65
Tab. 3. 6.	Opakovaní žadatelé českých přeshraničních projektů.....	66
Tab. 3. 7.	Klíčová slova českých přeshraničních projektů	68
Tab. 3. 8.	Opakované české přeshraniční projekty.....	69
Tab. 3. 9.	Dotčené lokality českých přeshraničních projektů.....	75
Tab. 3. 10.	Spolupráce příjemců českých přeshraničních projektů s tuzemskými institucemi	84
Tab. 3. 11.	Vstup Česka do EU hodnocený příjemci českých přeshraničních projektů	87

Tab. 3. 12.	Základní statistika saských přeshraničních projektů	88
Tab. 3. 13.	Průměrná výše dotace saských přeshraničních projektů podle tématu podpory	90
Tab. 3. 14.	Indikátory programu saských přeshraničních projektů	91
Tab. 3. 15.	Náklady a dotace saských přeshraničních projektů.....	91
Tab. 3. 16.	Dotčené lokality českých partnerů saských přeshraničních projektů.....	92
Tab. 3. 17.	Územní vztahy mezi příjemci a českými partnery saských přeshraničních projektů	93
Tab. 3. 18.	Opakování žadatelé saských přeshraničních projektů.....	97
Tab. 3. 19.	Spolupráce žadatelů/příjemců saských přeshraničních projektů s institucemi.....	110
Tab. 4. 1.	Žadatelé/příjemci z FMP 2007–2013	120
Tab. 4. 2.	Oblast podpory z FMP 2007–2013.....	121
Tab. 4. 3.	Témata přeshraničních projektů z FMP 2007–2013.....	121
Tab. 4. 4.	Způsob přeshraniční spolupráce z FMP 2007–2013	123
Tab. 4. 5.	Srovnání poznatků z dotazníkového šetření	125

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1	Jednotný dotazník pro úspěšné žadatele/příjemce – česká verze	145
Příloha 2	Seznam/přehled dotazovaných institucí/organizací a komunikačních partnerů českých přeshraničních projektů.....	152
Příloha 3	Osnova/otázky semistrukturovaného rozhovoru	154
Příloha 4	Obsah podpory českých přeshraničních projektů v podrobném zařazení.....	156
Příloha 5	Příjemce podpory českých přeshraničních projektů v podrobném zařazení.....	156
Příloha 6	Topografické pojmy sloužící ke stanovení územního dopadu českých přeshraničních projektů	157
Příloha 7	Skládačka (flyer) zpracovaný k 25. výročí založení EEL – česká verze	158
Příloha 8	Žádost o dotaci projektu r.č. EEL-0139-CZ-13.10.2016.....	160
Příloha 9	Seznam příjemců FMP EEL 2007-2013.....	169

PŘEHLED ZKRATEK

AEBR	Association of European Border Regions (angl., Asociace evropských hraničních regionů)
CBFD	Cross-Border Friendship Database (angl., společný projekt statistiky české, bavorské, saské a polské zachycující informace o společném pohraničí)
CEMAT	The Council of Europe Conference of Ministers responsible for Spatial/ Regional Planning (angl., Konference ministrů zodpovědných za územní plánování)
CZ	Česko / Česká republika
ČNFB	Česko-německý fond budoucnosti
ČSÚ	Český statistický úřad
DE	Německo / Spolková republika Německo
EEL	Euroregion Elbe/Labe
ERDF	European Regional Development Funds (angl., Evropský fond regionálního rozvoje)
ESÚS	Evropské seskupení územní spolupráce
EU	Evropská unie
EUR	Euro, měna používaná v eurozóně
EUROSTAT	Statistický úřad Evropské unie se sídlem v Lucemburku
EÚS	Evropská územní spolupráce
FMP	Fond malých projektů
IfL	Leibniz-Institut für Länderkunde (z něm., Geografický ústav se sídlem v Lipsku)
INTERREG	operační program meziregionální spolupráce EU, s označením A určen pro přeshraniční spolupráci
KPF	Kleinprojektefond (něm. Fond malých projektů)
KÚ ÚK	Krajský úřad Ústeckého kraje
LBK	Liberecký kraj
LEP	Landesentwicklungsplan Sachsen (něm., Zemský rozvojový plán Sasko)
MAS	místní akční skupina
OP PS	Operační program Přeshraniční spolupráce
ORP	obec s rozšířenou působností
PEK	paneurovský koridor
PHARE CBC	samostatný program Přeshraniční spolupráce (Cross-Border Co-operation / CBC) v rámci předvstupního fondu PHARE s určenou alokací na příhraniční euroregiony
SAB	Sächsische Aufbank-Förderbank Dresden (něm., Saská rozvojová banka)
SN	Sasko / Svobodný stát Sasko

SPF	Agentura pro podnikání a inovace se sídlem v Ústí nad Labem
StLaS	Statistisches Landesamt Sachsen
TU	Technische Universität (něm., Technická univerzita)
UJEP	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
ÚLK	Ústecký kraj
VHD	veřejná hromadná doprava
WGI	Worldwide Governance Indicator (angl., celosvětový ukazatel politických rámcových podmínek)

POUŽÍVANÉ TOPOGRAFICKÉ POJMY – ČESKÁ A NĚMECKÁ VERZE

Český název	Německý název
České středohoří	Böhmische Mittelgebirge
Labe	Elbe
Česko-saské Švýcarsko	Böhmisch-Sächsische Schweiz
Horní Polabí	Oberes Elbtal
Východní Krušnohoří	Osterzgebirge
Sasko	Sachsen
Česko	Tschechien
Čechy	Böhmen
Dolní Slezsko	Niederschlesien
Krušné hory	Erzgebirge
Hornolužická vrchovina	Oberlausitzer Hügelland
Žitavské hory	Zittauer Gebirge
Drážďany	Dresden

1. TEORETICKÁ ČÁST: PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE V REGIONÁLNÍM ROZVOJI

1.1. Hranice a pohraničí – teoretický exkurs

Studujeme-li problematiku přeshraniční spolupráce, nemůžeme se vyhnout alespoň exkurzu k pojmům (státní) **hranice**, pohraničí či pohraniční region. Vycházíme-li z geografické perspektivy, pak se jedná o:

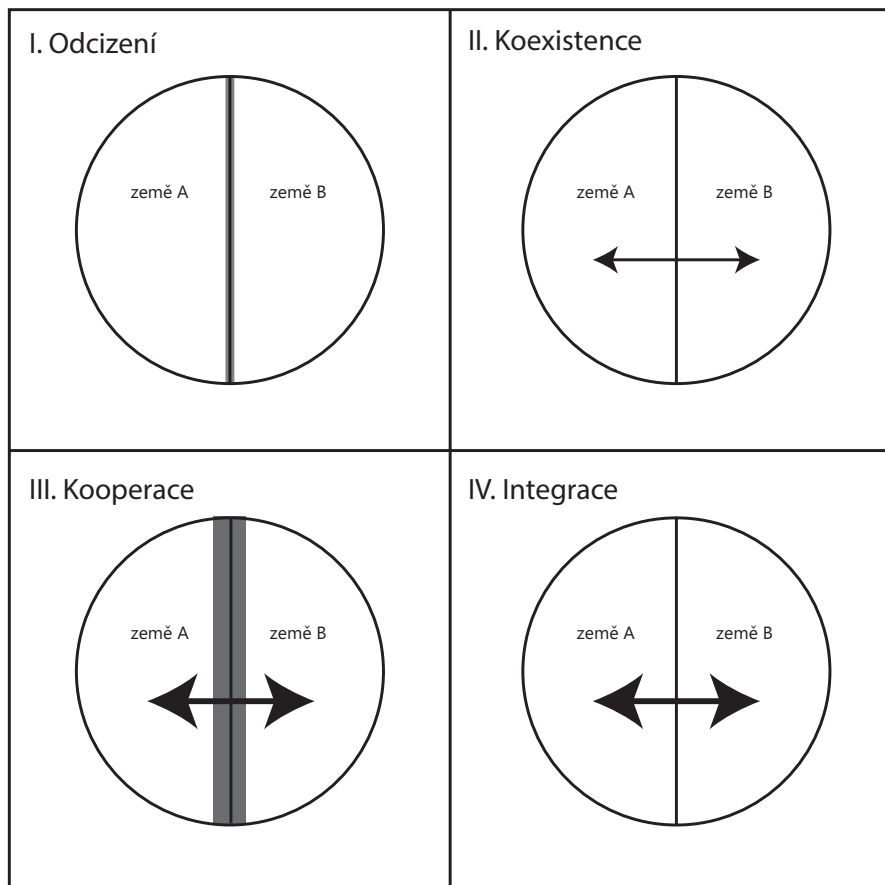
- výsledek diskrétnosti krajinné sféry nebo důsledek naší diskrétní představy o ní, přičemž se může jednat o čáru či přechodné pásmo (DEMEK 1984);
- právně fixovanou a v přírodě stanovenou linii, spojující homogenní či heterogenní regiony, tvořící administrativní, hospodářskou a politickou jednotu (HEIGL 1978);
- linii, která člení geografický prostor na dvojrozměrné ohraničené území (BEZÁK 1995);
- diskontinuitu oddělující regionální entity (ŘEHÁK 2000);
- interakci mezi samotnou hranicí a okolím: hranici lze chápat jako její produkt a zároveň jako generátor (PAULOV 1985);
- linii oddělující různou politiku – např. prostorového uspořádání či životní úroveň (MEUSBURGER 1975).

Martinez (1994) vychází ze studia hranic mezi USA a Mexikem a srovnatelným vývojem v Západní Evropě. Autor dle stupně interakce a tendencí hranic identifikuje čtyři modely (tamtéž), které mohou v realitě vykazovat i znaky jiných různých modelů (Obr. 1. 1):

- **odcizené pohraničí (alienated borderlands)**: hranice je funkčně uzavřená, interakce není přítomna anebo jen zčásti, obyvatelé obou států jednají jako cizinci, vzniká politické napětí (*tensions prevail*);
- **koexistenční pohraničí (coexistent borderlands)**: omezená mezinárodní interakce, při mírně otevřených hranicích, oddělené vztahy mezi obyvateli, přičemž užší vazby vznikají jen v příhraniční oblasti, politická stabilita se jednou zvyšuje a jindy opět klesá (*stability is an on- and - off proposition*);

- **vzájemně závislé (interdependent borderlands):** socioekonomický princip komplementarity podporuje vyšší interakci, která vede k rozšiřování příhraničních regionů; přátelské a kooperativní vztahy mezi obyvateli příhraničních regionů, převažuje politická stabilita; relativní ekonomická výhoda i při stávající asymetrii ve vztahu mezi blahobytem a ekonomikou; otevření hranic jen dle zohlednění národních zájmů (imigrace, hospodářská soutěž, pašování, apod.), (*stability prevails most of the time*);
- **integrované pohraničí (integrated borderlands):** ekonomika obou zemí je velmi provázaná, neomezený pohyb osob a zboží přes hraniční prostor; obyvatelé příhraničí jsou respektováni jako část systému, silná a permanentní stabilita; zúčastněné národy ustupují ze své suverenity v rámci společného pokroku; bez pocitu ohrožení při poměrně vysoké imigraci ze sousedních států (*stability is strong and permanent*).

Obr. 1. 1. Modely fungování přeshraničních vztahů

Zdroj: Martinez 1994, upraveno

Jako prototyp přeshraniční integrace Martinez (tamtéž) uvádí Regio Basiliensis, ve kterém Německo, Francie a Švýcarsko již po desetiletí realizují nové formy spolupráce a plánování.

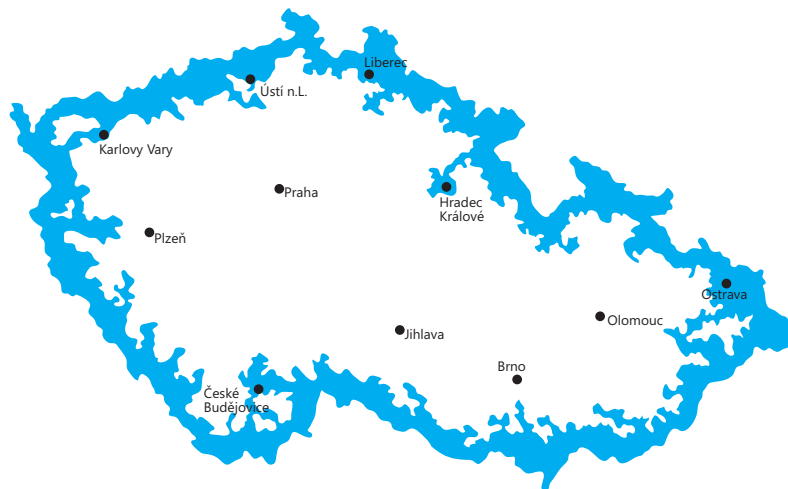
Oblast **Euroregionu Elbe/Labe** je možné ve vztahu k uskutečněné interakci popsat jako interdependentní (vzájemně závislou) příhraniční oblast. Vznikají rozličné sociální a ekonomické vztahy mezi obyvateli politicky-institucionální kooperací. A přece jen není v této formě zřejmá úzká provázanost hospodářství a vnímání obyvatelstva, být součástí nějakého „systému“, což by se mohlo projevit čilou přeshraniční mobilitou. Pro česko-německé příhraniční oblasti jsou formálně zvládnuty předpoklady pro integrovaný hraniční model, protože je již teď umožněn a poskytnut neomezený pohyb osob a zboží přes hranici. Euroregion by tedy měl potenciál dále se rozvíjet v přeshraniční region integrovaného typu. Dosud ovšem stále nemáme k dispozici žádná relevantní empirická fakta.

Odděluje-li hranice dvě entity, pak se musíme ptát, o jaké území se jedná, tj. zda např. životní úroveň je srovnatelná či nikoliv, obyvatelé mluví stejným či jiným jazykem apod. Tyto danosti pak zásadním způsobem určují vzájemné vztahy. Rozlišujeme tak na jedné straně **hranici symetrickou** s obdobnými podmínkami a na druhé straně **asymetrickou** s výrazným rozdílem (nerovnováhou), např. v ekonomické vyspělosti či aktivitě zdejších subjektů mezi oběma dílčími/národními částmi. Pokud se jedná o extrémní atraktivitu druhé strany, podmíněnou např. ekonomickým blahobytem, označujeme jej jako efekt mexické hranice (míněno ve vztahu s USA – viz výše). Stojí za to ještě připomenout, že pozice či úroveň vyspělosti se přirozeně může měnit resp. v čase vyvíjet, tomu pak odpovídají příslušné aktivity. Přitom nelze jednoznačně určit, která situace je pro přeshraniční spolupráci vhodnější: příklady intenzivních vztahů jsou známy jak pro symetrické, tak asymetrické poměry na hranici.

Z hlediska regionálního rozvoje působí v pohraničí – s osou v podobě státní hranice – dva typy sil, a to v závislosti na jejich orientaci. Definujeme tak (HAVLÍČEK 2004) na jedné straně **sil centrifugální** (odstředivé, směřující do vnitrozemí), na druhé straně **sil centripetální** (dostředivé, podporující resp. realizující přeshraniční spolupráci). Jako příklad první můžeme jmenovat např. spádovost za zdravotnickými zařízeními, pro druhý příklad nechť nám slouží třeba dojíždka za výhodným „přeshraničním“ nákupem. Na (státní) hranici, obdobně jako na příslušný region, lze nahlížet jak objektivně – např. prostřednictvím empirických hodnocení vč. vytváření funkčních vazeb, tak subjektivně díky vnímání (reflexi) místním obyvatelstvem či představiteli nejrůznějších institucí a organizací (např. podnikatelské sféry). Hodnocení se přitom může, i významně, lišit.

Zcela zvláštní postavení „na hranici“ zaujímá **hraniční přechod**. Je bodem propustnosti (permeability), právě a především tudy dochází (docházelo) k vzájemnému ovlivňování obou stran, přičemž projevy mohou být jak pozitivního, tak negativního charakteru. Hovoříme také o impulzu, změně či proměnlivosti, což se „k sousedům“ z lokálního ohniska dále difúzně šíří. Jako doklad lze použít Obr. 1. 2, založený na kategorizaci dopravní sítě (byť již v případě EEL – po dostavbě dálnice D8 Českým středohořím – nevyjadřuje reálnou situaci).

Obr. 1. 2. Vymezení českého pohraničí na základě permeability hraničních efektů

Zdroj: Jeřábek, Dokoupil, Havlíček a kol. 2004

K **vymezení pohraničí** či pohraničního pásu/regionu můžeme využít různá kritéria. Primárně se odvíjí od striktně dané, často i v krajině vyznačené, linie. Jak daleko do vnitrozemí však zasahuje? Na to není jednoduchá odpověď, a tak – ve shodě s různými autory a přístupy teoretickými i praktickými – se lze setkat s řadou aplikací. Nejadekvátnější se jeví označení pohraničního regionu jako území, ze kterého je možná denní dojíždka obyvatelstva do zaměstnání, do škol, za službami a za sociálními kontakty na druhou stranu příslušné hranice. Plošný rozsah takové oblasti podmiňuje intenzita, četnost a rozmístění přechodů, dopravní propojenost, velikostní struktura a prostorové rozmístění sídel po obou stranách hranice apod. (HALÁS 2002).

Pokud bychom měli tuto záležitost uchopit exaktněji, pak lze odlišit kritérium prostorové a funkční. Pro první přístup využíváme vzdálenost resp. časovou dostupnost od hranice, lépe pak v kombinaci s přechody či dopravní dostupností (viz Obr. 1. 2). Zcela snadné, často však dostačující je vymezení administrativní – např. okresy přiléhající ke státní hranici: v Česku zabírají 48 % z plochy, resp. 35 % z počtu obyvatel (JEŘÁBEK 1998). Při funkčním vymezení (CHROMÝ 2000) považujeme za pohraničí území, které na základě polohy u hranice vykazuje rozdílné politické, společenské, ekonomické, demografické a jiná kritéria (resp. hodnoty) než ostatní území daného státu, tedy vnitrozemí.

Za zmínku samozřejmě stojí, že pokud uvažujeme pouze v rámci jednoho státu a nebereme v úvahu okolní území (za státní hranicí), pohraniční regiony se – při vnímání v dichotomii jádro periferie – stávají marginálními (okrajovými) oblastmi. To však, opustíme-li úvodní předpoklad, nemusí znamenat také ekonomickou marginalitu, neboť záleží na vlivu hranice resp. sousedního území. V tomto případě pohraničí vytváří interakce jak v rámci vlastního státu či jeho jádrem, tak se sousedním územím. Záleží přitom na míře centrality (centralizace), ale také míře subsidiarity v zapojení do „vnějších“ vztahů.

Za ústřední otázku lze považovat, zda se jedná o region svébytný a v tom případě jednotný, či spíše převažuje odlišnost obou částí a pohraniční region je tak, relativně znatelně, rozdělen. V řešeném území necht' – za první typ – slouží za příklad oblast Česko-saského Švýcarska, vyznačující se shodnými rysy z hlediska historického či sídelního vývoje, přírody a krajiny, jakož i intenzivního turistického využití.

Prosazuje se přitom řádovostně měřítková diferenciací (hierarchizace, např. v administrativě od krajů po obce), ale také subjektivními (mentální/percepční) přístupy reflektujícími např. názory veřejnosti. Nejčastěji se zřejmě setkáme s pragmatickými hledisky, a to za použití deklarovaných (administrativních) jednotek. Hampl (2000) pak na jedné straně kombinuje, na druhé straně staví do protikladu působení hraničního efektu a periferní polohu, jinými slovy vliv lokálních faktorů a geografické polohy.

Jinou rovinu sledování zastupuje pohled z vnitrozemí (vč. centrálních orgánů usměrňujících přeshraniční spolupráci) versus pohled „od sousedů“, tj. z druhé strany hranice. V obou případech se však jedná o pohled zvenčí.

Specifiku pohraničí lze vyjádřit společnou regionální (přeshraniční) identitou, která se – v našem prostředí – utvářela od vnější, německé kolonizace „pohraničních hvozdů“. „Fungování prostoru“ v dávné i nedávné minulosti z pohledu historické geografie se věnovali např. Jeleček a Chromý (1997). Pochopitelně se jedná o území vnitřně diferencované (geografickou polohou, funkcí území, odlišným vývojem), a tak musíme rozlišovat resp. kombinovat idiografický popis (jednotlivých regionů, lokalit) a obecné (přirozené) tendence polarizace konkrétního prostoru. Tak makropolitické hledisko je determinováno historickými rozvojovými osami („zemské brány“, obchodní stezky), zatímco mikroúroveň prostřednictvím fyzickogeografických podmínek vytváří omezení až bariéru vzájemného kontaktu (v našem případě jak Labským údolím – železniční a vodní doprava, tak přes Krušné hory – silniční/dálniční doprava (Obr. 1. 3). Sledovaný úsek státní hranice můžeme považovat za velmi stabilní, přestože se názvy příslušných států či regionů v čase měnily (GURŇÁK 2003, 2007). Vděčit za to lze zdejšímu přirozeným geografickým celkům, z pohledu vnitrostátního hovoříme o horské obrubě Čech (KREJČÍ 2000).

Obr. 1. 3. Příklady dopravního propojení na území EEL (Z výstavby dálnice D8, Hraniční přechod Moldava-Neurehefeld, Labská vodní cesta v Hřensku)

Zdroj: Jeřábek 2004

Z pochopitelných důvodů se přeshraniční iniciativy, jejichž základním záměrem je sblížit doposud státní hranicí oddělené oblasti, v **českém prostředí** uplatnily až po roce 1989. Široce chápané otevření hranic, ať již vůči státům (oblastem) bývalého východního bloku, tj. případ Německé demokratické republiky a Polské (lidové) republiky, jakož i Západu (Spolková republika Německo a Rakouská republika) představuje zcela novou situaci v politice, ekonomice, společnosti atd. V novodobé, poválečné historii sice probíhala určitá spolupráce mezi českými a německými subjekty, ta však byla více či méně řízena a uměle udržována (pod rouškou internacionalismu), postrádala prvek spontánnosti. Do určité míry tak po změnách v Česko/slovensku a Německu/Sasku dochází k obnovení kontaktů – byť v jiných rámcových podmínkách – jak z období předválečného, tak socialistického. V 90. letech 20. století se plně projevila „euforie z nového“, četné aktivity, projekty a vazby se rodily spontánně. Až postupně se utvářely podmínky pro přeshraniční spolupráci, mj. počínaje rokem 1994 (v Česku prostřednictvím předvstupního programu PHARE CBC, v Sasku skrze INTERREG) k čerpání prostředků na konkrétní projekty prosazující „myšlenku porozumění, vzájemné spolupráce a přeshraničního rozvoje ve všech oblastech společenského života“.

Pozici (české části) řešeného území můžeme přiblížit porovnáním s celým českým pohraničím (více JEŘÁBEK, DOKOUPIL, HAVLÍČEK at al. 2004). Euroregion Labe, zastoupený ovšem jen příhraničními okresy – tj. bez okresu Litoměřice, jako součást česko-saského pohraničí vykazuje podle použitých metod následující hodnocení:

- ekonomicko-geografická kritéria (ekonomický agregát, HAMPL 2000) – nadprůměr,
- komplexně geografická kritéria – region funkčního (nodálního) typu + neutrální působení faktorů ovlivňujících dynamiku rozvoje,
- typ pohraničí z hlediska hraničního efektu – kontaktní,
- typ pohraničí na základě Martinezova modelu fungování přeshraničních vztahů – kooperační.

1. 2. Problematika pohraničí v evropských dokumentech

Pohraničí obecně, česko-saské nevyjímaje, představuje **specifický územní typ** více či méně ovlivněný přítomností státní hranice. Právě zde se setkávají odlišné systémy politické, legislativní i ekonomické znesnadňující potenciální i reálnou spolupráci nejrůznějších subjektů. Proto, jak uvádí **Evropská charta prostorového plánování** (*European Charter on Regional Planning*, 1983) je „*smyslem koordinované mezinárodní politiky otevřít hranice, zabezpečit pohraniční konzultace a spolupráci a společně využívat infrastrukturní zařízení, jakož i v zájmu podpory stále těsnějších kontaktů obyvatelstva usnadňovat přímé styky příslušných regionů a měst*“.

S rozpracováním této myšlenky se setkáme v **Evropské chartě hraničních a přeshraničních regionů** (*European Charter on Frontier and Transfrontier Regions*, 1981), kde se objevují pojmy jako historické jizvy, stavební kameny, nová kvalita hranic, místa setkávání, mosty k sousedům, subsidiarita a partnerství, překážky a nerovnováhy, rovnocenné postavení, jednotná legislativa apod.

Jako součást regionálního rozvoje se problematika pohraničí uplatňuje také v aktivitách zastupovaných **Konferencí ministrů zodpovědných za územní plánování** (*The Council of Europe Conference of Ministers responsible for Spatial/Regional Planning* – CEMAT). Součástí dokumentů (CEMAT 2000) jsou mj. „Řídící principy trvale udržitelného územního rozvoje evropského kontinentu“, kde přeshraniční spolupráce je označena výzvou pro nové členské státy prostřednictvím společného přístupu, strategie a plánů v oblastech: infrastruktura, přírodní zdroje, veřejné a soukromé služby, plánování konurbací, velkoměst a sídelních oblastí etnických komunit, pracovní příležitosti, životní prostředí.

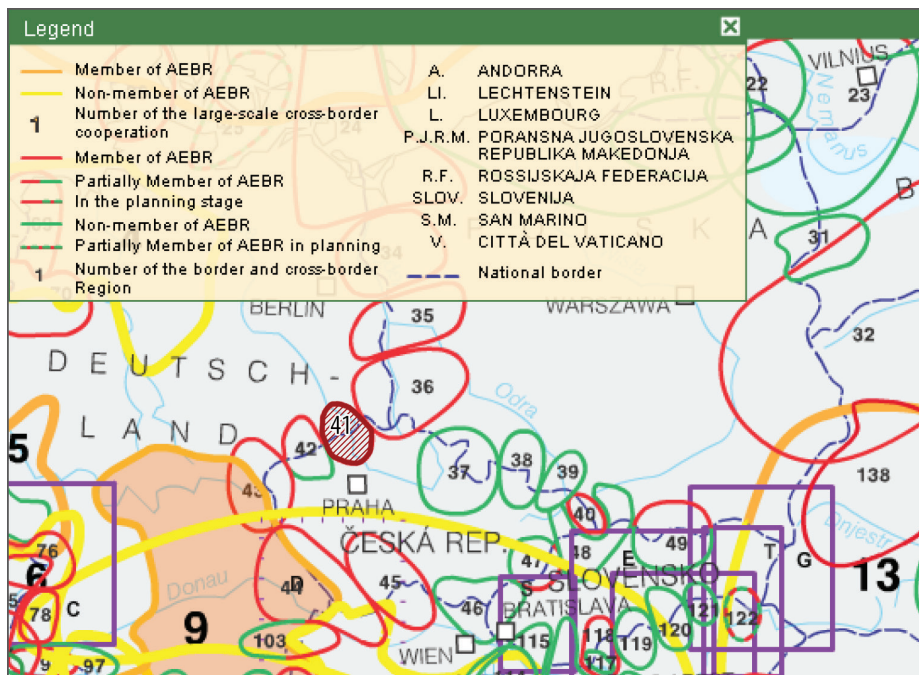
Novějšího data jsou aktivity Evropské unie vztahující se k **Územní agendě 2020**. V dokumentu **Stav a perspektivy území Evropské unie** (2011) v pasáži nazvané **Výzvy integrace EU a rostoucí vzájemná závislost regionů – přeshraničí a širší sousedství** se mj. zmiňují problémy při územní integraci, rozvojový potenciál rozdělený administrativními hranicemi, důležitost příhraničních oblastí pro udržitelný růst, historie – jazyk – mentalita, kultura překračující administrativní hranice či evropská identita. Hovoří se také o politické podpoře spontánní územní spolupráce jako hlavního cíle politiky soudržnosti EU, euroregionech a partnerských městech, koordinaci činností a politik směrem ke společným problémům/řešení. Z procesního hlediska se věnuje institucionální stránce (úloha jednotlivců, institucí, podniků, společenských organizací), prezentuje osvědčené postupy i vzorové příklady. Zároveň konstatuje, že hranice rozdělují více nové členské státy než ty starší a zdůrazňuje komplexnost územního rozvoje, vč. nadnárodní a mezinárodní úrovně.

Navazující dokument klade důraz na regionální rozmanitost a územní integraci v přeshraničních a nadnárodních funkčních regionech jako důležitý faktor při podpoře celosvětové konkurenceschopnosti. Akcentuje se využití endogenního potenciálu pohraničí jako je hodnotné přírodní, krajinné a kulturní dědictví, sítě měst a trhy práce, které jsou odděleny hranicemi. Jako apel se uvádí, že Evropská územní spolupráce by měla být lépe začleněna do národních, regionálních a místních strategií rozvoje. Z regionální části můžeme vyjmout ke komparaci situace v Západní Evropě versus Střední a Východní Evropě. V prvním případě se jedná v oblasti přeshraničních vztahů a širšího sousedství na úseku integrace o průkopnické země Evropy, kde díky vysoké úrovni urbanizace (metropolitní oblasti, aglomerace), multimodální dopravní dostupnosti a vysoce kvalifikované a mobilní pracovní síle je úzká přeshraniční spolupráce (zejména v centrální oblasti). Pro druhý region je typická závažná asymetrie v institucionální kapacitě a demografickém potenciálu mezi novými (Česko) a staršími členskými státy (Německo), která činí spolupráci ještě obtížnější. Mezi státy tohoto regionu pak panuje slabá tradice a nízká kultura (přeshraniční) spolupráce.

Proto se již před bezmála 60 lety zrodila v Evropě snaha pozvednout pohraniční regiony prostřednictvím přeshraniční spolupráce, institucionalizované a územně vymezené tzv. euroregiony. Dnes je těchto a podobných uskupení, rozmístěných ve všech částech kontinentu, řádově 200 (blíže Obr. 1. 4). K prosazování společných zájmů v politické sféře byla vytvořena **Asociace evropských hraničních regionů** (*Association of European Border Regions, AEBR*). Je tedy zřejmé, že pohraničí vyžaduje jakýsi stupeň usměrňování socioekonomického/regionálního roz-

voje, a to ve dvou dimenzích: vnitřní zastoupenou endogenní proměnou vč. působení přeshraniční spolupráce, a vnější jako součást resp. regionální rozměr evropské integrace.

Obr. 1. 4. Pozice Euroregionu Elbe/Labe ve Střední Evropě

Pozn.: EEL označen číslem 41

Zdroj: AEBR

1. 3. Problematika pohraničí a přeshraniční spolupráce v národních a regionálních dokumentech

Je logické, že předmětná problematika se objevuje jako součást regionálního rozvoje v příslušných dokumentech na různé řádovostní úrovni. K nastolení rámce pro vlastní výzkum v EEL proto poslouží excerptce z materiálů na úrovni státu (Česka) resp. země (Saska) a regionálních příp. plánovacích jednotek, tedy Ústeckého kraje a Horního Polabí/Východního Krušnohoří (Oberes Elbtal/Osterzgebirge).

Ve *Strategii regionálního rozvoje 2007-2013* (MMR 2006) se uvádí, že uzavřenost ČR, která byla v 90. letech zásadním způsobem prolomena, je stále významnou bariérou využití kulturních hodnot českých regionů. Stimulem pro překonání této situace je zejména vstup do EU a volný

přeshraniční pohyb. Tato změna otevřela dosud nevyužitou možnost ekonomické a sociální regenerace příhraničních oblastí, které doposud trpěly pro svou periferní polohu nezájmem o kulturní dědictví, resp. jeho dlouhotrvající degradací. Spolupráce, saturovaná mj. prostřednictvím evropských finančních prostředků, se rozvíjí i v oblastech vzdělávání a zaměření aktivit ve volném čase (výměny mládeže, stáže studentů, sportovní akce atd.).

Samostatná pasáž se týká euroregionů, které vznikly za účelem podpory rozvoje příhraničních oblastí jako dobrovolná zájmová sdružení krajů a obcí. Přeshraniční spolupráce je z evropského hlediska podstatnou formou integračních procesů jak ve smyslu odstraňování bariér mezi sousedícími společnostmi, tak ve smyslu využívání společného kulturního dědictví, které se historicky vyvinulo interakcí sousedících kultur. V návrhové části je přeshraniční problematika součástí prioritní osy I Evropský a národohospodářský strategický rámec, priority 1.1 Institucionální systém podpory rozvoje regionů a jejich spolupráce pod názvem *Rozvíjení přeshraniční spolupráce regionů ČR s regiony EU*.

K zachycení situace v Sasku slouží **Zemský rozvojový plán Sasko (*Landesentwicklungsplan Sachsen/LEP*, 2013)**, který vedle němčiny je dostupný rovněž v češtině a polštině. Dokument vychází z Územní agendy Evropské unie 2020 (*Territorial Agenda 2020*, 2011), přičemž mezi šesti územními prioritami uvádí mj. teritoriální integraci v přeshraničních a nadnárodních funkčních regionech, jakož i nerovnosti a rozdíly v právních rádech stejně jako v politických a sociálních systémech s významným dopadem na regiony.

Pod Výzvami/směry, kde se mezi akčními prioritami na první místo řadí *Zapojení Sasko do evropského územního rozvoje*, se objevují tyto pojmy:

- sítě spolupráce i přes zemské a státní hranice,
- spolupráce pro realizaci konkrétních přeshraničních rozvojových potřeb,
- vývoj ekonomické a kulturní oblasti Sasko-Čechy-Dolní Slezsko,
- koordinace a provádění plánů a opatření, společných strategií a rozvojových koncepcí s přeshraničními účinky na zásadách vzájemnosti a rovnocennosti,
- odstranění nevýhod plynoucích z polohy, rozvoj dílčích oblastí podél územní hranice na základě jejich potenciálů,
- udržitelný rozvoj tradičních turistických oblastí Krušných hor, Hornolužické vrchoviny, Saského Švýcarska, Vogtlandu a Žitavských hor s ohledem na přeshraniční turistické nabídky,
- ochrana před povodněmi,
- spolupráce v kultuře a sportu či bezpečnosti.

Úkolem vnitrostátních/nadregionálních spojovacích a rozvojových os je znázorňovat provázanost Sasko se sousedními zeměmi a státy v Evropě. V centrální části, na území EEL, prochází (celoevropsky) významný koridor¹ mezi Drážďanami a Prahou (A17/D8, B170, železnice).

¹ Zde se hodí připomenout celoevropský projekt SONORA (SOUTH-NORTH AXIS, severojižní propojení), v němž počínaje rokem 2008 usiluje 25 partnerů z 6 zemí EU a dalších 35 přidružených institucí z 9 zemí EU o optimalizaci využití dopravní infrastruktury vč. přípravy mezinárodních akčních plánů a harmonogramů realizace plánovaných staveb k zajištění rychlého a efektivního propojení Baltského a Jaderského moře.

Přeshraniční koordinace a spolupráce jsou označeny jako nezbytné: ku prospěchu všem stranám díky prostorovému a strukturálnímu zlepšení.

Pro Ústecký kraj byly využity dokumenty z oblasti regionálního rozvoje. Ve **Strategii rozvoje Ústeckého kraje 2007-2013** (2006) se vedle obecného pojmu rozvoj přeshraniční spolupráce řeší (pouze) dopravní infrastruktura resp. rozvoj hraničních spojení v návaznosti na vstup do Schengenského prostoru s volným pohybem osob a zboží. V komplexním, byť obecném pojetí se uvádí např. stavby přeshraničních železničních spojení vč. vysokorychlostní trati, rozvoj přeshraničních vlakových a autobusových spojů, rozvoj letecké dopravy, jakož i zlepšení plavebních podmínek na Labi (při respektování hledisek ochrany krajiny a přírody). Aktuální dokument **Program rozvoje Ústeckého kraje 2014-2020** (2013) se přes/hraniční problematice věnuje poměrně zevrubně. Většina informací – až na jedinou výjimku – se ovšem týká situační analýzy a klasicky nejvíce je propracována doprava. Dále se hovoří pouze o zdravotnictví. Dostupnost zdravotní péče podél státní hranice je zpravidla omezená, to se v budoucnu může zlepšit přeshraniční spoluprací, která je však ztížená neochotou zdravotních pojišťoven k podepsání smluv se zahraničními poskytovateli.

Z vnějšího (tranzitního) hlediska je silně akcentována jednak existující – nedávno dokončená – dálnice D8, jednak připravovaná vysokorychlostní železnice (VRT), v obou případech spojující – přes Ústecko-teplickou aglomeraci – Prahu a Drážďany (Berlín). Z důvodu ne/rentability je na některých železničních tratích zajišťována, na základě objednávky Krajského úřadu ÚLK, pouze víkendová (turistická) osobní doprava (mj. tratě 084 Rumburk – Mikulášovice, 135 Most – Moldava v Krušných horách (v úseku Osek město – Moldava v Krušných horách)).

Labská vodní cesta je zařazena do transevropské dopravní sítě TEN-T a je součástí IV. transevropského multimodálního koridoru. Pravidelná doprava je však omezena úzkým hrdlem v úseku mezi Ústím nad Labem a Hřenskem (hranicí s Německem), kde vzhledem k nízkým průtokům každoročně bývá zastavena plavba na 3 – 6 měsíců. Řešení ke zlepšení plavebních podmínek spočívá např. ve výstavbě Plavebního stupně Děčín v těsné návaznosti na přístav Děčín-Loubí vč. zdrže až do prostoru Boletic. V současné době je projekt, kritizovaný odpůrci v souvislosti s očekávanými negativními vlivy na ekosystém řeky Labe a březního pásma a vlivu na krajinný ráz, posuzován z hlediska dopadu na životní prostředí (EIA).

Dopravní problematiku na území Ústeckého kraje kompletují cyklistické trasy, z nichž některé jsou koncipovány jako mezinárodní, dálkové či přes- případně příhraniční:

- I. třídy (mezinárodní dálková) – č. 2 *Labská cyklostezka*: (Schmilka) – Dolní Žleb – Děčín – Praha,
- II. třídy (dálková) – č. 21: (Bad Schandau) – Hřensko – Kytlice – hranice kraje (LBK), č. 23: *Krušnohorská magistrála*: Děčín-Maxičky – Sněžník (státní hranice) – Petrovice – Nakléřov – Adolfov – Cínovec (státní hranice) – Nové Město v Krušných horách – Klíny – Hora Sv. Kateřiny – Kalek – Hora Sv. Šebestiána – Rusová – Měděnec – (trasa dále pokračuje pod č. 36).

Jak bylo výše zmíněno, Návrhová část zahrnuje problematiku pohraničí a přeshraniční spolupráce pouze jedinkrát! V prioritě 2, zaměřené na Sociální kapitál a kvalitu veřejných služeb

se v opatřeních pro veřejnou správu mezi aktivitami a intervencemi k cíli Zvýšit kvalitu a efektivitu veřejné správy objevuje položka pro krajský úřad, formulovaná jako „realizace projektů přeshraniční spolupráce a mezinárodních projektů a strategií“.

Konečně třetí rovinu Programu rozvoje představuje Analýza názorů vybraných aktérů, pro niž byl podkladem kvalitativní výzkum provedený metodou individuálních řízených rozhovorů se zástupci 13 organizací v Ústeckém kraji. Získané poznatky prezentujeme formou následující tabulky (Tab. 1. 1) resp. příslušné SWOT analýzy.

Tab. 1. 1. SWOT analýza aktérů regionálního rozvoje Ústeckého kraje

silné stránky	slabé stránky
7. Blízkost Německa jako zdrojové oblasti investorů, návštěvníků i transferu know-how v oblasti organizace práce, správy území apod.	36. Slabá znalost němčiny mezi obyvateli kraje

příležitosti	hrozby
Dobudování Labské cyklostezky jako zásadního turistického produktu nadkrajského/mezinárodního významu a rozvojového stimulu	Tematicky relevantní přeshraniční problematika se neobjevuje
Plné otevření pracovního trhu v Německu pro české uchazeče o zaměstnání vč. náborem německých firem v Česku apod.	
Užší napojení na Německo, best practice a spolupráce v oblasti podnikání, samosprávy vč. šíření kultury a „morálky“ v oblasti podnikání, péče o prostranství apod.	
Pokračující důraz na přeshraniční spolupráci v rámci kohezní politiky EU	
Využití občanského vybavení napříč hranicemi (např. příhraniční zdravotní a sociální péče v příhraničních oblastech)	
Přeshraniční spolupráce v konkrétních oborech (zdravnictví, školství), ne průřezově („regionální rozvoj“)	
Přeshraniční napojení v oblasti železniční dopravy (Dolní Poustevna*, Moldava)	
Německá klientela poptávající zdravotnické a sociální služby (případně také využívající komerčních služeb) v kraji	

Poznámka: Silné stránky - seřazeny podle četnosti, s jakou byly uváděny, a tedy i podle předpokládaného významu; Příležitosti - z důvodu obecně nízké četnosti jejich výskytu mezi respondenty jsou seřazeny podle témat
** Již realizováno resp. v provozu od roku 2014, tedy přesun do silných stránek (pozn. autorů)*

Zdroj: SPF 2013, upraveno vzhledem k zaměření studie na malé přeshraniční projekty

Regionální plán / Regionalplan Oberes Elbtal/Osterzgebirge (2009), zahrnuje centrální část společného pohraničí na saské straně vč. zemského hlavního města Drážďan a stanovuje směrnicí pro územní uspořádání a rozvoj zejména v oborech ekologie, ekonomika, osídlení a infra-

struktura. K našemu tématu lze za relevantní považovat dva záměry, a to *Region jako turistický magnet* a *Region jako most k rozšiřující se Evropě*. První téma je podloženo jak přírodní hodnotou (Česko-)saského Švýcarska, tak kulturní krajinou označovanou Montanregion Krušnohoří, když oba prvky usilují o zápis na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Ve druhém tématu se akcentuje geografická poloha, svébytnost a konkurenceschopnost regionu.

Vedle funkce regionu jako „točny“ osobní a nákladní dopravy směrem na Jihovýchodní a Východní Evropu, a tedy potřebě zlepšení dopravní infrastruktury pro přeshraniční dálkovou i regionální přepravu, se hovoří o posílení všestranných kontaktů – explicitně pak v ekonomické oblasti a na komunální a regionální úrovni. Za naléhavé se označuje zlepšení jazykových znalostí² a zprostředkování poznatků o správních strukturách a legislativních poměrech (sousedního státu). Také zde jsou zahrnuty „*obce přeshraniční spolupráce*“, a to v pěti případech: Altenberg (vč. Neurehefeldu s hraničním přechodem Moldava), Königstein (s významným hradem díky masivní propagaci v Česku vyhledávaným i našimi občany), Sebnitz, Geising a Kirmitztal vč. společných přeshraničních aktivit.

1. 4. Přeshraniční spolupráce – náplň a institucionalizace

Obdobně jako u Evropské územní spolupráce (EÚS), zajišťované z úrovně Evropské unie v mezinárodním měřítku, můžeme u bilaterální přeshraniční spolupráce rozlišovat mezi tzv. velkou (zahraniční) či také oficiální politikou a tzv. malou, jejíž náplní je řešení „sousedské“ problematiky každodenního života. Přeshraniční komunikace je tak chápána jako příspěvek ke srůstání Evropy (FIESINGER 2000), přičemž lze sledovat návaznost příslušných kroků od „hovořit spolu“ směrem ke „konat spolu“. Sousedská spolupráce (více ECKART, KOWALKE 1997) se zrodila postupně jako „spolupráce v malých krocích“, od relativně dílčích, specifických problémů (projektů) ke komplexnímu, integrovanému rozvoji (programům). Své sehrává blízkost (proximita) fyzická i tematická (obsahová, problémová), komplementarita či společná rozvoje vize (DRGOŇA 2001).

Přeshraniční spolupráce se odehrává v konkrétních podmínkách, a to jak měřítkových, tak institucionálních. Hovoří se o horizontální kooperaci, ale také vertikální integraci. Schmitt-Egner (1998) přichází s konceptem nadnárodního regionalismu, specifikujícího různé aspekty přeshraniční spolupráce. Tak například projekty rozlišuje jednorázové a dlouhodobé, spolupráce institucionální a permanentní. Důraz klade na jedné straně na neformální přeshraniční síť aktérů, na druhé straně zmiňuje plánování a implementaci přeshraničních struktur. Územní rozsah (dopad) přeshraniční spolupráce v kombinaci s určujícími silami zkoumal mj. Schamp (1994) a Ježek (1998): pro makroúroveň jsou to vnější aspekty, na mezourovni jsou rozhodující přeshraniční instituce, zatímco na mikroúrovni dominují vnitřní síly.

Za relativně samostatnou stránku lze považovat institucionalizaci přeshraniční spolupráce resp. příslušné struktury. Například Slavík (2001) rozlišuje – podle měřítka dosahu a obsahového

2 míněna čeština – pozn. autorů

zaměření – mezivládní dohody o přeshraniční spolupráci, spolupráci v rámci euroregionů, spolupráci samosprávných a státních územních orgánů, jakož i spolupráci obchodních komor. Z hlediska formy se setkáváme s dílčím partnerstvím, účelovými kontakty, ale také souhrnnými mezinárodní styky.

Úroveň, rozsah a kvalita přeshraniční spolupráce se odvíjí od konkrétních podmínek příslušného území, a to včetně **diferencovaného řádovostního přístupu**. Poměrně často se hovoří o Evropě regionů, regionální úroveň je však „prostřední“ mezi lokální a národní případně nadnárodní až globální. Pro každou pak platí víceméně odlišné zákonitosti či pravidla, ale také možnosti zasahování či participace rozmanitých institucí (subjektů). Zde se projevují protichůdné tendence řízení území, zastoupené na jedné straně zájmy centra (přístup „top-down“), na druhé straně místními zájmy – občanskou společností („bottom-up“).

Pochopitelně intenzivní vazby a kontakty lze očekávat na nejnižší úrovni, podpořené **fy-zickou blízkostí resp. přímým sousedstvím**. Právě zde se nejvíce projevuje podobnost až shodnost problémů, k jejichž vyřešení se nabízí vzájemná koordinace. Přitom lze využít obecného principu či posloupnosti přeshraniční spolupráce (LEZZI 1994) ve formě: žádná vztahy → výměna informací → konzultace → koordinace → kooperace → integrace. Kde jinde, když ne „se sousedy“ usilovat o čistotu společného vodního toku, snížení nezaměstnanosti či udržování zdejších, často společných tradic? Postupně se tak plně prosazuje faktor sousedství, ostatně uplatnil se i jako motto minulého resp. posuzovaného programového období (viz Obr. 1. 5), které dále je předmětem analýzy.

Přeshraniční spolupráce obnáší přímou sousedskou spolupráci, ve všech oblastech denního života mezi regionálními a lokálními územními správními celky podél hranic, a to při zapojení všech účastníků. Úkoly přeshraniční spolupráce ve svém působení zahrnují rozličné tematické oblasti, které sahají od potíží v každodenním životě na lokální úrovni, až k aspektům mezinárodního práva a od základních iniciativ a strategií přes regionální rozvoj až k iniciativám Evropské unie a podpůrným programům.

Pro rozvoj spolupráce jsou důležité různé rámcové podmínky a aspekty. Tato spolupráce může být ulehčena tím, budou-li moci být stejné potíže překonávány právě a jen na základě této společné kooperace. Rozdíly v rozvojových trendech a rámcových podmínkách na obou stranách hranic mohou společnou snahu značně ztížit, protože se např. mohou ocitnout v konku-

Obr. 1. 5. Logo česko-saského OP PS v minulém/analyzovaném programovém období

Zdroj: <http://www.ziel3-cil3.eu/cs/oeffentlichkeit/projektebene/index.jsp> (28. 7. 2017)

renční situaci. To je třeba právě případ toho, kdy mzdová situace vede k přetahování pracovních sil a tím zapříčiňuje tendenční ztížení podmínek u partnerů.

Pro přeshraniční spolupráci často vznikají nezávisle na způsobu spolupráce značné informační překážky. Tyto překážky pak vyplývají z rozporů (také z rozdílnosti jazykových kompetencí), mnohočetnosti zákonem daných a administrativních rozdílností, které vznikají na obou stranách státních hranic, ale také z rozdílných cest, na kterých se projekty přeshraniční spolupráce uskutečňují.

K účelu dalšího formování vzájemné spolupráce, je možné identifikovat jak podpůrné faktory, tak faktory omezující, které se s postupem času zčásti ukazují a působí svým silnějším nebo slabším vlivem.

Dá se říci, že stěžejní roli v přeshraniční spolupráci naplňuje Evropská unie. Vždyť právě podpora *Evropské územní spolupráce*, vedle zemědělské politiky, se postupně etablovala jako významná součást společné regionální politiky (odborně politiky hospodářské a sociální soudržnosti). K podpoře slouží operační programy určené pro různé hierarchické úrovně:

- *Meziregionální spolupráce*, určená pro regiony všech členských zemí EU, Norska a Švýcarska bez ohledu na jejich geografickou polohu či blízkost,
- *Nadnárodní spolupráce*, v níž Česko je součástí regionu Střední Evropa (*Central Europe*) a koncentruje se – stejně jako předchozí program – na spolupráci veřejných orgánů a institucí na regionální a místní úrovni, jejímž cílem je výměna a přenos zkušeností a zajištění společného rozvoje nástrojů a přístupů, které povedou ke zlepšení účinnosti politiky regionálního rozvoje, konečně
- *Přeshraniční spolupráce*, kterou se budeme dále podrobně zabývat.

V minulém programovém období (2007-2013) byla podpora regionálního rozvoje, díky *Evropskému fondu regionálního rozvoje (ERDF)*, zajišťována celkem prostřednictvím 89 programů (s finanční alokací 8,7 mld. EUR), z nichž 79 se jich věnovalo přeshraniční spolupráci s celkovou podporou 6,4 mld. EUR. 44 programů se týkalo tzv. vnitřních hranic, kam řadíme i naše území s pěti úseky vymezenými dle sousedního státu či země. Česko-německá spolupráce se realizuje samostatně v dotačním území česko-saském a česko-bavorském.

Obecně lze konstatovat, že **Operační programy Přeshraniční spolupráce (OP PS)**, jako samostatné dokumenty spravované samostatnými řídicími orgány, se zaměřují např. na následující témata:

- společný rozvoj a zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím,
- výstavbu a rozvoj hraniční infrastruktury a napojení pohraničí na důležité přeshraniční dopravní osy,
- spolupráci v oblasti výzkumu a vývoje, vzdělávání, inovací,
- kooperaci při integraci postižených osob do společnosti,
- podporu efektivního systému přeshraniční protipožární a protipovodňové ochrany a ochrany před katastrofami,
- budování čistíren odpadních vod, posílení environmentálního vzdělávání,

- ochranu a obnovu památek,
- rozvoj cyklistických tras a stezek, hipposteze, turistických a lyžařských stezek a tras, zřizování a činnost turistických informačních center,
- podporu přeshraniční spolupráce v oblasti rozvoje mezilidských vztahů, společenských, kulturních a volnočasových aktivit apod.

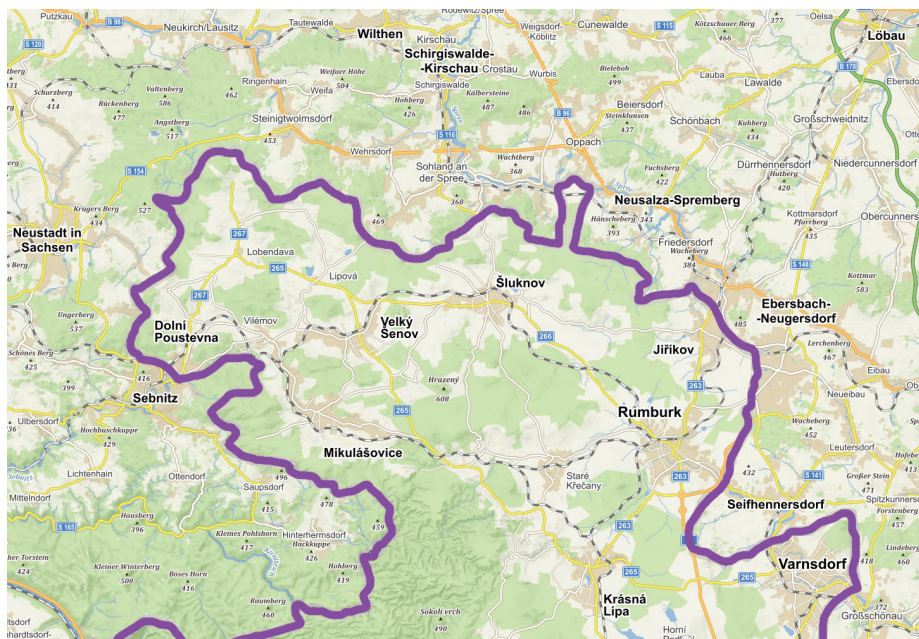
Lze považovat za přirozené, že přeshraniční aktivity vyžadují určitý stupeň koordinace jak po stránce obsahové, tak územní. Za tím účelem – vedle vnitrostátně fungujících struktur – vznikly **euroregiony** (či obdobná společenství), které bývají označovány jako motory či katalyzátory, ale také zprostředkovatelé přeshraniční spolupráce. Ty sice disponují jakousi vnitřní organizací, skutečná spolupráce je ovšem závislá na zájmu, aktivitě a schopnostech angažovaných lidí. Ti, ať jako jednotlivci či zástupci/představitelé rozmanitých organizací a institucí přicházejí s nápady, připravují a realizují projekty a tím přispívají k vytváření „společného životního prostoru“. Samotné euroregiony se prezentují jednak externě v reakci na zájmy evropské, státní a regionální resp. vůči jinak konstruovaným regionům, jednak interně se zaměřením na společné problémy (BUČEK 1992). Většina z existujících euroregionů se vyznačuje dominantní orientací (jeden, dva hlavní směry spolupráce – např. koordinace a společný postup v oblasti turistiky).

Z hlediska **sídelní struktury** se setkáváme jak s jediným významným centrem (např. Liberec v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa), nebo dvěma jádry-centry oddělenými hranicí, tak s typicky periferními regiony bez (silných) jader (Šumava/Bayerischer Wald-Unterer Inn/Mühlviertel, Silva Nartica). Důležitým atributem se jeví hranice či vymezení euroregionů, které se v různých státech/regionech liší: pro zjednodušení se zpravidla používá administrativní členění – v případě Česka zejména okresy. Pro EEL na české straně se jedná o okresy Teplice, Ústí nad Labem, Litoměřice a Děčín, byť zde bez Šluknovska vč. Varnsdorfu a Rumburku, inklinujícího do sousedního Euroregionu Nisa. Na saské straně se do EEL územně řadí zemský okres Saské Švýcarsko-Východní Krušnohoří (Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge) a zemské hlavní město Drážďany (Landeshauptstadt Dresden). Při úvahách o možnosti vzniku euroregionů se obvykle využívá určitého společného, typického znaku celého území (to je i náš případ) či nodality (vazby na určité centrum-jádro, např. v Egreňské historické vazby a významu města Cheb/Eger) v daném území.

Četné výzkumy (např. MÜLLER, KUČERA, JEŘÁBEK, PŘIKRYL 2000) dokládají, že stěžejní rovinou pro přeshraniční spolupráci je lokální úroveň, tedy tam, kde obyvatelé mají k sobě nejbližší. Příklady bezprostřední návaznosti resp. jednoho sídla rozděleného státní hranicí najdeme v Evropě, ale také v česko-saském pohraničí, celou řadu. Nad jejich novou šancí ve „sjednocené“ Střední Evropě či po vstupu do Schengenu se zamýšleli Bedrna (2008) a Körner (2008). Vycházejí z toho, že se jedná spíše o centra nižší nebo lokální úrovně, alokovaná navíc v oblastech nižší hustoty zalidnění než v sousedních zemích, vyslovili se pro optimalizaci vazeb v osídlení v příhraničních územích. Na jedné straně přetrvávají legislativní, ekonomické i jazykové bariéry, na druhé straně se setkáváme s výjimečnou výzvou pro dotčené správy, pro podnikatele a investory, urbanisty.... Je otázkou, do jaké míry na novou situaci zareagovali či zareagují představitelé územní samosprávy a další aktéři regionálního rozvoje. Nejvhodnější, nejmarkantnější příklad změny v polycentrické struktuře osídlení směrem k jejímu propojování

a změně v dosavadní hierarchii představuje nepochybně Šluknovsko na české straně s přílehlým územím v Sasku (viz Obr. 1. 6). Právě zde se nabízí, a snad i realizuje úzká spolupráce (Sebnitz – Dolní Poustevna, Šluknov – Sohland – Schirgiswalde, Ebersbach – Neugersdorf – Jiříkov – Rumburk, Varnsdorf – Seiffhennersdorf – Grossschönau).

Obr. 1. 6. Sídlní struktura Šluknovského výběžku a přílehlého saského území

Zdroj: mapy.cz, upraveno

1. 5. Úloha projektů v přeshraniční spolupráci a jejich udržitelnost

Operační programy přeshraniční spolupráce umožňují zpravidla, vedle tzv. velkých, často investičních a finančně náročných projektů, také realizaci tzv. malých projektů, někde také mikroprojektů. Jaká je jejich úloha a postavení v přeshraničních aktivitách. Názory se pochopitelně různí, a to jak u zasvěcených či angažovaných, tak v široké veřejnosti či doposud nezapojených. V jejich prospěch lze uvést např. publikaci *Malé projekty – velké efekty* (2015), vydanou Euroregionem Silesia jako přehled mikroprojektů v minulém programovém období. Mezinárodní resp. evropský rozměr představuje publikace AEBR (2017) pod výstižným názvem *People-to-People-Projekte*, dostupná mj. v německé verzi a charakterizující přínos programu INTERREG A. Ta konstatuje, s využitím nezávislých studií, že přeshraniční projekty různého dosahu se úspěšně prosadily nejen jako „průkopnické aktivity“, ale také poukázaly na

rozmanitost přeshraniční spolupráce na základě regionálně specifických požadavků. Pozitivum spočívá rovněž ve skutečnosti, že příslušné subprogramy (v našem případě Fond malých projektů, FMP) jsou spravovány decentralizovaně, tj. na úrovni euroregionu, plně v souladu s principem subsidiarity.

Přeshraniční struktury disponují často vlastní dlouhodobou rozvojovou strategií, zahrnující specifické infrastrukturální, ekonomické i socio-kulturní aspekty. Samotné projekty jsou pak nezbytnými prvky (zde uvedeno „olejem“) pro plynulou a trvalou konkrétní spolupráci. Počátky těchto aktivit nalézáme již v 90. letech, kdy se objevily první projekty typu people-to-people. Ne/vědomě tak kromě jiného sloužily i k přípravě³, podpoře a nové orientaci (tzv. experimentální projekty) ke stanovení programových priorit a opatření. Tematické zaměření malých projektů přitom víceméně koresponduje s projekty velkými, snad poněkud silněji je akcentována společenská problematika (např. vzdělanost, rovnost šancí, úloha jazyka či spolupráce veřejné správy). Na společných aktivitách se podílí územní (lokální, regionální) samospráva, jejich organizační složky, ale také sdružení a organizace z obou stran hranice, ale především (aktivní) občané příhraničního území.

Zvláštního významu nabyly tyto aktivity podél „starých“ hranic EU, dnes na vnitřních hranicích, což je i případ pohraničí česko-saského⁴. Právě zde totiž bylo zapotřebí stanovit zvláštní priority, jejichž prostřednictvím by docházelo k návratu normality či přiblížení situace v Západní Evropě. Proto se zde setkáváme s určitým přednostně definovaným zaměřením, které by požadovaný vývoj umožnilo. Zatímco ve starých zemích se jedná poměrně malou částku (podíl 4–5 % celkového objemu prostředků na přeshraniční spolupráci), v nových zemích (členech EU od roku 2004) byla potřeba podstatně vyšší. Mottem nově koncipovaných opatření se tak stalo *Malé prostředky – velké dopady!* Za příznačný lze považovat vyjádření polského představitele Euroregionu Silesia: „*Když se objevila možnost čerpat prostředky z fondu mikroprojektů, přeshraniční spolupráce se dostala do zcela nové dimenze*“ (FULNECZEK et al. 2015, s. 3).

V Závěrečné zprávě Evropské komise k ex-post hodnocení programu INTERREG (2011) jsou na více místech zmiňovány přínosy projektů people-to-people. Např. v Euroregionu Pamina pod titulkem Interkulturní vzdělávací efekty mezi širší veřejností se hovoří o vytvoření jasné přeshraniční přidané hodnoty s hmatatelnými výsledky na místní úrovni. Tzv. měkké pákové efekty (*soft leverage effects*) napomáhají k mobilizaci sociokulturního porozumění. V porovnání s jinými programy (zaměřením, charakterem) je sice jejich působení méně zřetelné, avšak to nesnižuje jejich nezpochybnitelné místo v přeshraniční spolupráci. Té často brání (bránily?) existující předsudky v individuální (osobní) rovině. Za předpoklad úspěchu se vnímá i oživení privátního sektoru jako prvku komplexní vzájemné spolupráce.

Analýzy poukázaly rovněž na masové zapojení široké veřejnosti. V rámci INTERREGU III A se na projektech podílelo kolem 68 tis. různých organizací a účast čítala asi 1 mil. osob.

3 Ostatně i UJEP, ve spolupráci s TU Dresden, využila této možnosti při výzkumu inovačního potenciálu. Nejprve prostřednictvím FMP byl realizován malý, přípravný projekt, na který navázal projekt velký (více JERÁBEK et al. 2014).

4 A to i s vědomím, že Sasko je – po sjednocení Německa – novou spolkovou zemí a nelze je tedy jednoznačně přiřadit ke starým zemím, či jádru Evropské unie.

Sociální kapitál realizující jednotlivé projekty by bez podpory ze strany EU nemohl vzniknout. Přímo v terénu pak musíme vyzdvihnout úlohu tzv. měkkých lokalizačních faktorů, díky nim lze malé projekty vnímat jako prostředek k trvalému regionálnímu rozvoji. Vytvářejí totiž nezbytné rámcové podmínky k utváření funkčních sítí aktérů z obou stran hranice, výměně zkušeností a poznatků z oblasti vědy i praxe, hledání společných řešení konkrétních problémů. Výsledky šetření AEBR INTERREG Task Force (2016) podtrhují tyto poznatky a připomínají vysokou kvalitu realizovaných projektů.

Projekty people-to-people jsou označeny jako motor současné a budoucí přeshraniční kooperace. Především pro občany se jedná o aktivitu, kterou „lze zažít“ resp. uchopitelnou v každodenním životě. Znamé heslo *Evropa občanů* se právě zde, v pohraničních regionech, stává realitou. V „pokročilých“ euroregionech navazují na malé projekty další aktivity a struktury, do přeshraniční spolupráce se zapojují další jednotlivci a subjekty (experti, neziskové organizace, privátní hráči apod.). Přímočaře se k přeshraniční spolupráci vyjádřil zástupce regionálního subjektu z česko-polského pohraničí (BÖHM ed. 2015), když ji chápe v poloze významné možnosti či příležitosti pro:

- ověření svých znalostí, pracovních postupů a metod;
- obohacení vlastního know-how a získání inspirace;
- obohacení našich aktivit a podpoření bourání interkulturních předsudků. Jinde, v tomtéž materiálu se uvádí: „*Poznáme-li své nejbližší sousedy – obohatíme se, naučíme se spolupracovat, chápat rozdíly, poučíme se a třeba se uvidíme – i s odstupem – jakoby očima druhých. ... Na otázku, proč je třeba dělat přeshraniční spolupráci, je tak jednoduchá odpověď – protože je to přirozené.*“ (s. 7).

Důležitým znakem (přeshraničních) projektů se již neodmyslitelně stala jejich **udržitelnost**. Její stanovení však v žádném případě není jednoznačné, jak dokládá rozmanitost její specifikace:

- Udržitelnost, která je mířena na přítomnost a budoucnost a tím je tedy také dán zřetel na vztah k času.
- Finanční zdroje, hmotné / nehmotné statky, ekonomické / ekologické jednotky apod., mají být chráněny, zejména pak v případě, kdy nemohou být obnoveny.
- Mělo by být zajištěno krátkodobé či dlouhodobé pokračování ve vztahu k projektu.

Při konceptu udržitelnosti se nejedná ani tak o zavedení exaktní definice, ale spíše, „(...) o stanovení toho, co má být považováno za stálost a o sloučení časové a místní úrovně, která tuto politiku udržitelnosti má obsahovat. Základní myšlenka se tedy zakládá na jednoduchém úsudku, že systém je udržitelný tehdy, když sám přežije a bude dlouhodobě k užítku. Jak by to mělo vypadat v praxi, se musí řešit pro jednotlivé případy zvlášť.“ (CARNAU 2011, s. 14).

Stanovit udržitelnost v rámci možnosti využití Fondu malých projektů znamená adekvátně vycházet se stanovených cílů a zároveň přiměřeně zhodnocovat dosažení těchto cílů a jejich účinek nad rámec týkající se období způsobilosti. Z dokumentů vyplývají následující cíle:

- FMP je zaměřen zejména na realizaci opatření vedoucí k setkávání, tzv. people-to-people projektů a měl by dále zintenzivnit přeshraniční spolupráci ve všech oblastech společenského života.
- Výsledky malých projektů musí být podporované oblastí ku prospěchu.

Vyhodnocení / měření trvalé hodnoty projektů pro dané období finanční podpory a pro stanovené cíle se dá u všech projektů rozpoznat. Jedná se tedy o to, do jaké míry tyto projekty docílí udržitelného zlepšení spolupráce a jejího smyslu tak, aby sama o sobě dosáhla dlouhodobého trvání apod. resp. i bez pokračování finanční podpory, což není měřitelné téměř vůbec anebo jen v omezené míře a tím se dá taková trvalost jen ztěžji odhadnout.

1. 6. Sociologické aspekty spolupráce – předsudky a stereotypy

„Obraz druhého, obraz cizího, vzniká právě tak, jako obraz vlastní (...) z potřeby individuality, skupin a národů, přizpůsobit se jasně definovanému světu a sociálně se v něm angažovat. Jednotlivec, stejně jako skupiny, chtějí vědět, na čem jsou. Přitom jsou jejich měřítka hodnocení myšlenkově stereotypy, vytvořené na základě autostereotypů a heterostereotypů. Jejich pomocí bude zformován obraz vlastní role jako celek postojů k etnickým hodnotám a úkolům.“ (HEUBERGER et al. 1998, s. 15) Důležitou částí je však vlastní předobraz, který vznikl na základě zpracovávání zážitků z minulosti a který byl předáván z generace na generaci. *„Stereotypy jsou zjednodušené sebeobrazy a obrazy druhých, v logické formě mínění, které neoprávněným, zjednodušeným a generalizovaným způsobem a emocionálně hodnotících tendencí, připisují nebo nepřipisují určité skupině osob předem určené vlastnosti nebo chování. Nabytí takových stereotypů není důsledkem vlastních zkušeností, ale je zprostředkováváno výchovou, socializací a veřejným míněním (...) Stereotypy se předávají výchovou, rodinnými příslušníky, politiky, médií, (...) a mohou se v průběhu dějin měnit resp. se dají „konzervovat“ zkušenosti z dějin.“* (ebenso, s. 16-26). Stereotypy se nevztahují jen na druhé, ale rovněž na sebe sama.

Sociální status některých etnických skupin je podstatně nižší než u obyvatel původních (rezi-dentů). V Německu a v Západní Evropě jsou lidé pocházející ze západních zemí (např. Británie, Rakousko nebo Francie) hodnoceni výše než migranti z východních oblastí. Jak k takové diskriminaci dochází, shrnuje Han (2000, s. 269) následovně: *„Dominantní většina diskriminuje menšinové skupiny především tehdy, kdy tímto očekává politické, ekonomické nebo psychologické výhody. Přenáší na menšiny politické funkce obětního beránka, aby tím ve skutečnosti odvrátila masovou pozornost od skutečných příčin politických a sociálních nerovností. (...) Diskriminace etnických skupin se stávají obzvláště intenzivními, když dominantní většina prožívá konkurenci, odpor a podřízené podvrtné aktivity menšin jako ohrožující.“*

V Česku, Německu a v Polsku byl v červenci 2013 proveden průzkum veřejného mínění, ze kterého vyplývá všeobecně pozitivní přístup a nové sblížování těchto tří zemí. Nadále však přetrvávají tradiční stereotypy a určité předsudky (KUCHARCZYK et al. 2013). Velmi úzkou spojitost přitom vidí autoři mezi dobrým ohlaseš Německa, jeho politickým vlivem a také ekonomickou silou (tamtéž). Adekvátně vidí autoři účast početných polských pracovníků v Němec-

ku a narůstající hospodářský a politický význam Polska jako důvody k pozitivnějšímu vnímání Poláků v Německu v porovnání s údaji postojů Němců vůči Čechům. U Němců dominuje názor, zda nechybí potřebná důvěra, což by se mohlo projevit při společné kooperaci se sousedními zeměmi.

Na otázku, jaká je míra akceptování někoho „jiného“ v roli kolegy nebo nadřízeného, byla zaznamenána zřetelná pozitivní odpověď. Podíl takových odpovědí byl dán ve výši přes 80 %. Souhlas s rolí kolegy však byl pro Němce / Čecha / Poláka vždy vyšší než souhlas s rolí nadřízeného, který pochází „odjinud“ (ebenso). Dřívější výzkumy Varšavského institutu pro veřejné záležitosti (viz KOLARSKA-BOBIŃSKA, ŁADA 2009) učiněnou výpověď jasně podepírají. Podle ní 84 % Němců akceptuje polské občany sice jako pracovní kolegy (zvýšení o 8% bodů od roku 2000), ale i nadále méně Němců (57 %) si dokáže představit mít na pracovišti šéfa nebo bezprostředního nadřízeného z Polska. Vzhledem k aplikaci těchto výpovědí na společenské vztahy v německo-polsko-českém příhraničí je přeci jen nutno upozornit na skutečnost, že se výsledky autorů Kucharcyk a kol. (2013) vztahují na národy jako celek a může být očekáváno, že odpovědi z rozdílných regionů dopadnou jinak.

Ve vazbě na poznatky z anketního šetření expertů v oblasti pracovního trhu v sekci EURES-TriRegio z roku 2016 by se mělo diskutovat o všech omezujících aspektech, které ovlivňují přeshraniční spolupráci, resp. ovlivňují její smýšlení. Této problematice se dále věnujeme:

Stanovisko z německého pohledu – Kultura vstřícného přístupu

Dle jednoho šetření agentury pro výzkum trhu (viz Gazeta Prawna 2011b) se v roce 2011 obávalo celkem 73 % Němců následků úplného otevření pracovního trhu k 1. květnu 2011. Z toho se 30 % obávalo především přílivu možných nekvalifikovaných pracovních sil. Pouze 15 % dotázaných zastávalo názor, že otevření pracovního trhu nebude mít žádné negativní důsledky na tuzemské pracující.

Důsledek předsudků, který vůči německým sousedům v pořebné mobilitě překáží, je podle expertů na pracovní trh ve všech částech oblastí EURES-TriRegio uveden jako třetí nejdůležitější překážka pro další možnosti integrace na přeshraničním pracovním trhu. Experti ze Saska poukazují na skutečnost, že se v tomto kontextu odvíjelo opožděnější zavádění plné tolerance zaměstnavatelů v Německu, značně iritovalo českou (i polskou) stranu. Velká část připravených Poláků a Čechů z roku 2004, z tohoto důvodu odešlo za prací do jiných států EU, které jim v té době otevřely svůj pracovní trh. Tímto se měl potenciál pracovních sil, které byly ochotny za prací dojíždět, tzn. dojíždět z Polska nebo Česka anebo se odstěhovat za prací do Saska, značně snížit.

Mezi německou pracovní silou existují rovněž předsudky hledat si práci na českém nebo polském trhu. Tato představa je dle odhadů expertů na pracovní trh založena také na často negativním mediálním zpravodajství o Polácích a Česích, které saská strana přináší a tím jen dále prohlubuje další negativní stereotypy. Všeobecně by se ovšem dalo říci, že rozšíření předsudků mezi saskými zaměstnanci, závisí na jejich věku a stupni integrace u stávajícího resp. budou-

ciho zaměstnavatele. Ve větších firmách, které se vyskytují také na českém nebo polském trhu, v nichž jsou zaměstnaní z části čeští (nebo polští) zaměstnanci, nejsou předsudky saských zaměstnanců tak výrazné. To samé platí pro zaměstnance v mladším věku, kteří mají oproti svým starším kolegům o české (nebo polské) sousedy větší zájem a tím se více otevřeli jejich pobytu v zahraničí. Tato skutečnost částečně odporuje výpovědím z výše citované studie k postojům Němců. Na druhé straně však poukazuje na specifickou situaci v oblasti přilhanic.

Na výskyt předsudků na obou stranách česko-saské hranice se rovněž poukazuje z pohledu české strany. Za povšimnutí jistě stojí, že zájem českých občanů o práci v Německu stále stoupá. Stejně tak na polské straně hranic lidé tyto předsudky vnímají. Na tyto předsudky se vztahuje zejména všeobecná rozdílnost mentality a obzvláště pak pracovní struktura. Z pohledu polské strany se však předsudky snižují jak na saské, tak na české straně pohraničí.

Dle expertů na pracovní trh zůstává zajímavostí, že ve všech třech dílčích oblastech je za vzniklé předsudky zodpovědné mediální zpravodajství, protože často reprodukuje negativní zkušenosti s osobami ze sousední země, resp. negativní zkušenosti v sousední zemi. Dotazovaní experti na pracovní trh zdůraznili, že je jistě zapotřebí využívat média k pozitivnějšímu přístupu podávání zpravodajství a informovat především také o dobrých zkušenostech.

Exkurs: Koncept indiference

Van der Velde a van Houtum (2004) ve svém díle požadují vyšší míru povědomí o pozadí a motivech imobility při nezájmu o spolupráci. Autoři ji vidí především v odůvodnění účinnosti a normalitě sociálního rozlišování. „*I když je nám životní prostor za hranicemi fyzicky blízký, je vnímán jako velmi vzdálený a interpretován jako „tam, ne tady“, a proto se zobrazuje pro denní sociální počínání jako nedůležitý*“ (ebenso, s. 104). Tím vzniká lhostejnost vůči pracovnímu trhu na druhé straně. Rozhodnutí pro nebo proti spolupráci, se v první řadě vůbec nekoná, protože tento *práh nezájmu* (tamtéž) nebyl dosud vůbec překročen. Při tvorbě projektů a přemýšlení nad nimi ne vždy se neuvažuje nad možností spolupráce s druhou stranou hranic. Slovo „tam“ se v mentalitě nevyskytuje, a tím ani od samého počátku není integrováno v rozhodujícím procesu. Van der Velde und van Houtum zdůrazňují, že nespolečenská, která se týká prostoru za hranicemi, nesmí být popisována jako chybějící poznání možností, zapříčiněné příliš velkými rozdíly, nýbrž jako zvyk o nezájmu vůči druhé straně hranic (tamtéž). Dále je jako další z důležitých aspektů viděna právní a správně-technická harmonizace, např. pracovního trhu. Není ovšem dostatečně podporována v oblasti spolupráce. Zachování národních a regionálních rozdílů a tím zdůraznění národních identit produkují (podmiňují) zdrženlivé (konzervativní) sociální vazby ve společnosti, které podporují právě vnímání představy „tady“ a „tam“ a ovlivňují i individuální rozhodnutí a procesy identity.

2. PŘEDSTAVENÍ MODELOVÉHO ÚZEMÍ – EUROREGION ELBE/LABE JAKO SOUČÁST ČESKO-SASKÉHO POHRANIČÍ

2. 1. Obyvatelstvo a demografický vývoj

Struktura osídlení

Ve velikostní struktuře obcí (Tab. 2. 1) na straně české a na straně saské existují značné rozdíly. V české části se nacházejí především malé obce do 2000 obyvatel (83,9 % všech obcí). Toto rozdělení administrativních celků do menších částí je často spojené s nižší výkonností resp. životaschopností.

Souhrnně se v pohraničním regionu dá hovořit o následujících trendech:

- velké regionální rozdíly měřeno hustotou zalidnění, dále pak také podprůměrná a nadále klesající hustota zalidnění a její nízké hodnoty především některých okrajových venkovských oblastech;
- často nedostatečné dopravní spojení venkovských oblastí s centrem a nedostatečná dostupnost dopravních spojů do odlehlejších venkovských prostor prostřednictvím veřejné hromadné dopravy;
- v některých částech lze sledovat dopady vyliďňování, zanikání a funkční přeměnu především pak ve venkovském příhraničí.

Tab. 2. 1. Velikostní struktura obcí v EEL (2011)

Území / správní jednotka	počet obcí celkem	z toho podle počtu obyvatel				
		méně než 2 000	2 000– 4 999	5 000– 9 999	10 000– 49 999	50 000 a více
saská část	396	93	171	76	51	5
	<i>podíl v %</i>	23,5	43,2	19,2	12,9	1,3
česká část	701	588	60	24	22	7
	<i>podíl v %</i>	83,9	8,6	3,4	3,1	1
z toho						
Saské Švýcarsko - Východní Krušnohoří	36	12	9	8	7	0
	<i>podíl v %</i>	33,3	25,0	22,2	19,4	0
Drážďany		1				1
	<i>podíl v %</i>					100
saská část	37	12	9	8	7	1
	<i>podíl v %</i>	32,4	24,3	21,6	18,9	2,7
okres Teplice	34	24	6	2	2	0
	<i>podíl v %</i>	70,6	17,6	5,9	5,9	0
okres Ústí nad Labem	23	17	5	0	0	1
	<i>podíl v %</i>	73,9	21,7			4,3
okres Litoměřice	105	95	6	2	2	0
	<i>podíl v %</i>	90,5	5,7	1,9	1,9	
okres Děčín	52	42	4	3	3	0
	<i>podíl v %</i>	80,8	7,7	5,8	5,8	
česká část	214	178	21	7	7	1
	<i>podíl v %</i>	83,2	9,8	3,3	3,3	

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/2-uzemi-a-podnebi-m8vouwxed2>, https://www.czso.cz/csu/czso/421011-12-r_2012-27,
Statistisches Landesamt Sachsen, 2013

Populační vývoj

V roce 2015 žilo na území EEL cca 1,3 miliónu osob, z toho 0,8 miliónu osob v Sasku. To je tedy o více než 1,5 násobek více než v české části (0,5 mil.). Při porovnání regionů NUTS 3 v česko-saském příhraničí se ukázalo, že se v průběhu let 2002-2011 snížil počet obyvatel celkem o 3 %. Tento proces snižování se přitom z větší části týká saské strany (pokles o 6 %). Na základě protichůdného trendu města Drážďany se ovšem tento proces snižování rapidně zpomaluje.

Hustota zalidnění (viz Tab. 2. 2) se však v rámci euroregionu značně liší. V porovnání s okresem Saské Švýcarsko-Východní Krušnohoří vykazuje nižší hustotu pouze okres Děčín (146 obyv. na km²) a okres Litoměřice (115 obyv. na km²).

Tab. 2. 2. Vývoj obyvatelstva a hustoty zalidnění v EEL

Území / správní jednotka	2002	2006	2011	vývoj 2011/2002	hustota zalidnění
	v tis.			(2002 = 100)	obyv./km ² (2011)
Míšeň	270,1	261,7	251,3	93	169
Saské Švýcarsko - Východní Krušnohoří	267,8	259,7	250,9	94	149
Drážďany	480,2	504,8	529,8	110	1601
saská část	1 018,1	1 026,2	1 032	101	296
okres Teplice	126,3	127,7	128,5	102	274
okres Ústí nad Labem	117,5	119,1	120,2	102	297
okres Litoměřice	114,5	114,1	119,2	104	116
okres Děčín	133,7	134,2	132,7	99	146
česká část	492,0	495,1	500,6	102	178

Zdroj: https://www.czso.cz/csu/czso/424028-09-_casova_rada-05, https://www.czso.cz/csu/czso/421011-12-r_2012-01

Přirozený a územní rozvoj obyvatelstva

S výjimkou Drážďan vykazují negativní populační vývoj všechny okresy euroregionu. V Drážďanech je přitom tento pozitivní vývoj tvořen přírůstkem jak územním (migrací), tak přirozeným. V okrese Saské Švýcarsko-Východní Krušnohoří přetrvává poměrně vysoká mobilita (výměna obyvatelstva), přestože se tento vývoj lehce zmínil. I zde se vzestupně uplatňuje přirozený úbytek obyvatelstva. Na českém území se tento negativní vývoj prosadil až později. V české části euroregionu je negativní vývoj od roku 2011 způsoben jak přirozenou měnou (tj. poměrem mezi narozenými a zemřelými), tak počtem vystěhovalých.

Věková struktura

Věková struktura české a saské části EEL se značně liší. Kupříkladu podíl obyvatelstva v produktivním věku (15–64 let) byl v roce 2015 na saském území tvořen 63,4 %, na českém území o poznání více (66,5 %). Podíl dětské složky (0–14 let) v roce 2015 stagnoval a tvořil pouze 13,6 %, což v zásadě odpovídá hodnotě za Sasko. V Česku byla hodnota podstatně vyšší (15,8 %).

Populační prognóza

Tab. 2. 3. Populační prognóza za saskou část EEL

Území / správní jednotka	stav v tis.	očekávaný počet obyvatel v tis.			změna v %		
		2014	2020	2025	2030	2020/ 2014	2025/ 2014
Drážďany							
varianta 1	536,3	582,3	587,1	591,7	8,6	9,5	10,3
varianta 2	536,3	564,8	577,2	583,1	5,3	7,6	8,7
Saské Švýcarsko-Východní Krušnohoří							
varianta 1	246,0	253,8	248,6	241,2	3,2	1,1	-1,9
varianta 2	246,0	242,9	237,6	230,9	-1,2	-3,4	-6,1
saská část euroregionu							
varianta 1	782,3	836,1	835,7	832,9	6,9	6,8	6,5
varianta 2	782,3	807,7	814,8	814,0	3,3	4,2	4,1

Zdroj: StLaS, 2016: 6. Regionalisierte Bevölkerungsprognose (Basis: Kreisstruktur 01.08.2008); CBFD, 2013

Tab. 2. 4. Populační prognóza za českou část - Ústecký kraj

Věková skupina / let	stav v tis.	očekávaný počet obyvatel v tis.				index			
		2013	2020	2025	2030	2050	2020/ 2013	2025/ 2013	2030/ 2013
0-14	128,5	125,7	112,6	102,6	90,4	0,98	0,88	0,80	0,70
15-64	568,6	526,1	515,6	503,7	404,2	0,93	0,91	0,89	0,71
65+	129,6	163,9	176,9	186,1	227,7	1,26	1,36	1,44	1,76
Celkem	826,7	815,7	805,1	792,4	722,3	0,99	0,97	0,96	0,87

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/projekce-obyvatelstva-v-krajich-cr-do-roku-2050-ua08v25hx9> (26.10.2017)

Vedle analýzy vývoje obyvatelstva v minulých letech jsou populační prognózy důležitým prvkem regionálního rozvoje a poukazující budoucí demografické proměny. Saská strana má k dispozici prognózy dat na úrovni okresů a obcí (vč. migrace), česká strana disponuje pouze daty o přirozeném vývoji. Tím je tedy český model jen omezeně srovnatelný s prognózou pro saskou část území (Tab. 2. 3 a Tab. 2. 4).

Na saské straně EEL jako celku se předpokládá nárůst obyvatelstva, a to v obou prezentovaných variantách: v souhrnu do roku 2030 o 6,5 resp. 4,1 %. Skládá se však ze dvou značně

diferencovaných částí, když v Drážďanech se jedná až o 10% navýšení populace, zatímco v Saském Švýcarsku-Východním Krušnohoří se počítá s úbytkem. Naproti tomu česká část – namísto EEL zastoupená Ústeckým krajem – se bude zřejmě potýkat s populační stagnací až úbytkem (zejména do roku 2050 – o 13 %). Alarmující je zejména nárůst obyvatelstva v seniorském věku: do roku 2030 se zvýší podíl 65letých a starších téměř o polovinu.

2. 2. Ekonomika a trh práce

Hrubý domácí produkt

Důležitým parametrem k vyhodnocení konkurenceschopnosti a ekonomické úrovně v regionu je regionální hrubý domácí produkt. Je to také indikátor konvergence, tzn. přizpůsobení příjmu na osobu v daných regionech. V bezprostředním porovnání s českými příhraničními oblastmi vykazuje Sasko a obzvláště pak modelové území velmi vysoký index HDP (viz Tab. 2. 5), který je však s výjimkou Drážďan pod průměrem EU-27, jakož i Německa jako celku. České příhraniční oblasti zaznamenávají od roku 2000 všeobecně silný růst. V přímém porovnání však české příhraniční oblasti stále zaostávají za saskou příhraniční oblastí a to kolem 30 procentních bodů.

Tab. 2. 5. Vývoj hrubého domácího produktu

Území / správní jednotka	HDP na hlavu (v EUR)		EU 27=100		D=100	
	2008	2010	2008	2010	2008	2010
EU	25 000	24 500	100,0	100,0		
Německo	30 124	30 294			100,0	100,0
Sasko	21 893	21 412	87,6	87,4	72,7	70,7
Míšeň	20 314	20 512	81,3	83,7	67,4	67,7
Saské Švýcarsko - Východní Krušnohoří	16 436	16 640	65,7	67,9	54,6	54,9
Drážďany	30 432	29 705	121,7	121,2	101	98,1
Karlovarský kraj	10 570	10 279	42,3	42,0	35,1	33,9
Ústecký kraj	11 850	11 584	47,4	47,3	39,3	38,2
Liberecký kraj	11 096	10 838	44,4	44,2	36,8	35,8
česká část	11 391	10 769	45,6	44,0	37,8	35,5

Zdroj: EUROSTAT, 2013: Bruttoinlandsprodukt (BIP) zu laufenden Marktpreisen nach NUTS-3-Regionen

V rámci Česka se odstup vůči celorepublikovému průměru zvyšoval i nadále. Ústecký kraj přitom v porovnání s celorepublikovým průměrem vykazuje nižší rozdíl a zároveň dynamičtější rozvoj (méně než 20 procentních bodů). Snaha o hospodářský rozvoj se odráží především na pomoci státní podpory – např. zřízením zvláštních průmyslových zón v Ústeckém kraji. Česká strana vyhodnotila, že jsou v příhraniční oblasti mnohá území odkázána na podporu od státu a že tomu tak v blízké budoucnosti i nadále bude (ÚÚR 2011).

Hospodářská struktura

Na objasnění struktury sektorů mohou být uvedeny jak hrubé přidané hodnoty dle jednotlivých odvětví (Tab. 2. 6), tak dle počtu výdělečně činných (Tab. 2. 7). Existující hospodářskou strukturu je nutno zhodnotit z hlediska jednoho z faktorů pro kooperační potenciál a také pro možnou výměnu pracovních sil v rámci jednoho území.

Hospodářský potenciál se ukazuje také v hospodářské struktuře, která postupem času podléhá změnám. Na saském území EEL je – jakož i všeobecně po celém Německu – prokazatelný nárůst terciárního sektoru. Ve Východním Německu, resp. v Sasku, byla provedena restrukturalizace hospodářství po znovusjednocení Německa, mimo jiné na základě masivní redukce či transformace dosavadních průmyslových zón. Na českém příhraničním území probíhaly obdobné procesy, nebyly však prováděny v takové intenzitě resp. tyto procesy stále nejsou dokončeny.

Tab. 2. 6. Přidaná hodnota podle oborů národního hospodářství (2008/2009)

Území / správní jednotka	Země- dělství, lesnictví, rybolov	Průmysl, těžba, energe- tika	Staveb- nictví	Obchod, doprava, zpro- střed- kování informací	Služby pro podniky a finanční služby	Ostatní služby
Karlovarský kraj	3,0	34,1	6,5	22,9	10,9	22,6
Ústecký kraj	2,3	39,2	8,0	21,1	11,0	18,4
Liberecký kraj	1,4	38,3	7,6	20,9	13,6	18,2
Česko	1,7	30,3	7,2	24,4	18,6	17,8

Zdroj: https://www.czso.cz/csu/czso/5013-12-n_2012-04, Statistisches Landesamt Sachsen: VGR der Länder-Entstehungsrechnung, EUROSTAT, 2013

Význam jednotlivých hospodářských odvětví se region od regionu značně liší. V Česku přispívá stavebnictví v porovnání se Saskem více k přidané hodnotě. Po silném vzestupu v 90. letech, který byl podmíněný znovusjednocením Německa, ztratil v Sasku od roku 2000 sektor stavebnictví svůj velký význam. Hrubá přidaná hodnota průmyslu je v porovnání v Česku vysoká. Obzvláště v odvětvích těžba, energetika a vodní hospodářství pak ještě Ústecký kraj disponuje další nadprůměrnou přidanou hodnotou. Dalším vyšším přínosem s přidanou hodnotou

pro Česko je odvětví obchodu, pohostinství a dopravy. V dalším porovnání se zbyvajících obory služeb na přínosu tolik nepodílí, tzn. terciární sektor a jeho procesy nejsou tolik vyhraněné jako v saské části EEL. Za typické můžeme označit velmi nízký podíl primárního sektoru (zemědělství, lesnictví, rybolov).

Podstatně vyšší je v Ústeckém kraji podíl sekundárního sektoru (těžba nerostných surovin, zpracovatelský průmysl, elektrická energie, zemní plyn, vodní hospodářství, stavebnictví), kde byl oproti situaci v minulých letech 2000 a 2005 zaznamenán nárůst.

Tab. 2. 7. Struktura zaměstnanosti podle sektorů národního hospodářství (2011, v %)

Území / správní jednotka	primér	sekundér	terciér
Míšeň	2,7	33,6	63,7
Saské Švýcarsko-Východní Krušnohoří	3,0	32,9	64,2
Drážďany	0,2	17,2	82,7
Karlovarský kraj	2,6	39,6	57,9
Ústecký kraj	2,5	43,9	53,6
Liberecký kraj	2,1	49,3	48,6

Zdroj: EUROSTAT - Employment (in 1000 persons) by NUTS 3 regions (NACE Rev. 2)

2. 3. Dopravní infrastruktura

Efektivní dopravní infrastruktura je jedním ze stěžejních předpokladů pro rozvoj pohraničních regionů a tím také podstatným faktorem pro rozvoj hospodářství a kvality života.

Pro sledované území je na mezinárodní úrovni nejdůležitějším spojením dálnice D8/A17. Je součástí multimodálního panevropského koridoru IV (PEK) (Silniční koridor: Berlín-Drážďany-Praha-Brno-Bratislava-Győr-Budapešť-Arad-Craiova-Sofia-Plovdiv-Istanbul) s doplněnými navazujícími linkami¹. Dokončením dálnice D8/A17 se situace v oblasti mezinárodní spojnice (osy) Drážďany-Praha podstatně zlepšila.

Pro železniční koridor na trase IV. PEK má trať 6240/098 velký význam a byla také zařazena do plánování vysoce rychlostní tratě Drážďany-Praha.

Důležitou roli pro příhraniční oblasti hraje také dostupnost k mezinárodnímu dopravnímu letišti v Drážďanech, jehož spádová oblast sahá až k jižnímu Braniborsku, severním Čechám (např. vzdálenost do Ústí nad Labem v ÚK činí pouze 50 km) a Dolnímu Slezsku v Polsku.

1 A Norimberk (Německo) – Praha (Česko); B Arad-Bukurešť (Rumunsko)-Konstanta (Rumunsko); C Sofia-Soluň (Řecko)

Železniční doprava

Přehled nejvýznamnějších regionálních a celostátních přeshraničních železničních tratí v v modelovém území je uveden v následující Tab. 2. 8.

Tab. 2. 8. Významné železniční tratě v EEL

Trat' DB/ČD	Úsek (vč. významných navazujících tratí)	Hraniční přechod	Využití
6240/098	Berlín-Drážďany-Praha	Bad Schandau/ Děčín	smíšené (osobní a nákladní doprava)
6586/088	Drážďany/Zhořelec-Jiřikov- Rumburk (081-Rybniště-Jedlová- Benešov nad Ploučnicí-Děčín- východ/Česká Lípa)	Ebersbach/ Rumburk	smíšené (osobní a nákladní doprava)
6588/089	Žitava-Großschönau-Varnsdorf- Rybniště (081-Jedlová-Benešov nad Ploučnicí-Děčín-východ/ Česká Lípa)	Großschönau/ Varnsdorf	osobní doprava

Zdroj: České dráhy / Deutsche Bahn

Kromě jiného jsou na území EEL kladeny požadavky také na zachování, přestavbu nebo obnovu regionálních železničních tratí. Příkladem pro obnovu kolejové dopravy, může sloužit regionální trať Bad Schandau-Sebnitz-Dolní Poustevna-Mikulášovice-Šluknov-Rumburk.

Silniční doprava

Spolu s rozšířením Evropské unie a stoupajícím nárokům na hustotu provozu, je třeba přihlížet k výstavbě další silniční sítě, obzvláště pak dálnic a spolkových silnic (v Německu) či (v Česku) silnic I. třídy. Pro zajištění rozmanitých přeshraničních vztahů v oblastech hospodářství, turismu, zásobování a sociálního propojení v modelovém euro/regionu se musí navíc rozvíjet také státní, okresní i obecní komunikace. Výchozí situace je znázorněna v následující Tab. 2. 9.

Ke kategorii německých komunikací jsou vždy přiřazeny dosavadní návaznosti na české území a jejich další možné využití. V jednotlivých případech pak také vzniká potřeba výstavby nových silnic, místních objížděk nebo přestavba stávajících silnic a v neposlední řadě také potřeba organizační spolupráce při zajišťování kompatibility budování silnic a kategorizace silnic na českém i německém území.

I přes podstatné zlepšení stále ještě nejsou mnohá místa na druhé straně hranic dostupná veřejnou hromadnou dopravou (VHD), což také ztěžuje spolupráci spolků nebo škol. Zatímco jsou jednotlivá spojení mezi Českem a Saskem relativně dobře postavená, stále existuje potřeba výstavby dalších spojů.

Tab. 2. 9. Významné přeshraniční komunikace v EEL

Silniční spojení		Kategorie silnice		Využití
Sasko	Česko	D	CZ	
Sebnitz	Dolní Poustevna	S 154a	II/267	Vozidla do 3,5 t
Schmilka	Hřensko	B 172	I/62	Vozidla do 3,5 t / autobusy
Bahratal	Petrovice	S 173	II/248	Vozidla do 3,5 t / autobusy
Breitenau	Krásný Les	A17 (E 55)	D 8 (E 55)	Bez omezení
Zinnwald	Cínovec	K 9033	III/00824 (dříve I/8)	Vozidla do 3,5 t / linkové autobusy
Altenberg	Cínovec	B 170	I/8H	Vozidla do 12,0 t / autobusy

Zdroj: mapy.cz

Hraniční přechody, přes možnost překračování státní hranice díky „Schengenu“ prakticky kdekoliv, nadále představují místa propustnosti. Na území EEL je z české strany statisticky sledováno pět silničních přechodů (viz Tab. 2.10). Data ukazují na dominanci dálničního spojení přes Krásný Les / Breitenau, kde denně projede devět z deseti nákladních automobilů, u osobních automobilů pak dva z pěti.

Tab. 2. 10. Významné silniční hraniční přechody v EEL

Hraniční přechod	těžká motorová vozidla	osobní a dodávková vozidla
Moldava / Rehefeld	33	471
Cínovec / Zinnwald	99	1 508
Krásný Les / Breitenau	7 313	5 221
Petrovice / Bahratal	172	3 063
Hřensko / Schmilka	229	2 249
celkem	7 846	12 512

Poznámka: roční průměr denních intenzit v obou směrech

Zdroj: <http://scitani2016.rsd.cz/pages/results/section/default.aspx?l=%C3%9Asteck%C3%BD%20kraj>

Vodní cesta a vnitrozemské přístavy

Vodní cesta ve sledované oblasti je tvořena přirozeným vodním tokem řeky Labe. Labe je jako transevropská vodní cesta zakotvena v mezinárodní smlouvě AGN². Protéká územím EEL resp. saským zemským okresem Saské Švýcarsko–Východní Krušnohoří a českým Ústeckým krajem. Veškerá opatření za účelem udržení splavnosti jsou prováděna na obou stranách modelového

2 Evropská dohoda o velkých vodních cestách na mezinárodní úrovni (AGN) – uzavřena v Ženevě dne 19. ledna 1996

území. Význam vodní cesty Labe se zvyšuje v oblastech osobní lodní dopravy, speciálně ve spojení s turismem. Zároveň dále klesá význam nákladní lodní dopravy.

Na české straně příhraniční oblasti se veřejné přístavy na řece Labi nacházejí v Lovosicích (Lovosice–Prosmky), v Ústí nad Labem (překladiště Vaňov a přístav Ústí nad Labem–Krásné Březno), Děčín (Děčín–Rozbělesy a Děčín–Loubí) a Píšťany. Sasko na Labi disponuje třemi vnitrozemskými přístavy (Drážďany–Friedrichstadt, Riesa, Torgau). Svou polohou k dotčenému území je nejbližší přístav v Drážďanech. Z regionálního či lokálního hlediska jsou v oblasti významná následující zařízení vnitrozemské lodní dopravy: dva tovární přístavy/překladiště (Pirna, Prossen) a tři spolkové přístavy (Pirna, Prossen, Birkwitz).

2. 4. Omezující a podpůrné faktory přeshraniční spolupráce

Volný pohyb osob je základním pilířem evropského vnitřního prostoru a zároveň jedním ze základních práv unijních občanů, vyplývajících z článku 40 Listiny základních práv a z článku 18 smlouvy Evropské unie. Těmito články byly uvnitř EU odbourány právní překážky týkající se mobility. Tento právní rámec je přirozeně platný také pro Euroregion Elbe/Labe. Přesto se ukázalo, že přeshraniční spolupráce stagnuje na určité úrovni a zčásti se vrací na předchozí úroveň. Právní rámec tedy není sám o sobě pro společnou práci směřovatelný. Pro společnou kooperaci se do popředí dostávají následující aspekty, které mohou být pro společnou práci podporující nebo naopak na překážku viz Tab. 2. 11.

Tab. 2. 11. Podpůrné a omezující faktory přeshraniční spolupráce v EEL

Podpůrné faktory	Omezující faktory
<ul style="list-style-type: none"> - místní blízkost a tradiční propojení (integrace) - globalizace – orientace také směrem dál od hranic - příznivé podmínky k životu s dobrým přístupem: jako jsou možnosti vzdělání, lékařská péče, infrastruktura, místní služby, turistické destinace, nabídky kulturního vyžití - kultura vstřícného přístupu - síťová externalita již spolupracujících účastníků 	<ul style="list-style-type: none"> - jazyková bariéra - předsudky - změna politických rámcových podmínek - životní podmínky jako je dostupnost, různorodá kupní síla a mzdová situace

Zdroj: vlastní zpracování

Jazyková bariéra a chybějící jazykové znalosti

Provedeným šetřením expertů se ukázalo, že za největší překážku v příhraniční oblasti a tím také v EEL, je vnímána jazyková bariéra, jakožto prostředek pro přeshraniční porozumění a spolu-

práci. Zároveň se ukázalo, že o výuku českého jazyka je u německých občanů jen malý zájem. Dokonce i přes stávající nabídku výuky se poptávka po výuce jazyka nezvýšila. Pouze v oblasti předškolního a školního vzdělávání jsou pozitivně přijímány bilingvální nabídky. Zároveň se také razantně snížil zájem o osvojení německého jazyka i na české straně. Vypadá to, že děti a mladiství na české straně euroregionu se raději učí anglicky, aby se zvýšila jejich šance na uplatnění na pracovním trhu v celé EU, případně počítají s přímým stěhováním do anglicky mluvících zahraničních destinací. Z tohoto pohledu vyplývající chybějící jazykové kompetence řeči sousedních států, tedy české a německé strany, ztěžují další vývoj vzájemné spolupráce. Situace se ani nadále nelepší. To je tedy v rozporu s tím, že podpůrnými prvky pro růst vzájemné spolupráce je dobrá jazyková vybavenost a s ním spojené jazykové vzdělání. Důležitý je rovněž dobrý vzdělávací systém a úroveň vzdělání obyvatelstva.

Stav vzdělanosti

Indikátorem je zde úroveň dosaženého ukončeného vzdělání. Informace jsou založeny na statistikách vydaných sekci EUROSTATu ve spojení s OECD a UNESCO a na základě klasifikace ISCED, která se zabývá porovnáváním přeshraničních statistik na úrovni regionů NUTS 2. V rámci stavu vzdělání v německém mikrocenzu 2011 a sčítání lidu v ČR z roku 2011 bohužel stále nejsou k dispozici podklady pro porovnání údajů. (Tab. 2. 12)

Tab. 2. 12. Podíl osob ve věku 25-64 let s nejvyšším ukončeným stupněm vzdělání (v %)

Území / správní jednotka	ISCED 2: nižším sekundárním		ISCED 3/4: vyšším sekundárním		ISCED5: terciárním	
	2012	2002-2012	2012	2002-2012	2012	2002-2012
Drážďany	4,1	-0,9	62,5	-1,6	33,4	2,5
Německo	13,7	-3,3	58,2	-2,5	28,1	5,8
Severozápad	14,3	-3,1	73,8	-1,5	11,9	4,7
Severovýchod	8,0	-3,9	76,9	-1,8	15,0	5,6
Česko	7,5	-4,6	73,2	-2,8	19,3	7,4
Evropská unie (EU27)	25,8	-8,4	46,5	0,7	27,7	7,7

Zdroj: EUROSTAT, 2013

Všeobecně je úroveň vzdělání v českých regionech ve srovnání se saskými poměrně nízká. Nepříznivý a nižší podíl osob s terciárním ukončeným vzděláním se nachází v Česku pod celoevropským průměrem.

Znalosti cizích jazyků

Dalším indikátorem je posouzení znalostí cizích jazyků, které pro přeshraniční spolupráci představují důležitý předpoklad. Čísla počtu osob mluvících cizím jazykem, která vykázal EUROSTAT,

a která jsou přiřazena stupni ISCED-2, se v průměru celé EU nacházejí na 1,5 %. V Německu, v Polsku a Česku ukazují hodnoty 1,0 %. V Polsku se tato hodnota od roku 2002 lehce snížila. O trochu vyšší hodnotu pro Německo si vysloužila lepší úroveň vzdělání v cizích jazycích na stupni ISCED-3 (obzvláště vysoký podíl u studentů gymnázia). To rovněž objasňuje skutečnost, že lidé v Německu mluví cizími jazyky více než v Polsku nebo Česku (Tab. 2. 13., Tab. 2. 14).

Tab. 2. 13. Podíl osob podle jazykových kompetencí na základě dotazníkového šetření (2012, v %)

Území / stát	nejméně jeden jazyk	dva jazyky	tři a více jazyků
EU	54	25	10
Německo	66	28	8
Česko	49	22	6

Zdroj: EUROSTAT, 2012

Tab. 2. 14. Podíl žáků/studentů zapojených do výuky cizího jazyka (v %)

Území / stát	ISCED-2			
	anglicky		německy	
	2000	2009	2000	2009
Česko	58,2	92,5	45,0	20,3
Polsko	68,6	78,3	39,5	24,5
Území / stát	ISCED-3			
	anglicky		německy	
	2000	2009	2000	2009
Česko	100,0	100,0	68,8	60,6
Polsko	93,5	92,2	65,8	54,4

Zdroj: EUROSTAT, 2013

Výsledky prováděné ankety v příhraničí přitom ukazují, že velký zájem o osvojení německého jazyka jako cizí řeči, který se od roku 2000 razantně zvyšoval, nyní v Česku nadále klesá. Ze saského hlediska je patrné, že dosavadní nízký zájem o učení se cizímu jazyku jako je český jazyk, i přes obrovský počet jazykových projektů³, není stěžejní pro možnosti ke zlepšení této stránky.

3 V příhraniční oblasti probíhají četné projekty ohledně spolupráce v oblasti vzdělávání (viz IfL 2011). Kromě spolupráce v oblasti školství, existují ve smyslu jazykové vzdělanosti resp. přeshraničního učení také vyučování v dětských zařízeních i ve školách. Dle saského ministerstva kultury se počet škol s nabídkou výuky českého jazyka pohybuje v rozmezí 20 škol (cca. 2600 žáků). Těžištěm jazykového vzdělání jsou základní školy a dále je pak německo-české vyučování nabízeno na Gymnáziu Friedricha Schillera v Pirně. Výuka jazykového vzdělávání je podporována zapojením cizojazyčných asistentů. Vedle regulérního vyučování cizím jazykům nabízí 15 škol také český pracovní tým.

Životní úroveň – dostupnost, příjmy a kupní síla

Jednou z překážek pro přeshraniční spolupráci může představovat také stávající struktura příjmů. Obě příhraniční oblasti při porovnání příslušných nadřazených celků zůstávají na průměrné úrovni, i když s rozdílnou charakteristikou. Přesto mezi oběma stranami zůstávají značné rozdíly (Tab. 2. 15).

Průměrná hrubá měsíční mzda v Sasku se pohybuje na dvojnásobku českého měsíčního příjmu v příhraničí. Zároveň ovšem dochází k postupnému zvyšování a přibližování se saské výši mezd. Především ve velmi žádaném odvětví, jako jsou např. IT, se již srovnatelné úrovně dosáhlo. V Česku stoupla průměrná mzda od roku 2006 o cca. 30 %. Na saské straně byl dle analýzy příjmů od roku 2007 zaznamenán lehký vzestup podílu zaměstnanců v příjmové kategorii nad 3000 EUR. Dále však dominuje kategorie s nižší kategorií mezd pod 2000 EUR měsíčně při práci na plný úvazek. V Německu, oproti všeobecnému trendu EU mezi lety 2000 až 2008, klesla úroveň reálné mzdy o 0,8 % a teprve v posledních letech byla opět zaznamenána stabilizace až mírný nárůst (2012 +0,3%).

Tab. 2. 15. Hrubá měsíční mzda v porovnání k celostátnímu průměru

Území / správní jednotka	Hrubá mzda zaměstnanců	Srovnání k D–průměru	
	v EUR	= 100	
Chemnitz	1 843	68,2	
Drážďany	1 843	68,2	
	2012		Srovnání k CZ -průměru (= 100)
Karlovarský kraj	846	31,3	87,5
Ústecký kraj	906	33,5	93,7
Liberecký kraj	906	33,5	93,7

Zdroj: Statistik der Bundesagentur für Arbeit. Arbeitsmarkt in Zahlen, Entgelte - Median - WZ08, Nürnberg, 2013; CzechInvest, 2013

Poté co v Česku v letech 2000 až 2008 začaly mzdy vykazovat razantní nárůst (43 %), se jejich růst od té doby přestal zvyšovat, naopak byl nižší a v roce 2012 klesl na úroveň -1,3 %. Zatímco Giniho koeficient z roku 1990 dosáhl 24 %, ukazuje dnes nižších 35 %, tzn. že silně vzrostla nerovnost koeficientu příjmů. Průměrná hodnota pro celou EU se pohybuje na úrovni 29 %. Vychází se z předpokladu, že zhruba jedna pětina obyvatel disponuje příjmem hraničícím s chudobou.

Úroveň kupní síly

Příhraniční okresy vykazují značně nízkou kupní sílu (viz Tab. 2. 16). V porovnání se Saskem se příhraniční území nachází ve spodní třetině, obdobná situace se týká českého území. Nízká kupní síla se v dohledné době zásadně měnit nebude. V kombinaci se snižující se tendencí počtu obyvatel se negativní důsledky projeví u maloobchodu, v odvětví služeb a volnočasových či kulturních zařízení

a v neposlední řadě na atraktivitě celého regionu. Obdobná situace se týká české strany příhraničních regionů.

V užší příhraniční oblasti Saska je nízká místní kupní síla podmíněna obzvláště chybějícími sídlly větších podniků. Typickým malým a středním podnikům v regionu chybí vyšší finanční síla. Tím samozřejmě klesá také daňová síla. Pro nízkou úroveň platů nechybějí jen daně ze mzdy a příjmů, ale také jiné daně z celkového podnikání, např. živnostenské daně se rozdělují přes celkové částky mezd k výrobním podnikům. A protože se výše mezd na východě pohybuje pod výší mezd na západě a technická produktivita zase často pod tou západní, projevuje se tento rozdíl ve znevýhodnění v daňových schopnostech.

Tab. 2. 16. Vývoj kupní síly

Území / správní jednotka	2005	2010	2012
	EU 27=100		EUR na hlavu
Sasko	73,6	74,3	12 000–18 000
Drážďany	109,4	99,4	
Saské Švýcarsko–Východní Krušnohoří	58	58	-
Míšeň	71,6	70,3	-
Česko	36,1	47,1	-
Karlovarský kraj	27,1	32,5	6 000–11 999
Ústecký kraj	29,3	37,8	6 000–11 999
Liberecký kraj	30,2	34,3	6 000–11 999

Zdroj: GfK Nürnberg; MB-Research (<http://www.mb-research.de>), 2013

Politické rámcové podmínky

Politické, právní a sociální podmínky⁴ mají rozhodující vliv na to, zda mohou být stávající bariéry dále odbourávány či naopak zesilovány. Obě země jsou z pohledu politické stability pozitivně posuzovány, přičemž Německo obdrželo tu horší hodnotu (Tab. 2. 17). V Německu je efektivně posuzována práce vlády a korupce jako menší problém, zatímco v Česku pracuje vláda efektivněji, stále existují velké problémy v oblasti korupce. Rámcové podmínky, které jsou všeobecně posuzované jako pozitivní, jsou však při sledování efektivnosti správního aparátu dále relativizovány. Změna vlády může (jako např. nedávno v Polsku) vést ke zřetelným a krátkodobým potížím, hlavně při přeshraniční spolupráci. Na hodnocení celostátních tendencí je z tohoto důvodu potřeba klást obzvláště velký důraz.

4 Pro hodnocení politických rámcových podmínek se používají indikátory Worldwide Governance Indicator -Projekts (WGI). Tyto ukazatele se vždy ukazují v intervalu od -2,5 (slabý) do +2,5 (silný).

Tab. 2. 17. Vybrané indikátory politických rámcových podmínek (2012)

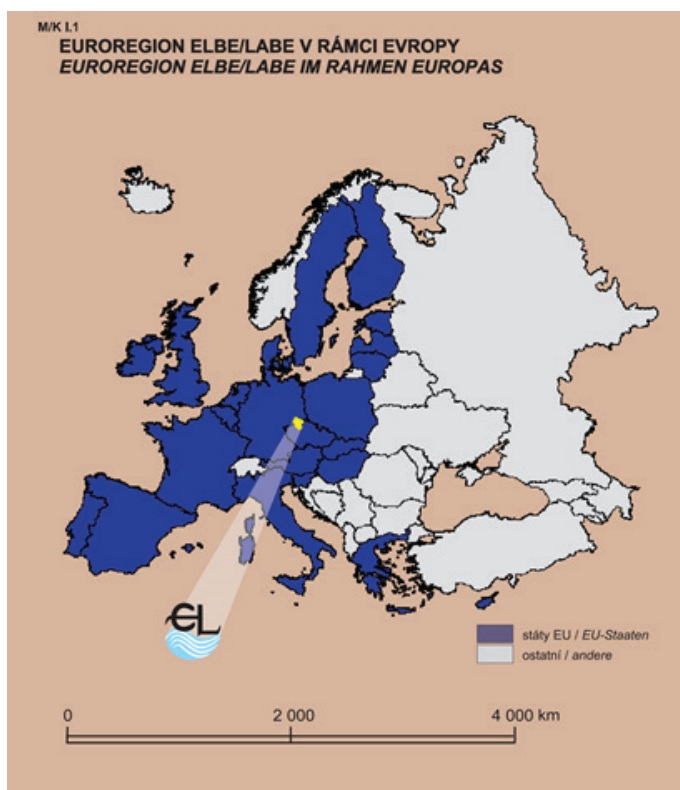
Území / stát	politická stabilita	efektivita vlády	kontrola korupce
Německo	0,77	1,57	1,78
Polsko	1,03	0,66	0,59
Česko	1,04	0,92	0,23

Zdroj: World Bank Group, 2013

2. 5. Euroregion Elbe/Labe jako instituce

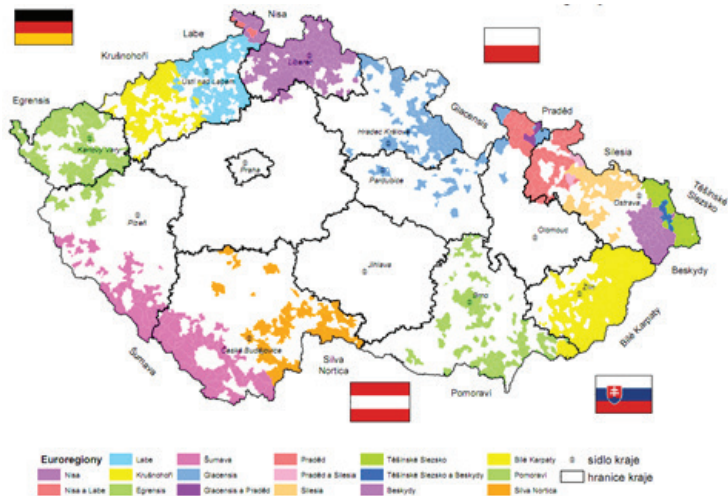
Umístění EEL na různých řádovostních úrovních, jakož i základní geografické informace, jsou zřejmé z Obr. 2. 1, Obr. 2. 2 a Obr. 2. 3.

Obr. 2. 1. Euroregion Elbe/Labe v Evropě

Zdroj: EEL (autor T. Oršulák, UJEP)

Obr. 2. 2. České euroregiony

Zdroj: <https://www.google.cz/search?q=euroregiony> (19.11.2017)

Obr. 2. 3. Základní mapa Euroregionu Elbe/Labe

Zdroj: http://www.euroregion-elbe-labe.eu/components/gallery/show_gallery_image.jsp?src=/images/gallery/misc_bigger/s_Karte-EEL-s.jpg

Euroregion Elbe/Labe (EEL) je sdružení saských a českých obcí/okresů a jeho cílem je spolupráce a rozvoj v příhraničním prostoru. Geograficky zahrnuje EEL na české straně část Ústeckého kraje a německé straně Saské Švýcarsko, Východní Krušnohoří a část saského Horního Polabí. Na západě hraničí s Euroregionem Krušnohoří/Erzgebirge a na východě s Euroregionem Neisse-Nisa-Nysa.

EEL se skládá ze saského komunálního společenství (k.s.) Horní Polabí a Východní Krušnohoří z.s. a z českého dobrovolného svazku obcí (DSO) Euroregion Labe. Členy jsou na saské straně okres Saské Švýcarsko–Východní Krušnohoří a hlavní zemské město Drážďany. Česká strana zahrnuje města a obce okresů Děčín, Ústí nad Labem, Teplice a Litoměřice.

Založení EEL proběhlo 24. června 1992 na základě rámcové dohody. Rámcová dohoda byla v roce 2003 novelizována. EEL je také od roku 1993 členem Asociace evropských hraničních regionů (AEBR). Cílem EEL je podpora spolupráce ve všech oblastech, které sbližují obyvatelé obou stran hranice a také zvýší identifikaci obyvatel s příhraničním regionem. Byla tím vybudována síť na podporu přeshraniční spolupráce, která zvyšuje komunální i regionální odpovědnost.

V rámcové dohodě v § 1 jsou stanoveny jednotlivé cíle spolupráce:

1. Podpora spolupráce a rozvoj v oblastech:
 - regionální plánování
 - příroda a životní prostředí
 - hospodářství a cestovní ruch, výstavba infrastruktury
 - ochrana před katastrofami
 - doprava
 - kultura, vzdělávání, sport, setkávání
 - zdravotnictví a sociální záležitosti
2. Podpora obecních a jiných záměrů, které odpovídají rozvojovým cílům regionu
3. Podpora všech činností na komunální úrovni, které zlepšují fungování příhraničí na společné hranici
4. Zastupování zájmů regionu u úřadu v otázkách regionální a komunální přeshraniční spolupráce

EEL má následující organizační strukturu (viz Obr. 2. 4):

- *prezídium EEL*

EEL je reprezentováno prezídiem, které se skládá ze 4 saských a 4 českých členů (z každé strany prezident, 2 viceprezidenti a jednatel). Prezidenty jsou v současné době primátorka Ústí nad Labem Věra Nechybová a primátor města Drážďany Dirk Hilbert.

- *rada EEL*

Rada je nejvyšším poradním a koordinačním orgánem EEL. Skládá se ze zvolených zástupců české a saské strany. Rada projednává zásadní otázky regionální přeshraniční spolupráce.

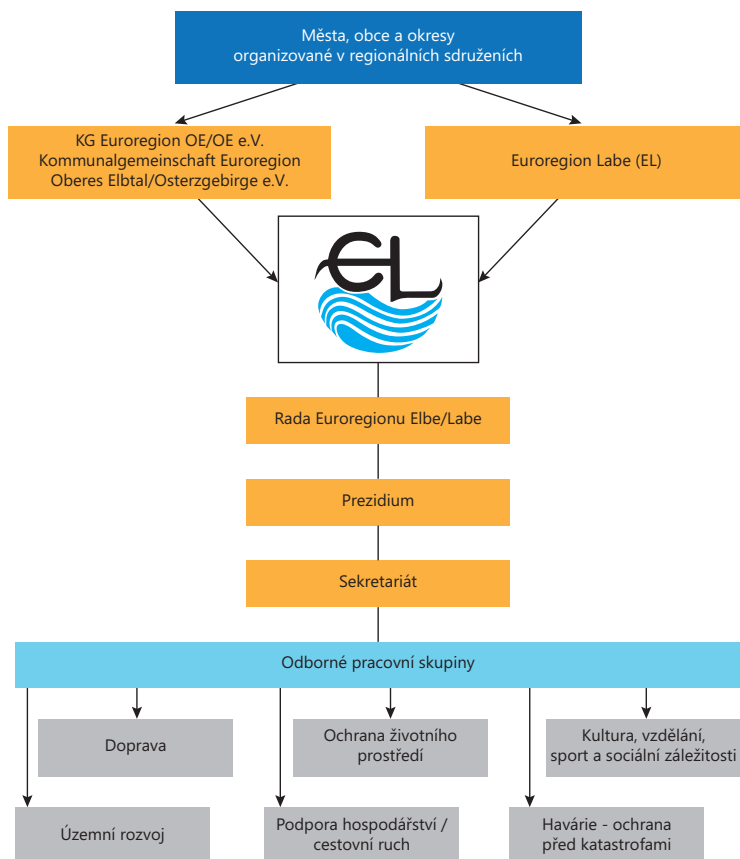
- sekretariát EEL

Sekretariát se skládá ze dvou jednatelů jmenovaných komunálními společenstvími. Sekretariát je zodpovědný za činnost Odborných pracovních skupin EEL. Jednatelství sekretariátů sídlí v Drážďanech a v Ústí nad Labem.

- odborné pracovní skupiny EEL (OPS)

OPS jsou složeny z odborníků z obou stran, kteří řeší odbornou problematiku v rámci úkolů EEL a připravují návrhy a doporučení pro orgány EEL. Členy OPS jsou jak zástupci jednotlivých společenství, tak i odborníci ze všech oblastí. Slouží k výměně projektových záměrů a návrhů, navázání kontaktů a obecné informování o dotačních programech. OPS jsou vždy vedeny ko-předsedy ze saské a české strany.

Obr. 2. 4. Organizační struktura Euroregionu Elbe/Labe

3. POZNATKY Z VLASTNÍHO VÝZKUMU

3.1. Metodika

Jádrem projektu, a samozřejmě také této souhrnné studie, je komplexní analýza (evaluace) jak jednotlivých projektů, tak (zejména) FMP jako projektu velkého. Tomu odpovídá i použitá metodika, kde je zastoupeno – tak aby byl postihnut co nejširší záběr – více přístupů. Nutno podotknout, že projekt mohl být realizován jen díky významné podpoře ze strany Euroregionu Elbe/Labe, a to jak po stránce morální, tak informační. Konkrétní kroky pracovního postupu probíhaly víceméně odděleně na obou stranách hranice, byly však průběžně – samotnými řešiteli projektu i představiteli euroregionu – harmonizovány (synchronizovány) tak, aby nakonec mohly být představeny poznatky v komparované podobě. Přirozeně jsme respektovali dílčí „pracovní balíčky“ definované v Žádosti o dotaci (Příloha 8) takto:

5. Primární analýza – z územního, institucionálního, finančního a kartografického pohledu (4. Q/2016)
6. Hloubková analýza – environmentální, sociální, ekonomické aspekty (1. Q/2017)
7. Práce v terénu – došetření uvnitř EEL (2. Q/2017)
8. Syntéza a doporučení (1. + 2. Q/2017)
9. Propagace, diseminace a publikace (3. Q/2017).

V zásadě lze rozdělit naše aktivity do dvou částí, a to nejprve převážně výzkum charakteru kvantitativního, na který navázal výzkum kvalitativní. Prvotními daty se staly přehledy o všech projektech, které se ucházely – většina z nich úspěšně – o podporu v rámci Fondu malých projektů. Příslušná databanka zahrnuje řadu ukazatelů různé povahy, které poskytují základní představu o každém projektu. Příslušné údaje se týkají:

- identifikace: spisová značka, název projektu (CZ, D), krátký popis (CZ, D);
- formálních náležitostí: kooperační smlouva, kontrola formální způsobilosti, případně vyzvání žadatele k doplnění či informace o odborné způsobilosti (pozitivní, negativní);

- oblasti podpory: 7 možností, např. lidské zdroje či hospodářská kooperace, poměrně často však projekt není jednoznačně zařazen, uplatňuje se tedy více oblastí;
- obsahu podpory: také 7 možností, např. výměna skupin;
- termínů: zahájení / ukončení (v měsících);
- žadatele: místo (adresa), statutární zástupce, kontaktní osoba, obvykle shodného s příjemcem podpory;
- dotačního území resp. místa působení;
- způsob spolupráce, v jaké kombinaci se jedná o společné plánování, realizaci, financování a/či personál;
- finančních parametrů, tj. plánované celkové náklady, žádaná dotace, nezpůsobilé výdaje, příjmy projektu, způsobilé celkové náklady, schválená dotace + plánovaná dílčí dotace na jednotlivé roky, ostatní veřejné prostředky;
- indikátorů programu (projektu) ve fázi plánu a skutečnosti, konkrétně:
 - počet osob projektem vyškolených a proškolených,
 - počet osob, které se účastní projektu,
 - počet subjektů, které se na projektu podílejí,
 - počet plánovaných sítí, resp. společných struktur,
 - počet plánovaných koncepcí.

Poskytnuté podklady zahrnují – vedle schválených a realizovaných projektů – i projekty neschválené a také schválené, ale následně nerealizované. Jejich počet (podíl) ovšem je poměrně zanedbatelný, v rámci analýzy jim věnujeme jen okrajovou pozornost.

První krok spočíval v posouzení projektů pouze z hlediska jejich počtu a jejich přiřazení podle vybraných kritérií. Následně jsme sledovali objem alokovaných finančních prostředků, a to jak za všechny projekty, tak podle vybraných kritérií.

Ve **druhém kroku** jsme použili excerptce vlastních návrhů projektů a závěrečných zpráv, a to za účelem rozšíření základních informací (poznatků). Zaměřili jsme se například na to,

- zda se jedná o projekt pokračující či následný,
- je-li doba realizace projektu odlišná od původně stanovené,
- jaký je obor žadatele,
- v čem je projekt specifický a jakými klíčovými slovy jej lze přiblížit,
- jak je definována cílová skupina,
- jak výstižně a reálně jsou stanoveny výstupy (indikátory),
- korespondují dotčené lokality s přihláškou, či se objevují dodatečně,
- jakým způsobem je zajištěna publicita,
- jaký je územní dopad (rozsah) ze subjektivního pohledu,
- případně další poznatky využitelné pro celkové hodnocení (poznámka).

Třetí krok (etapa) spočíval v realizaci dotazníkového šetření. Společně, čeští a šaští řešitelé „za dohledu“ obou sekretariátů, jsme připravili jednotný dotazník členěný na čtyři bloky:

- A. Identifikace instituce/organizace,
- B. Projekt,
- C. Sekretariát a FMP a
- D. Pohraničí a přeshraniční spolupráce

(dotazník v Příloze 1 této studie). Celkem jsme zařadili 20, převážně dále členěných, otázek se zastoupením otázek uzavřených (s nabídkou možností) i otevřených, které dávají respondentům prostor pro vlastní vyjádření.

Vlastní sběr u úspěšných žadatelů (příjemců) byl řešen korespondenční metodou resp. prostřednictvím e-mailové pošty zajišťované oběma sekretariáty EEL. Takto byli osloveni příjemci všech projektů na obou stranách, konkrétně na české straně pro 129 projektů, na saské straně pak 119 projektů. Pokud se vyskytovali v základním souboru opakovaní žadatelé (viz dále), pak se vyjadřovali ke všem projektům rámcově, k poslednímu pak detailně. Přes opakované urgency se nepodařilo získat reprezentativní vzorek. Míra návratnosti se tak pohybuje kolem 15 %, což neumožňuje případné zobecnění získaných informací. V každém případě se ovšem jedná o cennou sondu do příprav, průběhu a přínosu malých projektů.

Závěrečnou, **čtvrtou** analytickou **etapou** se stal vlastní terénní výzkum, jehož záměrem bylo získat doplňkové informace jak od úspěšných žadatelů, tak od doposud pasivních – tedy do přeshraniční spolupráce prostřednictvím FMP v období 2007-2013 nezapojených – subjektů. Vzhledem ke geografickým podmínkám byl na české straně zvolen modelový okres Děčín komplexním záměrným výběrem, konkrétně 19 subjektů zastupujících veřejnou správu (6 aktivních, 3 pasivní), organizace školské a vzdělávací (3/2), z oblasti kultury (1/1) a sociální oblasti (1/2). Následně byl soubor doplněn náhodně o další subjekty v okrese Teplice, takže výsledný soubor čítá na české straně 31 subjektů. Jejich přehled, rovněž s uvedením komunikačních partnerů, je uveden v Příloze 2. Pro semistrukturovaný rozhovor byla připravena osnova (viz Příloha 3), částečně s využitím modifikovaného dotazníku pro úspěšné žadatele. Zahrnuje celkem 11 otázek, přičemž doba „vyplňování“ se pohybovala – v závislosti na míře angažovanosti respondenta a zapojení subjektu do přeshraniční spolupráce – od 15 do 90 min.

Na saské straně bylo dotazováno 73 žadatelů, z nichž 20 žadatelů podávalo návrh celkem na 66 projektů a 53 žadatelů navrhovalo po jednom projektu. Zpětná vazba získaná z šetření, byla relativně nízká. Příčinu je nutné hledat v tom, že období finanční podpory sahá hlouběji do minulosti a tak informační potenciál již nemohl být úplný. Celkem odpovědělo na dotazy 23 navrhovatelů (31,5 %).

Pět ze zodpovězených otázek neobsahovalo žádné detailnější údaje. Zde zřizovatelé projektů uváděli, že dřívější odpovědné osoby za projekt u nich již nepracují a tudíž nemohou podat relevantní informace. Základ pro analýzu tedy tvoří 18 kompletně vyplněných dotazníků, vztaženo k celkovému počtu dostáváme se – shodně s českým souborem – na 15% návratnost. S tímto hodnocením byly kromě všeobecného zhodnocení struktury a hodnocení v oblasti účinnosti ze strany žadatelů, získány také informace od zúčastněných osob a jejich vyjádření k podání žádosti, výsledky a působení projektů, dále pak ale také informace ke zkušenostem a k možným potížím v průběhu celého procesu.

Po dokončení této etapy jsme přešli od analytických přístupů k syntéze získaných poznatků kabinetní metodou. Postupně jsme naplňovali jednotlivé kapitoly struktury studie, schválené oběma sekretariáty EEL v zájmu zpracování díla prakticky orientovaného, nicméně na pozadí teoretických poznatků vázaných na problematiku pohraničí a přeshraniční spolupráce (viz kap. 1). Za nedílnou součást publikace považujeme doprovodný materiál (tabulky, grafy, mapy), které často lépe než „dlouhý“ text ilustrativně přibližují situaci. Z úplné verze monografie pak byla – v souladu s Žádostí o dotaci – odvozena informativní brožura, poskytovaná široké veřejnosti.

Postupné kroky byly průběžně diskutovány se sekretariáty EEL, jakož i prezentovány v odborné skupině Regionální rozvoj (Dresden, 22. 3. 2017). V podstatě navíc byla – u příležitosti oslav 25 let EEL dne 24. 6. 2017 – českou stranou připravena dvojjazyčná skládačka (flyer), přinášející základní poznatky k projektu resp. malým projektům přeshraniční spolupráce (viz Příloha 7). Pracovní verze publikace byla 20.10.2017 diskutována se zástupci všech saských euroregionů v Drážďanech.

Na základě jednotlivých výsledků šetření byly společně projektovými partnery a zástupci EEL odvozeny a odsouhlaseny zobecňující závěry pro další práci (srov. Kap. 4), čímž je zaručen jednotný postup pro saskou a českou část euroregionu.

3. 2. Poznátky z české strany – analýza/evaluace malých projektů českých subjektů

Veškeré informace, na jejichž základě jsou konstruovány tabulky a grafy, pocházejí z vlastního výzkumu provedeného v roce 2017. Doprovodný materiál proto postrádá obvyklou informaci o zdroji (pramenu) dat.

3. 2. 1. Kvantitativní přístup – využití databáze FMP EEL

Počet projektů

Tab. 3. 1. Základní statistika českých přeshraničních projektů

Kategorie	Četnost	Kategorie	Četnost
podané	163	skutečně realizované	159
z toho:		z toho:	
odmítnuté	21	jednostranně financované	104
schválené	135	společně financované s českým lead-partnerem	25
neuskutečněné	7	společně financované s německým lead-partnerem	30

Na základě podkladů získaných z EEL lze konstatovat, že v minulém programovém období bylo na české straně realizovaných 159 malých přeshraničních projektů, z toho 104 jednostranně financovaných, 25 společně financovaných s českým lead-partnerem. Těchto 129 projektů tvoří základní soubor dále komplexně analyzovaný. Přehled (kvantitativní vyjádření, proporce) jednotlivých kategorií projektů ukazuje Tab. 3. 1.

Je patrné, že v rámci FMP se setkáváme s poměrně velkou úspěšností žadatelů (projektů), pohybující se kolem 90 %. Tuto skutečnost můžeme vnímat jak pozitivně, tedy z pohledu řešitelů a využití podpory pro jejich aktivity, tak negativně s tím, že konkurence není příliš velká a potřeba je v zásadě nasycena.

Mezi realizovanými projekty připadá zhruba 2/3 na projekty jednostranně financované, což ovšem v žádném případě neznamená, že nemají partnera na druhé straně hranice. Dále jsou (byly) české subjekty zapojeny do společně financovaných projektů, a to při paritním zastoupení lead-partnera.

Oblast podpory

Tento ukazatel slouží k zařazení projektu podle tématu či oboru činnosti. V rámci EEL bylo definováno sedm oblastí, pokrývající rozmanitost podporovaných aktivit. Žadatelé měly možnost využít vícenásobné volby, tedy nejednoznačného určení, čehož také občas využívali. Následující Tab. 3. 2 tento fakt dokládá.

Tab. 3. 2. Oblasti podpory českých přeshraničních projektů při oslabení dominance Lidských zdrojů

Oblast podpory	detail	četnost
1 Lidské zdroje, socio-kulturní rozvoj a partnerská spolupráce		103
2 Regionální plánování a rozvoj	1+2	1
	1+2+3	1
	1+2+4	1
3 Bezpečnost, záchranné služby, ochrana před katastrofami a požární ochrana	1+3	5
4 Hospodářská kooperace a rozvoj přeshraničních hospodářských struktur	1+4	1
5 Kooperace a rozvoj přeshraničních struktur v oblasti cestovního ruchu		5
	1+5	8
6 Ochrana klimatu, ochrana přírody, péče o krajinu a odpadové hospodářství		2
	1+6	2

Nepochybně nepřekvapí dominance 1. oblasti, označené jako Lidské zdroje, socio-kulturní rozvoj a partnerská spolupráce, neboť plně (prvoplánově) koresponduje se zaměřením FMP. Patří sem jednoznačně 4 z 5 projektů, zahrneme-li i kombinace s dalšími oblastmi, pak jen 7 ze 129 projektů sem nepatří! Můžeme zvolit i jiný přístup, tedy záměrné oslabení 1. oblasti, tak jak prezentuje Tab. 3. 2. Poté již je zastoupení vyrovnanější, když na další místa se prosazuje cestovní ruch (13 projektů, tj. každý desátý), problematika záchrannáská či environmentální. Můžeme rovněž vidět nízké až symbolické uplatnění zbývajících oblastí (regionální rozvoj a ekonomická spolupráce). Důvody hledejme jak v komplexnosti těchto oborů, tak zřejmě nepříliš vhodnému nastavení FMP pro tyto aktivity. 7. oblast, specifikovaná jako Protipovodňová ochrana, vodní hospodářství, vodní stavitelství, se mezi realizovanými českými projekty kupodivu neobjevuje.

Obsah podpory

Navazující kritérium určuje charakter přeshraniční spolupráce prostřednictvím malých projektů, jejichž záměrem je především vzájemné navázání či posílení a prohloubení mezilidských kontaktů, a to všech věkových a jinak definovaných skupin. Opět máme k dispozici sedm možností a opět bylo možné volit přiřazení k více kategoriím. Zde (Obr. 3. 1) uvádíme „zjednodušený“ pohled, abstrahující od vícenásobné volby, v Příloze 4 pak podrobné zařazení.

Obr. 3. 1. Obsah podpory českých přeshraničních projektů ve zjednodušeném pohledu

Studie		2
Projekty práce s veřejností		2
Vzdělávací opatření pro zvýšení jazykových dovedností		0
Výměny skupin		3
Vytváření informačních materiálů a informačních systémů		12
Organizace a realizace setkávání a prezentací, především soutěží		78
Organizace a realizace seminářů, konferencí, informačních akcí		32

Těžisko FMP spočívá Organizaci a realizaci setkávání a prezentací, především soutěží, tři z pěti projektů (při zahrnutí kombinací) sem patří. Druhé místo obsazuje Organizace a realizace seminářů, konferencí, informačních akcí. Svým charakterem se jedná o podobné aktivity, jen zřejmě s odbornou náplní a tomu odpovídající pro specificky vymezenou cílovou skupinu. Ostatní kategorie jsou zastoupeny minimálně až vůbec ne, což je případ Vzdělávacích opatření včetně jazykových modulů pro zvýšení jazykových dovedností. To jistě není příznivá skutečnost, víme-li, že jazyková ne/gramotnost je všeobecně vnímána jako zásadní překážka přeshra-

niční spolupráce, jak to dokumentují četné výzkumy realizované zde (např. KOWALKE, JERÁBEK, SCHMIDT, LOHSE 2012) i v jiném území/prostředí – např. česko-bavorského pohraničí (DOKOUPIL et al. 2012).

Příjemce podpory

Příjemci podpory, které můžeme dát naroveň s žadateli, jsou určeny na obou stranách hranice v podobě seznamu potenciálních oprávněných žadatelů. Na české straně 20 typů různých institucí a organizací (počínaje státem a veřejnou soukromou školou konče), na saské straně pak jen 12 typů (od komunální samosprávy po jinou právnickou osobu soukromého práva). Nezdá se však, že větší rozmanitost na české straně je také předpokladem pro pestřejší zastoupení příslušných subjektů, jak dokládá Obr. 3. 2 a Příloha 5.

Obr. 3. 2. Příjemce podpory českých přeshraničních projektů ve zjednodušeném pohledu

Územní samospráva a její organizační složka		46
Občanské sdružení		42
Školská právnická osoba		16
Příspěvková organizace		15
Ostatní		10

Na malých přeshraničních projektech v EEL se v letech 2007-2013/2015 podílely zhruba po třetině Územní samospráva a její organizační složka (kraje, obce, městské části, svazky obcí) a Občanská sdružení, třetí třetina byla zajišťována zbývajícími sedmi kategoriemi. Ostatní typy organizací, tj. Stát (Česká republika), resp. organizační složka státu; Veřejná výzkumná instituce; Veřejné neziskové ústavní zdravotnické zařízení; Česká televize; Český rozhlas; Správa železniční dopravní cesty, státní organizace; Zájmové sdružení právnických osob, nebyly zastoupeny vůbec.

Způsob přeshraniční spolupráce

Základním principem přeshraniční spolupráce je (mělo by být?) společné nasazení či řešení, a to při víceméně proporcí zastoupení a tedy i dopadu na území, krajinu, společnost či ekonomiku. Jak tedy ve skutečnosti probíhaly společné aktivity, samozřejmě při splnění – samotným operačním programem resp. jeho Fondem malých projektů – stanovených minimálně dvou ze čtyř kritérií?

Minimální „společnost“ splnil každý zhruba sedmý projekt, naopak maximum – tj. všechna čtyři kritéria – zjišťujeme zhruba u pětiny projektů. Za typické lze označit třídu společného plánování-realizace-personálu, objevíme ji u 2/3 všech projektů (viz Tab. 3. 3). To je jistě pozitivní zjištění, navíc, uvědomíme-li si obtížnost společného financování, danou zejména odlišnými předpisy.

Tab. 3. 3. Způsob přeshraniční spolupráce českých přeshraničních projektů

Společné	plánování
realizace	18
realizace / financování	2
realizace / personál	83
realizace / financování / personál	23
personál	1

Indikátory programu

Úspěšnost resp. přínos FMP (v souhrnu jednotlivých projektů) lze posuzovat – pohříchu ovšem v kvantitativním, statistickém pohledu – prostřednictvím definovaných indikátorů. Ve sledovaném období jich bylo zvoleno pět, přičemž reflektují jak rovinu občanskou (individuální), tak institucionální či koncepční – viz Tab. 3. 4. Ta přináší, vedle plánovaných hodnot i hodnoty reálné, jakož i jejich srovnání a ukazuje mj. poměrně značné odchylky od „kýženého“ stavu.

Tab. 3. 4. Indikátory programu českých přeshraničních projektů

Indikátory programu	PLÁN			Σ
	SN	CZ	mimo EEL	
Počet osob projektem vyškolených a proškolených	557	1 570	170	2 297
Počet osob, které se účastní projektu	5 099	14 658	1 594	21 305
Počet subjektů, které se na projektu podílejí	462	622	4	1 084
Počet plánovaných sítí, resp. společných struktur				19
Počet plánovaných koncepcí				16

Indikátory programu	SKUTEČNOST				%
	SN	CZ	mimo EEL	Σ	
Počet osob projektem vyškolených a proškolených	288	1 252	71	1 456	63
Počet osob, které se účastní projektu	4 102	19 779	2 044	25 956	122

Indikátory programu	SKUTEČNOST				%
	SN	CZ	mimo EEL	Σ	
Počet subjektů, které se na projektu podílejí	300	418	9	725	67
Počet plánovaných sítí, resp. společných struktur				16	84
Počet plánovaných koncepcí				2	13

Počet osob projektem vyškolených a proškolených nebyl naplněn, když reálný stav nedosáhl ani 2/3 plánované hodnoty za celý euroregion. Za zmínku jistě stojí, že na propadu se výrazněji podílí saská strana jen zhruba s polovičním plněním, zatímco česká strana dosáhla cca 80 %. To lze snad vysvětlit ne zcela přesným stanovením (odhadem) při přípravě projektu. Naopak velmi potěšitelná je situace u druhého ukazatele. Počet osob, které se účastní (účastnily) projektu, byl – za celý EEL – významně překročen, opět se ale setkáváme s „přeshraničními“ rozdíly. Na české straně byl překročen o více než třetinu a dosáhl řádově 20 tis. obyvatel, na saské straně – ani nesrovnatelně nižšího počtu – dosaženo nebylo. „Plnění“ v počtu zapojených subjektů je srovnatelné, nicméně obdobně neuspokojivé jako v prvním ukazateli.

Zbývající ukazatele byly definovány za celé území, neboť jejich smyslem je právě „přeshraničnost“. S počtem plánovaných či spíše realizovaných sítí, resp. společných struktur můžeme být spíše spokojeni, výsledkem se blíží stanovené hodnotě; totéž nelze konstatovat pro společné koncepce. Těžko hledáme vysvětlení, že naplněn byl jen každý sedmý projekt!?

Náklady a dotace

Dalším sledovaným kritériem jsou finanční otázky. Právě na vnější podpoře je závislá většina aktivit, které by se bez ní zřejmě neuskutečnily, a to jakkoliv mohou zaznívat argumenty proti zasahování či „pokřivení“ rovných podmínek. Musíme však také připustit, že projekty, a tedy finance navíc, nezískávají zpravidla ti „nejslabší“, ale ti, kteří si s přípravou a realizací projektu poradí.

Tab. 3. 5. *Náklady a dotace českých přeshraničních projektů*

Náklady a dotace	SN	CZ	Σ	% podíl CZ
	v tis. EUR			
plánované celkové náklady	213,0	1 912,4	2 117,3	90
žádaná dotace	179,3	1 516,1	1 695,4	89
nezpůsobilé výdaje	0,6	55,3	55,9	99
příjmy projektu	1,6	24,1	25,7	94
způsobilé celkové náklady	218,1	1 786,5	1 990,8	90

Celkové náklady (viz Tab. 3. 5), jak plánované, tak skutečné, na české projekty FMP se pohybovaly kolem 2 mil. €, logicky z toho až 90 % získaly české subjekty. Oproti předpokladu náklady na saské straně byly nepatrně vyšší, na české straně zhruba o 5 % nedosáhly celkové (způsobilé) plánované výše. Nezpůsobilé náklady, stejně tak příjmy projektu, nehrají prakticky žádnou roli.

Žadatelé

Charakter malých projektů umožňuje, resp. dává šanci rozmanitým subjektům nejrůznějšího zaměření. Jak ukazují výzkumy ze zkoumaného regionu (např. MÜLLER, KUČERA, JEŘÁBEK, PŘIKRYL 2000) či „sousedního“ česko-bavorského pohraničí (DOKOUPIL et al. 2012) nejaktivnějšími subjekty jsou veřejná správa, zastoupená především komunální/lokální úrovní. Zároveň, pokud již někdo se do přeshraniční spolupráce zapojil, a zpravidla s dobrými zkušenostmi, usiluje či realizuje další projekty, aktivity potvrzující stabilitu navázaných kontaktů. Platí tato hypotéza (tvrzení) i v našem případě?

Tab. 3. 6. *Opakování žadatelé českých přeshraničních projektů*

Organizace/instituce	četnost
o.s. Za rozvoj informovanosti návštěvníků Ústeckého kraje Ústí n. L.	7
Město Benešov nad Ploučnicí Město Dubí Město Lovosice	6
Cyklistický klub Slavoj Terezín Domov důchodců Bystřany Město Dolní Poustevna Město Terezín Univerzita Jana Evangelisty Purkyně Ústí n. L.	5
Dům kultury a kino Česká Kamenice Město Bílina TJ Slavoj Severotuk Ústí n. L., o.s. ZŠ a MŠ Benešov n. Pl.	4
Slunečnice, o.s. Děčín SŠ zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse, Děčín - Libverda ZUŠ Dubí 2 ZŠ Dubí 1	3

Organizace/instituce	četnost
Collegium Bohemicum, o.p.s. Ústí n. L. Dobrovolnické centrum, o.s. Ústí n. L. Euroregion Labe Ústí n. L. Kontakt 97 česko-saský spolek pro evropskou interkulturní spolupráci Ústí n. L. MAS Labské skály Jílové/Libouchec	2
Město Česká Kamenice Mozaika, z.s. Lovosice Soukromá podřípská SOŠ a SOU, o.p.s. Roudnice n. L.	
Statutární město Děčín UFFO, o.s. Ústí n. L.	
Celkem	98
% podíl	76

Poznámka: Je logické, že zástupci této skupiny byli dále osloveni pro kvalitativní fázi analýzy, v Tab. 3. 6 jsou vyznačeni tučně.

Zjistili jsme, že na 129 malých projektech se jako žadatelé/příjemci podílelo celkem 58 subjektů, z toho téměř polovina opakovaně – viz Tab. 3. 6. Tito opakovaní žadatelé realizovali 3/4 všech projektů! Vedle obcí/měst (v 8 případech) se uplatňují instituce školské a vzdělávací (7x vč. UJEP), ale i zástupci kultury, sportu, volnočasových aktivit či sociální péče.

3. 2. 2. Excerptce vlastních návrhů projektů a závěrečných zpráv

Klíčová slova názvů projektů

Sledujeme-li přehled projektů, postačí k prvotní „hloubkové“ analýze resp. identifikaci zaměření – v akademickém prostředí obvyklá – metoda klíčových slov. Lze považovat za signifikantní, že v podstatě shodně jsou zastoupena tři témata. Zatímco pojmy hranice, pohraničí, přeshraniční příp. pomezí je možné chápat v zásadě neutrálně, snad jen zdůrazňující polohu; pojmy soused atd. již jednoznačně poukazují nejen na blízkost geografickou (fyzickou), ale především vzájemnost psychickou, mentální či obecně mezilidskou (občanskou). Toto zaměření „uzavírá“ pozná(vá)ní, porozumění, setkávání, snad ještě více/hlouběji rozvádějící předchozí. Téma spolupráce, poslední s vyšší četností, není příliš časté, svým způsobem představuje náročnější formu pojmů společně či partner/ství.

Významné se jeví i určení územní (prostorové), zahrnující či diferencující různé úrovně. Nejběžněji je zastoupena rovina státu případně (spolkové) země, byť toto není bezpochyby vnímáno na celé území Česka a Čech či Německa a Saska. Spíše je snahou poukázat na přeshraniční dopad, tedy jakousi specifikou oproti akcím a aktivitám realizovaným uvnitř příslušných entit. Uvedení Euroregionu Elbe/Labe jistě napomůže jeho větší propagaci, otázkou je, zda projekt má skutečně dopad na celé území EEL či alespoň jednotlivé národní části. Nejvyšší sledovaná úroveň má zastoupení podstatně nižší, což ostatně koresponduje se zaměřením KPF na bezpro-

středně přeshraniční aktivity. V názvech projektů se dále objevují jiná topografická označení (např. participujících obcí/měst), určení prostřednictvím zaměření (sport, kultura, hudba, festival, slavnosti apod.). Souhrnně můžeme konstatovat, že „průměrně, statisticky“ každý ze 129 projektů má přiřazeno jedno z vybraných témat (součet 146 – viz Tab. 3. 7).

Tab. 3. 7. Klíčová slova českých přeshraničních projektů

Klíčové slovo	četnost	Klíčové slovo	četnost
Hranice, pohraničí	29	Soused, společně, partner, přátelství	30
Pozná(vá)ní, porozumění, setkávání	22	Česko-německý/saský	28
Mezinárodní, (středo)evropský	12	Euroregion Elbe/Labe	17
Spolupráce	8		

Přehled doplňujeme výčtem několika příkladů:

- 10. ročník Mezinárodního hudebního festivalu;
- Advent 2009 v Bilině – Společnou cestou k vyšším formám spolupráce v regionu;
- Analýza inovačního potenciálu na území EEL (přípravný projekt);
- Ateliér animace a trikového filmu Dresden – Teplice;
- Česko-německá slavnost „Hraniční buk“;
- Česko-saské keramické dny;
- Hry bez hranic – setkáváním mládeže z česko-saského příhraničí k prohlubování vzájemného porozumění;
- Kulturní a sportovní kalendář EEL;
- Koncepce Partnerského muzea Bílina-Dippoldiswalde;
- Poznávám sebe, poznávám tebe;
- Průmysl live – exkurze českých a saských studentů do vybraných českých a saských podniků;
- Přátelství bez hranic, přátelství bez generačních rozdílů;
- Přeshraniční fotbalový turnaj Budyně nad Ohří – Hohnstein;
- Středoevropský den – česko-saská veřejná konference v Ústí nad Labem;
- Zdravá a morálně vyspělá mladá generace – budoucnost Evropy.

Opakované projekty

Tak jako jsme výše konstatovali a doložili opakované žadatele, tedy využívající podpory prostřednictvím FMP systematicky a nikoliv nahodile/jednorázově, zde uvádíme příklady stálých akcí/projektů, které k Euroregionu Elbe/Labe „neodmyslitelně“ patří. Z Tab. 3. 8 vyplývá, že různě často „se vrací“ – pod stejným či velmi blízkým názvem (a zaměřením?) 26 akcí, v součtu pak představují 51 projektů – tedy 40 % ze všech projektů realizovaných českou stranou EEL. Opakované (následné, předcházející) projekty jsou podloženy nejen dlouhodobými kontakty

participujících subjektů, ale též významně přispívají k partnerským vztahům dotčených obcí/měst – např. Česká Kamenice – Bad Schandau, Dubí – Altenberg, Geising či Lovosice – Coswig.

Tab. 3. 8. Opakované české přeshraniční projekty

Četnost	Název projektu
6	Mezinárodní hudební festival Česká Kamenice – Bad Schandau
5	Josefínské slavnosti Terezín Závod míru juniorů
4	Euroregion Elbe/Labe Cup – turnaj kadetů ve stolním tenise Kulturní a sportovní kalendář EEL
3	Krajina EEL v hledáčku mladých fotografů / Setkání mládeže – Městský park Krásná Lípa / Kreativní video Paliativní péče... / Reminiscenční terapie / Zpíváme společně Přátelé / Spolupráce / Aktivní senioři Otevřená náruč / Náš svět / Vzdělávání
2	Cesty za poznáním / Přátelé Člověk na hranici / Žijeme u stejné řeky Duhový svět / Umění bez hranic Hockey-United.EU 2012/2013 (2x, v rozložení do 4 let) Mezinárodní loutkový festival v Dolní Poustevně 12./13. ročník Parkmaraton Poznávání ústeckého regionu očima dětí / Spolupráce a partnerství bez hranic Přeshraniční sportovní dny bez hranic / Sportovní hry města Dubí Rodiny na cestě – bez hranic I, II Setkání rodáků města Dubí Společně česko-německé muzicírování / Hudba nezná hranic Společně plánovat a utvářet městskou zeleň I/II Umění bez hranic / Otevřená náruč Výměna praktických zkušeností pracovníků samosprávních celků Zpíváme společně / Poznávám sebe, poznávám tebe Žijeme u stejné řeky / Kramle, festival spojených světů
1	<i>Mezinárodní soutěž ve střeleckých dovednostech (10. ročník, poprvé s podporou) Sportovní hry města Dubí (od 2008, 4. ročník) Česko-německý symfonický orchestr „Dvořák 2010“ („Brahms 2008“)</i>
?	Setkání českých a německých dětských hudebních souborů na přehlídce Budyňský krokodýl 2011 Floristika čtyřmi smysly / Děčínský zámek v květech Známe se od malička

Obor žadatele

Dále jsme sledovali, do jaké míry se shodují či liší obory žadatelů, a to na základě jimi deklarované příslušnosti. Očekávat přitom lze spíše shodu, a to vzhledem ke znalosti problematiky, společných či podobných přístupů, zkušeností a možností ve smyslu legislativním, administrativním, ekonomickém apod. Naše zjištění jsou však poněkud překvapivá:

- Obor žadatele, tj. na české a německé/saské straně, se jen výjimečně shoduje.
- Nejčastěji je uveden jako „přeshraniční spolupráce“ (61krát z 129x2 možností), což přirozeně není správně, neboť – snad až na výjimky – např. v podobě EEL či Kontaktu 97 – česko-saského spolku pro evropskou interkulturní spolupráci Ústí n. L. – představuje přeshraniční spolupráce jen určitou část aktivit příslušných subjektů.
- Zastoupena je tedy veřejná (zejména komunální) správa, instituce působící ve vzdělávání, školství a kultuře, sportu, ale i regionálním rozvoji. Obdobně, sice nepřesně, zato příznivě pro analyzovanou problematiku, se objevuje poměrně často vzájemné poznávání (31x). To můžeme brát i jako důvod pro přeshraniční aktivity (projekt), jak bude dále rozvedeno v části založené na dotazníkovém šetření a semistrukturovaných rozhovorech.

Specifika – zaměření projektů

Pokusili jsme se rovněž zjistit určité specifické rysy analyzovaných projektů. Jakkoliv se jedná nepochybně o „originály“, poměrně snadno lze projekty obsahově strukturovat. To jsme provedli prostřednictvím maximálně tří pojmů typických pro každý ze 129 projektů. Snad až překvapivě lze tento základní soubor členit na dílčí skupiny – byť ne vždy lze projekt snadno zařadit, či pojmy se prolínají (kombinují) – orientované na:

- Zajištění či zvýšení informovanosti o konkrétních aktivitách, jejich prezentaci a propagaci navenek (téměř u poloviny projektů). To je jistě v pořádku, neboť tímto způsobem lze podchytit další/nový zájem o tyto aktivity tak, aby se počet aktivních subjektů stále zvyšoval.
 - vícejazyčné webové stránky
 - dvojjazyčná publikace
 - vydání společného almanachu
 - elektronická učebnice
 - výstava historických dokumentů
 - digitalizace dobových dokumentů
- Setkávání, vzájemné pozná(vá)ní a/či vazby (zhruba třetina projektů). Sem se řadí aktivity spíše extenzivního charakteru, přičemž těžiště aktivit je časově buď rozloženo na delší období, nebo je koncentrováno do několika zásadních akcí.
 - vzájemné poznání kultur
 - propojení představitelů/institucí ve vědě, kultuře a hospodářství

- exkurze do vybraných podniků
- otevření trvalé expozice
- zážitkový den (pro slabozraké a nevidomé)
- Společné pobyty, soustředění a např. vyučování. To lze chápat jako intenzivní formu, s blízkým kontaktem, soustředěným na relativně krátké období vyžadující od účastníků aktivní zapojení do realizovaných aktivit.
 - schopnost pracovat ve smíšených mezinárodních týmech
 - výměnné týdenní pobyty
 - společné hraní basketbalu
 - společné kempy pro děti
 - posílení přeshraniční spolupráce ekologických sdružení
- Široce pojmávaný regionální rozvoj, zahrnující otázky identity, životní úrovně a kvality života, to vše vč. přeshraniční dimenze. Můžeme také hovořit o tzv. tvrdých faktorech resp. projektech, obsahujících i opatření investičního charakteru.
 - prezentace místních zvyklostí
 - propagace přírodních krás a turistických atraktivit
 - realizace přírodního hřiště a lesní školky
 - turistické prohlídkové trasy
 - vytvoření česko-německého zpěvníku

Konečně máme co do činění se zcela specifickým zaměřením jak celých projektů, tak dílčích aktivit – např. společná příprava pro mezinárodní soutěže vč. mistrovství Evropy, omezení rizika při (sportovní) střelbě a tím zajistit zvýšení bezpečnosti, sjíždění řeky.

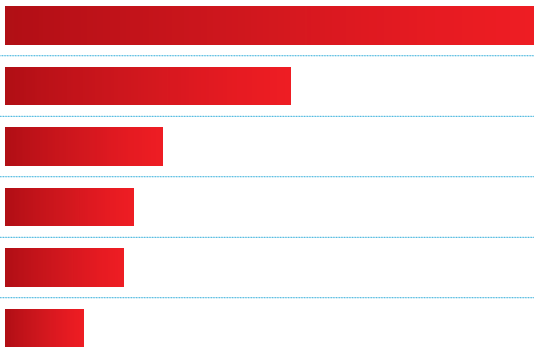
Cílová skupina

Na tento aspekt můžeme nahlížet zcela formálně, tedy že projekt je určen „široké“ veřejnosti, což ovšem je poněkud v rozporu se základní filosofií (pravidlem) pro tvorbu projektů. Proto správný přístup spočívá v pokud možno co nejpřesnějším, nejužším vymezení cílové skupiny, neboť jen tak se může jednat o projekt, aktivitu či opatření „šitou na míru“ a tedy tomu odpovídající akceptaci. Přirozeně jeden každý projekt může mít takto určeno více adresátů, v tom případě dílčí etapy/výstupy pak slouží té či oné cílové skupině. Jaké jsou tedy výsledky či poznatky z modelového EEL?

Až 40 % všech projektů je, dle vyjádření žadatelů/příjemců, určeno pro veřejnost, případně dále specifikováno, že se jedná o širokou, laickou či odbornou. Nakolik je těmito projekty oslovena, účastní se na nich, ať už aktivně či pasivně, je jen těžko doložitelné. Za potěšitelné můžeme naopak považovat projekty zaměřené na děti (občas i věkově – vč. MŠ – či jinak omezené skupiny) a mládež/studenty (někde dále konkrétně definované – např. církevních škol). To lze vnímat jako vklad do budoucna, lze totiž předpokládat, že při získání příjemných zážitků se účastníci v dalších letech do přeshraniční spolupráce zapojí. Třetí velkou skupinu představují osoby trávící aktivně čas v regionu, spojený nepochybně s jeho poznáváním a tedy i zviditelně-

ním, což povede ke zvýšení jeho atraktivitu. Obr. 3. 3 ukazuje, že další místo – poslední z kvantitativně vyjádřených – patří aktivitám seniorů a různými formami hendikepovaným osobám, jako zcela specifické skupině. Mezi cílovými skupinami jsou rovněž zastoupeni hudebníci, hasiči, záchranáři, divadelníci, zástupci samosprávy, floristé apod.

Obr. 3. 3. Cílové skupiny českých přeshraničních projektů

veřejnost		50
děti, žáci		29
mládež, studenti		16
návštěvníci, turisté + cyklisté		13
ostatní sportovci		12
senioři, hendikepovaní		8

Výstupy – indikátory projektu

Každý projekt, a konec konců i FMP jako velký projekt EEL, by měl být posuzován podle dosažených, více či méně měřitelných výsledků. Vedle výše uvedených základních indikátorů – zpracovaných jako souhrn za jednotlivé projekty – lze k posouzení úspěchu či přínosu konkrétního projektu využít příslušné výstupy. Těmi jsou především osoby, nějakým způsobem projektem dotčené.

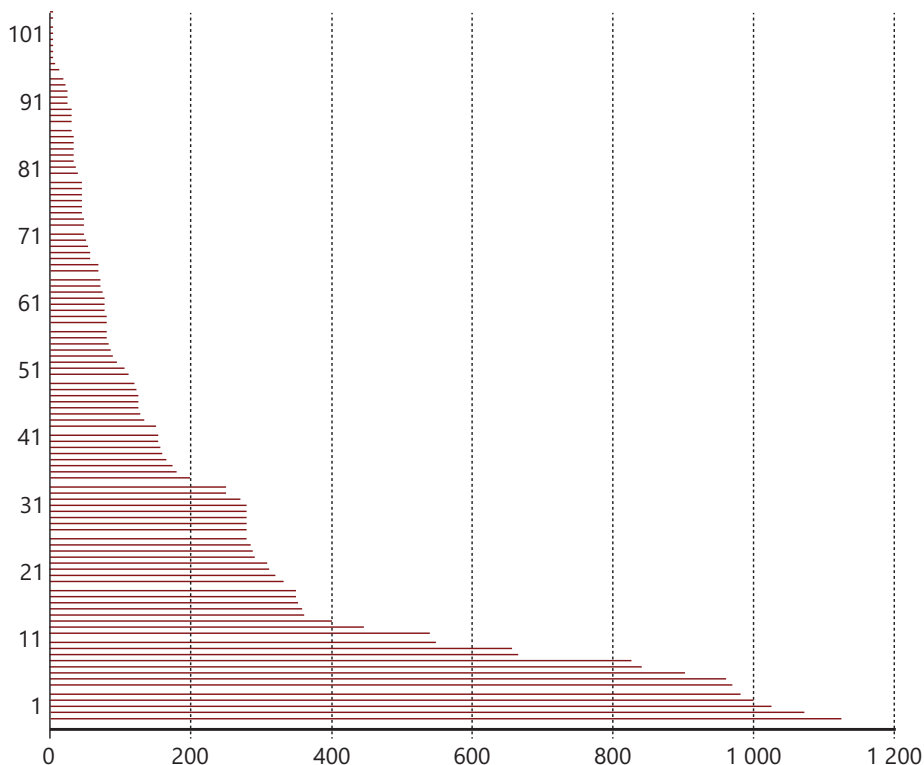
Zatímco v jiné pasáži se uvádí Počet osob projektem vyškolených a proškolených a Počet osob, které se účastní projektu (celkem cca 27,5 tis.), analýzou závěrečných zpráv jsme dospěli k hodnotě o poznání nižší – 24,4 tis. osob. Tento rozdíl je zřejmě způsoben tím, že tento údaj byl uveden jen u 110 projektů či částečně odlišnou interpretací tohoto ukazatele (návštěvníci, účastníci, organizátoři apod.), účastníci, organizátoři apod. S použitím statistického průměru se jednoho projektu zúčastnilo 222 osob, avšak tato hodnota je zásadně ovlivněna největšími akcemi.

Přes 1000 osob vykazují tři projekty: vedle dále uváděného MHF se jedná o Mezinárodní loutkový festival v Dolní Poustevně, Lipovský jarmark a dále se této hranici blíží Mistrovství floristů Děčínská kotva a Sportovní hry města Dubí.

Jednoznačně největší akcí je tradiční Mezinárodní hudební festival Česká Kamenice (- Děčín) – Bad Schandau, v šesti ročnících podpořených v tomto programovém období navštívilo jednotlivé akce 5,6 tis. osob (23 % z celkového počtu). Strukturu návštěvníků si můžeme demonstrovat na jednom z podpořených podniků, kdy z celkového počtu 1000 osob jich bylo

580 z Česka, 160 ze Saska a 260 mimo Euroregion Elbe/Labe. Na druhou stranu se setkáváme s projekty až velmi malými, jak dokládá Obr. 3. 4.

Obr. 3. 4. Velikostní struktura českých přeshraničních projektů podle počtu zúčastněných osob

Vedle „personálního“ hlediska považujeme za důležité, zda jednotlivé projekty jsou – po jejich ukončení – nějakým způsobem nadále podchyceny. Jinými slovy, zda za sebou zanechají „trvalé hodnoty“, které lze po čase nadále využít. Máme na mysli především výstupy materiálního resp. informativního charakteru, jejichž prostřednictvím projekt „dále žije“. Jedná se o všestranné materiály tištěné a obrazové, sloužící mj. i k propagaci jak samotného projektu, tak přeshraniční česko-saské spolupráce. Těch jsme identifikovali 145, tedy minimálně jeden na každý projekt. Nejběžnější jsou – ve shodném zastoupení po třetinovém podílu – dva typy výstupů (viz Obr. 3. 5.). Zatímco první lze vnímat jako výsledek náročnější, systematictější aktivity k oslovení konkrétní cílové skupiny; druhý je zřejmě jednodušší povahy a směřuje k široké veřejnosti. Uplatňuje se také škála výstupů spojených s obrazovým materiálem, ale také různé doprovodné tisky ke konkrétním akcím. Jednotlivé akce jsou poněkud překvapivě jako výstupy označeny jen zřídka.

Obr. 3. 5. Výstupy – indikátory českých přeshraničních projektů

publikace, brožura		46
leták, plakát, banner, billboard, mapa		46
DVD, CD, multimediální prezentace, film, video, fotodokumentace		25
katalog, bulletin, almanach, průvodce, kalendář		17
akce, workshop, výstava		11

Prezentace a propagace projektů

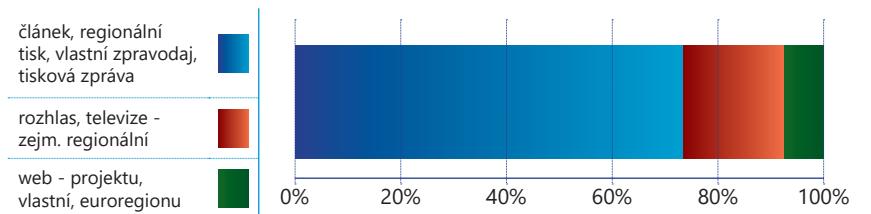
S tímto tématem poměrně úzce souvisí otázky prezentace a propagace vlastních projektů. Jednoznačně nejčastěji (se 3/4 zastoupením) proběhla informace o projektu v příslušném regionálním tisku, případně v periodiku subjektem vydávaném (Obr. 3. 6). Za příklady necht' slouží:

- Deníky Bohemia, Rumburské noviny, Lovosický dnešek;
- Zpravodaj UJEP, Dubský zpravodaj, časopis Stolní tenis;

pro další kategorii pak např.

- Regionální zpravodajství R1, Bohemia Nord TV, Blaník.

Obr. 3. 6. Prezentace a propagace českých přeshraničních projektů

Dotační území – územní dopad (rozsah)

Důležitým aspektem projektů, všech a přeshraničních snad ještě výrazněji, je jejich jak prostorové rozložení/rozmístění, tak územní dopad/působnost. Samotný charakter jednotlivých projektů je poměrně rozmanitý, a tak i působení se liší. Prvotní informací byl údaj žadatelů/příjemců projektů v žádosti projektu, kde se uvádí dotační území. V podstatě záleží na autorech (statutárních představitelích či spíše kontaktních osobách), jak si s touto kolonkou poradí. Sdělení se pohybují od velmi obecného, rámcového určení – např. Euroregion Elbe/Labe – až po velmi detailní

vymezení na úroveň komunální/lokální jako v případě Dubí/Cínovce, Děčína/Maxiček apod. Druhým krokem, z naší strany realizovaným s pomocí projektových žádostí a/nebo závěrečných zpráv, bylo víceméně subjektivní stanovení územního rozsahu projektu, a to v kategoriích inspirovaných dotazníkem pro úspěšné žadatele: lokální – např. obec, regionální (např. mikroregion, okres, kraj) a celostátní (viz Příloha 1). Za samozřejmost jsme tedy považovali „přeshraničnost“ projektů, byť i ta je akcentována poměrně diferencovaně. Vedle pohledu z české strany jsme samozřejmě sledovali také zastoupení z druhé strany, tedy zda a následně jakým způsobem jsou definováni partneři českých projektů na saské straně.

V úhrnu se vyskytuje 163 topograficky definovaných pojmů na české straně a tomu odpovídajících 115 pojmů na straně saské (celkový počet se tedy blíží 300). Tab. 3. 9, Příloha 6 a Obr. 3. 7 ukazují, že nejčastěji se jedná o úroveň lokální až mikro/regionální zastoupenou městy či obcemi (venkovského charakteru). Prvenství však patří Euroregionu Elbe/Labe¹ (27x), což si lze ovšem vykládat spíše jako určitou „daň“ získané dotaci a tím i snaze doložit/zdůvodnit působení na celém území. Využijeme-li totiž konkrétních materiálů žadatelů/příjemců, lze tento obecný pojem zúžit resp. specifikovat prostřednictvím příslušných lokalit – toto jsme provedli a dodatečně konkretizovali v 19 případech! Hlubkovou analýzou jsme rovněž získali další pojmy, které doplnily či rozšířily dosavadní (na české straně 42x; na saské pak 59x, neboť tam dokonce předtím často absentovaly).

Tab. 3. 9. Dotčené lokality českých přeshraničních projektů

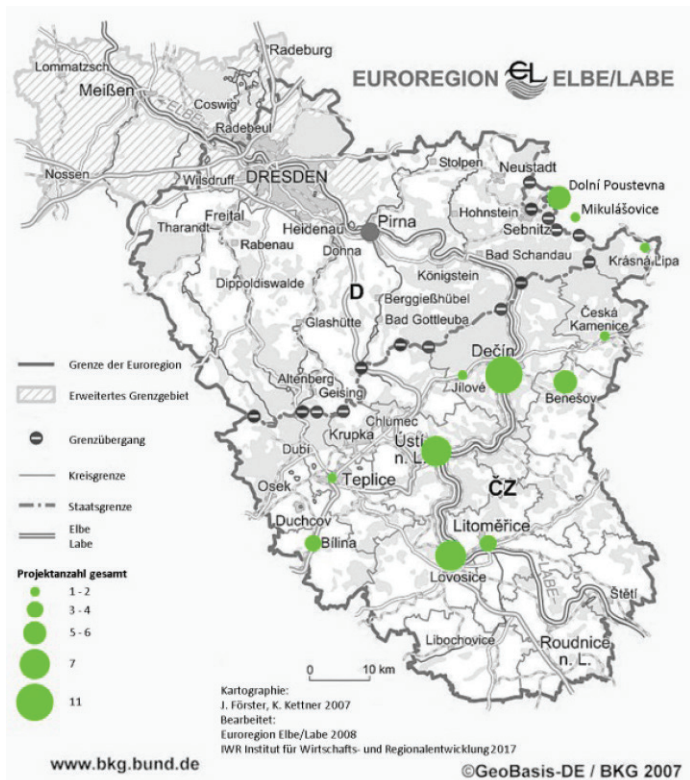
Místo / oblast	CZ	DE
EEL	27	27
Ústí nad Labem+	19	15
Děčín+	18	13
Dubí+	11	0
Benešov nad Ploučnicí+	9	6
Litoměřice+	8	5
Lovosice	8	7
Terezín+	7	7
Bílina	6	5
Bystřany	6	6
Dolní Poustevna+	6	5

Poznámka: Symbolem + označená místa vyjadřují, že vedle vlastního sídla se v projektech objevují i jako oblasti či vč. zázemí sídel – např. Benešovsko či Litoměřicko.

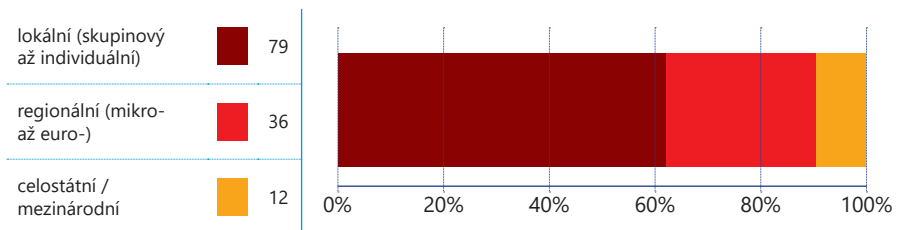
1 Z pojmu EEL není ani zřejmé, zda v projektech je myšlena pouze jedna, tj. žadatelé projektů vlastní strana česko-saského pohraničí, či obě strany resp. Euroregion Elbe/Labe jako celek.

Z výše uvedeného je zřejmé, že mezi lokalitami se prosazují především velká města, krajské, okresní a další populačně velká města. Pokud bychom ovšem „přeočítali“ zastoupení právě na osoby, celkový obraz by se zásadně změnil. Jako příklad/y nechť slouží bezmála 100tisícové Ústí n. L., zhruba 10tis. Dubí a Terežín či Dolní Poustevna se zhruba 2 tis. obyvatel.

Obr. 3. 7. Územní rozmístění příjemců českých přeshraničních projektů

Obr. 3. 8. Územní dopad českých přeshraničních projektů

Druhý krok představuje kombinaci dosavadních zjištění se subjektivním určením územního vlivu. Podle očekávání, a konec konců základní filosofie jak přeshraničních projektů, tak zejména FMP, bezmála 2/3 všech malých projektů v EEL v období 2007-2013 měly dopad na úroveň lokální (až individuální) – viz Obr. 3. 8. Jako (vzorové) příklady pro jednotlivé kategorie/úrovně můžeme uvést:

- **lokální:** Setkání rodáků města Dubí, Pracovní setkání zástupců partnerských měst Lovosice – Coswig, ZOO v novém;
- **regionální:** Dobrovolnictví přes hranice, Animovaná pohádka Labská královna, Krajina EEL v hledáčku mladých fotografů;
- **mezinárodní:** Mezinárodní hudební festival, E-učebnice – Ekonomika snadno a rychle, Bezbariérová hřiště v česko-saském příhraničí.

3. 2. 3. Přímé poznatky od žadatelů/příjemců – vyhodnocení dotazníkového šetření a řízených rozhovorů

Zde prezentované poznatky vycházejí z propojení dvou přístupů, a to dotazníkového šetření a řízených rozhovorů, přičemž pracujeme se souborem čítajícím 31 subjektů. U některých můžeme využít obou zdrojů, u některých však jen jednoho. Proto si neklademe nároky na reprezentativnost, v každém případě však máme k dispozici zajímavá zjištění (informace), které jednak doplňují dosavadní poznatky, jednak – s využitím dalších zdrojů – je lze svým způsobem následně zobecnit.

Identifikace respondentů

Podle zaměření resp. oblasti působení se řadí více než třetina do územní samosprávy, a to v zastoupení komunální úrovně prostřednictvím měst (v 9 případech vč. cca 50 tisícového Děčína) a obcí (3x, mj. Doubice se 104 obyvateli /ČSÚ k 31. 12. 2016/). Druhá pozice patří organizacím kulturním a osvětovým, např. NP České Švýcarsko se sídlem v Krásné Lípě či Regionální knihovna Teplice. Tradičními žadateli/příjemci projektů jsou školská či vzdělávací zařízení různého stupně, v našem souboru jich máme pět a pokrývají primární (ZŠ Benešov n. Pl.), sekundární (SŠZZ Děčín-Libverda) i terciární vzdělávání (ČVUT Děčín). Zastoupeny jsou přirozené i instituce působící v oblasti sociální a zdravotní (mj. Domov důchodců Bystřany), sportovní (Table Tennis Club Ústí n. L.), okrajově pak z ekonomické sféry (např. Podkrušnohorské bytové družstvo Teplice).

Podle počtu pracovníků (zaměstnanců) je škála značně diferencovaná. Největším zaměstnavatelem – pomineme-li výjimečné postavení sklářského gigantu AGC Teplice s až globálním působením – je nepochybně Statutární město Děčín (v kategorii 250-499 osob), na opačném konci – tj. jen s několika pracovníky disponují např. malé obce (vedle již výše uváděné Doubice také Hřensko a Jetřichovice). Nejběžněji mají dotazované instituce – pokud tuto informaci sdělily – 20-49 a 50-99 pracovníků (5 resp. 4x). Tato skutečnost, jak je obecně akceptováno, do

značné míry determinuje aktivitu příslušných subjektů, což se nepochybně netýká pouze a výhradně přeshraniční spolupráce.

Územní dopad organizace

Sledujeme-li územní dopad organizace (otázka 1d dotazníku), zjišťujeme dominanci lokálního působení: v 11 případech ze 16, u kterých toto je k dispozici. To v zásadě koresponduje s výše uvedenými fakty, pocházejícími z analýzy všech malých přeshraničních projektů realizovaných na území EEL v letech 2007-2013. Rozsáhlejší působení lze pozorovat u větších měst (zejména Děčína s aktuální funkcí obce s rozšířenou působností / ORP na mikroregionální úrovni), Zoologické zahrady a Zámku Děčín s působením přeshraničním/mezinárodním i celostátním, ale také NP České Švýcarsko, jehož zástupci uvádějí rovněž vyšší měřítkové úrovni.

Partnerství

Dvě otázky dotazníku jsme věnovali otázkám partnerství, a to jak jeho vzniku či typu, tak četnosti kontaktu. Za potěšitelné lze označit, že až na vzácné výjimky – tři resp. jeden případ, společné aktivity jsou hodnoceny pozitivně. Přesněji, hledání/získání zahraničního partnera je charakterizováno jako snadné (15x) a jedná se o partnerství dlouhodobé (např. 5 a více let), často institucionálně podpořené dohodou. Tomu odpovídá i četnost kontaktu s partnerem, přičemž až na jediný případ všichni respondenti deklarovali – byť nijak dále nespecifikovanou – pravidelnost. Zpravidla se rovněž, dle vyjádření respondentů, jednalo o opakovanou možnost podání projektu z FMP. Nicméně toto, alespoň v analyzovaném programovém období, nelze potvrdit...

Financování přeshraničních aktivit/projektů z jiných fondů (zdrojů)

Získání podpory z FMP není jedinou možností pro přeshraniční spolupráci. Jiné zdroje, na úrovni státu, bilaterální či evropské lze také využít. Další otázka se proto týkala jejich zastoupení, a pokud ano, o jaké se především jedná. Soubor (v tomto případě 18 subjektů) se rozdělil na polovinu, tj. po 9 subjektech jiných prostředků využili a nikoliv. Konkrétně lze jmenovat:

- Česko-německý fond budoucnosti² (opakované i u více subjektů),
- CBC PHARE (v dřívějším období),
- Rezortní zdroje – např. ministerstvo školství, ministerstvo vnitra.

Motiv pro společný projekt

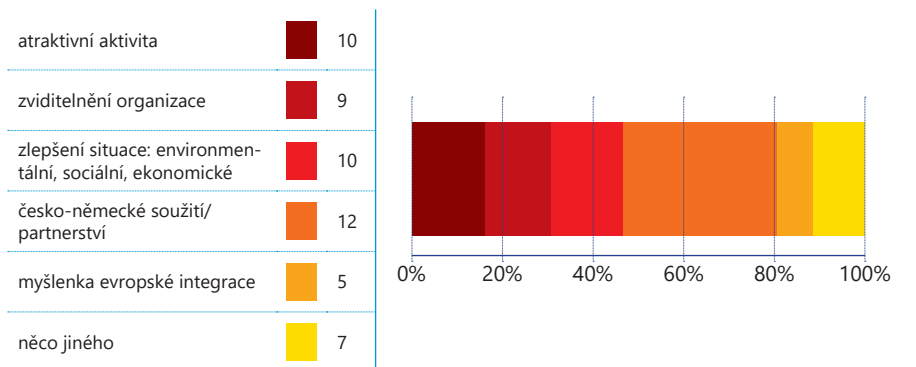
Za nezpochybnitelné můžeme označit, že na počátku jakékoliv aktivity, tedy i (přeshraničního) projektu, je důvod (motiv). V otázce dotazníkového formuláře jsme nabídli respondentům pět různých možností, doplněných o další případné otevřené/volné sdělení (specifikaci). S vědo-

2 Je vnímán jako pružnější, vstřícnější oproti FMP, prostředky vydává dopředu.

mím – v řadě případů –nejednoznačného určení jsme dali šanci zvolit více možností, což také většinou bylo využito: celkem respondenti označili 62 motivů (v průměru tedy dva na projekt).

Nejvíce, zhruba třetina – jak ukazuje Obr. 3. 9 – vyzdvihuje česko-německé partnerství, což plně odpovídá smyslu přeshraniční spolupráce obecně i FMP jako její nedílné součásti. Další důvody, až na poněkud slabší zastoupení evropské integrace a jiného motivu, jsou zastoupeny víceméně shodně. Zatímco nejčetnější důvod svým charakterem dopadá v rovině psychologické či individuální, další se týkají spíše samotné organizace, kterou respondenti zastupují, nebo vlivu na prostředí v komplexním projevu (aspekty environmentální, sociální i ekonomické).

Obr. 3. 9. Motiv českých příjemců pro společný přeshraniční projekt

Problémy při přípravě a realizaci projektu

Dalším tématem, na které jsme se zaměřili, jsou problémové okruhy, a to jak ve fázi přípravy, tak realizace projektu. Jejich náplň byla přitom odlišně specifikována, což je mj. právě podmíněno vlastními činnostmi v jednotlivých fázích. Právě jejich odhalením, a případnou nápravou technického, organizačního či finančního charakteru, je možné zvýšit zájem o malé přeshraniční projekty. Respondentům jsme nabídli škálu možností, jakož i vícenásobnou volbu. Většina respondentů, pokud již tuto otázku vyplnili, této možnosti využila.

Zjistili jsme, že více jsou pociťovány problémy ve fázi přípravné (viz Obr. 3. 10, 26 sdělení) než ve fázi realizační (viz Obr. 3. 11, jen 14 sdělení). To lze chápat i jako příznivý signál, že pokud nějaké problémy existují, daří se je vyřešit již před zahájením projektu. Některé aspekty se vůbec neobjevily: v prvním sledu se to týká jazykové bariéry, nedostatku informací o programu a sestavení projektu; ve druhém sledu pak komunikace se Sekretariátem FMP, odlišné mentality a rámcových/vnějších podmínek.

Obr. 3. 10. Problémy při přípravě českých přeshraničních projektů

administrativní náročnost		8
zdlouhavé schvalování žádosti		5
finanční náročnost		4
nedostatečná informovanost o možnostech čerpání		3
odlišná mentalita		2
různost legislativy		1
vyplnění žádosti o dotaci		1
jiné, konkretizace		2

Rozhodující obtíží, v řadě případů vedoucích až k překážce resp. nerealizaci, v přípravě projektů je administrativní náročnost: tu zvolili téměř všichni respondenti, v souhrnu se pak podílí třetinou. Tuto skutečnost podtrhují další aspekty institucionálního či finančního charakteru.

Obr. 3. 11. Problémy při realizaci českých přeshraničních projektů

pravidla publicity		5
komunikace s partnerem		2
administrace projektu		1
jazyková bariéra		1
zajištění udržitelnosti		1
zapojení cílové skupiny		1
jiné, konkretizace		1

U realizace mají příjemci nejvíce problémů s pravidly publicity, která jsou poměrně striktně předepsána. Jejich oprávněné zařazení však plní důležitou úlohu, demonstrující podporu ze strany EU a tedy přispívající k evropské integraci na lokální a regionální úrovni. Další problémy jsou v podstatě ojedinělé.

Hodnocení projektu

Předpokladem přeshraničních projektů je, a to i při financování pouze z jedné strany, což je většina projektů, jejich oboustranný přínos. Toto se podle očekávání potvrdilo v zásadě u všech projektů (respondentů, zahrnuto 12 subjektů z dotazníkového šetření), nicméně „přínos“ nebyl nijak blíže definován. A tak se lze jen domnívat, že z projektu více profituje přímý žadatel/příjemce a partner projektu se připojí. To ostatně potvrzuje zkušenost SŠZZ Děčín-Libverda slovy ředitele, že „*profit je vázán zejména na lead-partnera*“. Pokud se střídají, pak je to jistě zdůvodnitelné a oprávněné.

Zpravidla dobrá zkušenost žadatelů/příjemců vede obvykle k navazujícím projektům. Tato problematika je již rozvedena výše. V každém případě to lze považovat za následovánímohodné, neboť právě tyto aktivity zakládají dlouhodobé vztahy a tedy i tolik požadovanou udržitelnost.

Práce Sekretariátu EEL a fungování FMP

Úspěšnost přeshraniční spolupráce jako celku, tak dílčích projektů či celého programu – v našem případě přeshraničních projektů z Fondu malých projektů – je do značné míry závislá na zajištění organizačním a logistickým, v neposlední řadě vč. otázek finančního charakteru. Proto jsme do dotazování úspěšných žadatelů/příjemců zařadili tento blok, jehož výsledky dále prezentujeme.

V řízeném rozhovoru jsme se úvodní otázkou ptali, zda komunikační partneři vůbec znají Euroregion Elbe/Labe³ případně FMP. Ze 24 případů kladně odpovědělo 23 osob, po této stránce se jedná o uspokojivé zjištění. Odpověď bylo možné dále rozvést a tady se sdělení jednak poměrně lišila, jednak míra vypovídací schopnosti či reálné znalosti nebyla příliš vysoká. Za příklady necht' slouží např.:

- *Ano, už jsme se zapojili, opakovaně jsme čerpali prostředky.*
- *Realizovali jsme projekt, jehož výstupem byly mapy obce a okolí.*
- *Možnost čerpání dotací, avšak nevhodně nastavené podmínky – typy dotačních titulů.*
- *Možnost spolupráce, příležitost k obohacení vlastních aktivit.*
- *Široké spektrum spolupráce, nejrůznější cílové skupiny.*
- *Usnadnění tradiční spolupráce profesních a vzdělávacích organizací.*
- *Řeka spojuje, umožňuje cestovní ruch, fenoménem, instituce nikoliv.*
- *FMP pro nás nevhodný fond pro čerpání finančních prostředků.*
- *Zatím bez zkušeností, respondent netuší, k čemu to je.*
- *Obecně přeshraniční spolupráce, zatím nebyla potřeba se zapojit.*
- *Ano, podpořené vlastní projekty od roku 2011 (asi 6x).*

Práci Sekretariátu FMP jsme specifikovali do pěti okruhů, přičemž první z nich – srozumitelnost směrnice / příslušných dokumentů pro žadatele – je v podstatě předurčen shora, tedy MMR ČR, konkrétně odborem Evropské územní spolupráce. Nepochybně za potěšitelné může-

³ Jeden z komunikačních partnerů, resp. institucí (obec Doubice) je členem Euroregionu Nisa, a to z důvodu lepší návaznosti při vstupu v rámci Šluknovského výběžku.

me označit, že více jak 3/4 všech známek (67x) jsou „jedničky“, tedy hodnocení nejlepší! Jak ukazuje Obr. 3. 12, právě první okruh se poněkud vymyká, když v průměrné hodnotě se blíží, pořád ještě uspokojivé, známce dva (1,93). Především je ovšem patrná dominance příznivého hodnocení, když známky 3-5 se prakticky nevyskytují. Vůbec nejlépe hodnotí respondenti konzultace o projektech (komunikace ve fázi přípravy projektu) a komunikaci ve fázi realizace – shodně v hodnotě váženého aritmetického průměru 1,12.

Ačkoliv spokojenost se zajištěním projektů je vysoká, měli jsme v dotazníku zařazenu i otázku týkající se návrhů na zlepšení práce/spolupráce se Sekretariátem FMP, a to opět s možností vícenásobné volby. Získali jsme celkem 13 podnětů, z nichž významnější se uplatňují

- zjednodušení administrativy (6x) a
- zjednodušení vyúčtování projektu (4x).

Ostatní možnosti sice zastoupeny byly, ale jen symbolicky jedním případem (uvádění konkrétních problémů při realizaci, větší prezentace úspěšných projektů, jiné, jaké).

Obr. 3. 12. Spokojenost s českým Sekretariátem FMP
(podle školní stupnice 1 nejlepší – 5 nejhorší)

		1	2	3	4	5
srozumitelnost směrnice / příslušných dokumentů pro žadatele		8	1	5	1	
konzultace o projektech / komunikace ve fázi přípravy projektu		14	2			
semináře		6	1	1		
komunikace ve fázi realizace		14	2			
komunikace ve fázi zpracování průběžné/závěrečné zprávy a žádosti o platbu		10	2			

Závěr tohoto bloku patří problematice vyhlásování výzev, výši dotace a předfinancování projektu. Až na jedinou výjimku se všichni respondenti (celkem 17) shodli, že současný (průběžný) systém vyhlásování výzev vyhovuje. Taktéž v otázce posouzení současné výše dotace panuje naprostá shoda, respondenti ji vnímají jako odpovídající. To nemůžeme říci z hodnocení otázky, zda *Předfinancování projektu se jeví jako problém?* Negativně odpověděla jen třetina respondentů, zatímco 2/3 odpověděly kladně a dále se jednomyslně vyslovily pro zálohové platby (další možnost „zvýhodněné půjčky“ se neprosadila).

Znalost a propagace přeshraniční spolupráce navenek

Znalost přeshraničních aktivit (spolupráce) je považována nejen za obecné vyjádření zájmu o (přeshraniční) dění kolem sebe – tedy v rovině obecné, ale i – v rovině konkrétní, osobní – může poskytnout inspiraci či podnět k vlastnímu zapojení. Proto je důležitá propagace a prezentace tak, aby tzv. best practices (a nejen ty) mohly být následovány. I při vědomí relativně malého vzorku lze považovat za signifikantní, že soubor respondentů se dělí právě na polovinu (propagace dostatečně 11x, nedostatečně 10x). Opět jako u jiných otázek je vhodné tento, pohříchu statistický, údaj doplnit příslušnými výpověďmi:

- *známé, ale spíše pro zasvěcené či aktivní; cedulky ano, ale to je málo ☹;*
- *propagace nad rámec povinného u jednotlivých akcí, nikoliv jako myšlenka;*
- *bez širokého povědomí ve veřejnosti, nezám kraj;*
- *je potřeba cíleně hledat, ne někde spontánně;*
- *absence cílené reklamy EEL, inspirace k vyšší angažovanosti nezapojených;*
- *alfa a omega aktivit, závislost na zahraniční/přeshraniční klientele.*

Podobně zaměřená otázka se týká znalosti přeshraniční spolupráce resp. projektů již ukončených, probíhajících či připravovaných v okolí respondentů. Zdůrazňováno přitom bylo „potlačení“ vlastních aktivit, těm byla věnována pozornost později. Zde většina (15 ku 9) se vyjádřila kladně a dále odpověď rozvedla. Následují opět vybrané příklady dokumentující situaci:

- *z okolních obcí nedostatek informací, ano, něco tam bylo...;*
- *nedostatek propagace, neví se o nich;*
- *konkrétně – např. hasiči, základní škola, podstávkové domy, Mezinárodní hudební festival;*
- *ne, znám jen vlastní/naší organizace projekty;*
- *dříve zapojeni jako jeden z partnerů, jiné nezná.*

Spolupráce s českými institucemi

Považujeme za přirozené, že subjekty realizující či usilující o přeshraniční spolupráci se v rámci projektových aktivit záměrně či nahodile, povinně či dobrovolně „setkávají“ s různými tuzemskými institucemi na našem (českém) území. Jaká je frekvence těchto kontaktů a jak tuto spolupráci hodnotí?

Z Tab. 3. 10 je zřejmé, že při projektech se sice jakási síť kontaktů utváří, nicméně subjekty ne zcela využívají reálného potenciálu. Pouze statisticky vnímáno, příslušných vazeb mohlo být bezmála 200 (31 subjektů krát 6 partnerů z různých úrovní), skutečnost je však zhruba čtvrtinová (49 vazeb). Nezbytné je ovšem zmínit, že část žadatelů tvoří samotné obce, ty tedy nemohou spolupracovat samy se sebou. Nejčastěji se obracejí na EEL, což vyplývá z logiky projektů jako takových, druhé místo pak patří Krajskému úřadu Ústeckého kraje, vysvětlení hledejme v zodpovědnosti této instituce za regionální rozvoj, jehož součástí přeshraniční spolupráce nepochybně je. Zastoupení ostatních/zbývajících institucí je spíše sporadické, přece jen

z povahy projektů (např. na rozdíl od projektů velkých či z jiného dotačního titulu) se bez těchto konzultací příslušné subjekty obejdou.

Tab. 3. 10. Spolupráce příjemců českých přeshraničních projektů s tuzemskými institucemi

podle četnosti				Organizace, instituce	podle spokojenosti				
(1 velmi často – 5 vůbec ne)					školní stupnice (1 – 5)				
1	2	3	4		1	2	3	4	5
3	2	1		obec, město kde sídlíte/působíte	3	3			
8	3	2	2	Euroregion Elbe/Labe	11				
4	6	1		Krajský úřad Ústeckého kraje	7	1			
3	1		1	Centrum pro regionální rozvoj ČR, Chomutov	2	1		1	
2		1	1	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	2	1			
3	2	1	2	jiná, jaká: _____	4	2			

Četnost hodnocení spokojenosti je ještě o poznání nižší (38 případů). Mimořádná spokojenost, výhradně označená známkou jedna, se týká Euroregionu Elbe/Labe. To potvrzuje předchozí hodnocení, kde byla posuzována činnost EEL resp. Sekretariátu FMP. Pomyslnou druhou příčku obsazuje KÚ ÚLK, ale i další zastoupené instituce jsou hodnoceny velmi pozitivně – v zásadě pouze stupněm jedna a dvě. Mezi jinými se objevují zejména věcně příslušné rezorty jako ministerstvo vnitra, životního prostředí, mládeže a tělovýchovy či kultury, z dalších pak je zastoupen Generální konzulát v Drážďanech a MAS Český sever (oba 1x).

Úroveň přeshraniční česko-německé/saské spolupráce

Kladli jsme si rovněž otázku, jaká je obecně – v subjektivním pohledu dotazovaných subjektů – úroveň přeshraniční česko-německé/saské spolupráce? V uzavřené otázce jsme nabídli tři možnosti, jejichž záměrem bylo co nejbližše specifikovat realitu, a to s vědomím určité nepřesnosti či možnosti překryvu.

Naprostá většina respondentů (18 z 31) se přiklonila k té nejpříznivější variantě, tj. spolupráce je *solidní, odpovídá možnostem a oboustrannému zájmu*. Další skupina se domnívá, že je *nedostatečná, existuje potenciál ke zlepšení* (8x), přičemž ve třech případech šlo o kombinaci těchto dvou vyjádření, což se nevyklučuje. Odpověď *dosáhla vrcholu, bude se snižovat* si nevybral nikdo, někteří respondenti pak využili možnosti neodpovídat, resp. nedokázali to posoudit. Doplňkové slovní vyjádření plně dokládá pestrost poznatků, podmíněných vlastními zkušenostmi, což se týká jak informační hodnoty (s případnou možností zobecnění), tak až zcela konkrétních „příběhů“.

„Výčet“ výpovědí začneme lakonickým *vždycky může být lepší* či *snad poběží, už je to zaběhlé*. Odpovídající úroveň zajišťují mj. kompetentní, aktivní partneři. Ne vždy však můžeme hovořit o jejich „vyrovnanosti“:

- *Problémem nalézt partnera, zadaři-li se, pak je zpravidla stálý* (Zámek Děčín);
- *Více partnerů, spolupráce střídavá, možnost obnovy kontaktů/konkrétní spolupráce;*
- *Zatím spíše „servis“ pro německého partnera* (ČCK);
- *Aktivity jsou, ale mohlo by být lepší, občas problémy s partnery / zvnějšku ztěžuje uprchlická krize.*

Další okruh reflektuje subjektivní hledisko, tedy individuální roviny:

- *Místní lidé dosud nepřilíši zapojeni, Němci jsou zvědaví, sledují, co se děje* (obec Jetřichovice).
- *Česko-německá spolupráce funguje, v naší instituci (Regionální muzeum v Teplicích) ale postrádáme pracovníky, kteří by se jí soustavně věnovali.*⁴
- *Největší vliv (generační) výměna lidí a jejich osobní nasazení, překážkou neznalost jazyka, u nás omezení výuky němčiny.*
- *Možnost rozšíření/prohloubení omezuje jazyk, složitější přes třetí osobu.*

Zbývající informace, zasluhující si explicitně uvést, tvoří nesourodou skupinu:

- *Oboustranný zájem o spolupráci, realizace výměnných pobytů dětí i pedagogů, sladění odlišných systémů* (ZŠ Benešov n. Pl.).
- *Administrativní náročnost neadekvátní aktivitám* (Cedr).
- *Kontakt se stejnojmennou obcí* (CZ Doubice / D Daubitz), *přátelské návštěvy a výměny, nikoliv společný projekt.*

Vnímání česko-německé/saské hranice

Charakter státní hranice se po historických milnicích, přinejmenším v souvislosti s událostmi vrcholícími sametovou revolucí, vstupem do EU či zapojením do Schengenského prostoru, nepochybně proměnil. Není naším úkolem vypočítávat např. nové hraniční přechody či odlišnosti během přechodu hranice; pamětníci by mohli vyprávět, a to se nejedná o bývalou železnou oponu. Jak tedy dnes na ni nazírají představitelé našich komunikačních partnerů jako zástupci reálných či potenciálních žadatelů/příjemců přeshraničních projektů?

Opět jsme zvolili několik možností vč. příležitosti příslušnou odpověď rozvést. Výsledky jsou veskrze pozitivní, jako „překážku“ ji již nevnímá nikdo. Pro 2/3 většinu představuje „příležitost“, zbývající třetina ji v podstatě nevnímá („nemá žádný větší dopad“).

Ze slovního vyjádření jsme opět vybrali několik příkladů:

4 Uvádíme paralelu z jednoho akademického přeshraničního projektu (Česko-saská vysokoškolská iniciativa, jedním z partnerů UJEP), jehož součástí bylo vybudování Česko-saské odborné knihovny na TU Chemnitz.

Hranice je vnímána jako přirozená politicko-geografická linie, z hlediska vztahů nemá význam (vliv), neboť lidé jsou ochotni ke spolupráci (SŠZZ Děčín–Libverda). Hranice je též označována za příjemné místo setkávání dvou národů, jeden prostor člení pouze na základě jiného⁵ jazyka a cedulí. Umožňuje vzájemné navštěvování, k dispozici jsou (alespoň občas) informace ve druhém jazyce, dochází k předávání zkušeností, navazují se nové vztahy, a to vč. přeshraničních pracovních příležitostí.

Souhrnně můžeme konstatovat, že „nová forma“ hranice podnítila rozvoj přeshraničních vztahů, jakož i přispěla ke zlepšení úrovně poskytovaných služeb občanům (turistický ruch, doprava, projekty). Pro mladou generaci je to samozřejmá, běžná situace, u starších se tu a tam objevují historické konsekvence či reminiscence. Díky „její přítomnosti“ bylo možné využít finanční prostředky, a tak přispět k propojování lidí, odborníků: *do Německa (z Děčína, ČVUT) je blíž než do Prahy*. Ještě vyšší kvalitě přeshraniční spolupráce brání mj. odlišná legislativa, z jednotlivých oborů jmenujme např. hasiče.

Změny (vývoj) česko-německého/saského pohraničí v posledních 25 letech

Naši snahou bylo zasadit problematiku přeshraniční spolupráce, konkrétně malých projektů v modelovém území EEL, také do širších časových i měřítkových souvislostí. Zvolili jsme nesporné tři milníky (zlomové události) pod dojmem jejich unikátnosti. Získané poznatky dokládají, že vnímání je značně diferencované, a to především v závislosti na osobní zkušenosti, angažovanosti, stylu života atd. Někteří z respondentů dokonce vybrané události jako milníky nevnímají, přiklánějí se k průběžnému, plynulému vývoji. Pokud se vyjádřili, pak se objevují atributy kladné i záporné, často i v kombinaci u jednoho komunikačního partnera, jiné lze klasifikovat jako neutrální.

Pád železné opony (1989) je reflektován vesměs pozitivně, negativní hodnocení je opravdu výjimečné (uprchlíci). Přirozeně je vyzdvihována možnost cestovat, poznávat, jakož i příležitost pro volný pohyb občanů (služby, pracovní příležitosti). Pokud se týká samotných hranic, pak je akcentováno jejich otevření hranic, snazší odbavení oproti předchozí situaci (např. bez celního prohlášení). Jiný názor však tvrdí, že *s hranicemi nebyl nikdy problém*. Změny jsou viděny i v širším kontextu, tedy jako pozitivní dopady nejen pro pohraničí (regionální rozměr), Česko (celostátní/národní), ale celý východní blok (mezinárodní/nadnárodní). S vědomím určité specifiky docházelo k postupnému otevírání zahraničním návštěvníkům, nejprve ze Západu, následně z Východu, prodlužování jejich pobytu v dané destinaci či regionu (Hřensko). Nové poměry také umožnily reálně spolupracovat, byť na straně druhé se setkáváme i s odlišnou interpretací minulosti. Společná historie se projevuje možností obnovy objektů v příhraničí, vyzdvihováno je rovněž navázání bližších vztahů (Hotelová škola Teplice)

Druhou rovinu představuje vstup Česka do EU (2004), zde jsme použili tabelární vyjádření (Tab. 3. 11). Jako jakýsi kompromis, resp. neutrální vyjádření může sloužit odpověď: *obrovský zlom, pozitivní i negativní, každý vidí své*.

Vstup do Schengenského systému (2011), nastavený jako třetí milník, byl vnímán opět silně diferencovaně, ale i neurčitě (slabě či vůbec ne): *neprůliš velká změna, jen pokračování předchozího období*. Přestože pozitivní hodnocení poměrně zřetelně převažuje, sporadicky jsou zastoupena i negativní hlediska (např. problémem současnosti ohrožení „slušné“ Evropy, narušení odjinud, *příchod lidí, které*

⁵ Z profesního hlediska ovšem dochází k odlišnému poskytování péče (Cedr).

nechceme). K obnovení resp. návratu „starých pořádků“ se kloní jeden z respondentů, a to rčením *pasý nevadily, kontrola není špatná, jak s drogami?* Akceptace nových podmínek byla pak specifikována mj. takto:

- *Možnost podnikání, pro podnikatele jednodušší, jednoznačně kladný vliv, export;*
- *Zřízení turistických hraničních přechodů;*
- *Pohyb Evropanů (paneuropeismus);*
- *Díky přeshraničním projektům se stále připomíná společná historie, zlepšilo se vnímání německých „sousedů“;*

ale i v relativně okrajových či detailních pohledech

- *Dříve obtížnější dovoz/vývoz zvířat;*
- *Komplexně nemohu posoudit, ale např. v oblasti muzejnictví se zjednodušila administrativa k zahraničním výpůjčkám v rámci Schengenu.*

Tab. 3. 11. Vstup Česka do EU hodnocený příjemci českých přeshraničních projektů

Pozitiva	Negativa
<ul style="list-style-type: none"> - pendleři, turistický ruch – mj. čeština v památkách (Königstein), obchodech - pracovní příležitosti - otevření možností – čerpání prostředků, zrození partnerů - zviditelnění, investice do propagace - možnost čerpání peněz z fondů EU podpořila vzájemnou spolupráci - větší možnosti spolupráce na ekonomické i politické úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> - spíše negativní, závislí na jiných státech, vměšování - sjednocení až moc, negativní na domácí trh (např. potraviny, jablka) - spíše k horšímu, rozbujelá administrativa („co úředník, to papír“)

Úroveň přeshraniční spolupráce v příštích 5 letech

Do (blízkého) budoucna se většina komunikačních partnerů přiklání – na základě otevřené otázky – přinejmenším k zachování status quo, vyšší stupeň pak představuje posílení, prohloubení či rozšíření dosavadních kontaktů a navázání kontaktů nových.

Vybraná stanoviska si připomeňme víceméně přesnými citacemi z příslušných formulářů (dotazníku, struktury/osnovy řízeného rozhovoru):

- *Trvá zájem o spolupráci.*
- *Budou probíhat již započaté projekty a plánovány další.*
- *Nové projekty/aktivity s žádostí o podporu – např. loutkový festival, podpora spolků*

- *Zachování dosavadní úrovně, pro subjekt (ZOO) nevhodné dotační tituly, lze podporovat např. jen vzdělávání – úprava expozic apod.*
- *Pokračování spolupráce, dosud iniciativa na české straně, nyní poprvé na saské.*
- *Je-li možnost ke spolupráci, pak využito, jakýkoliv projekt přínosem, bez negativních zkušeností*
- *Aktivita vychází zdola, EEL není potřeba.*
- *Zájem na pokračování smysluplnými projekty, omezuje jazyková bariéra, pro lidi/pracovníky není samozřejmostí, odvislé od subjektivní angažovanosti.*
- *Snaha o přiblížení se, realizace skutečného partnerství.*
- *Na základě dobrých zkušeností zájem o pokračování, nápady jsou, otázka možností – závislost na vnějších prostředcích.*
- *Snad zlepšení, dráty zpátky ne!*

3. 3. Poznatky ze saské strany – analýza/evaluace malých projektů německých subjektů

3. 3. 1. Kvantitativní analýza – využití databáze FMP EEL

Celkový přehled

Podle statistických podkladů, předaných sekretariátem euroregionu (viz Tab. 3. 12), bylo registrováno 146 projektů, z nichž bylo 119 plně realizováno a dosaženo využití finančních prostředků ve výši okolo 82 %. Registrované realizované projekty jsou podkladem pro všechny další statistické výpovědi a s nimi spojené vyhodnocování.

Tab. 3. 12. Základní statistika saských přeshraničních projektů

kategorie projektů	četnost
vracené k přepracování	4
odstoupené žadatelem	7
odmítnuté	16
schválené	119

Více jak polovina projektů byla realizována v oblastech setkávání, uměleckých vystoupení a soutěží, následována semináři, konferencemi a akčními pořady (Obr. 3. 13). Menší zastoupení pak zaujímaly skupinové výměny, vzdělávací opatření a společně financované studie. Dle počtu projektů dominovaly oblasti umění a kultury, ale také životního prostředí a přírody (Obr. 3. 14).

Obr. 3. 13. Obsah podpory saských přeshraničních projektů

Studie		1
Projekty práce s veřejností		10
Vzdělávací opatření pro zvýšení jazykových dovedností		3
Výměny skupin		5
Vytváření informačních materiálů a informačních systémů		10
Organizace a realizace setkávání a prezentací, především soutěží		62
Organizace a realizace seminářů, konferencí, informačních akcí		28

Obr. 3. 14. Téma podpory saských přeshraničních projektů

sport		14
umění a kultura		38
výměny		11
turismus		6
příroda a životní prostředí		30
vzdělávání a trh práce		20

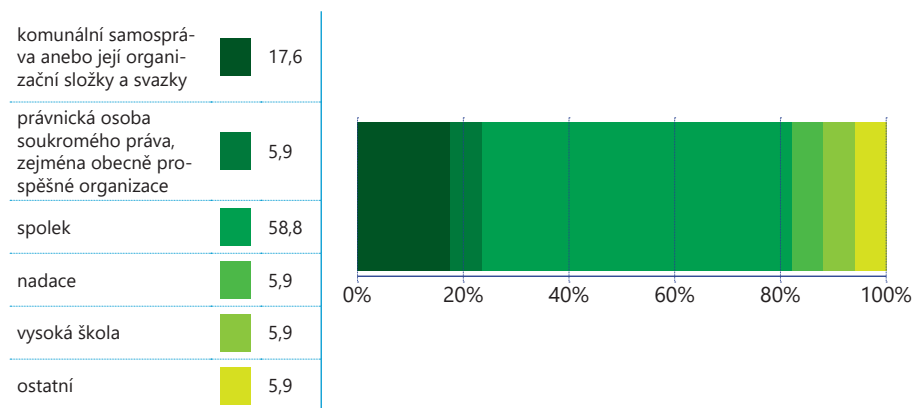
Ve vztahu k finančním prostředkům rovněž zabírala nejvyšší podíl témata jako je umění a kultura, společně s životním prostředím a přírodou (Tab. 3. 13). Oproti nim je průměrná částka na podporu projektů na jeden takový projekt nejvyšší u výměnných projektů a projektů spojených se sportovní aktivitou. U celkových výdajů je v průměru na jedno podporované téma nápadné, že v oblasti kultury a umění zaujímají špičku zájmu oproti relativně nízkému požadavku na podporu finančních prostředků na jeden takový projekt. Z vyhodnocení podkladů a vlastního šetření vyplývá, že FMP představují komplementární financování při větším počtu velkých projektů spojených s kulturou a uměním.

Tab. 3. 13. Průměrná výše dotace saských přeshraničních projektů podle tématu podpory

Téma podpory	Výše dotace (v EUR)
sport	13 428
umění a kultura	11 591
výměny	13 661
turismus	11 929
příroda a životní prostředí	12 891
vzdělávání a trh práce	11 837
celkem	12 385

Největší podíl žadatelů (Obr. 3. 15) tvoří s rozestupem spolky (kolem 64 %), zastupující nejrozmanitější oblasti jako je životní prostředí/příroda (30 % z nich), sport, vzdělání/školy, kultura/historie/umění (32 %), sociální zabezpečení / mládež/děti, turismus, ochrana před katastrofami a výměny/kooperace. V těchto oblastech, sociální zabezpečení, mládež/děti, se také nachází hlavní část opakovaně podávaných žádostí resp. pokračující projekty.

Obr. 3. 15. Příjemce podpory saských přeshraničních projektů

Projekty na saské straně vykazují v počtu osob vyškolených a proškolených dvojnásobné hodnoty, na čemž se podílela jak saská, tak česká strana. V ostatních ukazatelích (viz Tab. 3. 14.) byla skutečná hodnota identická či velmi blízká plánované.

Tab. 3. 14. Indikátory programu saských přeshraničních projektů

Indikátory programu	PLÁN			
	D	CZ	Σ	
Počet osob projektem vyškolených a proškolených	1 472	1 086	2 558	
Počet osob, které se účastní projektu	5 270	3 864	9 134	
Počet subjektů, které se na projektu podílejí	667	326	993	
Počet plánovaných sítí, resp. společných struktur			164	
Počet plánovaných koncepcí			45	
Indikátory programu	STAV			%
	D	CZ	Σ	
Počet osob projektem vyškolených a proškolených	2 932	2 110	5 042	197
Počet osob, které se účastní projektu	5 647	3 929	9 576	105
Počet subjektů, které se na projektu podílejí	656	345	1 001	100
Počet plánovaných sítí, resp. společných struktur			169	97
Počet plánovaných koncepcí			42	93

Náklady a dotace

Plánované a způsobilé náklady, jak dokládá Tab. 3.15, se liší jen nepatrně. Podíl saské strany je přirozeně dominantní, dosahuje bezmála 90 %. Nezpůsobilé výdaje, jakož i příjmy projektu, jsou v podstatě zanedbatelné.

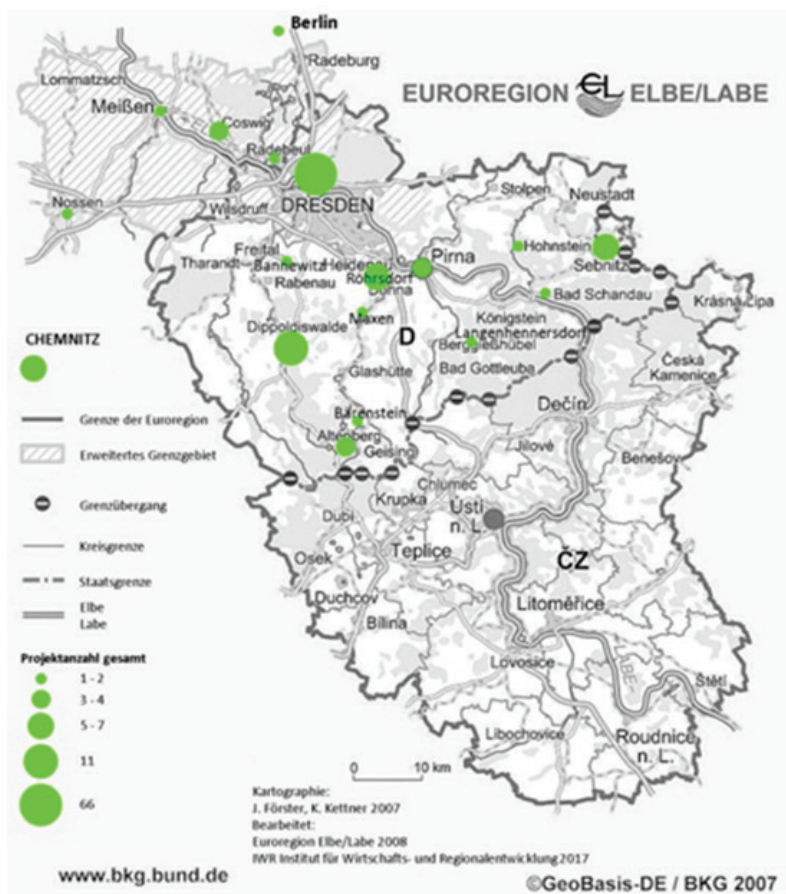
Tab. 3. 15. Náklady a dotace saských přeshraničních projektů

Náklady a dotace	D	CZ	Σ	% podíl D
plánované celkové náklady	1 908,7	254,8	2 163,1	88,2
způsobilé celkové náklady	1 778,2	236,1	2 014,0	88,3
žádaná dotace	1 421,5	203,1	1 624,7	87,5
schválená podpora	1 365,4	195,5	1 560,9	87,5
nezpůsobilé výdaje	35,9	2,6	38,4	93,3
příjmy projektu	114,6	3,0	117,6	97,4

Počet žadatelů z obcí je oproti české straně nízký – pouze 17,6 % všech schválených projektů. Ze 17 realizovaných projektů se jednalo: 9x z Drážďan, po 2 za obce Coswig a Hohnstein, po 1 z obcí Bannewitz, Pirna, Sebnitz a Bad Schandau. Celkem se tedy uplatnilo 11 obcí resp. žadatelů/příjemců z Euroregionu Elbe/Labe, navíc byli doplněni žadateli pocházejícími mimo podporované území (Tab. 3. 16 a Obr. 3. 16), zejména z Chemnitz (6x) a Berlína (2x). Z 26 členských

obcí na saské straně EEL nebyly podány žádné žádosti na schválení projektu! U realizovaných projektů pocházeli partneři z 23 českých obcí (Tab. 3. 17)

Obr. 3. 16. Územní rozmístění příjemců saských přeshraničních projektů

Tab. 3. 16. Dotčené lokality českých partnerů saských přeshraničních projektů

Místo českého partnera	Počet projektů	Místo českého partnera	Počet projektů
Ústí n. L.	46	Terežín	2
Děčín	15	Tisá	2
Teplice	11	Dubí	2
Praha	5	Žalany	2

Místo českého partnera	Počet projektů	Místo českého partnera	Počet projektů
Řehlovice	5	Litvínov	1
Dolní Poustevna	4	Mikulášovice	1
Krásná Lípa	4	Janov	1
Bílina	4	Most	1
Litoměřice	3	Osek o Duchcova	1
Lovosice	3	Varnsdorf	1
Roudnice n. L.	2	Trmice	1
Budyně n. O.	2		
		23 obcí	119 projektů

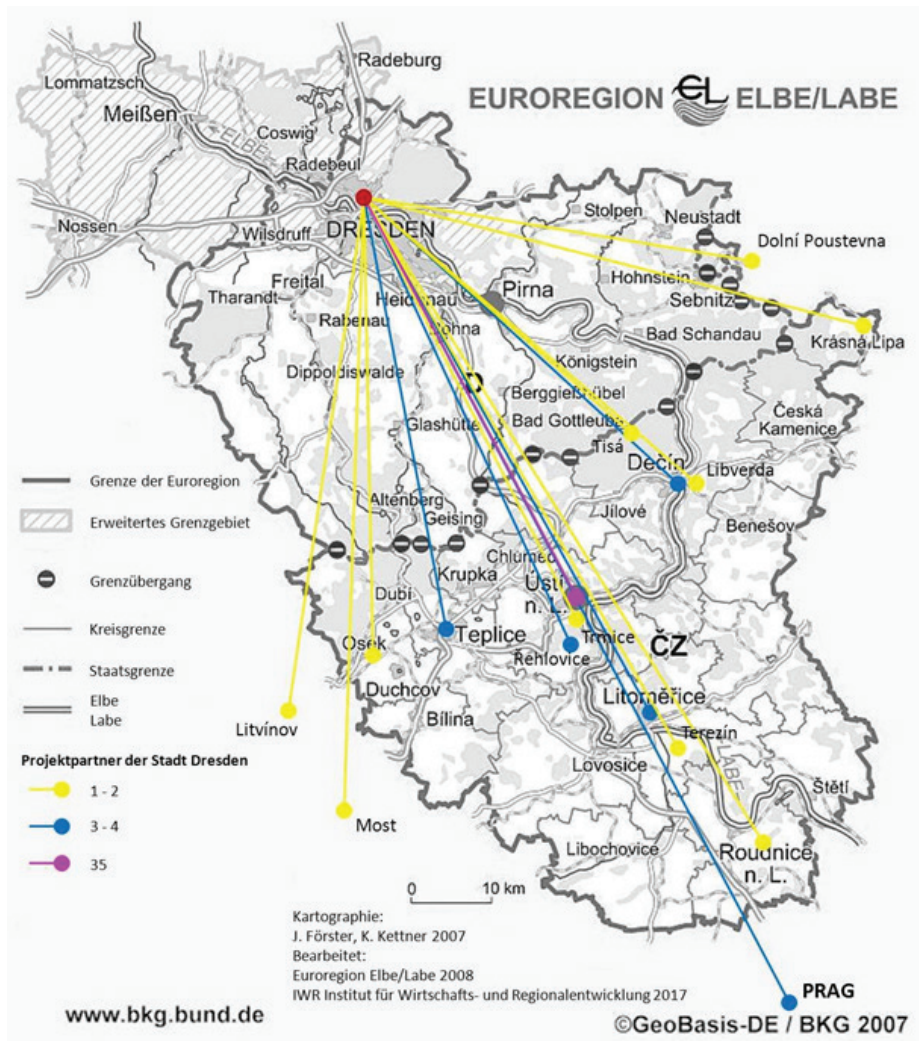
Tab. 3. 17. Územní vztahy mezi příjemci a českými partnery saských přeshraničních projektů

Místo lead-partnera	Počet projektů	Místo českého partnera
Altenberg	3	Teplice, Děčín, Krásná Lípa
Bad Schandau	2	Žalany, Krásná Lípa
Bannewitz	2	Dubí, Ústí n. L.
Bärenstein	1	Ústí n. L.
Berlin*	2	Ústí n. L.
Chemnitz*	6	Teplice, Ústí n. L., Dubí
Coswig*	3	Lovosice
Dippoldiswalde	10	Bílina, Teplice, Ústí n. L., Děčín-Libverda, Řehlovice
Dohna OT Röhrsdorf	5	Děčín
Dresden	67	Roudnice n. L., Řehlovice, Ústí n. L., Praha, Teplice, Děčín-Libverda, Krásná Lípa, Litoměřice, Litvínov, Terezín, Osek u Duchcova, Most, Tisá, Dolní Poustevna, Roudnice n. L.
Hohnstein	2	Budyně n. O.
Langenhennersdorf/ Bad-Gottleuba	1	Krásná Lípa
Müglitztal/Maxen	1	Terezín
Nossen*	1	Varnsdorf
Pirna	5	Praha, Děčín,
Radebeul*	2	Ústí n. L.
Sebnitz	5	Janov, Mikulášovice, Děčín, Dolní Poustevna

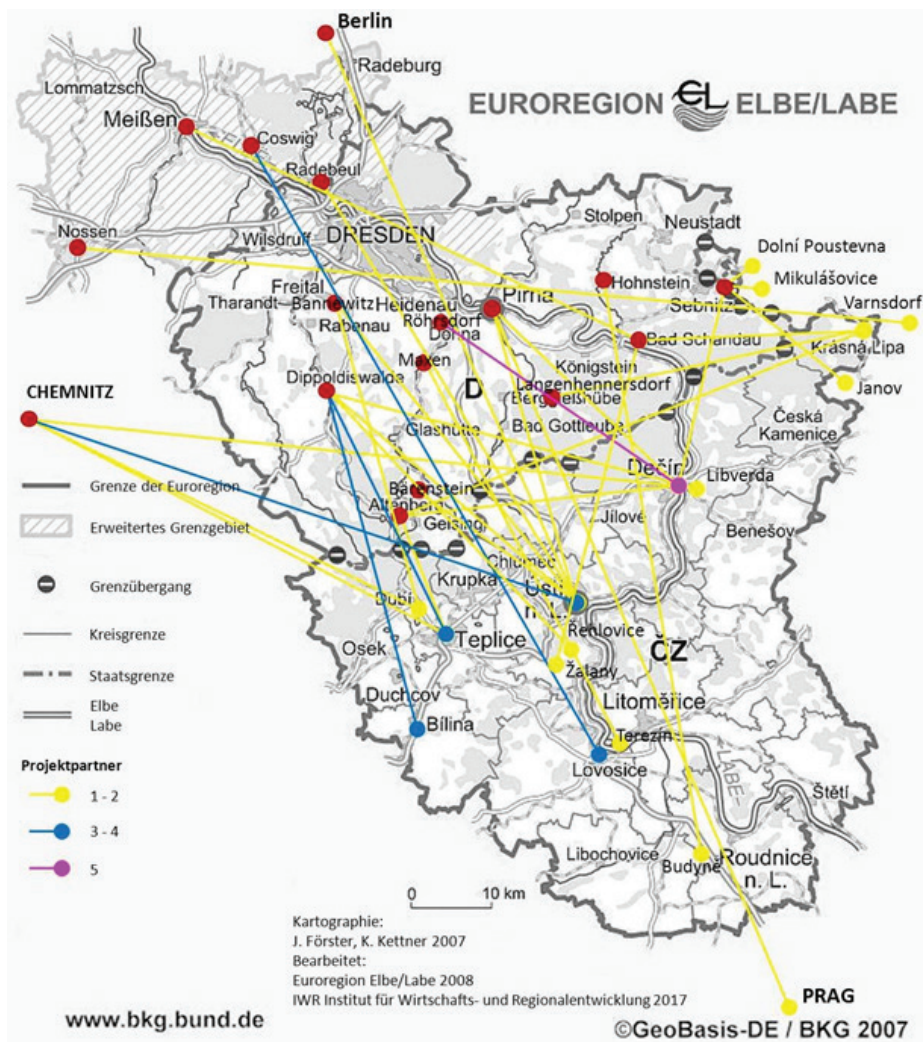
Poznámka: * příjemce mimo EEL

V podávání žádostí jednoznačně dominují Drážďany (Obr. 3. 17), následované většími městy jako Dippoldiswalde nebo Sebnitz. Zřejmě překvapivé je zjištění, že mezi žadateli/příjemci nejsou téměř vůbec zastoupené obce patřící do úzkého příhraničního pásu. Obr. 3. 18 přehledně znázorňuje, resp. doplňuje vztahy mezi jednotlivými místy.

Obr. 3. 17. Územní vazby příjemců saských přeshraničních projektů se sídlem v Drážďanech

Obr. 3. 18. Územní vazby příjemců saských přeshraničních projektů se sídlem mimo Drážďany

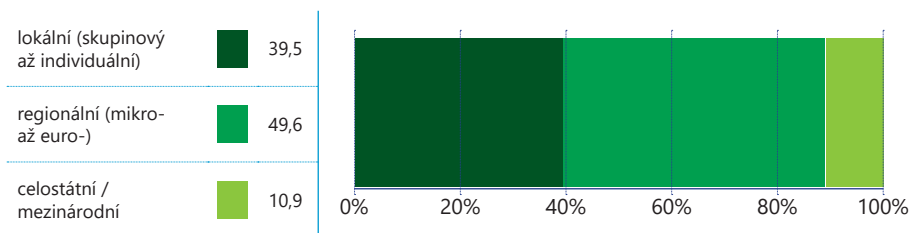

Oblast působnosti v rámci realizace projektů

Následovalo zhodnocení rozsahu mediální propagace projektu, a to – ve shodě s českým soubohem (viz Metodika) – na úrovni lokální, regionální a celostátní (viz Obr. 3. 19). Přirozené nezbytností je „přeshraniční působnost“, může však nabývat rozmanitých podob z hlediska:

- **hloubky působnosti:**
 - pouze realizace na jedné straně s účastníky obou zemí (např. Česko-německé kulturní dny v Drážďanech – práce s veřejností, Bivak u Bitvy národů v obci Maxen),
 - střídající se projekty (každoročně / každý druhý rok – např. spolupráce škol) nebo
 - realizace na obou stranách hranic na různých místech (např. soutěže na horských lukách, různé sportovní akce, přeshraniční závod na horských kolech, vzdělávací opatření, Q-Transfer);
- **stupně spolupráce:** společně vypracované projekty, které mohou být užitečné pro obě strany i dalším (Rukověť pro obnovitelné energie, Etno-botanická informační sbírka v rámci Národního parku Saské Švýcarsko, Česko-německá internetová platforma pro ochranu přírody ve Východním Krušnohoří);
- **zapojení aktérů v příhraniční oblasti:**
 - Kritériem za účelem zhodnocení oblastí působnosti jsou také počty účastníků na projektu a k němu doplnění počtu návštěvníků resp. uživatelů projektových výsledků.
 - Osoby a zařízení, které se na projektu přímo podílejí, se dají stanovit na základě podaných žádostí (zde se jedná o předem naplánovaná čísla). Údaj o ostatních návštěvnicích, což se týká především regionálních a celostátních pořádaných akcí, ale také údaje o číslech uživatelů jednotlivých projektů ovšem k dispozici nejsou.
 - U 112 schválených a uskutečněných projektů byla naplánována účast 13 615 účastníků, z toho 9 660 z nich bylo formálně vykázáno (tj. zhruba 70% plnění).

Obr. 3. 19. Územní dopad saských přeshraničních projektů

U sedmi projektů byla uvedena pouze zahrnutá zařízení (4x Česko-německé kulturní dny, 2x Internetový portál muzeí, 1x Rukověť pro obnovitelné energie). V případě zařízení byla u 119 projektů plánována účast 1173 osob a skutečný počet se snížil na 1134 zúčastněných (97 %). K tomuto je možné přiřadit řadu projektů, pro které je FMP jen doplňkovou podporou (např. práce s veřejností na Česko-německých kulturních dnech) a tím se tento přínos nedá přímo přiřadit k FMP.

3. 3. 2. Udržitelnost projektů a best practices na základě excerptce návrhů projektů a závěrečných zpráv

Obdobně jako na české straně jsme sledovali, zda a jak se vyskytují tzv. opakovaní žadatelé (Tab. 3. 18). Těch bylo celkem 21, přičemž jsou zastoupeny jak různá sdružení, spolky, zájmové organizace, tak veřejná správa.

Tab. 3. 18. Opakování žadatelé saských přeshraničních projektů

Landschaftspflegeverband Verband / Sdružení péče o krajinu Sächsische Schweiz-Osterzgebirge e.V.	Umweltzentrum Dresden e.V. / Centrum životního prostředí
Pro Jugend e.V. / Mládež Dippoldiswalde	Deutscher Kinderschutzbund e.V. Radebeul / Německý spolek ochrany dětí
riesa efau Dresden	djo-Deutsche Jugend in Europa, Bundesverband e.V. / Německá mládež v Evropě, spolkové sdružení
Brücke-Institut / Stiftung GmbH Dresden / Nadace Most	KINDERVEREINIGUNG Chemnitz e.V. / Spojení dětí
TU Dresden	Kultur!Courage e.V.
Grüne Liga / Zelená Liga Osterzgebirge	Stadtverwaltung / Město Hohnstein
Johannstädter Kulturtreff / Kulturní setkávání	Portal e.V., Dresden
Kinoclub Sebnitz-Dolní Poustevna e.V.	Internationale Sachsen-Tour des Radrennsports e.V. / Mezinárodní saská tour závodní cyklistiky
AWO Kinder- und Jugendhilfe Pirna	Große Kreisstadt / Velké okresní město Coswig
Stadt / Město Dresden	Stadtteilhaus / Dům městské části Dresden-Äußerer Neustadt e.V.
Altenberger Tourismus- und Veranstaltungs-GmbH / Cestovní ruch	

Dále se pokusíme přiblížit téma udržitelnosti z různých přístupů vč. uvedení konkrétních příkladů:

- Docílení udržitelnosti další následnou spoluprací:
 - opětovné podávání žádostí ke stejným projektům – 12 příjemců s 35 žádostmi ve stávajícím programovém období,

Soutěže a slavnosti na horských lukách 2009 -2013

Cíl: Upevňování a prohlubování vzájemné spolupráce mezi Spolkem pro péči o krajinu Saské Švýcarsko e.V. (registrované sdružení, Landschaftspflegeverband Sächsische Schweiz-Osterzgebirge e.V.), (Informačním) centrem Národního parku Saské Švýcarsko (Nationalparkzentrum Sächsische Schweiz) a mezi Správou CHKO Labské pískovce, jakož i vytváření nových kontaktů zacílených na turistické spolky, což přispěje k ochraně krajiny a přírody a environmentálnímu vzdělávání (viz Obr. 3. 20).

Obr. 3. 20. Soutěže a slavnosti na horských lukách

Zdroj: EEL

Projekt, který je uskutečňován kontinuálně, působí přeshraničně v různých oborech, vyznačuje se vysokými počty účastníků (cca 500), a zahrnuje společnou organizaci společenských aktivit včetně udílení cen pro širokou veřejnost a pozitivně působí na rozvoj dalších nezávislých organizačních struktur. Výsledky dlouhodobé spolupráce v oblasti ekologické péče o louky a pastviny jsou z hlediska dlouhodobé udržitelnosti pokládány za trvalou hodnotu. Podpora prostřednictvím FMP je pro jeho další fungování – jak jsme zjistili – zásadním předpokladem pro další pokračování.

Přeshraniční práce s veřejností při Česko-německých kulturních dnech v Drážďanech / Ústí nad Labem – Euroregion Elbe/Labe 2009-2013

Přeshraniční práce s veřejností u příležitosti Česko-německých kulturních dní (viz Obr. 3. 21) se skládá z koncipování, grafické realizace a výroby dvojjazyčného tištěného programového průvodce vydaného pro německé i české publikum. Sestavení programového kalendáře je na německé straně organizováno institucí Brücke-Institut (Most-Institut) a na české straně kulturně-vzdělávací společností Collegium Bohemicum. Dále se vydávají plakáty v různých velikostech, všeobecně a speciálně pro organizované akce Česko-německých kulturních dní, vždy v německém i českém jazyce. Dále projekt obsahuje různá reklamní opatření pro potřeby festivalu, jako je například série inzerátů v různých médiích (mimo jiné také v regionálním a lokálním tisku,

kulturních kalendářích a různých jiných kalendářích jako přehled pořádaných akcí apod.), zhotovování jednotlivých programových letáků a distribuce reklamního materiálu po Sasku a severních Čechách. To vše v souladu a úzké spolupráci s kulturně vzdělávací společností Collegium Bohemicum a městem Ústí nad Labem. Projekt je bezpochyby součástí udržitelného společného projektu a představuje zde komplementární financování části úkolů.

Obr. 3. 21. Česko-německé kulturní dny

Zdroj: EEL

Ostatní opakující se projekty jsou uskutečňovány v oblastech sportu, kultury, přírody a práce s mladými lidmi a slouží k upevnování již vzniklých partnerských přátelství a kooperačních vztahů. Příkladem mohou být právě výše zmíněné projekty městských a školních partnerství Coswig-Lovosice nebo spolků/škol Chemnitz-Ústí n. L. (totožný žadatel, různé projekty). Prostřednictvím stálého opakování projektů v oblastech sportu a kultury, které se děje zčásti i na celorepublikové úrovni, je trvale podporováno zvýšení stupně popularity regionu a tím také zvyšování možností tržního uplatnění, např. v cestovním ruchu.

- opětovné podávání žádostí k různým projektům – 11 projektů od 5 žadatelů,

Partner: Velké okresní město Coswig – město Lovosice

- Sportem a společnou prací k přátelství II

Tento projekt přímo navazuje na projekt *Sportem a společnou prací k přátelství* uskutečněný v letech 2010 a 2011. Na rozdíl od prvního projektu přednostně orientovaného na sport se soustřeďuje na poznávání regionu a jeho pozoruhodnosti zajímavosti či pamětihodnosti. Účastníci byly v roce 2012 stejní školáci ze ZŠ Antonína Baráka v Lovosicích a ze školy Leonharda Francka z Coswigu jako v roce 2011. Věk žáků se pohybuje mezi 12-14 lety.

- Elbe-Labe: Školáci poznávají svou řeku

Tento projekt navazuje na předchozí roční projekty *Spolupráce a partnerství bez hranic* z let 2010-2013. Oproti předešlým projektům nejsou na programu témata jako sport nebo zdravý životní styl, nýbrž tepna života německo-českých příhraničních regionů a obou partnerských měst: řeka Labe. Žáci společně zjišťují zajímavosti o své řece, uzavírají přítom přátelství a dále rozvíjejí svá školní partnerství. Cílovou skupinu rozšiřují nové děti obou partnerských škol a tak mají další děti šanci účastnit se těchto zajímavých setkání, přičemž věk dětí zůstává stejný (11–13 let) (viz. Obr. 3. 22).

Obr. 3. 22. Partnerství měst Coswig – Lovosice

Zdroj: EEL

U tohoto typu opakovaných projektů je jejich udržitelnost/trvalost obzvláště viditelná v socio-kulturním kontextu, tzn., že rozvoj mezilidských vztahů a poznávání vzájemné sounáležitosti v jednom regionu by mělo vést k trvalé hodnotě této struktury vztahů.

- opětovné podávání žádostí k projektům, kde se žádosti podávají vzájemně s českým partnerem – 2 projekty;
- Projekty s odpovídajícími výsledky a následným využitím/působením týkající se:
 - umění / turismu,

Německo-české umělecké sympozium v Bad Schandau (opakovaný projekt)

Tento projekt byl realizován v období trvajícím přes 10 let a jedná se o trvale účinné umělecké setkávání profesionálních tvůrčích umělců za účelem společné tvorby a výměny názorů a myšlenek mezi německými a českými umělci (viz Obr. 3. 23). Projekt byl dosud prováděn v rámci oblasti Polabí-Saské Švýcarsko-Východní Krušnohoří, konkrétně se konal v obcích Altenberg, Geising, Lauenstein a Freital. V analyzovaném období finanční podpory se v letech 2010 a 2012 uskutečnil v obci Bad Schandau. Na závěr projektu je otevřena výstava s ukázkou všech takto vzniklých uměleckých děl. Každý umělecký prvek ovšem zůstává v majetku pořadatele a je trvale zpřístupněn veřejnosti.

Obr. 3. 23. Německo-české umělecké sympozium 2012 v Bad Schandau

Zdroj: EEL

Rozšiřování a práce s veřejností v rámci internetového portálu Muzea v Euroregionu Elbe/Labe (opakovaný projekt)

Internetový portál Muzea v Drážďanech (Museen in Dresden) byl v analyzovaném období podpořen celkem třikrát. V prvním projektu byly již existující internetové stránky www.dresden.de dále rozšířeny, a to představením všech muzeí EEL (např. Obr. 3. 24). Informace o muzeích byly zveřejněny v německém, českém a anglickém jazyce. Díky tomuto portálu měli všichni občané EEL zjednodušenou možnost informovat se o všech muzeích v regionu. Drážďanští turisté tak obdrželi nabídku, jak naplánovat své výlety po regionu. Oba další podporované projekty obsahovaly aktualizaci ve změnách otevíracích dob, výše cen vstupného, informace o změnách výstavy apod. a další zařazení nových muzeí. Internetová doména je tak vytvořena pro zájemce o kulturu a pro turistické účely a zůstane dlouhodobě využitelná. Veškeré hodnocení, týkající se otázek, do jako míry by tyto stránky byly kvalitní a obsáhlé i bez poskytnuté podpory, by byly ryze spekulativní.

Obr. 3. 24. Příklady podílejších se muzeí (Německé muzeum hygieny v Drážďanech; Muzeum Krupka; Oblastní muzeum Děčín; Městská galerie Drážďany)

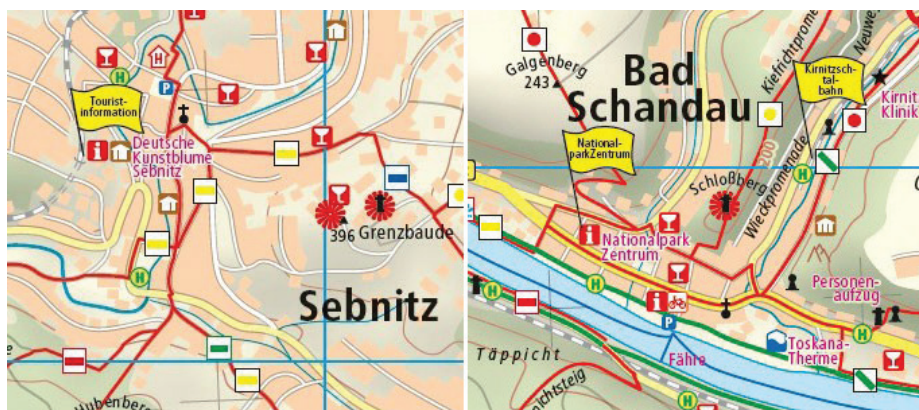
Zdroj: EEL

Průvodce zážitky v Česko-saském Švýcarsku

Veškeré pozoruhodnosti a tipy na zážitky (např. hrady a zámky, muzea, důlní zřízení, zařízení pro využití volného času, prohlídky s průvodcem...) na saské a české straně jsou tematicky popsány v cestovním průvodci (viz. Obr. 3. 25). Ten je zaměřen na turisty/návštěvníky, ale také na obyvatele regionu, a je k dostání jak českým, tak v německém jazyce. Turistické nabídky (představování objektů) jsou uváděny s následujícími informacemi: adresa, telefon, fax, email, internetové stránky, otvírací doba, stručný popis, fotografie, a řazeny věcně např. hrady a zámky, důlní zážitky, prohlídky s průvodcem. Technickou stránku lze charakterizovat takto: velikost A4, náklad celkem 30 tis. ks, z toho 15 tis. v češtině a 15 tis. v němčině.

- životního prostředí a zvyšování informovanosti,

Obr. 3. 25. Průvodce zážitky v Česko-saském Švýcarsku

Zdroj: <http://www.publicpress.de/catalog/product/view/id/452/category>

Německo-česká internetová platforma pro Východní Krušnohoří (opakovaný projekt)

Každý z partnerů má možnost se přihlásit a zadat své údaje, které pak může kdykoliv na vlastní zodpovědnost aktualizovat. Internetové stránky jsou k dispozici všem zájemcům ze stran spolků a jednotlivým institucím zabývajících se ochranou životního prostředí a ochranou přírody. Projekt se skládá z následujících dílčích aktivit:

- Zhotovení a rozšíření interaktivní, dvojjazyčné internetové stránky za účelem výměny aktuálních témat a termínů v rámci regionální ochrany přírody, zejména pro lepší organizaci společných exkurzí, pro přednáškové typy akcí a praktické zapojení přispívající k ochraně přírody;
- Vytváření technických podkladů;
- Geo-referencce ze zhruba 100 míst přírodních zajímavostí (přírodopisné turistické cíle) ve Východním Krušnohoří po obou stranách hranic;
- Mediálně působivé rozpracování (internet, smartphony) disponibilních informací k místům s přírodními krásami;
- Vyhotovení 10 GPS-navigací k zážitkovým místům;
- Organizace a dokončení tří německo-českých tras se zadáním do GPS-navigace v rámci představení projektu;
- Měsíční aktualizace informací o ochraně přírody, dostupné na www.osterzgebirge.org; překlad textů do cizích jazyků.
 - pracovní porady, pořádané akce v rámci dalšího vzdělávání s dokumentací jako jsou koncepty nebo studie;

Udržitelnost těchto podpořených výsledků se ukáže až během jejich účinku a jejich užívání/aplikace. Je velmi obtížné, odhadovat jejich trvalost z předložených resp. docílených výsledků. Příklady:

- Pracovní porada (workshop) – Udržitelný vývoj a využití bio-energetických zdrojů v Euroregionu Elbe/Labe, dokumentace, letáky;
- Dopad otevření hranic na obce EEL – univerzitní výzkumný projekt s doprovodnou dokumentací / závěrečnou zprávou resp. publikací (JEŘÁBEK a kol. 2012);
- Umělci v umělecké společnosti (Artist in the Art-Society).
- Jednorázové žádosti s vyhlášením následné spolupráce týkající se jedné konkrétní oblasti
 - jednorázové projekty k různorodým okolnostem, které v první řadě slouží ke zrodu resp. k udržení a zintenzivnění interkulturních, mezilidských a jiných přeshraničních kontaktů, jakož i k rozvoji nových struktur.

Celkem u 52 % jednorázových žádostí, byl stanoven cíl v podobě vytváření vztahů a další spolupráce včetně realizace konkrétních projektů. Dlouhotrvající účinek v čase a bez podpory jednotlivých projektů (vyvinuté struktury, mezilidské vztahy, společná práce partnerů) tomu může být pouze podřízen, není ovšem nijak měřitelný.

Typické příklady podobných forem spolupráce znázorňují následující dva projekty:

Q-Transfer – Příprava vzdělávání pro poskytovatele služeb, odpovídající požadavkům evropského rámce kvality v profesním vzdělávání

Cílem projektu bylo:

- definice stavu rozvoje u zúčastněných poskytovatelů vzdělávacích služeb se vztahem k evropskému rámci kvality (EQARF);
- převedení zkušeností a zajištění kvality v profesním vzdělávání;
- odvození požadavků pro německé a české zřizovatele profesního vzdělávání při realizaci a dodržení EQARF;
- společný rozvoj koncepcí za účelem dodržení EQARF;
- prohlubování/dohody za účelem dlouhodobé a trvalé spolupráce.

Za pomoci podpory z FMP byla vytvořena informační platforma pro další společnou práci v oblasti dalších projektů. Tím se usnadňuje připravenost k další součinnosti v rámci podnikového vzdělávání. V konkrétním případě je naplánováno partnerství při výuce Leonardo. Oznámení pro zájemce týkající se pokračování projektů Cíl 3 jsou již k dispozici.

Prověřování možností pro vyváření přeshraničních projektů v oblasti řemesel malířů a lakýrníků (MaPro)

Tento projekt se zabývá společnou přípravou a prováděním přeshraničních vzdělávacích aktivit v oblasti profesního vzdělávání, týkající se řemesla malířů a lakýrníků za účelem vylepšení úrovně vzdělání při proškolení mladistvých se sociálním znevýhodněním anebo se zdravotním handicapem ve vztahu k učení. Po sladění německých a českých vzdělávacích plánů se partneři dohodnou na podání projektu, který bude realizován žáky dvou institucí v Teplicích. Při vyhodnocování úspěšnosti a průběhu vzdělávání bude tento přeshraniční projekt zakotven do vzdělávacích programů již natrvalo. Účastníci rozvinou německo-český glosář odborných pojmů v oblasti malířského řemesla. Po úspěšném provedení a vyhodnocení přeshraniční kooperace v oblasti vzdělávání budou oba partneři sjednávat dohodu o dalším postupu při pokračování spolupráce. Oba partneři budou ohledně tohoto záměru usilovat o dosažení podpory cechu malířů a lakýrníků v Drážďanech a Praze. Jednorázová podpora z FMP byla u obou projektů podnětem pro pokračující spolupráci.

Jednoznačné oddělování resp. přiřazování je obtížné z důvodu překrývajících se efektů, které se vyskytují, např. rozvoj vzájemného porozumění a pospolitosti bude mít při takové projektové realizaci vždy charakter udržitelnosti.

3. 3. 3. Přímé poznatky od žadatelů/příjemců – vyhodnocení dotazníkového šetření a řízených rozhovorů

Charakteristika žadatelů/příjemců

Ve struktuře žadatelů dominují, s téměř 60 projekty, různá sdružení. Následují komunální společenství, zastoupeny jsou i nadace a odborné vysoké školy (v šesti případech). Vůbec žádné reakce nedošly od organizací typu spolků, škol a univerzit.

Velikost žadatelů/příjemců

Tento aspekt měl charakterizovat potenciál dosavadních navrhovatelů za účelem realizace rozmanitých úkolů, mimo jiné také za účelem schopnosti tyto projekty realizovat. Vysoký podíl ve velikostní skupině 100+ vyplývá resp. je podmíněn žadateli z komunální sféry (zaměstnanci správy měst a obcí).

Obory působnosti žadatelů/příjemců

Relativně rovnoměrně je rozdělen podíl v oblastech informatiky, veřejné správy apod., umění, zábava a ostatní. Nižší zastoupení pak představuje oblast zdravotnictví a sociální sféry, dále pak vzdělávání a školství. Pod pojmem ostatní jsou zastoupeny: sport, věda, ochrana přírody a krajiny, evropské porozumění v oblasti vzdělávání a mládeže, pedagogika muzea. V sedmi případech podány opětovné žádosti.

Územní působnost

19,4 % respondentů deklarovalo rozsah svých aktivit jako lokální, 29 % jako regionální, 16,1 % na spolkové či celostátní úrovni a 35,5% jako mezinárodní.

Podávání žádostí z Fondu malých projektů

64,7 % respondentů se opětovně připojuje k novým žádostem u FMP, a to buď se stávající tematikou projektů jako např. roční opakování slavností na horských lukách, Česko-německé kulturní dny, nebo se žádosti týkají nových projektů, např. různé projekty na téma Labe (Kdo žije Labem, Voda bez hranic a jiné). Jednorázovými navrhovateli žádosti bylo 35,3 % dotazovaných.

Znalost Fondu malých projektů

Přístup k FMP je možný provést několika způsoby, respondenti uváděli:

- Stupeň znalosti euroregionu a dosavadní kontakty jako jsou např. *známost po dlouhá léta, obě partnerská města znají fondy / EEL již dlouho, stávající kontakty s euroregionem;*
- Povědomí o FMP a **vzájemné předávání informací prostřednictvím žadatelů a jejich partnerů jako např.** *prostřednictvím partnerské obce, prostřednictvím našich českých přátel, prostřednictvím jiných sportovních klubů z regionu a kontakty na české sportovní kluby resp. spolky;*
- Informační nabídka/veřejnost jako jsou všeobecné společenské akce zaměřené na propagaci a informovanost, internet, informační letáky, informace od partnerů a z tisku, informační nabídky od EEL;
- doporučení od kolegů a od úřadů (např. v odvětví kultury);
- pravidelná propagace podpůrných prostředků.

Nejčastěji byly uváděny všeobecné informační nabídky/veřejnost (kolem 35 % odpovědí) a vzájemná výměna informací prostřednictvím partnerů.

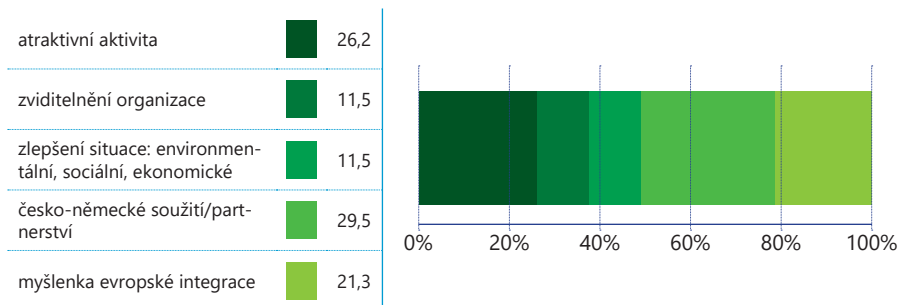
Partnerství

Stejně tak jako se projevuje vzájemná výměna informací prostřednictvím partnerů ohledně FMP, existují i partnerství převážně již po delší dobu. Toto se ukazuje také při dotazech týkajících se získávání partnerů a kvality jejich spolupráce. Anketa u partnerů poukazovala na patrnou souvislost spolupráce mezi typem spolupráce a četností kontaktů a získávání partnerů. Hledání a získání partnera respondenti deklarují s mírnou převahou jednoduchost oproti složitosti. Téměř z poloviny se jedná o dlouhodobé partnerství než první spolupráce. Zpravidla jsou partneři v pravidelném kontaktu.

Důvody/motivace k podání žádosti

V dotazníku jsme nabídli vícenásobnou volbu, přičemž konkrétně bylo možné vybrat z pěti možností. Ostatní důvody nad rámec bylo možné vyjádřit jako doplňkové. Protože bylo hodnocení různých projektů, pocházejících od jednoho žadatele obdobné bylo následně generalizováno (Obr. 3. 26).

Obr. 3. 26. Motiv saských příjemců pro společný přeshraniční projekt

Pro většinu navrhovatelů se na prvních místech objevila podpora německo-českých partnerství, druhé místo patří atraktivitě možnosti finančních dotací. Jako důvod výběru této možnosti bylo dodatečně uváděno:

- *Neexistuje jiná možnost příspěvku na česko-německé projekty;*
- *Projekty spojené s dětmi (výměna žáků) nemohly být samotnými účastníky financovány;*
- *Výchozí bod za účelem vytvoření samonosných struktur v rámci spolupráce;*
- *Méně náročné vyřizování náležitostí spojených s projektem.*

Financování z jiných zdrojů

Kolem 65 % respondentů financovalo své projekty i z jiných dostupných zdrojů, tzn. že jsou k dispozici další dostatečné zkušenosti s jinými fondy, a proto můžeme vycházet také z následných hodnocení problémů při relativizaci výpovědí.

Jako jiný zdroj finančních prostředků byly uvedeny:

- Česko-německý fond budoucnosti,
- INTERREG III B (dříve),
- další programy Evropské unie (Grundtvig, Erasmus),
- (velké) projekty z Cíle 3,
- Nova Scotia Music,
- Podporovatelé a sponzoři z Česka i z Německa,
- NA-BIBB – Vzdělání pro Evropu.

Zhodnocení projektu

Až 3/4 respondentů se přiklání k názoru, že projekt je výhodný pro obě strany. Při přidělení výhody jen jedné straně byla přičítána české straně. Jen zhruba každý osmý partner by i projekt v daném rozsahu zrealizoval i bez finanční podpory.

Udržitelnost projektu / podání žádosti

38 % dotazovaných potvrdilo, že projekt posloužil k prohloubení resp. k ustálení vztahů, 32 % respondentů plánuje následně nové společné projekty. Pouze 14,7 % respondentů uvedlo, že má v plánu znovu žádat o podporu z FMP. Jako důvod byly uvedeny příliš vysoké nároky na zapojené subjekty (osoby), mj. zastávající čestnou/neplacenou funkci/úřad. Někteří respondenti by upřednostnili spíše jinou finanční možnost podpory pro budoucí projekty, např. z ČNFB.

Potíže při přípravě a realizaci projektu

Obr. 3. 27. Problémy při přípravě saských přeshraničních projektů

nedostatek informací o programu		6,10
nedostatečná informovanost o možnostech čerpání		15,2
sestavení projektu		0
vyplnění žádosti o dotaci		15,2
jazyková bariéra		3,0
odlišná mentalita		12,1
různost legislativy		3,0
finanční náročnost		18,1
administrativní náročnost		18,2
jiné, konkretizace		9,1

Většina problémů se dle respondentů (viz Obr. 3. 27 a Obr. 3. 28) objevuje v průběhu procesu podávání žádostí. Jen 23 % dotázaných se nevyjádřilo žádnou odpovědí. Uvedena byla např. nejistota resp. kontrola vyúčtování, zadání k zajištění porovnatelných nabídek u uměleckých prací, opožděné podání žádosti za účelem potvrzení nákladů, podchycení cílové skupiny, nedorozumění při výkladu platebních kritérií.

Obr. 3. 28. Problémy při realizaci saských přeshraničních projektů

administrace projektu		20,8
komunikace se Sekretariátem FMP		8,3
zapojení cílové skupiny		16,7
jazyková bariéra		8,3
odlišná mentalita		12,5
zajištění udržitelnosti		25
jiné, konkretizace		4,2
rámcové/vnější podmínky		4,2

10 z 18 dotazovaných nevykazovali žádné potíže při realizaci projektu. Kritizována byla zejména administrativní náročnost při vyúčtování projektů, která dle vícenásobných žadatelů stále narůstala a tím vedla k názoru, zda již návrhy nepodávat a raději se zabírat jinými možnostmi financování. Dále bylo výtýkáno, že vyplácení probíhalo s velkým zpožděním nebo částka nebyla vyplacena v plné výši.

Spokojenost se Sekretariátem FMP

Obr. 3. 29. Spokojenost se saským Sekretariátem FMP

		1	2	3	4	5
srozumitelnost směrnice / příslušných dokumentů pro žadatele		11,8	35,3	35,3	11,8	5,9
konzultace o projektech / komunikace ve fázi přípravy projektu		37,5	37,5	12,5	12,5	0,0
semináře		28,6	28,6	14,3	14,3	14,3
komunikace ve fázi realizace		40,0	40,0	6,7	13,3	0,0
komunikace ve fázi zpracování průběžné/ závěrečné zprávy a žádosti o platbu		35,3	35,3	11,8	5,9	11,8

Zde jsme nabídli celkem pět okruhů, které respondenti hodnotili prostřednictvím školní stupnice 1-5 (1 nejlepší, 5 nejhorší známka). Pro jednotlivé fáze poradenství, jak v přípravné fázi projektu, tak při jeho realizaci a propočtu byly udělovány známky s převážnou hodnotou 1 a 2. Hůře byla hodnocena srozumitelnost směrnic a (omezeně) i semináře (viz Obr. 3. 29).

Doporučení za účelem zlepšení práce/spolupráce se Sekretariátem FMP

Jak již bylo zmíněno ve spolupráci s přípravou projektů a jejich realizaci, je kladen velký význam na zjednodušování podávání žádostí a na způsob či postup vyúčtování. Při uvádění návrhů na řešení bylo zmiňováno především zjednodušení způsobu vyúčtování v rámci personálních a věcných nákladů. Do roku 2020 by bylo uvítáno provádění vyúčtování paušální částkou.

(Nynější) systém vyhlašování výzev považuje většina respondentů jako dostačující, jen někteří volají po častějším řešení. Rovněž řádově dva ze tří dotazovaných (subjektů) soudí, že výše čerpané částky odpovídá požadavkům za účelem realizaci či podpoření projektů, zbytek si přeje většinou provedení změny ve smyslu zvýšení horní hranice, jen výjimečně se přiklání ke snížení dolní hranice čerpání podpory. Pro většinu žadatelů/příjemců předběžné financování projektu představuje, možné řešení spatřují v dotované půjčce.

Pohraničí a přeshraniční spolupráce

V tomto okruhu dotazování šlo především o rámcové podmínky spojené s pohraničím, šance a problémy při spolupráci a realizaci projektů. Za hlavní bariéru byl považován nedostatek finančních prostředků. Navíc mají zde negativní vliv také odlišné administrativní podmínky (legislativa, správní struktura a byrokracie). Na doplnění bylo respondenty uvedeno rozdílné právní povědomí na obou stranách, týkající se zejména vyúčtování podpůrných finančních prostředků.

Následovalo ohodnocení spolupráce zřizovatelů projektů známkami, které udělovali různým institucím (Tab. 3. 19). Při hodnocení byla aplikována stupnice známek od 1 (velmi dobře) do 5 (nedostatečně), resp. až k ohodnocení „bez zkušeností“.

Tab. 3. 19. Spolupráce žadatelů/příjemců saských přeshraničních projektů s institucemi

Instituce	1	2	3	4	5	bez zkušeností
obec/město, kde instituce sídlí	22,2	27,8	11,1	5,6	0,0	33,3
Euroregion Elbe/ Labe	33,3	27,8	22,2	11,1	0,0	5,6
Okres Saské Švýcarsko-Východní Krušnohoří	5,6	0,0	0,0	11,1	5,6	77,8
Saská rozvojová banka (SAB) Drážďany	11,1	5,6	16,7	16,7	27,8	22,2
Saské státní ministerstvo vnitra	0,0	5,6	5,6	0,0	0,0	88,9

Nejméně zkušeností bylo získáno ve spolupráci se saským ministerstvem vnitra a s okresní správou. Spolupráce s městy/obcemi a Euroregionem Elbe/ Labe byla ve více jak 60 % ohodnocena jako velmi dobrá až dobrá. Vyhodnocení spolupráce se Saskou rozvojovou bankou (Sächsische Aufbank-Förderbank Dresden, SAB) se na stupnici známek pohybuje mezi známkami 3 až 5, přičemž se známka 5 objevila až u 30 % dotázaných.

Hranice a pohraničí

Většina dotazovaných vidí hranici jako šanci, kterou otevření „přeshraničního, sousedního“ území nabízí, tzn., že mohou být realizována rozličná setkávání ve všech sférách společnosti, lze oživit soužití s českými sousedy a tím obohacovat rozvoj a život ve vlastním regionu. Každý šestý z dotázaných nevidí žádný dopad, tzn. tedy ani šanci, ani překážky. K účinnosti hranic jako bariéry, nebyly uvedeny žádné názory. Z dalších otázek je ovšem zřejmé, že specifikace míří k jazykové bariéře a k odlišnosti legislativních/správních struktur.

Nadpoloviční většina soudí, že přeshraniční spolupráce je solidní a odpovídá možnostem, jakož i společným zájmům. Naopak 41 % respondentů stále ještě vidí nevyužitý potenciál za účelem dalšího zlepšování spolupráce. V jakých oblastech lze tuto situaci změnit? Na prvním místě hovoříme o odbourávání nadbytečné byrokracie a zajištění vlastních finančních prostředků, následuje odbourávání hospodářských nerovností, ale také zlepšování vnější podpory. Názor, že se spolupráce dostala až ke svému limitu, případně by se dosažená úroveň mohla snižovat, je zastoupena nejvíce u každého desátého respondenta.

3.3.4. Pasivní obce

Poznátky z dotazování pasivních obcí

O podporu z FMP požádalo celkem sedm saských obcí v EEL, které předložily 17 záměrů (14 % všech žádostí), z toho pouze tři obce se nacházejí v užším příhraničí (Hohnstein, Sebnitz, Bad Schandau).

Obrátili jsme se proto na vybrané obce, resp. místní části, v bezprostřední blízkosti hranice,⁶ z nichž nepřišla žádná žádost o dotace z FMP. Žádost přitom nepodala ani dotyčná obec samotná (ačkoliv k tomu byla předurčena z důvodu své geografické polohy, stávajících kontaktů a spolupráce, zejména v oblasti infrastruktury a na neformální úrovni), ani jakýkoliv jiný subjekt v obci.

Se zástupci obcí/měst Neustadt in Sachsen, Bad Gottleuba-Berggießhübel (vč. místní části Bahratal), Geising (místní část města Altenberg), Königstein jsme vedli rozhovory podle předem stanovené metodiky (srv. příloha 2), jejichž těžištěm byla následující témata:

6 Příhraniční obce / místní části: Altenberg/Geising, Bad Schandau, Hohnstein, Bad Gottleuba-Berggießhübel / Langenhennersdorf, Müglitztal, Sebnitz, Neustadt i. Sa., Königstein

- A. výchozí situace přeshraničních vztahů a kontaktů
- B. přeshraniční projekty a jejich realizace
- C. dostupnost Fondu malých projektů

Ad a)

Spolupráce na komunální úrovni se rozvíjí při řešení úkolů, spadajících do svrchované kompetence obcí v oblasti správy, protipovodňové ochrany, protipožární ochrany, zdravotnické záchranné služby atp. Tato spolupráce je podporována z obecních a regionálních rozpočtů. Vedle toho, např. v sociální oblasti, je spolupráce založena částečně na úzkých osobních kontaktech. Mezi faktory, které tuto spolupráci ovlivňují, patří integrace obcí, personální změny a chybějící partneři. Postupný pokles zájmu byl postupem času pozorován i v sociální sféře.

Ad b)

Spolupráci na projektech účastníci vnímají jako práci navíc, a tedy jako dodatečnou zátěž (školy, školky). Zde pozorujeme negativní trend, tj. zájem o společné projekty prokazatelně poklesl.

Obce zpravidla disponují rozpočty na podporu malých projektů, které mohou být v případě potřeby použity i na přeshraniční záměry. Kromě toho obce často využívají Fond pro regionální činnost, spravovaný zemským resp. okresním úřadem (Landesdirektion). Postup při žádosti o prostředky, které touto cestou mohou být čerpány (až 2 tis. EUR) je jednoduchý a i díky tomu se setkává s pozitivním ohlaselem.

Ad c)

Fond malých projektů byl znám všem dotázaným. Úvahy o využití prostředků z fondu zájemci zpravidla zavrhlí kvůli značné byrokratické zátěži. Podle názorů dotázaných není KPF vhodný pro tuto administrativní úroveň. Velké obce/města resp. svazky obcí a měst mohou tento způsob podpory snadno využít, menším obcím se využití nevyplatí – poměr mezi zátěží kolem podávání žádosti a dosaženým výsledkem je nevhodný. FMP je podle dotazovaných komunálních aktérů ještě relativně vhodný pro projekty koncipované „zdola“ (spolky, organizace), přičemž i v tomto případě se administrativní zátěž a předfinancování vyplatí spíše velkým organizacím.

Jednotlivé okruhy lze dále přiblížit na základě konkrétních poznatků:

Zátěž spojená s podáním žádosti a s realizací projektu

- Zátěž spojená s podáním žádosti – tj. kroky, které musí žadatel předem podniknout, včetně povinného předfinancování – je příliš velká jak v poměru k projektům menších obcí, tak i malých spolků. Pro obce s nedostatkem personálu představuje nezvladatelnou

ný problém, na který by vlastně měl být vyčleněn speciální pracovník. Zatímco čeští partneři pověřují vypracováním žádosti agentury, pro malé obce v Sasku není tato cesta schůdná. Také vyúčtování projektu je komplikované, příliš nákladné a příliš zdlouhavé.

Předfinancování

- Malé obce nedokáží přispět podílem z vlastních zdrojů, resp. harmonogram dotačního období (popř. lhůt pro podání žádosti a vyplacení dotace) je načasován tak, že obec jen obtížně dokáže vyčlenění prostředků sladit s plánováním obecního rozpočtu: buď jsou finance na podíl z vlastních zdrojů již vyčerpány před termínem podání žádosti, anebo může problém představovat značně zdlouhavá návratnost prostředků.

Riziko/uvážení možného zatížení

- Riziko, že bude projekt prováděn, resp. realizován v rozporu s žádostí, není možno zcela vyloučit. Od podání žádosti tak obce odrazují potíže, které by měly, pokud by nedodržely dotační pravidla EU.

Doložení udržitelnosti

- Obce rovněž v rámci podávání žádosti a vyúčtování projektu spatřují problém v nutnosti doložit udržitelnost. U zamýšlených projektů se udržitelnost prokazuje obtížně. Malé komunální projekty vytvářejí vzájemné porozumění a vedou k neformálnímu partnerství – jak dlouho tyto hodnoty vydrží v případě, že partneři nebudou společně pokračovat v dalších dotovaných projektech, se obtížně odhaduje. Ještě více to platí pro další spolupráci bez dotační podpory.

3. 3. 5. Doplnující anketa mezi žadateli projektů

Informace získané z dotazníků byly dále doplněny osobními dotazy, které jsme položili vybraným žadatelům projektů podle předem stanovené metodiky. Zajímalo nás, jak hodnotí svou práci s FMP v dotačním období 2007-2013. Vybrali jsme žadatele z převažujících oborů: kultura, životní prostředí, sport, práce s dětmi a mládeží. Jednalo se přitom převážně o žadatele, kteří prostředky z FMP již vícekrát využili.

Předmětem dotazů byla následující témata:

- podávání žádosti / vyúčtování,
- udržitelnost,
- nezbytnost podpory,
- budoucí využití Fondu malých projektů.

Obdrželi jsme široké spektrum odpovědí v závislosti na velikosti zařízení, počtu personálu, zkušenostech s podáváním žádostí (o podporu jak z FMP, tak i z jiných zdrojů) a na povaze projektů samotných.

Podání žádosti / vyúčtování

Problémy

- V dřívějších dotačních a účetních obdobích to šlo snadněji, papírování se vzhledem k výsledku nevyplácí;
- Vypracování žádosti a vyúčtování projektu zvládnou jen pracovníci zběhlí v otázkách dotací, resp. jen dodatečně angažovaný pomocný/projektový personál.
- Stávající personál to vedle svých běžných činností nezvládá.
- Lhůty pro podání žádosti a pro vyúčtování
 - Žádost o podporu projektu minimálně rok předem.
 - Náklady se mnohdy dají jen obtížně vykalkulovat, protože postupem doby dochází ke změnám.
 - Problémy s vyúčtováním – kontrola vede ke zkrácení prostředků, která jsou zčásti nelogická. Vina v mnoha případech každopádně není na straně žadatele.
- Komunální projekty
 - Dříve než může městský/obecní úřad projekt odsouhlasit musí projektové podklady projít řadou instancí, protože se jedná o přeshraniční záměr. Projekt si proto vyžaduje relativně dlouhou fázi přípravy.
 - Samotné vyúčtování je příliš složité.
 - Na doložení všech nákladů celého projektu musí být předloženy originály dokladů – problém s ochranou osobních údajů.
 - Účtenky zejména za malé položky jsou zbytečně složité.
 - Doklady o vyplacení prostředků a jiné doklady musí být předkládány v originále. Protože však paralelně běží více dotací (např. ze strany SAB), není možno např. originály výpisů z bankovního účtu předkládat všem poskytovatelům dotací zároveň; zpoždění kvůli vrácení dokladů; určité doklady není možno v originále předkládat vůbec (např. pachtovní smlouvy).
 - Pomoc sekretariátu při podávání žádosti a vyúčtování projektu nicméně dotazovaní hodnotí pozitivně.
- Návrhy/přání
 - odstranění zbytečných formalit a zkrácení lhůt pro podání žádosti a pro vyúčtování;
 - pozor na syndrom „velkého bratra“ – vodění za ručičku;
 - sloučení nákladových kategorií, akceptace kopií dokladů;
 - zjednodušení účetnictví; paušální účtování drobných položek, např. kancelářských výdajů.

- Otázka prostředků z vlastních zdrojů
 - Komplikace pro malé spolky, zejména i kvůli nezbytnému předfinancování, přičemž na návratnost prostředků se čeká příliš dlouho (nyní jeden rok, dříve cca tři měsíce); nezbytnost použití vlastních prostředků pomocí příjmů z jiných zdrojů, protože projekt negeneruje žádné příjmy.
 - Pro velký spolek to nemusí představovat problém; problémem nemusí být ani doba návratnosti prostředků.
 - Vlastní prostředky z úvěrů nebo jiných dotací – jsou vždy problémem.
 - Předfinancování přichází do úvahy, avšak vzhledem k tomu, že návratnost prostředků je nejistá (až dva roky), projekt se jen obtížně zařazuje do komunálního rozpočtu – chybí jistota plánování (jistota rok od roku).

Udržitelnost

Podle dotázaných se udržitelnost v první řadě poměruje tím, jak projekt rozvíjí, stabilizuje a prohlubuje vztahy mezi partnery, zda následují navazující projekty, nebo vznikají zamýšlené výsledky, které mohou být dále využívány i při jednorázových projektech.

Jednotlivé výpovědi:

- *Vztahy mezi zúčastněnými spolky a partnery existovaly a existují. Podpora z fondu přispěla k jejich utužení.*
- *Budou existovat i po ukončení dotací, ovšem bez projektů v dosavadním rozsahu; popř. přetrvávají pravidelné kontakty bez projektů.*
- *Dotovaný projekt vedl k navázání spolupráce, žadatel v něm (za spolupráce s partnerem) bude nadále pokračovat.*
- *Vícenásobné akce, opakovaně pořádané řadu let, vedou k velmi úzkým vztahům, které se společně realizovanými projekty prohlubují (nadregionální/mezinárodní sportovní a kulturní akce).*
- *S narůstajícím počtem / s opakováním dotovaných projektů se prohlubuje zkušenost a rutina při podávání žádosti a realizaci projektů. Předpokladem je dostatečný počet pracovníků, kteří mají projekt na starosti.*
- *Udržitelnost uměleckých projektů je spatřována v posílení popularity autorů uměleckých děl, zejména českých umělců v Sasku/Německu a v zachování a dalším využívání výstupů (např. putovní výstavy / stálé expozice).*
- *Udržitelnost znamená zachování projektových výsledků, jako je např. dotovaný mapový materiál nebo GPS. Materiál si vyžaduje setrvalou péči/obnovu. To se neobejde bez podpory, jednou podporovaný projekt však nemůže být dotován podruhé. Udržitelnost je tím zpochybněna.*

Nezbytnost dotací

Dotázaní svorně tvrdí, že by projekt/y realizovali i bez dotací, ovšem s určitými omezeními, např.

- ne v tomto rozsahu,
- bez účasti českých partnerů,
- za využití jiných zdrojů podpory.

Další využití Fondu malých projektů

Jednotlivé výpovědi:

- *Podporu nevyužijeme, pokud nebudou odstraněny zbytečné formality, se kterými jsme se potýkali v minulém dotačním období. Malé organizace si tolik byrokracie nemůžou dovolit. Zátěž není úměrná výsledku.*
- *Jen pokud nedosáhneme na jiné možnosti podpory, které preferujeme, např. ze strany kulturních nadací, jejichž podpora není svázána s takovým papírováním – stačí dokladovat výsledek dotovaného projektu, ne celý průběh.*
- *Ano, už připravujeme novou žádost; už jsme o projektu začali jednat.*
- *Ano, ale v tuto chvíli raději využijeme podporu Česko-německého fondu budoucnosti a saské nadregionální dotace – méně komplikované řešení. Na Fond malých projektů se obrátíme, bude-li to zapotřebí (i pokud jde o spolufinancování).*

4. SROVNÁNÍ, SHRNUÍ A DOPORUČENÍ

4.1. Zobecnění poznatků z modelového území ve vazbě na teoretickou část

Záměr této části spočívá v propojení vybraných poznatků z teoretické části s modelovým územím Euroregionu Elbe/Labe resp. poukázání pozice EEL v teoretických konceptech. Tak nejprve v nahlížení na (státní) hranici se

- z pozic fyzické geografie (DEMEK 1984) přikloníme spíše k absenci diskrétnosti (změně) krajinné sféry;
- v souladu s Bezákem (1995) se jedná o (jediný) geografický prostor členěný dvojrozměrně;
- na druhé straně z pozice socioekonomické geografie vymezuje (odlišné, národní) regionální entity (ŘEHÁK 2000) či
- odděluje území spravované různou politikou, v němž se uplatňuje různé prostorové uspořádání (MEUSBURGER 1975).

Posuzujeme-li charakter (česko-saského) pohraničí, pak s využitím klasické kategorizace (MARTINEZ 1994) přiřadíme EEL „model“ vzájemně závislého území (tedy 3. stupeň) s tím, že postupně přechází do poslední fáze pohraničí integrovaného. Nadále převažují – z hlediska regionálního rozvoje – síly centrifugální, tj. orientované směrem do vnitrozemí (jádrových oblastí, a to jak blízkých – v případě Česka Ústí nad Labem, tak vzdálených – Prahy). Na saské straně dominují Drážďany, území mezi dvěma centry (a také sídly EEL) však vykazují některé znaky perifernosti (vývoj obyvatelstva, ekonomická výkonnost apod.).

Na euroregiony, v našem případě Euroregion Elbe/Labe, je pak vhodné hledět dvojí optikou, neboť na jedné straně působí „dovnitř“ – tedy ve prospěch zdejších obyvatel a institucí směrem ke „zvýšení životní úrovně“, na druhé straně se orientují „vně“ – ať již v konkurenci jiných entit, či jako prvky evropské integrace.

Přirozeně samostatnou zmínku zasluhuje prostorové vymezení EEL na straně jedné, institucionalizace na straně druhé, ačkoliv ne vždy je možné tyto aspekty oddělit. Na české straně se setkáváme se dvěma dimenzemi: jednak prostřednictvím okresů (Teplice, Ústí nad Labem, Litoměřice a část okresu Děčín – Šluknovsko), jednak reálně v podobě členství příslušných obcí (což vytváří určitou mozaiku). Na saské straně naproti tomu je zapojen jeden zemský okres (Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge) a zemské hlavní město Drážďany, zapojené území můžeme tedy pokládat za celistvé.

Předmětná problematika je rovněž obsažena v koncepčních materiálech na úrovni státní/zemské i regionální. V našem případě lze konstatovat relativně slabší zastoupení v českých dokumentech – Strategie regionálního rozvoje ČR, naproti tomu poměrně silné zastoupení v Sasku – Zemský rozvojový plán. Jiná situace panuje na úrovni regionální: aktuální Program rozvoje Ústeckého kraje zahrnuje četná konkrétní (přeshraniční) řešení regionálního až lokálního dopadu, zatímco Regionální plán Horního Polabí/Východního Krušnohoří se tomuto tématu příliš nevěnuje.

Přeshraniční spolupráce se zde objevila až v 90. letech 20. století, konkrétně v EEL se institucionalizovala právě před 25 lety. Proto je pochopitelné, že přetrvává víceméně zřetelně zaostávání za situací v Západní Evropě, kde tyto aktivity se realizují až 60 let. Přeshraniční spolupráce se odvíjela jako nedílná součást regionálního rozvoje evropského kontinentu, jako regionální rozměr evropské integrace. Od jednotlivých, dílčích kroků se transformovala či pevně ukotvila pod označením Evropská územní spolupráce v rámci regionální politiky (politiky hospodářské a sociální soudržnosti), když právě územní rozměr soudržnosti nabývá stále na významu.

Samotná přeshraniční spolupráce se vyznačuje pestrostí či rozmanitostí, a to z hlediska aktivity, obsahu, aktérů, vlivu či působení. Mj. se musí potýkat (vyrovnat) s různými omezeními, překážkami až bariérami; dle povahy jak objektivního, tak subjektivního charakteru. Nezpochybnitelný je přínos (finanční podpora) díky Evropskému fondu regionálního rozvoje, konkrétně pak příslušného Operačního programu Přeshraniční spolupráce. Evropskou dimenzi podporují rovněž aktivity Asociace evropských hraničních regionů, vzhledem k zaměření studie lze zmínit analýzu projektů people-to-people (viz kap. 1.5). Všimá si různých aspektů a činností, přičemž tzv. malé projekty definuje jako plnohodnotnou součást přeshraniční spolupráce. Mj. často zakládají trvalé partnerství mezi příslušnými subjekty (veřejná správa, školy, spolky a sdružení, sportovní organizace apod.), čímž nastolují požadovanou udržitelnost aktivit a vazeb.

Ze sociologického aspektu se v přeshraniční spolupráci, a česko-saské prostředí není výjimkou, setkáváme s řadou předsudků a stereotypů, ať již exaktně podložených (zdůvodnitelných) či nikoliv (HEUBERGER 1998). Základem z věcného hlediska je dichotomie koncipování problematiky prostřednictvím pojmů jako obraz druhého/cizího, působení/vliv tady a tam, vzájemná pozice menšiny vůči většině či postavení silnějšího a slabšího.

Z představení modelového území Euroregionu Elbe/Labe (kap. 2.2) lze „extrahovat“ tyto zásadní poznatky, přímo či nepřímo ovlivňující přeshraniční spolupráci:

- na úseku obyvatelstva a demografického vývoje česká strana časově (vývojově) zaostává za stranou saskou, máme-li na mysli např. stárnutí populace či zastoupení jednotlivých sektorů na celkové zaměstnanosti;
- v ekonomice – měřeno hrubým domácím produktem na hlavu – si obě příhraniční oblasti zachovávají odstup od oblastí jádrových resp. republikové hodnoty v případě Česka a zemské, jakož i spolkové v případě Saska/Německa;
- dopravní infrastruktura, díky předchozím zejména investičním opatřením i přes občasnou kritiku, zajišťuje solidní „přeshraniční“ propustnost, neboť odpovídající komunikace (sítě) poskytují jak všechny druhy (módy, silniční/dálniční, železniční, vodní i letecká), tak pro přepravu dálkovou až lokální;
- mezi omezujícími a podpůrnými faktory je zapotřebí vyzdvihnout v negativním smyslu jazykovou bariéru a rozdílnou životní úroveň (příjmy, kupní síla apod.), v pozitivním smyslu pak příznivé rámcové podmínky (zejm. politickou stabilitu).

4. 2. Srovnání poznatků z české a saské strany

Vlastní výzkum, realizovaný výhradně autorským/řešitelským kolektivem, se skládal ze čtyř postupných, na sebe navazujících kroků:

1. primární analýza FMP využívající databáze EEL,
2. excerpce návrhů jednotlivých projektů a jejich závěrečných zpráv,
3. realizace empirického (sociologického) šetření s využitím jednotného dotazníku,
4. vlastní terénní výzkum zejména prostřednictvím semistrukturovaných rozhovorů.

Zatímco do kvantitativního přístupu bylo zahrnuto celkem 248 projektů (129 na české straně a 119 na saské straně), v kvalitativním přístupu bylo úhrnem 49 komunikačních partnerů (31 CZ, 18 SN), ať již úspěšných žadatelů/příjemců či dosud pasivních subjektů.

Získané poznatky za období 2017-2013 lze shrnout prostřednictvím tezí, primárně vycházejících z české strany a doplněné/kombinované se saskou stranou EEL. Týkají se dílčích sledovaných aspektů/ukazatelů přeshraniční spolupráce resp. malých projektů.

4. 2. 1. InSTITUTE/ORGANIZACE

- Využijeme-li kategorie uplatňované v rámci FMP, pak „přeshraničně“ (viz Tab. 4. 1) zjišťujeme podstatné rozdíly. Exaktní hodnocení ovšem poněkud zkrsluje ne plná kompatibilita používaných kategorií (např. ve školství: univerzita, vysoká škola, odborná vysoká škola).
- Mezi příjemci podpory na české straně jsou víceméně rovnoměrně zastoupeny dvě kategorie žadatelů: územní samospráva (a její složky) a občanská sdružení, na zbývající třetinu se „skládá“ sedm kategorií. Tradičními aktéry jsou organizace kulturní a osvětové, ale také zařízení školská či vzdělávací různého stupně. Na saské straně naopak dominují

spolky (ze 3/5), zastupující rozmanité oblasti (životní prostředí/příroda, sport, vzdělání/školy, kultura/historie/umění).

- Ne vždy se však shodují – jak lze zjistit z návrhů projektů či závěrečných zpráv – obory zúčastněných aktérů z české a německé strany. Instituce, se kterými jsme byli v osobním kontaktu, se podle velikosti měřené počtem pracovníků liší: zatímco v Česku mají zpravidla 20–49 případně 50–99 pracovníků, v Sasku jsou větší se 100 a více zaměstnanci.

Tab. 4. 1. Žadatelé/příjemci z FMP 2007–2013 (v %)

žadatel	CZ	SN
územní samospráva a její organizační složka	35,7	17,6
občanské sdružení	32,6	
školská právnická osoba	12,4	
příspěvková organizace	11,6	
právnická osoba soukromého práva, zejména obecně prospěšné organizace		5,9
spolek		58,8
nadace		5,9
vyšší škola		5,9
ostatní	7,8	5,9

- Na malých projektech, podpořených na české straně, se podílelo celkem 58 subjektů, z nich téměř polovina opakovaně a v souhrnu realizovali 3/4 všech projektů. Obdobně na saské straně ze 2/3 se jedná o opakované žádosti, z jedné třetiny se prosazují (v období 2007-2013) jednorázoví navrhovatelé. Některé z projektů, podmíněné dlouhodobými kontakty, tak dnes k EEL „neodmyslitelně“ patří – např. mezinárodní hudební festival či kulturní a sportovní kalendář.
- Společné aktivity, tj. českých a německých subjektů, jsou hodnoceny vesměs pozitivně, získání/hledání partnera bylo snadné a kontakty jsou dlouhodobé a pravidelné. Konečnou motivací pro společný projekt bylo právě česko-německé partnerství, následované myšlenkou evropské integrace (CZ), resp. atraktivitě či možnosti získání finančních prostředků (SN).

4. 2. 2. Projekty

- V rámci FMP se dosahuje poměrně vysoká úspěšnost žadatelů (projektů), pohybuje se kolem 90 % všech podaných.
- Mezi realizovanými projekty připadá zhruba 2/3 na projekty jednostranně financované, tj. českou stranou. Mají ovšem partnera na druhé straně a musí vykazovat přeshraniční dopad.

- Posuzujeme-li oblast podpory (Tab. 4. 2), tak – v souladu se zaměřením FMP – domínuje s 80% podílem 1. oblast specifikovaná jako Lidské zdroje, socio-kulturní rozvoj a partnerská spolupráce.

Tab. 4. 2. Oblast podpory z FMP 2007–2013 (v %)

Oblast podpory	CZ	SN
Lidské zdroje, socio-kulturní rozvoj a partnerská spolupráce	79,8	86,3
Regionální plánování a rozvoj	2,3	0,7
Bezpečnost, záchranné služby, ochrana před katastrofami a požární ochrana	3,9	0,7
Hospodářská kooperace a rozvoj přeshraničních hospodářských struktur	0,8	1,4
Kooperace a rozvoj přeshraničních struktur v oblasti cestovního ruchu	10,1	2,9
Ochrana klimatu, ochrana přírody, péče o krajinu a odpadové hospodářství	3,1	
Protipovodňová ochrana, vodní hospodářství, vodní stavitelství		

Tab. 4. 3. Témata přeshraničních projektů z FMP 2007–2013 (v %)

Téma	CZ	SN
Sport	19,4	11,8
Umění a kultura	24,0	31,9
Výměna/spolupráce	41,9	9,2
Turismus	5,4	5,0
Příroda a životní prostředí	3,1	25,2
Vzdělávání a trh práce	6,2	16,8

- Těžiště obsahu podpory (Obr. 4. 1), možná výstižněji charakteru projektu, spočívá v Organizaci a realizaci prezentací, především soutěží; např. na české straně řadíme sem tři z pěti posuzovaných projektů. V detailnějším pohledu, na základě typických pojmů, můžeme tuto informaci rozvést resp. zaměření konkretizovat na:
 - informovanost o konkrétních aktivitách, jejich prezentaci a propagaci navenek,
 - setkání, vzájemné pozná(vá)ní a/či vazby,
 - společné pobyty, soustředění a např. vyučování,
 - široce pojmaný regionální rozvoj, zahrnující mj. otázky identity, životní úrovně a kvality života.

Obdobně na saské straně více jak polovina projektů se realizuje v oblastech setkávání, uměleckých vystoupení a soutěží, druhá příčka patří seminářům a konferencím.

Obr. 4. 1. Obsah podpory z FMP 2007–2013

		SN	CZ
Studie		1	2
Projekty práce s veřejností		10	2
Vzdělávací opatření pro zvýšení jazykových dovedností		3	0
Výměny skupin		5	3
Vytváření informačních materiálů a informačních systémů		10	12
Organizace a realizace setkávání a prezentací, především soutěží		62	78
Organizace a realizace seminářů, konferencí, informačních akcí		28	32

- Podstatným prvkem přeshraniční spolupráce je zacílení jednotlivých projektů na určitou skupinu obyvatel. Ne příliš šťastně se jeví nejběžnější specifikace „určeno pro veřejnost“, případně s adjektivy široká, laická, odborná. Cennější, z pohledu adresnosti, je nepochybně zaměření konkrétnější, např. děti, mládež, studenti.
- V rámci projektů deklarují příjemci problémy spíše ve fázi přípravy než realizace, konkrétně se jedná o administrativní náročnost (uváděna téměř všemi) resp. pravidla publicity. Respondenti vyjadřují oboustranný přínos přeshraničních projektů, a tak dobrá zkušenost zpravidla vede k navazujícím projektům.
- Lze považovat za obvyklé, že projekty za sebou zanechávají „trvalé hodnoty“ v podobě různých materiálů informativního charakteru (tištěné, obrazové i zvukové vč. sdělovacích prostředků), které slouží následně nejen k propagaci vlastního projektu (mj. i jako vzor k následování), ale také k přeshraniční česko-saské spolupráci jako takové. Jejich reflexe veřejností však není jednoznačná, neboť respondenti propagaci označují, a to ve shodném poměru, jako dostatečnou i nedostatečnou. Znají pochopitelně své projekty, o dalších nevědí nic (mnoho) případně žádné si nevybaví.
- Získání finanční podpory je považováno za zásadní předpoklad realizace projektu (záměru), např. na saské straně by jen každý osmý subjekt realizoval projekt v daném rozsahu bez podpory. Zajímavý poznatek se týká zajištění finančně náročných projektů (např. v kulturní oblasti Česko-německé kulturní dny), kde příspěvek z FMP na propagaci má „pouze“ komplementární charakter. Možnost financování přeshraniční spolupráce je více akcentována saskou stranou, kde také existuje bohatší nabídka.
- Sledování udržitelnosti (projektů, aktivit, programu) nabývá – na základě analýzy ze saské strany – různých přístupů či konkrétních příkladů:
 - následná spolupráce ve stejném či obdobném projektu (zaměření, např. soutěže a slavnosti na horských loukách),

- opětovně podání žádosti k různým projektům (např. v rámci partnerství měst Coswig a Lovosice),
- projekt podávaný vzájemně oběma partnery (německo-české umělecké sympozium v Bad Schandau).
- Existuje ovšem i názor, že udržitelnost se dokládá poměrně obtížně, což ještě více platí o viditelném dopadu do příslušného území (regionu, lokality).
- Naše šetření potvrdilo, že projekt/y slouží k prohloubení či stabilitě vzájemných přeshraničních vztahů, a to přestože někteří přiznávají pokračování spolupráce prostřednictvím jiných, administrativně méně náročných zdrojů/fondů (např. Česko-německý fond budoucnosti).

4. 2. 3. EEL a FMP

- U způsobu přeshraniční spolupráce, opět zřejmě konkrétněji formy spolupráce, se uplatňuje triáda společného plánování-realizace-plánování, spíše stranou zůstává financování (viz. Tab. 4. 4).

Tab. 4. 4. Způsob přeshraniční spolupráce z FMP 2007–2013

SPOLEČNÉ	Četnost	
	CZ	SN
plánování / realizace	18	3
plánování / realizace / financování	2	5
plánování / realizace / personál	83	79
plánování / realizace / financování / personál	23	29
plánování / personál	1	

- Plnění indikátorů programu můžeme posuzovat jednak z poměru mezi plánem a skutečností, jednak kvantitativním dosahem. Z prvního okruhu vyplývá, že:
 - Počet osob projektem vyškolených a proškolených nebyl naplněn;
 - Počet osob, které se účastnily projektu, byl významně překročen;
 - Počet přeshraničních sítí resp. společných struktur se blíží stanovené hodnotě.
 - V podstatě krachem skončily společné koncepce, neboť jen každý sedmý projekt ji prokazatelně dosáhl.
- Pro druhý okruh platí, že při odhlédnutí od různých kategorií participujících (diváci, návštěvníci, účastníci, organizátoři) se jednoho projektu zúčastnilo v průměru přes 200 osob, přičemž tato hodnota je zásadně ovlivněna největšími akcemi (pěti, a to i opakujících se, s řádově tisícem osob).
- Přirozeně nás také zajímalo vnímání EEL a Sekretariátu FMP, jakož i spolupráce s jinými relevantními institucemi. Za pozitivní lze označit, že všichni komunikační partneři EEL i FMP znají, byť jej rozmanitě specifikovali. Samotná práce Sekretariátu je

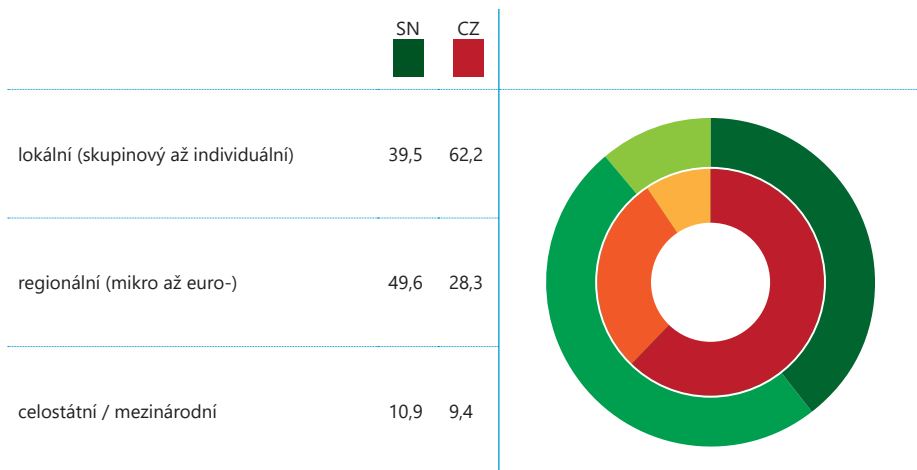
hodnocena vůbec nejlépe ze všech složek (úrovní), např. konzultace o projektech či komunikace při realizaci. Instituce EEL je také nejčastějším subjektem, na nějž se žadatelé/příjemci obracejí, druhé místo patří příslušnému Krajskému úřadu Ústeckého kraje. Stejně pořadí platí, pokud se týká spokojenosti s jejich činností.

- Pokud vůbec respondenti něco kriticky hodnotí, pak je to srozumitelnost příslušných směrnic a částečně také semináře, v obou případech se zodpovědností mimo region resp. instituci EEL vč. FMP. Doporučení ke zlepšení situace směřuje k omezení byrokracie zjednodušením (podávání) žádostí a vyúčtování, což zejména u malých subjektů vede k oslabení zájmu o tuto formu podpory. Současný systém vyhlašování výzev je považován za vyhovující, žadatelé by však uvítali jak možnost předfinancování (zálohových plateb), tak případně dotovaných půjček.

4. 2. 4. Pohraničí a přeshraniční spolupráce

- Vedle subjektů a osob, zapojených do přeshraniční spolupráce, je stěžejní informací místo či oblast realizace projektů. Na jedné straně je vyjádřena velmi obecně – území Euroregionu Elbe/Labe, na druhou stranu až detailně – prostřednictvím bezmála 300 topografických pojmů (160 CZ, 115 SN). V Česku se uplatňují především větší sídla: krajské město, okresní města a další města populačně silná. Většina projektů také působí na lokální úrovni, identifikovaly jsme ovšem i projekty s dopadem regionálním i mezinárodním, přičemž „přeshraničnost“ považujeme za „povinnou“.
- V podávání žádostí se uplatňují mimořádně silně obě centra, tj. Ústí nad Labem a Drážďany. Tato skutečnost je ovšem poněkud zkreslena (deformována) tím, že právě zde sídlí řada institucí a organizací s nad/regionální působností, častokrát přitom se vlastní aktivity odehrávají zcela mimo. Naproti tomu zastoupení žadatelů z bezprostředně příhraničního pásu je překvapivě nízké, a to přestože přeshraniční spolupráce se ve vazbě na fyzickou/sousedskou blízkost nabízí.
- Územní působnost (jak dokumentuje) malých přeshraničních projektů se poměrně zásadně liší. Zatímco na české straně dominují projekty na nejnižší hierarchické úrovni (až dva ze tří projektů), na saské straně téměř polovinou se podílejí projekty na prostřední úrovni, zastupované např. mikroregiony, okresy, případně jinak vymezenými oblastmi vč. euroregionů. Nicméně druhé místo už patří úrovni lokální. V podstatě shodně každý desátý projekt podpořený v rámci FMP přesahuje hranice modelového území EEL, ať již směrem do vnitrozemí resp. celostátní/zemské úrovni či ještě s širším dopadem.
- Sledujeme-li detailněji prostřednictvím obcí, pak můžeme konstatovat poměrně značný „rozptyl“ projektů, koncentraci do velkých měst, ale také „neočekávaně“ slabé zastoupení lokalit v blízkosti státní hranice.
- Dosažená úroveň přeshraniční česko-německé/saské spolupráce (v obecném pojetí, nehledě jen na FMP) je subjektivně – zřejmě i objektivně – označována (shodně v CZ i SN) jako *solidní, odpovídající možnostem a oboustrannému zájmu, nicméně existuje potenciál ke zlepšení*. Samotná státní hranice představuje především příležitost k *oživení soužití se sousedy*, jiní respondenti se domnívají, že *nená žádný větší dopad*.

Obr. 4. 2. Územní působnost projektů z FMP 2007–2013 (v %, CZ vnitřní kruh – SN vnější kruh)

- Při zasazení do historického kontextu (retrospektivně, jakož i perspektivně) můžeme konstatovat, že posuzování je poměrně diferencované. Autorským kolektivem naznačené milníky (1989, 2004, 2011) často ani nejsou brány jako zlomové události, někteří se přikláníjí k plynulému vývoji. Zatímco pád železné opony je reflektován vesměs pozitivně, totéž se nedá říci jednoznačně o vstupu do Evropské unie a Schengenu, nastoleným rámcovým podmínkám či dílčím projevům. Do budoucna je deklarováno přinejmenším zachování současné situace případně posílení, prohloubení či rozšíření dosa- vadní úrovně přeshraniční spolupráce, a to jak v rovině konkrétní, tak obecné.
- Přehledná informace o shodných či odlišných rysech resp. hodnocení přeshraničních projektů a FMP vychází z dosavadních zjištění (viz Tab. 4.5)

Tab. 4. 5. Srovnání poznatků z dotazníkového šetření

Okruhy / dílčí témata		saská strana	česká strana
všeobecné	znalost FMP	informační nabídka/veřejnost u třetiny; prostřednictvím partnera bezmála čtvrtina	zhruba polovina informací dostatek, druhá nikoliv
	partnerství	dlouhodobé, ze 2/3 podpořeno dohodou	najde-li se partner, pak spíše dlouhodobé, často podloženo smlouvou
	motiv k vyu- žití FMP	atraktivní možnost podpory 26 %, podpora existujícího partnerství 30 %, myšlenka evropské integrace 21 %	atraktivní možnost podpory, podpora existujícího partnerství - třetina, myšlenka evropské integrace

Okruhy / dílčí témata		saská strana	česká strana
projekty	zhodnocení	ze 3/4 oboustranně přínosné	většina oboustranný užitek
	realizace bez podpory	9/10 bez realizace či jen v omezeném rozsahu	
	udržitelnost	ze 70 % příspěvek k prohloubení vztahů	dobré zkušenosti žadatelů/ příjemců vedou k navazujícím projektům a udržitelosti
	příprava/ realizace - problémy	administrativní zatížení/ překážky 39 %, finanční otázky, zajištění udržitelosti - většina problémů při přípravě	přes 80 % administrativní náročnost - většina problémů při přípravě
organizace	spokojenost se Sekretariátem FMP	známky 1 a 2 ze 60 %	75 % známka 1
	doporučení ke zlepšení práce	zjednodušení vyúčtování 51 %, zjednodušení podávání projektů 36 %	zjednodušení vyúčtování 30 %, zjednodušení podávání projektů 46 %, vyplácení předem 75 %
	výzvy a výše podpory	spokojenost kolem 60 %	spokojenost přes 90 %
	předfinancování	problém pro 2/3 respondentů	problém pro 2/3 respondentů
přeshraniční spolupráce	překážky	nedostatečné vlastní finanční prostředky 20 %, nadměrná byrokracie 18 %, jazyková bariéra 13 %, rozdílná administrativní struktura 13 %	jazyková bariéra, finance nehrají žádnou roli, silná byrokracie, rozdílná mentalita
	spolupráce institucí	euromesto a město/obec 60 % dobrá až velmi dobrá	s euromestem velmi dobrá 38 %
	působení hranice	hranice jako šance 65 %	hranice jako šance 65 %
	úroveň spolupráce	odpovídá možnostem 53 %, ještě potenciál 41 %	odpovídá možnostem většinou, někteří připouští ještě potenciál

4. 3. Doporučení pro instituci a území Euroregionu Elbe/Labe v kontextu regionálního rozvoje

4. 3. 1. Návrhy formulované s využitím Studie rozvoje česko-saského příhraničí

Spolu s dokončováním procesu rozšiřování EU a se změnami rámcových podmínek (Územní agenda 2020, právní instrumentárium, územní reformy) by měly být etablované struktury přeshraniční spolupráce, obzvláště euroregiony, podrobeny kontrole. Toto se vztahuje jak na obsahovou orientaci:

- evaluace a zjišťování aktuálního stavu přeshraničních regionálních konceptů (zajištění a zvýšení kontinuity),

tak na funkční úpravy:

- role a úkoly euroregionů,
- ověření možností užívání nástrojů přeshraničních veřejně-právních korporací (ESÚS),
- případně (nové) vymezení regionální kulisy.

Při úpravě **funkcí euroregionů** je nutno vést další diskuze v následujícím přeshraničním kontextu:

- Posílení funkce euroregionů a zástupců zájmů příhraniční oblasti vůči národní úrovni rozhodování, k tomu by se také měly euroregiony chopit příležitosti silnější pozice pro regionální koordinaci;
- Upřesnění a event. rozšíření spektra úloh euroregionů:
 - silnější podílení se na regionálních a ostatních informativních procesech plánování,
 - koordinační a moderátorské funkce pro přeshraniční projekty/initiativy – optimalizace mezi přeshraničními projekty a podpora zasíťování projektů,
 - podpora přístupu public-private-partnership (PPP),
 - pátrání po nových možnostech financování (best practice),
 - informační platforma týkající se přeshraničních aktivit – práce jako virtuální sekretariát (např. přístup k malým projektům, přehled o saských a českých rozvojových plánech v pohraničí),
 - vylepšení prezentace a práce s veřejností (public relation, PR).

4. 3. 2. Využití Certifikované metodiky MMR ČR k usměrnění přeshraničního regionálního rozvoje

Motivem k využití metodiky certifikované Ministerstvem pro místní rozvoj ČR (JEŘÁBEK a kol., 2016) je širší seznámení odborné veřejnosti s poznatky získanými v rámci projektu TA ČR, a to jak v obecné rovině, tak v konkrétní rovině pro Euroregion Elbe/Labe jako případovou studii (modelový region). Vlastní metodika je podložena detailním studiem současné situace z pohledu regionální politiky a územního plánování na základě analýzy 50 koncepčních

dokumentů na úrovni celostátní, regionální, euroregionální až lokální z hlediska zapojení pohraničních oblastí do „vnějšího“, přeshraničního regionálního rozvoje. Má charakter doporučení, podnětů či námětů, které se v daném regionu (lokalitě) či období dají uvést v život. Návrhy v ní obsažené by měly vést k překonání či omezení působení státní hranice, byť přirozeně pozitivní změny v (česko-saském) pohraničí trvale probíhají, představuje dosud vůči sousednímu státu (regionu) jakousi reálnou či virtuální bariéru. Tím zároveň přispějí příslušnými aktivitami, opatřeními, projekty k posílení sil (tendencí) centripetálních oproti centrifugálním v přeshraničním regionálním rozvoji.

Pro analýzu situace v česko-saském pohraničí byly analyzovány stávající koncepční dokumenty:

- *Studie rozvoje česko-saského příhraničí (2013),*
- *Strategie regionálního rozvoje ČR 2007-2013 (2006) a 2014-2020 (2013),*
- *Landesentwicklungsplan Sachsen (Zemský rozvojový plán Sasko, 2013),*
- *Program rozvoje Ústeckého kraje 2008-2013 (2007) a 2014-2020 (2013)*
- *Regionalplan Oberes Elbtal/Ostertzegebirge (Regionální plán Horní Polabí/Východní Krušnohoří, 2009), jakož i*
- *společný projekt statistiky české, polské, saské a bavorské Cross-Border Friendship Database (CBFD).*

Na základě předchozích zkušeností zpracovatelů a po konzultaci s pracovníky odboru Evropské územní spolupráce MMR ČR se sledování pohraniční problematiky a přeshraniční spolupráce strukturovalo do několika témat, která se jednak vyskytují nejčastěji, jednak je vhodné je přeshraničně řešit. Předmětná problematika – vzhledem ke složitosti obsahové, participaci různých úrovní, jakož i ovlivnění rámcovými podmínkami – vyžaduje:

- komplexní (tematicky strukturovaný, A), jakož i
- víceúrovňový (hierarchicky pojatý, B) přístup.

S vědomím nejednotnosti zastoupení jednotlivých přeshraničních témat byl stanoven (navržen) minimální obsah strategických a koncepčních dokumentů tak, aby při jejich naplnění byla zajištěna územní srovnatelnost v zájmu omezení negativních a posílení pozitivních tendencí při usměrnění přeshraničního regionálního rozvoje. Nedílnou součástí jednotlivých bodů je i adresnost, tj. určení úrovně (instituce) s územním/institucionálním dopadem: C – celostátní, K – krajská, E – **euromregionální**, O – obecní. Podle charakteru navrhovaných změn/úprav se dále uvádí jejich povaha z hlediska realizace a naplnění: j – jednorázová (s trvalým výsledkem), p – průběžná (zachycující proces).

A. TEMATICKÝ PŘÍSTUP

1. Ochrana přírody a životní prostředí
 - specifikovat přeshraniční projekty (záměry, opatření) na ochranu přírody prostřednictvím jejich lokalizace, rozsahu (náročnosti), tematického zaměření a nositele (zpravidla z veřejného sektoru),
 - K, E / p
2. Dopravní infrastruktura a propojenost území
 - Úkoly pro euroregiony nejsou přímo definovány resp. specifikovány.
3. Obyvatelstvo, osídlení a využití území
 - Úkoly pro euroregiony nejsou přímo definovány resp. specifikovány.
4. Zajištění vybraných veřejných služeb
 - nastolit na celostátní úrovni jasné, obecně platné podmínky (pravidla) k využití těchto zařízení občany sousedního státu v oblasti legislativní, ekonomické, individuální, etické apod., zpracovat informační materiál „o právech a povinnostech“ uživatelů a poskytovatelů služeb,
 - C, E / j
 - zvýšit ekonomickými a jinými nástroji zájem o přeshraniční uspokojování vybraných veřejných služeb, u kterých se pokrytí v tuzemsku jeví jako nevýhodné,
 - C, E / p
 - provést analýzu reálných možností prostřednictvím empirického výzkumu v modelovém území, realizovaného dodavatelsky (externě) odbornou agenturou.
 - K, E / j
5. Cestovní ruch
 - realizovat internetový portál, jenž by zásadním způsobem zvýšil informovanost o nabídce možností destinací a produktů vhodných pro přeshraniční klientelu,
 - K, E, O / j
 - zřídit slevové pasy/karty cestovního ruchu zvýhodňující návštěvnost zařízení na druhé straně hranice.
 - K, E / j
6. Přeshraniční regionální identita
 - usilovat o omezení/odstranění jazykové bariéry prostřednictvím rozšíření výuky jazyka souseda v základním a středním školství, který je chápán jako prostředek každodenní komunikace,
 - K, E, O / p
 - realizovat pestrout škálu přeshraničních kulturních, sportovních a edukačních aktivit pro širokou veřejnost se záměrem vzájemného poznávání se,
 - K, E, O / p

- zintenzivnit propagační, reklamní a marketingové aktivity, cílené např. na (přeshraniční, společnou) regionální značku, společný produkt, logo, vizuální identitu apod.
 - K, E / p
- 7. Provázanost ekonomiky a investiční politika
 - podporovat přípravu, vybudování a fungování přes/příhraničních výrobních aj. areálů – např. podnikatelského inkubátoru,
 - C, K, E, O / p
 - zřídit informační/konzultační centrum k usnadnění podnikatelských záměrů v sousedním státu, mj. zpracováním modelů spolupráce, inovační/informační centra pro přeshraniční aktivity,
 - K, E / j
 - zintenzivnit informovanost o možnostech zapojení do přeshraničního trhu práce, mj. zviditelněním práce útvarů EURES.
 - K, E / p
- 8. Přeshraniční krizový management (záchranné složky)
 - iniciovat vytvoření a schválení odpovídající legislativy umožňující společné zásahy, cvičení policie, zdravotníků, hasičů, horské služby, koordinace IZS (integrováný záchranný systém),
 - K, E / j
 - podporovat projekty zaměřené na přeshraniční krizový management.
 - C, K, E, O / p

B. INSTITUCIONÁLNÍ / HIERARCHICKÝ PŘÍSTUP

1. Úroveň celostátní/mezinárodní, MMR ČR a další ústřední orgány – stát jako subjekt vnějších vztahů
 - zahrnout rozvojové cíle příhraničních oblastí/lokalit jako specifikum do oborových koncepcí, regionálních plánů či územně plánovací dokumentace
 - ústřední orgány, kraje, **euroregiony**
2. Úroveň regionální/krajská – kraj jako koordinátor regionálního rozvoje
 - Úkoly pro euroregiony nejsou přímo definovány resp. specifikovány.
3. Úroveň přeshraniční/euroregionální – euroregiony jako iniciátor přeshraniční spolupráce

Na euroregiony lze nahlížet jako na dosud poměrně mladé subjekty, ne zcela etablované v konkurenci dalších institucí/úrovni regionálního rozvoje. Míra jejich akceptace resp. významu ve veřejné správě a každodenním životě je přitom značně proměnlivá. Do značné míry – s ohledem mj. na finanční prostředky, které jimi procházejí (zejména Fond malých projektů) – to nelze

považovat za uspokojivé. Euroregiony nesoupeří s kraji, jak tomu bylo možná v době, kdy kraje vznikaly, ale mají své – relativně exaktně vymezené – poslání.

Na úrovni euroregionu jako celku a vnějších vztahů / rámcových podmínek se navrhuje:

- aktivizovat Asociaci euroregionů ČR jako subjektu prosazujícího jednotný přístup a záměry v přeshraniční spolupráci, jak vůči krajům, tak ústředním orgánům (např. paralela se Svazem měst a obcí ČR),
 - euroregiony, kraje
- zatraktivnit členství v euroregionech nejen pro obce, ale i další subjekty podle tematického zaměření (hospodářské komory, instituce ochrany přírody apod.).
 - MMR ČR, kraje, oborové korporace

V rámci euroregionu a euroregionálních aktivit/dokumentů se doporučuje

v rovině interní:

- využít potenciálu euroregionů (zejména pracovních skupin) pro širší výměnu informací
- prověřit zavedené struktury přeshraniční spolupráce, zejména euroregionů, na úseku
 - evaluace a aktualizace přeshraničních regionálních koncepcí,
 - funkčního rozvíjení,
 - posouzení možností využití ESÚS,
 - posouzení (nového) vymezení území,
 - společný sekretariát jako cíl;
- upřesnit, popř. rozšířit spektrum úkolů euroregionů o
 - silnější účast na regionálních a ostatních neformálních procesech plánování,
 - koordinační a moderační funkce u přeshraničních projektů / iniciativ,
 - informační platformu pro přeshraniční aktivity,
 - zlepšení práce navenek a práce s veřejností;

v rovině participační:

- vnímat úlohu středisek osídlení v sousedním státu přeshraničně, tj. k využití z druhé strany
 - orgány územního plánování;
- usilovat o přeshraniční povědomí (identitu) jako příspěvek evropské integraci či regionalismu (Evropa /přeshraničních/ regionů)
 - vzdělávací instituce, eurocentra;
- zřídit společnou / jednotnou euroregionální jízdenku na veřejnou hromadnou dopravu
 - regionální přepravci;
- koordinovat marketing a rozvoj turistických destinací (přes státní hranici až společných)
 - odbor regionálního rozvoje / cestovní ruch, destinační agentury, infocentra;

- podporovat spolupráci v oblasti vzdělávání vč. jazykových iniciativ (dvojazyčnost)
 - odbor školství, jazykové školy;
- iniciovat přeshraniční síť podnikatelských subjektů, následně společný regionální marketing – produkt – značka
 - obchodní a hospodářské komory, profesní sdružení, sdružení obcí.
- 4. Úroveň lokální / komunální – obce jako nejnižší úroveň územní samosprávy
 - Úkoly pro euroregiony nejsou přímo definovány resp. specifikovány.

C. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

- zpracovat v písemné i elektronické formě (publikace, CD, internet) přehled o přínosu přeshraničních projektů, na úrovni celostátní, krajské, euroregionů (některé příklady již existují – např. MMR či EEL, mělo by se ale jednat o systematickou činnost všech zainteresovaných),
 - C, K, E
- usilovat o intenzivnější propagaci ve sdělovacích prostředcích, např. formou speciálních pořadů, výtisků či příloh, rubrik.
 - E, K, O

4. 4. Doporučení pro další práci v rámci Fondu malých projektů

V „Evropě bez hranic“ hrají v řadě případů historické překážky stále ještě podstatnou roli v dobrých sousedských vztazích. Bariéry jako jsou různé jazyky nebo kultury se překrývají často se státní hranicí, přičemž další problémy – jako např. rozdílná životní úroveň – mohou vést občas v pohraničí ke složitým vztahům mezi občany. Navíc pohraniční regiony v důsledku geografické a politické polohy „na okraji“ jsou často hospodářsky méně rozvinuté, přestože existují samozřejmě výjimky. K dosažení úspěšného přeshraničního prostředí (klimatu), které se vyznačuje efektivní přeshraniční spoluprací mezi místními úřady, podnikovými sítěmi a ochotou občanů využívat společná zařízení, je potřeba také dosáhnout určité míry důvěry.

Tento aspekt vychází z konceptu „sociálního kapitálu“, přičemž se jedná o kombinaci důvěry mezi lidmi, kteří žijí v pohraničním regionu, a spolupracujícími sítěmi napříč hranicí. Jak již vyplývá ze slova „kapitál“, je považován sociální kapitál za cenný prostředek k ulehčení sociálního, politického a hospodářského života. V evropských přeshraničních regionech je již dlouhou dobu sociální kapitál podporován (MIRWALDT 2012), např. formou menších kulturních nebo společenských akcí jako jsou workshopy nebo sportovní soutěže. Přitom je cíleno především na osoby z pohraničí, kteří mají předsudky nebo nechtějí mít nic do činění se sousedy, aby jim bylo umožněno smysluplné setkávání s lidmi z druhé strany hranice. Tyto akce usnadňují komunikaci, která může přinést překvapení, protože účastníci poznají, že jejich obavy byly neopodstatněné a že osoby z druhé strany jsou přívětivější než původně očekávali. Pokud se rozvine tento způsob

důvěry, lze pokračovat v dalším rozvoji. Tímto způsobem rozvíjí obyvatelstvo v průběhu doby vlastní přeshraniční sítě.

Východním bodem pro zavedení Fondu malých projektů byla a je domněnka/přesvědčení, že vlivem určitých podmínek může vést přeshraniční kontakt ke zlepšeným vztahům mezi různými národy. FMP je k tomuto účelu velice důležitým finančním nástrojem, který je spolufinancován Evropskou unií. Fond by měl obce a spolky v přeshraničních euroregionech podnítit organizovat společné akce, které umožňují osobní kontakty mezi – v našem případě Čechy a Němci – v pohraničním regionu. Cílem je odbourání případných předsudků, posílit pocit důvěry vůči sousedovi a na tomto základě vybudovat postupně přeshraniční sítě.

K tomuto účelu bude i do budoucna potřeba podporovat přeshraniční spolupráci a FMP se stane za určitých předpokladů možností podpory rozvoje úzkých vztahů mezi lidmi v česko-saském pohraničí. Vůle ke spolupráci je patrná jak u spolků, svazků, škol, vysokých škol, univerzit a ostatních nositelů vzdělávání, tak u dalších právnických osob, podniků, obcí a veřejné správy, přičemž je – z důvodu rámcových podmínek podpory – rozdílně vyvinutá. Rozšíření je rovněž podmíněno časovým (vývojovým) aspektem.

Rozhodujícím atributem FMP je skutečnost, že jeho využití, realizace a monitorování je podstatně jednodušší než u velkých lukrativních projektů. Přesto nelze na FMP pohlížet jako na „jednoduché peníze“. Vedou k tomu různé důvody:

- Jako první lze uvést způsob předfinancování. Příjemci podpory musí mít dostatek finančních prostředků, aby mohli předfinancovat celý projekt, protože teprve po ukončení projektu a po finanční kontrole lze vynaložené náklady uhradit.
- Řada organizátorů proto argumentuje, že potřeba předfinancování a zdlouhavý způsob úhrady nákladů odrazuje malé spolky a nevládní organizace od podávání žádosti. V důsledku omezených finančních zdrojů si nemohou spolky často dovolit podat projektovou žádost, přestože mají výborný nápad k podání projektu. V důsledku této skutečnosti je počet žadatelů a projektů, které mohou být vybrány přeshraničně koncipovanými výbory, omezenější více než je nutné, což vede i k nižší soutěživosti. Počet žadatelů z malých spolků a obcí měl v posledním dotačním období klesající tendenci.
- Druhým důvodem je potřeba spolufinancování. Celkové náklady malého projektu nesmí překročit hranici 30 tis. EUR. Výše podpory dosahovala 85 % celkových ustatných nákladů, nejvýše však 22,5 tis. EUR při společně financovaných malých projektech. U malých projektů bez společného financování byla hranice nejvyšší možné podpory stanovena na 15 tis. EUR. Z toho vyplývá, že potenciální žadatelé o projekt musí mít k dispozici nejméně 15 % vlastních prostředků. Proto odpadá především celá řada spolků, ale také postupně i více obcí. *V tomto směru došlo u současného období podpory k podstatnému zlepšení v důsledku paušálních sazeb pro personální a věcné výdaje, ale také uznáním věcných nákladů jako vlastního příspěvku¹.*
- V případě společného financování znamenala finanční spoluúčast partnerů z obou stran hranice od minimálně 70 až po 30 % celkových ustatných nákladů. Ten-

1 Kurzívou zapsaná již realizovaná opatření v současném programovém období

to moment zároveň předpokládá vysoký stupeň důvěry a vzájemné akceptace. *Tomu odpovídá zrušení nutnosti společného financování v současném programovém období.*

- Konečně proces úhrady nákladů trvá dlouhou dobu. Často musí příjemci podpory čekat na úhradu projektových nákladů několik měsíců a ne zřídka i více než rok po ukončení projektu. Tato doba je však u euroregionů rozdílná². Všechna tato pravidla jsou pro některé příjemce značnou překážkou, především pro spolky, které většinou pro své aktivity nemají jiné finanční zdroje. *Zde došlo ke zjednodušení, jako např. použitím paušálních sazeb, možností předkládat kopie faktur u internetového bankovníctví.*

Hlavním cílem Fondu malých projektů je budování a zlepšení dlouhodobější spolupráce mezi aktéry na obou stranách hranice podporou lokálních/regionálních projektů. To znamená, že všechny projekty mají podporovat dlouhodobější spolupráci. Toto východisko zaručuje pro praxi potřebný prostor ohledně různých druhů projektů a umožňuje rovněž potřebnou udržitelnost opatření. V patrnost by měl být brán i přínos mikroregionální. V důsledku relativně malého území podporovaného FMP je vytvořen prostor jak pro veřejnou správu jakožto hybné síly evropské integrace na místě, tak pro občanskou společnost. Těmto požadavkům odpovídá FMP v česko-saském programovém území.

V následujícím jsou shrnuta podstatná doporučení k další práci a rovněž komentáře k výše uvedeným požadavkům, vycházejících z analýzy resp. evaluace realizace FMP. Přitom je třeba konstatovat, že v současném programovém období byla přijata řada opatření ke zlepšení.

Doporučení k obsahu podpory FMP a její realizaci

- Bylo by potřebné zvážit, jakým způsobem by FMP mohl vykonávat účinnější podpůrnou funkci pro rozvoj projektů, přinášejících budování funkčních sítí zúčastněných aktérů, výměnu zkušeností a znalostí nebo zpracování společných řešení pro obecné problémy v projektové oblasti. FMP mohou v tomto směru přispět zásadním způsobem, a to financováním opatření, která povedou k získání potřebných kompetencí (např. další vzdělávání pro spolupracovníky v oblasti správy, semináře pro mladé pracovníky, workshopy pro představitele spolků).
- Do této oblasti mohou spadat také přípravná opatření pro větší projekty (pilotní projekty, úvodní studie apod.). Obzvláště v těchto oblastech má smysl rozšířit dopad na ty aktéry, kteří pocházejí z určitého profesního resp. tematického prostředí.

² Například na německé straně trvá proplacení podstatně kratší dobu u Euroregionu Pomerania v porovnání s ostatními euroregiony.

- Zjednodušení realizace podpory³ a urychlení plateb hraje významnou roli při zjednodušení přístupu k podpoře a efektivní realizaci FMP. Jedná se především o určení a využití paušálních sazeb a standardizovaných jednotných sazeb, vyšší zobecnění, právní jistotu díky jasným pravidlům, snížení administrativní náročnosti pro příjemce podpory jakož zjednodušení kontrolních mechanismů.

Získané zkušenosti ukazují, že aktuální proces přináší řadě projektových partnerů problémy a v konečném důsledku vede ke zpoždění při vyplácení prostředků. Některé FMP jsou dokonce konfrontovány se skutečností, že jejich žádosti o proplacení musí projít trojitou kontrolou, než může dojít k proplacení prostředků dotace. Tímto způsobem musí malé projekty projít komplexní finanční kontrolou, které jsou obvykle pro velké INTERREG-projekty, v některých programových územích jsou dokonce kontrolovány přísněji než projekty velké. Především zkrácení časového prostoru vedoucího k vyplácení prostředků dotace (důležité pro rozpočty obcí a spolků) bylo uváděno jako významná překážka.

Pro úřady spravující program vznikla proto ve stávajícím programovém období možnost stanovit standardizované jednotkové náklady stejně jako paušální sazby v definovaných nákladových pozicích a využít je v praxi Evropská unie vytvořila za tímto účelem potřebný právní rámec a požaduje zjednodušení v rámci rozpočtových pravidel⁴.

Těto snaze se EEL v rámci operačního programu současného programového období již přizpůsobila zavedením paušálních sazeb pro správní výdaje a personální náklady stejně jako uznání věcného příspěvku zajišťujícího spolufinancování projektu byly rámcové podmínky podstatně vylepšeny. Tato zjednodušení jsou žadateli pozitivně vnímána.

- V kontextu nedostatku vlastních prostředků by bylo třeba zvážit, zda
 - přichází v úvahu možnost předfinancování formou zálohy,
 - lze zavést pro určité výkony vyšší sazby podpory,
 - by bylo smysluplné poradenství k předfinancování z jiných zdrojů jako je „crowdfunding“ nebo „územní rozpočet“ (přičemž tento návod je použitelný spíše pro profesionálně zaměřené aktéry).
- Požadavek vyššího financování především pro občanské projekty s podporou menší než 3 tis. EUR na saské straně (snížení minimální podpory) není vnímáno jako opodstatněné. Stávající sazby podpory v Sasku s jednoduchým přístupem se ukazují jako zcela dostačující.
- Ve stávajícím operačním programu jsou využita taková opatření, která zohledňují všechny sazby podpory a není nutné jejich další zjednodušení.
- Měla by být zvážena možnost pro opakování obzvláště úspěšných projektů ve zjednodušeném řízení.

3 „Členské státy, správní, organizační kontrolní úřady musí přijmout taková opatření, aby v národním a regionálním měřítku nepřibývaly zbytečné postupy. V období 2014–2020 budou muset všichni účastníci přijmout v kohezní politice opatření proti zavedení nadbytečných zbytečných kontrolních postupů a mechanismů. (srv. EK, Zjednodušení kohezní politiky v období 2014–2020, únor 2012, s. 16)

4 Srov. Čl. 57 Návrhu sjednocení Společného strategického rámce, COM (2011), 615 final/2, oficiální stanovisko Evropské komise v rámci nových rozpočtových pravidel (MEMO z 27. června 2012)

- Zástupci euroregionů by měly více projekty sledovat a doprovázet. Na jedné straně by bylo zaručeno vyšší sepětí s regionem, na druhé straně by bylo možné dříve odhalit problémové okruhy.

Doporučení ohledně organizace projektu

Při zpracování nosných projektů žadateli by měly být zohledněny následující aspekty:

- Přínosné pro projekt je nosné téma.
- „Doprovodná opatření“ by měla být zohledněna, jedná se např. o práci s veřejností, nutně monitorování projektu.
- U projektů pro mládež může přispět zapojení mladých lidí při přípravě projektu k vyššímu efektu a přínosu (zohlednění srovnatelného věku, obdobné vzdělání a sociální kompetence, jinak vyšší nároky na pedagogy).
- Formáty setkávání jako vesnické slavnosti by měly být organizovány na společném základu a měly by pro něj obdržet pouze prostředky z FMP.

Významná je také ještě silnější podpůrná práce kanceláří euroregionů. Ta zahrnuje mj.

- účinnější informovanost o možnostech zaměřená na jednotlivé cílové skupiny,
- nové formy poradenství, např. školení stejně jako informační tiskoviny ke specifickým opatřením s jednoduchými výklady k požadovaným podkladům, termínům, způsobům realizace.

Poradenství a praktická pomoc pro žadatele, jejichž možnosti při podávání žádosti jsou omezené a při realizaci projektu včetně vyúčtování zcela chybí (malé obce/spolky/instituce – zejména ti, kteří žádají poprvé). Této oblasti je ve stávajícím programovém období věnována vyšší pozornost. Důraz je kladen zejména na poradenství v procesu podávání žádosti a oblasti vyúčtování (pravidla pro získání nabídek, kritéria/podstatné body při kontrole vyúčtování, nedorozumění při výkladu platebních podmínek).

- Hledání a podpora institucí v oblastech podpory, které jsou méně rozvinuté (např. hospodářská spolupráce a rozvoj přeshraničních hospodářských struktur):
 - cíleným oslovením,
 - pokud chybí potřeba a možnost podpory, hledat jiné možnosti podpory nebo změna věcných témat;
- Podpora v procesu realizace sekretariátem FMP:
 - hledání dalších možností ke snížení byrokratické/administrativní zátěže pomocí
 - přiměřené kontroly, ne šikanování,
 - kontroly skutečně nutných a potřebných podkladů při podání žádosti a
 - vyúčtování,
 - zjednodušení porocesu vyúčtování (slučování věcných položek);
 - opětovnou kontrolou/změnou organizačního postupu z hlediska plnění indikátorů
 - zkrácení časového prostoru při podání žádosti a při vyúčtování nákladů – včasné schválení projektů.

5. RESUMÉ

5.1. Shrnutí

Pro programové období 2014–2020 byla poprvé stanovena Pravidla pro Evropskou územní spolupráci č. 1299/2013 Evropského parlamentu a Evropské rady ze 17. prosince 2013, která určují nad rámec dosud platné legislativy Evropského fondu regionálního rozvoje specifická konkrétní pravidla pro přeshraniční a nadnárodní programy. Tento stav ukazuje na rostoucí význam, který Evropská komise věnuje přeshraniční spolupráci. Cílem je další posílení kohezního procesu, tzn. provázanost uvnitř evropského prostoru a rozvoj doposud strukturálně slabých pohraničních regionů.

V rámci Operačního programu Přeshraniční spolupráce mezi Spolkovým státem Sasko a Českou republikou (INTERREG V A) určují euroregiony na sasko-české hranici dle požadavků Společného prováděcího dokumentu požadavky pro malé projekty v rámci přeshraniční spolupráce. Fond malých projektů cílí zejména na realizaci opatření k setkávání a poznávání se, tak zvané people-to-people projekty, a měl by dále posilovat přeshraniční kooperace ve všech oblastech společenského života.

Cílem FMP je podpora dalšího rozvoje a prohloubení partnerské spolupráce k posílení vzájemné důvěry a překonání mentálních, kulturních a jazykových bariér, zejména díky následujícím opatřením:

- Organizace a realizace seminářů, konferencí a informačních akcí;
- Organizace a realizace setkávání, výměny zkušeností, pozitivních příkladů, kulturních a sportovních akcí;
- Výměna skupin, zejména výměna skupin dětí, mládeže, studentů a žáků, vzdělávací akce jako jazykové moduly ke zvýšení jazykových kompetencí;
- Realizace projektů práce s veřejností a reklamy pro dané území, zhotovení vícejazyčných publikací a informačních materiálů (minimálně v češtině a němčině);
- Příprava analýz k přípravě projektů v rámci programu spolupráce;

- Rozvoj informačních a komunikačních systémů pro společný pohraniční prostor.

Získané zkušenosti v programovém období 2007–2013 byly při přípravě stávajícího programu podpory zohledněny. V oblasti podpory lze konstatovat, že byla dále profesionalizována zejména poradenská činnost. Díky využití paušálních sazeb a uznávání věcného příspěvku byly zlepšeny důležité rámcové podmínky pro zajištění spolufinancování a zjednodušení práce ve FMP. Za podstatnou překážku je třeba stále vnímat samotné předfinancování.

Šetření ale rovněž ukázalo, že je třeba sledovat další aspekty, které atraktivitu spolupráce s FMP znesnadňují:

- Dosavadní „tahouni“ přeshraniční spolupráce, kteří přeshraniční práci vnímali jako součást své profesní a občanské činnosti a pro které byla tato práce brána jako samozřejmost, odcházejí postupně do důchodu anebo již nejsou aktivní. U jejich následníků není forma této spolupráce zakotvena jako důležitý prvek v jejich práci. Především na komunální úrovni, kde je přeshraniční spolupráce vnímána jako dobrovolná, mohou vznikat nové struktury, které se pokusí zvrátit tento negativní trend.
- Pro zjednodušení jsou používány k realizaci aktivit vlastní prostředky, pokud jsou jiné (další) možnosti podpory omezené nebo uzavřené.
- Profesionální aktéři, kteří jsou sdruženi ve formě různých nadací, poukazují v důsledku nízkých úrokových sazeb na přibývajících finančních problémech, což vede často i k zániku osvědčených aktérů (např. Nadace Brücke-Most).
- Pro další aktéry jako např. instituce a organizace může vést jiné zaměření výzkumného zaměření nebo také odchod významných aktérů k ukončení jejich přeshraničních aktivit.

Přeshraniční spolupráce zejména v rámci FMP těží především z osobního nasazení jednotlivců.

Z výše uvedeného vyplývají podněty a důležité dopady pro úspěšnou práci euroregionů:

- Známost FMP v území, ve kterém euroregion působí, není samozřejmostí, je třeba využívat dalších multiplikátorů (starostové, regionální management vedení regionů) pro zvýšení známosti práce fondu, protože mají ulehčenou pozici při zprostředkování tohoto vnímání.
- Bezplatné nabídky euroregionů dalšího vzdělávání pro žadatele jsou rovněž důležitým marketinkovým nástrojem.
- Doplnkově je třeba využívat ke zvýšení známosti různé akce jiných organizačních struktur jako jsou sportovní svazy, kulturní poradenské akce, akce obchodních a průmyslových komor apod.

Euroregiony se staly důležitým aktérem v pohraničí, jejich role a uznání není ale samozřejmostí. Je proto důležité, aby vlastní sebereflexe vedla dlouhodobě ke změnám postupů. V rámci toho by neměla být tabu ani užší spolupráce a využití nových informačních a řídicích systémů nebo zapojení ve větších strukturách.

5. 2. Zusammenfassung

Für die Förderperiode 2014 – 2020 wurde zum ersten Mal eine eigene Verordnung für die Europäische Territoriale Zusammenarbeit Nr. 1299/2013 des europäischen Parlaments und des Rates vom 17. Dezember 2013 erlassen, die über das bisher gültige EFRE Regelwerk hinausgehende spezifisch zugeschnittene Regelungen für grenzüberschreitende und transnationale Programme vorgibt. Dieser Umstand weist auf die steigende Bedeutung hin, die die EU-Kommission der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit beimisst. Ziel ist weiterhin die Stärkung der Kohäsion, d.h. des Zusammenhangs innerhalb der europäischen Gemeinschaft und die Entwicklung der häufig immer noch strukturschwachen Grenzregionen.

Im Rahmen des Kooperationsprogramms zur Förderung der grenzübergreifenden Zusammenarbeit zwischen dem Freistaat Sachsen und der Tschechischen Republik (INTERREG V A) gewähren die Euroregionen an der sächsisch-tschechischen Grenze nach Maßgabe des Gemeinsamen Umsetzungsdokumentes Förderungen für Kleinprojekte der grenzübergreifenden Zusammenarbeit. Der Kleinprojektefonds zielt insbesondere auf die Durchführung von Begegnungsmaßnahmen, den so genannten people-to-people-Projekten ab und soll die grenzübergreifenden Kooperationen in allen Bereichen des gesellschaftlichen Lebens weiter intensivieren.

Ziel des Kleinprojektefonds ist die Unterstützung der weiteren Entwicklung und Vertiefung der partnerschaftlichen Zusammenarbeit zur Stärkung des gegenseitigen Vertrauens und der Überwindung von mentalen, kulturellen und sprachlichen Barrieren, insbesondere durch:

- Organisation und Durchführung von Seminaren, Konferenzen und Informationsveranstaltungen
- Organisation und Durchführung von Begegnungen, Erfahrungsaustauschen, Darbietungen, kulturellen und sportlichen Veranstaltungen
- Gruppenaustausche, insbesondere Austausch von Kinder-, Jugend-, Studenten- und Schülergruppen, Bildungsmaßnahmen inkl. Sprachmodule zur Erhöhung von Sprachkompetenzen
- Projekte der Öffentlichkeitsarbeit und Werbung für das Gebiet, Erstellen von mehrsprachigen Publikationen und Informationsmaterialien (mindestens in Deutsch und Tschechisch)
- Erstellen von Analysen zur Vorbereitung von Projekten im Rahmen des Kooperationsprogramms
- Entwicklung von Informations- und Kommunikationssystemen für den gemeinsamen Grenzraum

Die gesammelten Erfahrungen in der Förderperiode 2007 bis 2013 sind in die Ausgestaltung der aktuellen Förderperiode eingeflossen. Im Bereich des Förderverfahrens gilt es zu konstatieren, dass insbesondere die Beratungstätigkeit weiter professionalisiert wurde, mit der Möglichkeit der Arbeit mit Pauschalsätzen und der Anerkennung von Sachleistungen sind wichtige Rahmenbedingungen zur Sicherung der Ko-Finanzierung und der Erleichterung der Arbeit mit dem KPF gelegt.

Als wesentliche Hemmnis steht dagegen noch die Vorfinanzierung.

Die Befragung hat aber auch gezeigt, dass andere Aspekte zu beachten sind die die Attraktivität bzw. die Arbeit mit dem KPF erschweren:

- Bisherige Stakeholder für die die grenzübergreifende Arbeit wesentlicher Teil ihrer Berufs- oder ehrenamtlichen Tätigkeit darstellten, die in diese Form der Arbeit als „Selbstverständlichkeit“ gelebt haben, gehen zunehmend in den Ruhestand oder sind nicht mehr aktiv. Bei nachwachsenden Akteuren ist diese Form der Zusammenarbeit noch nicht als „wichtiger“ Arbeitsschwerpunkt verankert. Vor allem auch auf kommunaler Ebene, für die grenzübergreifende Zusammenarbeit eine freiwillige Aufgabe darstellt, können beispielsweise durch Neustrukturierungen (wie Eingemeindungen) bisherige Gewohnheiten und Herangehensweisen keine Fortsetzung finden.
- Auch auf sächsischer Seite werden der Einfachheit halber z.T. Haushaltsmittel für Aktivitäten genutzt aber auch andere (einfachere) Formen der Förderung, wenn möglich erschlossen.
- Professionelle Akteure, die in Form von Stiftungen organisiert sind, weisen aufgrund der Niedrigzinsphase zunehmenden Finanzierungsprobleme auf, so dass hier etablierte Akteure weggebrochen sind (z.B. Brücke-Most-Stiftung)
- Für weitere Akteure z.B. in Institutionen und Organisationen kann eine veränderte Ausrichtung des Forschungsschwerpunktes oder auch das Weggehen von Akteuren zu einem Einstellen bisheriger grenzübergreifender Aktivitäten führen.

Grenzübergreifende Zusammenarbeit insbesondere auch mittels KPF lebt vor allem auch vom Engagement Einzelner.

Daraus folgen aber auch im Umkehrschluss Anregungen und wichtige Konsequenzen für die erfolgreiche Arbeit der Euroregionen:

- Die Bekanntheit des KPF im Gebiet der Euroregion ist kein Selbstläufer, insbesondere Multiplikatoren (Bürgermeister, Regionalmanagements der Leader-Regionen) sind für die die Erhöhung der Bekanntheit der Potentiale und die Vermittlung bestehender erleichterter Zugänge zu nutzen.
- Kostenfreie Schulungsangebote der Euroregionen für Antragsteller stellen auch ein Marketinginstrument dar.
- Ergänzend sind Veranstaltungen anderer Organisationsstrukturen wie Kreissportbund, Kulturraumberatungen, Reihen der IHK etc. zur Erhöhung der Bekanntheit zu nutzen.

Die Euroregionen haben sich als wichtige Akteure im Grenzraum etabliert, ihre Rolle und Akzeptanz stellt jedoch auch „keine“ Selbstverständlichkeit dar. Wichtig ist es, dass hier auch die Selbstreflexion zu veränderten Ansätzen mittelfristig führen sollte. Dabei sollten die engere Zusammenarbeit oder auch die Etablierung großräumiger Strukturen aber auch die Wahrnehmung von Informations- und Steuerungsfunktionen keine Tabuthemen sein.

SEZNAM LITERATURY

- AEBR 2017. *People-to-people-Projekte ihre Bedeutung und ihr Beitrag zum Erfolg von grenzübergreifenden (Interreg A) Programmen*. AGEG c/o EUREGIO, Gronau, 5 S. www.aebr.eu
- Atelier T-plan 2011. *Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje, textová část*. https://geoportal.kr-ustecky.cz/gs/data/uploads/zur/piloha_3_oop_oduvodneni_celek.pdf, 164 s. (12. 1. 2016)
- BÖHM, H. ed. 2015. *Příklady úspěšných projektů (Podpora kapacit škol MSK v předkládání přeshraničních projektů)*. Institut EuroSchola, Třinec, 34 s.
- BUČEK, J. 1992. Environmentálna dimenzia euroregiónov. *Životné prostredie*, 26/5, pp. 255-258.
- CARNAU, P. 2011. *Nachhaltigkeitsethik – Normativer Gestaltungsansatz für eine global zukunftsfähige Entwicklung in Theorie und Praxis*. München, Rainer Hampp Verlag
- DOKOUPIL, J., MATUŠKOVÁ, A., PREIS, J., ROUSOVÁ, M., KAŇKA, L. 2014. *Euroregion Böhmerwald/Bayerischer Wald-Unterer Inn/Mühlviertel*. 1. vyd. Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 148 s. ISBN: 978-80-261-0410-0.
- DOKOUPIL, J., MATUŠKOVÁ, A., PREIS, J., ROUSOVÁ, M., KAŇKA, L. 2012. *Euroregion Šumava*. Plzeň : Aleš Čeněk, 185 s. ISBN: 978-80-7380-404-6.
- DRGOŇA, V. 2001. *Euroregióny – nový prvok regionálnej štruktúry Slovenskej republiky a Maďarskej republiky*. In Novák, S. (ed.) *Geografické aspekty stredoevropského priestoru*, MU Brno, s. 26-30.
- EK 2011. *Územní agenda Evropské unie 2020 / K inteligentní a udržitelné Evropě rozmanitých regionů podporující začlenění*. Gödöllő, 16 s. [https://www.mmr.cz/getmedia/3c847584-d4f1-4c03-b808-f9c3b31b3212/Uzemni-agenda-2020-\(CZ-verze\)](https://www.mmr.cz/getmedia/3c847584-d4f1-4c03-b808-f9c3b31b3212/Uzemni-agenda-2020-(CZ-verze))
- Evropská charta hraničních a přeshraničních regionů*, 1981. Příloha, Státní správa a samospráva '96, č. 32, 5 s.

- Evropská charta územního/prostorového plánování*, 1983. Příloha, Územní plánování a urbanismus č. 1/91, 8 s.
- FULNECZEK et al. 2015. *Malé projekty – velké efekty!* Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Gornej Odry, Krakow, Racibórz, Opava, 120 s., ISBN 978-83-939943-5-9.
- Gazeta Prawna 2011. *Niemcy obawiają się otwarcia rynku pracy*. http://wyborcza.biz/biznes/1,101562,9173588,Niemcy_obawiaja_sie_otwarcia_ryнку_pracy.html; 27. 02. 2011.
- HALÁS, M. 2005. *Cezhraničné väzby, cezhraničná spolupráca : na príklade slovensko-českého pohraničia s dôrazom na jeho slovenskú časť*. 1. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského, 152 s. ISBN 8022320544.
- HAN, P. 2000. *Soziologie der Migration*. Stuttgart: Lucius & Lucius Verlag.
- HAVLÍČEK, T. 2005. *Pohraničí a periferie v regionálním rozvoji: příklad českého pohraničí*. Dizertace, UK, Praha, 139 s.
- HEUBERGER, V., SUPPAN, A., E. VYSLONZIL 1998. *Das Bild vom Anderen. Identitäten, Mentalitäten, Mythen und Stereotypen in multiethnischen europäischen Regionen*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- HOUTUM van, H., DER VELDE van, M. 2004. The Power of Cross-Border Labour Market Immobility. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, 95 (1), S. 100-107.
- CHROMÝ, P. 2000. Historické aspekty vymezení pohraničí jako součást geografické analýzy. *Geografie-Sborník ČGS*, č. 1, ČGS, s. 63-76.
- IfL 2016. *Studie zum Thema „Mobilität und Arbeitsmarktverflechtung in der EURES-TriRegion“*. Abschlussbericht. Leipzig.
- JELEČEK, L., CHROMÝ, P. 1997. Vývoj českého státu v pojmech a datech. *Geografické rozhledy*, 7, 1997/98, č. 2., s. 41–44.
- JEŘÁBEK, M., E. BERROVÁ, P. LAUTERBACH, G. KRAUSE-JÜTTLER, K. LOHSE, A. JANDOVA 2014. *Region a inovace na příkladu česko-saského pohraničí*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5190-0.
- JEŘÁBEK, M., E. BERROVÁ, P. LAUTERBACH, G. KRAUSE-JÜTTLER, K. LOHSE, A. JANDOVA 2014. *Region und Innovation am Beispiel des sächsisch-böhmischen Grenzraums*. Praha: Grada Publishing ISBN 978-80-247-5189-4.
- JEŘÁBEK, M., DOKOUPIL, J., HAVLÍČEK, T. a kol. 2004. *České pohraničí – bariéra nebo prostor zprostředkování?* Praha : Academia, 296 s.
- JEŘÁBEK, M., H. KOWALKE, O. SCHMIDT, K. LOHSE 2012. *Offene Grenze – Auswirkungen in der Sächsisch-Böhmischen Grenzregion*. Ústí nad Labem: UJEP, ISBN 978-80-7414-572-8.

- JEŘÁBEK, M., H. KOWALKE, O. SCHMIDT, K. LOHSE 2012. *Otevřené hranice – působení v česko-saském pohraničí*. UJEP, Ústí nad Labem, ISBN 978-80-7414-572-8.
- JEŘÁBEK, M., J. DOKOUPIL, T. HAVLÍČEK, M. HALÁS 2015. *Certifikovaná metodika k usměrnění přeshraničního regionálního rozvoje*. MU, Ústí n. L., 40 s., ISBN 978-80-87889-04-6.
- JEŽEK, J. 1998. *Přeshraniční hospodářské a sociální vztahy s Německem a jejich vliv na vývoj západočeského příhraničí*. In REGIO '98, Podniky, regiony a euroregiony před vstupem ČR do EU, ZČU FE, Mariánské Lázně, s. 74-95.
- KOLARSKA-BOBIŇSKA, L., A. ŁADA 2009. *Polen und Deutsche. Ihr gegenseitiges Bild und ihre Vision von Europa*. Warschau: Instytut Spraw Publicznych.
- KÖRNER, M. 2008. Nová role „příhraničních“ center ve „sjednocené“ Střední Evropě. *Urbanismus a územní rozvoj*, r. 11/1, s. 39-44.
- KUCHARCZYK, J., ŁADA, A., Ł. WENERSKI 2013. *Deutschland, Polen, Tschechien. Die wirtschaftlichen Beziehungen und das Bild vom Nachbarland*. Polen Analysen 132.
- Landesentwicklungsplan Sachsen* (Zemský rozvojový plán Sasko) 2013. http://www.landesentwicklung.sachsen.de/download/Landesentwicklung/LEP_2013.pdf, 193 S. (12. 1. 2016)
- LEHMANN, R., W. NAGL 2012.: *Wo leben welche Migranten? Eine Analyse mit Kreisdaten*. In: ifo Dresden berichtet, 6/2012, S. 31-35.
- LEZZI, M. 1994. Raumordnungspolitik in europäischen Grenzregionen zwischen Konkurrenz und Zusammenarbeit. *Wirtschaftsgeographie und Raumplanung*, Vol. 20, Universität Zürich, Zürich, 252 s.
- MARTINEZ, O. 1994. *Border people: life and society in the U.S.-Mexico borderlands*. Tucson: The University of Arizona Press.
- MMR ČR 2006. *Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2007-2013*. <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionálního-rozvoje-Ceske-republiky-na> (12. 1. 2016), 109 s.
- MMR ČR 2013. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020*. <http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf>, 150 s.
- MMR ČR, ÚÚR 2009. *Politika územního rozvoje České republiky 2008*. http://www.mmr.cz/getmedia/e3d9f1b8-0aba-4985-97c4-0159b4e8a1ec/politika-rozvoje_cr_2008_brozura.pdf?ext=.pdf, (12. 1. 2016), 94 s., ISBN 978-80-87318-04-1
- MMR ČR, ÚÚR 2013. *Studie rozvoje česko-saského příhraničí*. <http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/metodicke-prirucky-a-publikacni-materialy/2013/cesko-sasko.pdf>, 110 s., ISBN 978-80-87318-24-9 (12. 1. 2016)

- MMR ČR, ÚÚR 2015. *Aktualizace č. 1 Politiky územního rozvoje České republiky*. http://www.mmr.cz/getmedia/514b9dcb-4cf3-4ebc-9ef5-c9f5230c089c/2015_VI_26_Brozura_PUR_CR_ve_zneni_Aktualizace_c_1.pdf?ext=.pdf, (12. 1. 2016), 88 s., ISBN 978-80-7538-006-7 / 978-80-87318-36-2
- MÜLLER, B., KUČERA, K., JEŘÁBEK, M., PŘIKRYL, J. 2000. *Grenzraum als Vermittlungsraum: Chancen der interkommunalen Zusammenarbeit am Beispiel von Sachsen und Böhmen*. Verlag für Wissenschaft und Forschung, Berlin.
- PAULOV, J. 1985. Gravitačný model: analytický nástroj štruktúrneho výskumu v geografii. *Acta FRNUC, Geographica*, 25, Bratislava, s. 77-79.
- Regionaler Planungsverband Oberes Elbtal/Osterzgebirge 2009. *Regionalplan Oberes Elbtal/Osterzgebirge*. http://www.rpv-elbtalosterz.de/fileadmin/templates/PDF/Teil1_RPL.pdf, 245 S. (12. 1. 2016)
- SCHAMP, E. W. 1994. *Die Bildung neuer grenzüberschreitender Regionen im östlichen Mitteleuropa – eine Einführung*. In *Frankfurter Wirtschafts- und Sozialgeographische Schriften*, č. 67, s. 1-18.
- SCHMITT-EGNER, P. 1998. *Grenzüberschreitende Zusammenarbeit in Europa als Gegenstand wissenschaftlicher Forschung und Strategie transnationaler Praxis. Anmerkungen zur Theorie, Empirie und Praxis des Transnationalen Regionalismus*. In Brunn, G., Schmitt-Egner, P. (eds.) *Grenzüberschreitende Zusammenarbeit in Europa: Theorie-Empirie-Praxis*, Baden-Baden, 31 s.
- SLAVÍK, V. 2001. Euroregions in Slovakia with specific features to Euroregion Pomoravie-Weinviertel-Jižní Morava. In *Region and Regionalism*, No. 5, Lodž – Opole.
- SPF Group / Ústecký kraj 2013. *Program rozvoje Ústeckého kraje 2014–2020, návrhová část*. <http://www.kr-ustecky.cz/program-rozvoje-usteckeho-kraje-2014-2020/ds-99668>, 61 s. (12. 1. 2016)
- SPF Group 2007. *Program rozvoje Ústeckého kraje 2008–2013*. http://dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/080414_PRUK.pdf, 176 s. (12. 1. 2016)

PŘÍLOHY

Příloha 1 Jednotný dotazník pro úspěšné žadatele/příjemce – česká verze

Vážená paní, vážený pane,

Program na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2007 – 2013 tvořil základnu pro přeshraniční projekty, jejichž záměrem bylo jak posílit společné pohraničí v regionálním rozvoji, tak posílení vzájemných kontaktů v nejrůznějších oblastech. K podpoře finančně méně náročných projektů (zpravidla typu people-to-people či face-to-face) sloužil Fond malých projektů (FMP), spravovaný příslušným euroregionem – v našem případě Euroregionem Elbe/Labe. Celkem bylo realizováno více než 250 projektů, přičemž vaše organizace byla (jednou či vícekrát) úspěšným žadatelem.

Každý z projektů musel splnit určitá kritéria a především nabývat přeshraničního dosahu. Dopusud však nebyla zpracována hloubková analýza jak celého FMP, tak jednotlivých (konkrétních) projektů. Právě na tuto problematiku se orientuje stávající projekt, propojující pohled akademický (vědecko-výzkumný) a praktický (zastoupený samotným euroregionem). Proto bychom Vás rádi požádali o spolupráci formou vyplnění dotazníku v příloze, a to na základě vašich vlastních (subjektivních) zkušeností a poznatků. Zajímá nás rovněž, jak jste byli spokojeni s činností sekretariátu FMP EEL či obecně vnímání pohraničí a přeshraniční spolupráce.

Vyhodnocení proběhne pochopitelně anonymně, nicméně pro možné odlišení výpovědi potřebujeme alespoň základní zařazení vaší organizace z hlediska vybraných kritérií. Dotazník je členěn do čtyř bloků: instituce/organizace, projekt/y, sekretariát EEL a FMP, pohraničí a přeshraniční spolupráce. Pokud není uvedeno jinak, vyberte prosím z nabídky vždy jednu možnost. Vyplněný dotazník zašlete, prosíme, zpět v elektronické či písemné podobě do 14 dní po obdržení.

Poznatky získané tímto šetřením, po doplnění o poznatky od neúspěšných žadatelů a především prozatím pasivních subjektů v přeshraniční spolupráci, budou využity pro další zkvalitnění práce EEL či směřování aktivit v příštím programovém období.

Děkujeme předem za spolupráci.

S pozdravem

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

Mgr. Vladimír Lipský
ředitel EEL

A handwritten signature in blue ink, featuring a large circular loop and a long horizontal stroke extending to the right.

Ing. Petr Lauterbach
řešitel projektu

DOTAZNÍK PRO ÚSPĚŠNÉ ŽADATELE Z FMP EEL 2007-2013

A. INSTITUCE/ORGANIZACE

1. Identifikace žadatele/organizace

a. příjemce podpory

1 obec, město, kraj	4 občanské sdružení
2 svazek obcí, mikroregion	5 obecně prospěšná organizace
3 příspěvková organizace (státu, kraje, obce...)	6 školy
7 jiná možnost, prosím doplňte:	

b. počet pracovníků

- 1: 0-4 2: 5-9 3: 10-19 4: 20-49 5: 50-99 6: 100+

c. oblast činnosti (s využitím klasifikace NACE):

J Informační a komunikační činnosti

O Veřejná správa a obrana

P Vzdělávání

Q Zdravotní a sociální péče

R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti

? Jiné, prosím doplňte:

d. místo působení / územní dopad organizace:

1 – lokální – např. obec	3 – přeshraniční/mezinárodní
2 – regionální (např. mikroregion, okres, kraj)	4 – celostátní

2. Získání informací o možnosti využití FMP (více možností)

1 – prostřednictvím EEL (web, osobně, publikace)	3 – zprostředkovaně, např. od známých
2 – sdělovací prostředky (noviny, televize atd.)	4 – účast na akci přeshraničního charakteru
5 – jinak, jak.....	

3. Hledání / získání zahraničního partnera

a. *charakter:* 1 – obtížně 2 – snadno

b. *typ:*

1 – první spolupráce, ad hoc, příležitostná, účelová

2 – dlouhodobé partnerství (např. 5 a více let), podpořené dohodou

4. **Četnost kontaktu s partnerem** 1 – nepravidelně 2 – pravidelně

5. **Podání projektu z FMP** 1 – poprvé 2 – opakovaně

6. Financování přeshraničních aktivit/projektů z jiných fondů (zdrojů)

1 – NE 2 ANO, z jakých

7. Motiv pro společný projekt (více možností)

	Projekt 1	Projekt 2	Projekt 3
1 – atraktivní aktivita			
2 – zviditelnění organizace			
3 – zlepšení situace: environmentální, sociální, ekonomické			
4 – česko-německé soužití/partnerství			
5 – myšlenka evropské integrace			
6 – něco jiného, prosím konkretizujte:			

Jste-li opakovanými úspěšnými žadateli projektu z FMP EEL, prosím uveďte hodnocení ke každému z nich, případně přidejte sloupec.

B. PROJEKT

Jste-li opakovanými úspěšnými žadateli projektu z FMP EEL, prosím uvádějte dále informace o posledním realizovaném projektu.

8. Problémy při přípravě projektu (více možností)

1 – nedostatečná informovanost o možnostech čerpání

2 – sestavení projektu

3 – vyplnění žádosti o dotaci

4 – zdlouhavé schvalování žádosti

5 – jazyková bariéra

6 – odlišná mentalita

7 – nedostatek informací o programu

- 8 – různost legislativy
- 9 – finanční náročnost
- 10 – administrativní náročnost
- 11 – jiné, konkretizace.....

9. Problémy při realizaci projektu (více možností)

- 1 – administrace projektu
- 2 – komunikace s partnerem
- 3 – zapojení cílové skupiny
- 4 – komunikace se Sekretariátem FMP
- 5 – pravidla publicity
- 6 – jazyková bariéra
- 7 – odlišná mentalita
- 8 – zajištění udržitelnosti
- 9 – rámcové/vnější podmínky, prosím rozveďte:
- 10 – jiné, konkretizace.....

10. Hodnocení projektu

- 1 – oboustranně přínosný
- 2 – přínosný spíše pro jednu stranu: 1 českou 2 saskou
- 3 – bez (velkého) přínosu

11. Navazující aktivity

- 1 – další projekt z FMP 2 – další projekt z jiných zdrojů 3 – ukončení spolupráce

C. SEKRETARIÁT A FMP

12. Spokojenost se Sekretariátem FMP (podle školní stupnice 1 nejlepší – 5 nejhorší)

	1	2	3	4	5
a – srozumitelnost směrnice / příslušných dokumentů pro žadatele					
b – konzultace o projektech / komunikace ve fázi přípravy projektu					
c – semináře					
d – komunikace ve fázi realizace					
e – komunikace ve fázi zpracování průběžné/závěrečné zprávy a žádosti o platbu					

18. Spolupráce s institucemi (podle školní stupnice 1 nejlepší – 5 nejhorší, 9 bez zkušeností)

	1	2	3	4	5	9
a – obec, město kde sídlíte/působíte						
b – Euroregion Elbe/Labe						
c – Krajský úřad Ústeckého kraje						
d – Centrum pro regionální rozvoj ČR, Chomutov						
e – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR						
f – jiná, jaká:.....						

19. Vnímání hranice

- 1 – jako příležitost
- 2 – jako překážka
- 3 – nemá žádný větší dopad
- 4 – jinak, konkretizace.....
- 5 – nevím

20. Úroveň přeshraniční spolupráce

- 1 – solidní, odpovídá možnostem a oboustrannému zájmu
- 2 – nedostatečná, existuje potenciál ke zlepšení
- 3 – dosáhla vrcholu, bude se snižovat

Děkujeme za spolupráci!

Máte-li k přeshraniční spolupráci, Fondu malých projektů či práci Euroregionu Labe ještě nějaké poznatky, které nejsou náplní dotazníku, uveďte je, prosíme, zde:

Vyplněné dotazníky zasílejte na níže uvedené kontakty:

milada.markova@euroregion-elbe-labe.eu

jana.rozankova@euroregion-elbe-labe.eu

Milada Marková / Mgr. Jana Rožánková

Svazek obcí Euroregion Labe

Velká Hradební 2

CZ – 400 01 Ústí nad Labem

Příloha 2 Seznam/přehled dotazovaných institucí/organizací a komunikačních partnerů českých přeshraničních projektů

OKRES DĚČÍN	
Město Děčín	Ing. Martina ŠTAJNEROVÁ, vedoucí oddělení strategického rozvoje a řízení projektů / Mgr. Jiří VESELÝ, projektový pracovník
Město Mikulášovice	Ing. Miluše TROJANOVÁ, starostka
Město Dolní Poustevna	Robert HOLEC, starosta / Iveta MALÁ, dotace
Město Benešov nad Ploučnicí	Filip UŠÁK, starosta
Město Česká Kamenice	Ing. Hana ŠTEJNAROVÁ, starostka
ZOO Děčín	Ing. FLORIANOVÁ, marketing
Slunečnice Děčín, o.s.	Bc. Táňa TLUSTOŠOVÁ, vedoucí Dobrovolnického centra
ZŠ Benešov nad Ploučnicí	Mgr. Dagmar TESARČIKOVÁ, ředitelka
SŠ zahradnická Děčín-Libverda	Ing. Libor KUNTE, Ph.D., ředitel
Dům kultury Česká Kamenice	Dagmar HLAVATÁ, vedoucí
Obec Jetřichovice	Marek KNY, starosta
Obec Doubice	Ing. Jan DROZD, starosta
ČVUT Děčín	Ing. Ondřej SMÍŠEK, vedoucí pracoviště
NP České Švýcarsko	Mgr. Richard NAGEL, ředitel odboru veřejných vztahů / Mgr. Milena NAGELOVÁ, vedoucí oddělení ekonomiky, referentka grantů
Český červený kříž Děčín	Irena CACHOVÁ, ředitelka oblastního spolku
Zámek Děčín	Ing. Iveta KRUPIČKOVÁ, ředitelka
Cedr k.s. Krásná Lípa	Miroslav ŘEBÍČEK, předseda sdružení

OKRES TEPLICE	
Regionální muzeum Teplice	Mgr. Eva KLÁŠTERKOVÁ
Město Osek	Ing. Veronika SOUČKOVÁ, asistentka starosty
Domov důchodců Bystřany	Mgr. Kateřina ŠAFRÁNKOVÁ, vedoucí ekonomicko-provozního úseku
AGC Teplice	Ing. Věra JUKLOVÁ, projektový manažer
Regionální knihovna Teplice	
Podkrušnohorské bytové družstvo Teplice	Ing. Tomáš ZENK
ZŠ Dubí	
Hotelová škola Teplice	
OKRES LITOMĚŘICE	
Město Budyně nad Ohří	
OKRES ÚSTÍ NAD LABEM	
Město Chabařovice	
TJ Slavoj Ústí nad Labem	
Table Tennis Club Ústí nad Labem	

Příloha 3 Osnova/otázky semistrukturovaného rozhovoru

OKRUHY/OTÁZKY PRO ŘÍZENÝ ROZHOVOR JAK S ÚSPĚŠNÝMI ŽADATELI TAK DOSUD NEAKTIVNÍ MI RESP. NEZAPOJENÝMI VE FMP EEL

A. ČESKO-NĚMECKÉ/SASKÉ POHRANIČÍ A PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE

1. Víte o existenci Euroregionu Elbe/Labe případně Fondu malých projektů?

1 NE 2 ANO

Pokud ANO, odpověď prosím rozveďte.....

.....

2. Myslíte si, že je přeshraniční spolupráce navenek, jakož i zvnějšku dostatečně propagována?

1 NE 2 ANO

Příslušnou odpověď prosím rozveďte.....

.....

3. Znáte nějaké již ukončené, probíhající nebo připravované přeshraniční projekty ve vašem okolí?

1 NE 2 ANO

Pokud ANO, odpověď prosím rozveďte.....

.....

4. Je instituce/organizace, kterou zastupujete, zapojena do přeshraniční spolupráce

1 NE 2 ANO

Příslušnou odpověď prosím rozveďte.....

.....

5. Spolupracujete s českými institucemi (relevantními pro přeshraniční spolupráci)?

1 NE 2 ANO

Pokud ano, použijte pro hodnocení následující tabulku

A. podle četnosti (1 velmi často – 5 vůbec ne) B. podle spokojenosti / školní stupnice (1 – 5)

1	2	3	4	5		1	2	3	4	5
					a – obec, město kde sídlíte/působíte					
					b – Euroregion Elbe/Labe					
					c – Krajský úřad Ústeckého kraje					
					d – Centrum pro regionální rozvoj ČR, Chomutov					
					e – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR					
					f – jiná, jaká:.....					

6. Jaký byl/je motiv pro již realizovaný případně potenciální společný projekt (více možností)

1 – atraktivní aktivita 2 – zviditelnění organizace

3 – zlepšení situace: environmentální, sociální, ekonomické

4 – česko-německé partnerství 5 – myšlenka evropské integrace

6 – něco jiného, prosím konkretizujte:.....

7. Slyšeli jste o podpoře přeshraniční spolupráce v rámci regionální politiky (z úrovně EU či ČR)?

1 – nemám/e zájem o tyto aktivity

2 – nevím/e o této možnosti

3 – tuto možnost jsme již využili, a to konkrétně:

a. v programu:

b. v projektu:

c. naším partnerem byl/je:

3 – uvažuji/uvažujeme o této možnosti do budoucna

8. Jak hodnotíte přeshraniční česko-německé/saskou spolupráci?

1 – solidní, odpovídá možnostem a oboustrannému zájmu

2 – nedostatečná, existuje potenciál ke zlepšení

3 – dosáhla vrcholu, bude se snižovat

4 – nedokážu posoudit

Příslušnou odpověď prosím rozved'te

.....

.....

9. Jak hodnotíte úroveň příhraniční spolupráce v příštích 5 letech? (prosím specifikujte)

.....

.....

10. Jak vnímáte Vy osobně česko-německou/saskou hranici?

1 – jako příležitost

2 – jako překážku

3 – nemá žádný větší dopad

4 – jinak, konkretizace

5 – nevím

Příslušnou odpověď prosím rozved'te

.....

.....

11. Jak byste ohodnotil/a změny (vývoj) česko-německého/saského pohraničí v posledních 25 letech? Co se změnilo

a. pádem železné opony (1989)?

.....

b. vstupem Česka do EU (2004)?

.....

c. (plným) vstupem do Schengenského systému (2011)?

.....

PŘÍPADNĚ DALŠÍ POZNATKY K TÉMATU, KTERÉ NEBYLY DOSUD ZOHLEDNĚNY:

.....

DĚKUJEME ZA SPOLUPRÁCI!

Příloha 4 Obsah podpory českých přeshraničních projektů v podrobném zařazení

Obsah podpory	detail	četnost
2.1 Organizace a realizace seminářů, konferencí, informačních akcí		25
	2.1+2.2	4
	2.1+2.3	1
	2.1+2.5	2
2.2 Organizace a realizace setkávání a prezentací, především soutěží		67
	2.2+2.3+2.4	1
	2.2+2.4	4
	2.2+2.5	3
	2.2+2.6	3
2.3. Vytváření informačních materiálů a informačních systémů pro společné pohraničí		12
2.4. Výměny skupin		3
2.5. Vzdělávací opatření včetně jazykových modulů pro zvýšení jazykových dovedností		
2.6. Projekty práce s veřejností s ohledem na dosažení společných přeshraničních cílů při současné realizaci vícejazyčnosti		2
2.7. Studie, pokud jsou financovány z obou stran hranice		2
Celkem		129

Příloha 5 Příjemce podpory českých přeshraničních projektů v podrobném zařazení

příjemce podpory	četnost
CZ 2 Územní samospráva a její organizační složka (kraje, obce, městské části, svazku obcí)	46
CZ 3 příspěvková organizace - (státu, kraje, obce, městské části, svazku obcí)	15
CZ 4 komora (hospodářská, zemědělská)	1
CZ 5 Školská právnická osoba (zapsaná ve školském rejstříku)	16
CZ 6 veřejná a státní vysoká škola	1
CZ 11 Obecně prospěšná organizace	6
CZ 13 Občanské sdružení	42
CZ 14 Organizační jednotka sdružení, pokud je právnickou osobou	1
CZ 15 Nadace a nadační fond	1
Celkem	129

Příloha 6 Topografické pojmy sloužící ke stanovení územního dopadu českých přeshraničních projektů

Místo / oblast	CZ	DE
EEL	27	27
Ústí nad Labem+	19	15
Děčín+	18	13
Dubí+	11	0
Benešov n. Pl.+	9	6
Litoměřice+	8	5
Lovosice	8	7
Terezín+	7	7
Bílina	6	5
Bystřany	6	6
Dolní Poustevna+	6	5
Česká Kamenice	5	3
České Švýcarsko / Sächsische Schweiz	3	3
Jílové	3	2
Krásná Lípa	3	1
Teplice+	3	2
Ústecký kraj+	3	2
Chabařovice	2	1
Podřipsko	2	2
Budyně n. O.	1	
Chotíněves	1	1
Lipová	1	0
Mikulášovice	1	1
Hrobčice	1	
Svinčice	1	
Nový Oldřichov	1	1
Mikulov	1	
Krupka	1	
Janov	1	
Arnoltice	1	
Krásná Lípa	1	
Řehlovice	1	
Roudnice n. L.	1	
Celkem	163	115

Poznámka: Symbolem + označená místa vyjadřují, že vedle vlastního sídla se v projektech objevují i jako oblasti či vě. zázemí sídel - např. okolí Dolní Poustevny či Teplicko.

Příloha 7 Skládačka (flyer) zpracovaný k 25. výročí založení EEL – česká verze

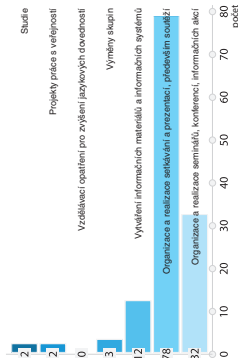
FOTOGRAFIE Z PROJEKTŮ

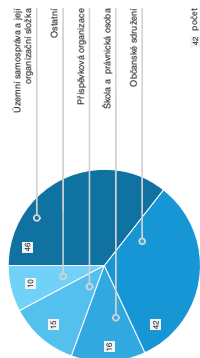
OBLAST PODPORY

Oblast podpory	Počet
1+ Lidské zdroje, socio-kulturní rozvoj a partnerská spolupráce	103
2+ Regionální plánování a rozvoj	3
3+ Bezpečnost, záchranné služby, ochrana před katastrofami a požární ochrana	5
4+ Hospodářská kooperace a rozvoj přehraničních hospodářských struktur	1
5+ Kooperace a rozvoj přehraničních struktur v oblasti cestovního ruchu	13
6+ Ochrana klimatu, ochrana přírody, péče o krajinu a odpovídavé hospodářství	4
7 Protipožární ochrana, vodní hospodářství, vodní stavitelství	129
Celkem	129

OBSAH PODPORY

PŘÍJEMKA PODPORY

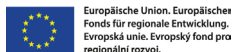
MALÉ PROJEKTY PŘEŠHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE

SEKRETARIÁT EEL ČR

Stavěná obec Euroregion Labe
 Věžeňská 2 (4. patro)
 CZ – 400 01 Ústí nad Labem
 TEL: +420 411 188 002
www.euroregion-labe.cz
 E-Mail: informacni@euroregion-labe.cz
InfoKMP
<http://www.euroregion-labe.cz/obceni/programy/projektu>
 Republika v Opatovce, EEL 01 19 CZ | EEL 02 19 CZ

Příloha 8 Žádost o dotaci projektu r.č. EEL-0139-CZ-13.10.2016

Antrag auf Förderung		Žádost o dotaci	
Kleinprojektförderung im Kooperationsprogramm Freistaat Sachsen - Tschechische Republik 2014 - 2020		Fond malých projektů v Programu přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Sasko 2014 - 2020	
1. Allgemeine Angaben zum Projekt		1. Obecné údaje k projektu	
Projekttitel		Název projektu	
Evaluierung der grenzüberschreitenden Projekte in der Programmperiode 2007-2013 auf dem Gebiet der Euroregion Elbe/Labe (CZ-Seite)		Evaluace přeshraničních projektů v programovém období 2007-2013 na území Euroregionu Elbe/Labe (CZ-strana)	
Förderinhalt	Projekte der Öffentlichkeitsarbeit und Werbung für das Gebiet, Erstellen von mehrsprachigen Publikationen und Informationsmaterialien (mindestens in Deutsch und Tschechisch) Projekty práce s veřejností a propagace území, vytváření vícejazyčných publikací informačních materiálů (přinejmenším v čes-	Obsah podpory	
Sitz des Antragstellers	☐ DE ☒ CZ	Sídlo žadatele	
Projektzeitraum		Doba realizace projektu	
Beginn	14.10.2016	Začátek	
Abschluss	30.09.2017	Konec	

Registriernummer	EEL-0139-CZ-13.10.2016	Registrační číslo
Annahme des Projektantrages durch das KPF-Projektsekretariat	Přijetí projektové žádosti sekretariátem FMP	
Eingangsdatum		Datum přijetí
Unterschrift/Stempel		Podpis/razítko

2. Angaben zum Antragsteller		2. Údaje o žadateli	
Name / Organisation	Euroregion Labe	Název / organizace	
Rechtsform	Dobrovolný svazek obcí	Právní forma	
Handelsregister- bzw. Vereinsregisternum-	44225946	Identifikační číslo	
Anschrift	Velká Hradební 8, 40001 Ústí nad Labem, Tschechische Republik / Česká republika	Adresa	
Internetadresse	http://www.euroregion-elbe-labe.eu/cz/	Internetová adresa	
Vertretungsberechtigte Person (Name, Telefon, E-Mail)	Ing. Petr Medáček, +420 411 198 002, medacek@budyne.cz	Statutární zástupce (jméno, telefon, e-mail)	
Ansprechpartner (Name, Telefon, E-Mail)	Mgr. Vladimír Lipský, ředitel, +420 411 198 002, lipsky@elbelabe.eu	Kontaktní osoba (jméno, telefon, e-mail)	

Steuerliche Einordnung		Daňové zařazení	
Vorsteuerabzugsberechtigung des Antragstellers		Oprávnění k odpočtu daně žadatele	
nicht berechtigt und hat die Projektausgaben mit MwSt. ausgewiesen	☒	není oprávněn a výdaje projektu uvedl s DPH	
berechtig in vollem Maße und hat die Projektausgaben ohne MwSt. ausgewiesen	☐	oprávněn v plném rozsahu a výdaje projektu uvedl bez DPH	
teilweise berechtigt und hat die Projektausgaben mit MwSt. ausgewiesen	☐	oprávněn v částečném rozsahu a výdaje projektu uvedl s DPH	

3. Angaben zum Projektpartner		3. Údaje o projektovém partnerovi	
3.1 Angaben zum Projektpartner 1		3.1 Údaje o projektovém partnerovi 1	
Name / Organisation	Kommunalgemeinschaft Euroregion Oberes Elbtal / Osterzgebirge e.V.	Název / organizace	
Rechtsform	e.V.	Právní forma	
Handelsregister- bzw. Vereinsregisternum-	VR 20338	Identifikační číslo	
Anschrift	An der Kreuzkirche 6, 01067 Dresden, Deutschland / Německo	Adresa	
Internetadresse	http://www.euroregion-elbe-labe.eu/	Internetová adresa	
Vertretungsberechtig- te Person (Name, Telefon, E-Mail)	Dirk Hilbert, Präsident, +49 351 49 77 10 11, info@euroregion-elbe-labe.eu	Statutární zástupce (jméno, telefon, e-mail)	
Ansprechpartner (Name, Telefon, E-Mail)	Rüdiger Kubsch, Geschäftsführer KG, +49 351 49 77 10 12, Ruediger.Kubsch@euroregion-elbe-labe.eu	Kontaktní osoba (jméno, telefon, e-mail)	

4. Angaben zum Projekt	4. Údaje k projektu
4.1 Beschreibung des Projektes	4.1 Popis projektu
<p>Das Ziel des Projektes liegt darin, den Beitrag der grenzüberschreitenden Projekte umfassend zu beurteilen, vor allem innerhalb des Kooperationsprogramms zur Grenzüberschreitende Zusammenarbeit SN-CZ 2007-2013 (Ziel3, KPF 2007-13).</p> <p>Das Projekt dient nicht nur der einfachen Analyse von Projektträgern, Standorten und geförderte Bereichen (Branchen), sondern betrachtet auch die Entfernung von der Grenze bzw. einem Grenzübergang, die Größe der Projektpartner, deren Sitz u.ä. Der schwierigste Teil der Analyse besteht in der Bewertung der einzelnen Projekte (und nachfolgend des ganzen Programmes) anhand konkreter Kriterien, und zwar aus ökologischer, sozialer und wirtschaftlicher Sicht. Es geht dabei um alle Etappen, d.h. ex-ante, interim und ex-post.</p> <p>Ziel des Projektes ist die Werbung für grenzüberschreitende Projekte im Interesse der Verstärkung der grenzüberschreitenden Identität (der Bewohner) der EEL als regionale Dimension der europäischen Integration. In diesem Sinne werden die Projektergebnisse dargestellt: als eine zusammenfassende Publikation für die fachli-</p>	<p>Cílem projektu je přinést vyčerpávající pohled na přínos přeshraničních projektů, primárně financovaných z OP PS SN-CZ 2007-2013 (CÍ3, SFMP EEL 2007-2013).</p> <p>Aktivita projektu se soustředí nejen na jednoduchou analýzu spočívající v identifikaci příjemců, místa alokace, podporovaných odborů či odvětví, ale také třeba vzdálenost od hranice/hraničního přechodu, velikost příjemce či místa, v němž sídlí apod. Náročnější analýzy spočívají ve vyhodnocení jednotlivých projektů (a následně celého programu) v konkrétních podmínkách, a to z pohledu environmentálního, sociálního a ekonomického. Jedná se přitom o všechny etapy, tj. ex-ante, interim i ex-post.</p> <p>Záměrem projektu je propagace přeshraničních aktivit a projektů, a to v zájmu posílení přeshraniční identity (obyvatel) EEL v souladu s regionální dimenzí evropské integrace. Tomu odpovídají i výsledky projektu: souhrnná publikace pro odbornou veřejnost, propagační předměty - brožury pro laickou veřejnost a kartografické výstupy pro prezentaci vně EEL. Spolupráce partnerů bude pokračovat po ukončení projektu, a to průběžným posuzováním podávaných projektů na</p>

<p>che Öffentlichkeit, in Form einer Broschüre für die allgemeine Öffentlichkeit sowie als Roll-up für die öffentliche Verwaltung und mit Karten für die Präsentation der EEL nach aussen. Die Zusammenarbeit der Partner wird nach dem Abschluss des Projektes fortgesetzt, indem die Projektergebnisse bei der Beurteilung zukünftiger Projektanträge auf dem Gebiet der EEL in der jetzigen Programmperiode berücksichtigt werden.</p> <p>Die Ergebnisse des Projektes dienen einem breiten Spektrum von Zielgruppen: von staatlichen Organen bis zur kleinsten Gemeinde, zudem regionalen Behörden (in der gewählten Region Ústí, aber methodisch und modellbezogen auch anderswo), welche aus EU-Mitteln unterstützte Projektanträge bearbeiten. Nicht zuletzt können Gemeinden auch durch die Inspiration zu ähnlichen Projekte profitieren, ob mit oder ohne Förderung.</p> <p>Im Projekt werden Mitarbeiter/innen beiderlei Geschlechts und unterschiedlicher Altersgruppen beschäftigt. In Bezug auf Gendergerechtigkeit ist das Projekt neutral.</p>	<p>území EEL s vyústěním v komplexní analýze stávajícího programového období.</p> <p>Výsledky projektu poslouží širokému spektru cílových skupin: počínaje centrálními orgány po nejmenší obec, krajské úřady (v řešeném území ÚK, ale metodicky či modelově i ostatní), přes které „procházejí“ projekty podporované z evropských zdrojů. V neposlední řadě mohou těžit i obce, a to v podobě inspirace k obdobným projektům, ať již s podporou zvnějšku či nikoliv.</p> <p>Do projektu budou zapojeni pracovníci obou pohlaví, různých věkových skupin atd., z hlediska genderu je projekt neutrální.</p>
<p>4.2 Projektaktivitäten</p>	<p>4.2 Aktivty projektu</p>
<p>Primäranalyse aus räumlicher, institutioneller, finanzieller und kartographischer Sicht (4.Q/2016)</p>	<p>Primární analýza - z územního, institucionálního, finančního a kartografického pohledu (4.Q/2016)</p>
<p>Detaillierte Analyse von Umwelt-, Sozial- und Wirtschaftsaspekten (1.Q/2017)</p>	<p>Hlubková analýza – environmentální, sociální, ekonomické aspekty (1.Q/2017)</p>
<p>Feldarbeit - weitere Untersuchungen in der EEL (2.Q/2017)</p>	<p>Práce v terénu – došetření uvnitř EEL (2.Q/2017)</p>
<p>Synthese und Empfehlungen (1.+2.Q/2017)</p>	<p>Syntéza a doporučení (1.+2.Q/2017)</p>
<p>Präsentation und Publikation der Ergebnisse (3.Q/2017)</p>	<p>Propagace, diseminace a publikace (3.Q/2017)</p>
<p>4.3 Ergebnisse, Mehrwert und Nachhaltigkeit des Projektes</p>	<p>4.3 Výsledky, přidaná hodnota a udržitelnost projektu</p>
<p>Insgesamt 255 Projekte wurden in der vorherigen Programmperiode (2007-2013, real bis 2015) im Rahmen des Kleinprojektfonds in der Euroregion Elbe/Labe realisiert. Bisher wurden diese mangels entsprechender Informationen keiner umfassenden Analyse hinsichtlich des konkreten Nutzens für die Regionalentwicklung unterzogen. Die EEL hat ein Kompendium mit dem Katalog der Projekte im Rahmen des Kleinprojektfonds sowie der Vorstellung einzelner Projekte veröffentlicht, die komplexe (Synthese-) Sicht fehlt jedoch bisher.</p> <p>Im Rahmen dieses Projektes werden nicht nur die einzelnen Projekte detailliert bewertet, sondern vor allem die Frage beantwortet, inwieweit ein Beitrag zur Verstärkung der grenzüberschreitenden Aspekte der Regionalentwicklung geleistet wurde. Auf der Basis dieser Analyse werden wir Best-Practice-Beispiele hervorheben, aber auch Vorschläge zur Korrektur einiger Schwachpunkte der sächsischen-tschechischen Zusammenarbeit noch in dieser Programmperiode unterbreiten.</p> <p>Ergebnisse: 1. ☐ Komplexe Veröffentlichung (Monographie – Version CZ und DE, allgemeine Rahmenbedin-</p>	<p>V minulém programovém období (2007-2013, v realitě až 2015) bylo realizováno v rámci SFMP EEL 255 přeshraničních projektů. Z pochopitelných důvodů nemohla být v roce 2015 provedena odpovídající analýza vystihující jejich přínos pro regionální rozvoj. EEL disponuje katalogem projektů realizovaných v rámci SFMP, představeny jsou jednotlivé projekty, chybí však komplexní (syntetizující) pohled.</p> <p>Realizací projektu dojde k zevrubnému vyhodnocení nejen jednotlivých projektů, ale především bude zodpovězena otázka, jak se změnila situace směrem k posílení přeshraničních aspektů regionálního rozvoje. Na základě této analýzy lze jednak poukázat a propagovat tzv. best-practices, jednak případně korigovat/modifikovat stávající směřování česko-saské přeshraniční spolupráce do slabých míst a to ještě v tomto programovém období.</p> <p>Výsledky / indikátory: 1. ☐ souhrnná publikace (monografie – verze česká a německá, obecné zařamování, best practices, syntéza / celkem 300 stran, 200 + 200 výtisků, ČB, A5) vč. kartografického vyjádření (CZ-strana) 2. ☐ shrnující/propagační brožura (ČJ, NJ), po 30</p>

<p>gungen, best practices, Synthese / insg. 300 Seiten, 200 + 200 Exemplare, schwarz-weiss, A5) einsch. Kartographische Darstellung (CZ-Seite)</p> <p>2. [Zusammenfassende/Werbebroschüre (CZ, DE, je 30 Seiten, 500+500 Exemplare, ganzfarbig, A5) (SN-Seite)</p> <p>3. [zweisprachige thematische Karten für des gesamten Gebiet für alle Projekte zu einzelnen Teilbereichen (500 St. A4, 100 St. A3, ganzfarbig, zur Verfügung auch elektronisch) (SN-Seite)</p> <p>Wir gehen davon aus, dass vor allem aktive Projektträger mit qualifizierten und engagierten Personen von den Ergebnissen profitieren. Ziel des Projektes ist gleichzeitig, den unmittelbaren wie mittelbaren Beitrag der Projekte zu identifizieren und Unterschiede aufzuzeigen. Es werden die territorialen Auswirkungen auf gesamtstaatlicher, regionaler und lokaler Ebene dargestellt werden. In jedem Fall wird die grenzübergreifende Dimension in der Vorbereitung und Durchführung der Projekte sowie nach deren Abschluss bewertet (Nachhaltigkeit).</p>			<p>stranách, 500+500 výtisků, ČB, A5) (SN-strana)</p> <p>3. [dvojazyčné tematické mapy za celé území, všechny projekty samostatně po dílčích oborech (500 ks A4, 100 ks A3, celobarevné, dostupné rovněž elektronicky) (SN-strana)</p> <p>Lze očekávat, že z projektů profitují především aktivní, potřebným lidským kapitálem vybavení příjemci (lokality). Ambicí projektu je rovněž identifikovat resp. rozlišit bezprostřední resp. zprostředkovaný přínos projektů. Zároveň bude sledováno, jaký projekty vykazují dopad z územního hlediska, tj. regionu, případně až celostátního dosahu, jakož i lokálního. V každém případě ovšem bude specifikována přeshraniční dimenze v době přípravy projektu, jeho realizace a v následném období (udržitelnost).</p>		
4.4 Indikatoren			4.4 Indikátory		
	DE	CZ	Sonstige Ostanií	Summe Celkem	
Anzahl der Personen, die am Projekt teilnehmen	6	8	0	14	Počet osob, které se účastní projektu
Anzahl der Einrichtungen, die am Projekt teilnehmen	3	3	0	6	Počet zařízení, která se zúčastní projektu
4.5 Beschreibung der Zusammenarbeit			4.5 Popis spolupráce		
4.5.1 gemeinsames Personal			4.5.1 společný personál		
<p>Beide Partner beteiligen sich mit eigenem Personal am Projekt, welches seine jeweiligen fachlichen Sichtweisen sowie seine bisherigen Erfahrungen mit grenzüberschreitenden Projekten einbringt. Das gilt auch für die weiteren eingebundenen Partner.</p>			<p>Oba partneři jsou zapojeni vlastními spolupracovníky, kteří se zapojují jak podle své odbornosti, tak dosavadních zkušeností s přeshraničními (mezinárodními) projekty.</p> <p>Také budou zapojeni další partneři.</p>		
4.5.2 gemeinsame Vorbereitung			4.5.2 společná příprava		
<p>Die Initiative ging von tschechischer Seite aus, dennoch haben alle Partner in mehreren Treffen sowie in der Fachgruppe Raumentwicklung der Euroregion Elbe/Labe die konkrete Planung des Projektes gemeinsam entwickelt.</p>			<p>Iniciativa vychází z české strany, nicméně oba partneři jsou zapojeni vlastními spolupracovníky, kteří se zapojují jak podle své odbornosti, tak dosavadních zkušeností s přeshraničními (mezinárodními) projekty</p>		
4.5.3 gemeinsame Umsetzung			4.5.3 společná realizace		
<p>Die Vorbereitung der Feldarbeit, die Auswertung der Daten sowie die Synthese der Schlussfolgerung werden alle Partner in mehreren Treffen gemeinsam durchführen. Beide Partner übernehmen auf ihrer jeweiligen Seite die Feldarbeit zur Sammlung der notwendigen Informationen über die Projekte.</p>			<p>Bude provedena analýza na obou stranách hranice, zpravidla podle lead-partnerova konkrétního projektu, obsahově pak v souladu s výše uvedenou tabulkou (návrh), obsahově působnost je rovněž zřejmá, jakož i časové určení - posloupnost jednotlivých etap (tamtéž)</p>		

5. Finanzierungsdarstellung		5. Přehled financování	
	Antragsteller žadatel €	Euroregion geprüft zkontrolováno	
Gesamtausgaben (laut Kostenplan, Anlage 1)	17.645,41	17.645,41	celkové výdaje (podle podrobného rozpočtu - plánu výdajů příloha 1)
förderfähige Ausgaben		17.645,41	způsobilé výdaje
nicht förderfähige Ausgaben		0,00	nezpůsobilé výdaje
Fördermittel der EU (max. 85 %, max. 15.000,00 €)	14.998,59	14.998,59	dotační prostředky EU (max 85 %, max 15.000,00 €)
Projekteinnahmen	0,00	0,00	příjmy projektu
Eigenmittel	2.646,82	2.646,82	vlastní prostředky

6. Erklärung des Antragstellers	6. Prohlášení žadatele
<p>Der Antragsteller versichert die Richtigkeit und Vollständigkeit der gemachten Angaben, sowohl im Antrag als auch in den beigefügten Anlagen in beiden Sprachen. Die Sprache des Antragstellers ist maßgebend. Die Anlagen sind Bestandteil dieses Antrages. Dem Antragsteller ist bekannt, dass falsche Angaben oder unvollständige, fehlende oder nicht fristgemäß eingereichte bzw. nachgereichte Erklärungen oder Unterlagen zum Antrag die sofortige Kündigung der Fördervereinbarung und evtl. Rückforderungen zur Folge haben können.</p> <p>Dem Antragsteller bzw. Kooperationspartner ist bekannt, dass jede Änderung der im Antrag gemachten Angaben oder zum Verwendungszweck (innerhalb der Zweckbindungsfrist) und sonstige für die Genehmigung in Form des Zuwendungsvertrages maßgeblichen Umstände, wie die Gesamtausgaben oder die Finanzierung unverzüglich dem zuständigen KPF-Projektsekretariat schriftlich mitzuteilen ist.</p> <p>Die Gesamtfinanzierung / Vorfinanzierung des Projektes ist gesichert.</p> <p>Der Antragsteller willigt ein, dass seine Angaben zum Zwecke der Wahrung der finanziellen Interessen der Gemeinschaften von den Rechnungsprüfungs- und Überwachungsbehörden der EU bzw. der Länder verarbeitet werden. Die Daten können nach dem Gesetz über die Fördermitteldatenbanken (SächsFöDaG) zur laufenden Analyse der Förderpraxis, zur Vermeidung rechtswidriger Förderung und zur Ausübung der Rechts- und Fachaufsicht verarbeitet werden.</p> <p>Der Antragsteller ist damit einverstanden, dass projektbezogene Angaben, auch soweit sie Daten zur Person enthalten, im Rahmen von Infor-</p>	<p>Žadatel ujišťuje o správnosti a úplnosti uvedených údajů, jak v žádosti, tak i v přílohách této žádosti, a to v obou jazycích. Jazyk žadatele je rozhodující. Přílohy jsou součástí této žádosti. Žadatel je obeznámen s tím, že nesprávné údaje nebo neúplná, chybějící nebo včas nepředložená popř. dodatečně nedodaná prohlášení nebo dokumenty k žádosti mohou mít za následek okamžité vypovězení Smlouvy o poskytnutí dotace a popř. požadavky na vrácení finančních prostředků.</p> <p>Žadatel popř. kooperačnímu partnerovi je známo, že jakákoliv změna údajů uvedených v žádosti nebo údajů o účelu využití (v rámci lhůty účelného využívání) a dalších okolností rozhodujících pro schválení v podobě Smlouvy o poskytnutí dotace, jako jsou údaje o celkových výdajích nebo o financování, musí být neprodleně písemně oznámeny sekretariátu FMP.</p> <p>Celkové financování / předfinancování projektu je zajištěno.</p> <p>Žadatel souhlasí s tím, aby byly jeho údaje za účelem ochrany finančních zájmů společenství zpracovávány auditními a monitorovacími orgány EU popř. národními orgány. Dle saského Zákona o databázích dotačních prostředků (Sächs-FöDaG) mohou být data zpracována za účelem pravidelného analyzování dotační praxe, zamezení protiprávní podpory a vykonávání právního a odborného dozoru.</p> <p>Žadatel souhlasí s tím, že údaje týkající se projektu, i když obsahují osobní údaje, budou zveřejněny v rámci informací pro veřejnost a komunikačních opatření dle článku 115 odstavec 2 ve spojení s přílohou XII Nařízení (EU) 1303/2013. Dále souhlasím s tím, že výsledky a zprávy z re-</p>

<p>mations- und Publizitätsmaßnahmen gemäß Artikel 115 Absatz 2 i.V.m. mit Anhang XII der Verordnung (EU) 1303/2013 veröffentlicht werden. Zudem bin ich damit einverstanden, dass die Projektergebnisse und Berichte zur Projektumsetzung teilweise oder vollständig veröffentlicht werden.</p> <p>Die Vorschriften des Datenschutzes der Europäischen Union in der Form der Umsetzung durch die nationalen Datenschutzgesetze bleiben unberührt. Auf die in diesen Rechtsvorschriften geregelten Datenschutzrechte und die Verfahren zur Ausübung dieser Rechte wird verwiesen.</p> <p>Der Antragsteller versichert, dass die von ihm vertretene Einrichtung sich nicht im Insolvenzverfahren befindet, nicht abgewickelt wird oder unter Zwangsverwaltung steht. Es liegt keine Haushaltssperre vor. Des Weiteren liegt keine rechtskräftige Verurteilung, Strafbefehl oder Einstellung gegen Auflagen wegen eines Vermögensdeliktes vor. Auch ist dem Antragsteller nicht bekannt, dass ein strafrechtliches Ermittlungsverfahren wegen des Verdachts des Subventionsbetrugs oder eines anderen Vermögensdeliktes anhängig ist.</p> <p>Der Antragsteller ist bereit, die rechtmäßige Verwendung der Fördermittel jederzeit durch die zuständigen Kontrollbehörden des Landes, der EU sowie durch die jeweiligen zuständigen Rechnungshöfe auch vor Ort überprüfen zu lassen. Den beauftragten Kontrolleuren und Prüfern wird auf Verlangen erforderliche Auskünfte sowie Einsicht in Unterlagen gestattet.</p>	<p>alizace projektů budou částečné či úplně zveřejněny.</p> <p>Ustanovení o ochraně dat Evropské unie v podobě realizace prostřednictvím zákonů o ochraně dat jednotlivých zemí zůstávají nedotčeny. Odkazuje se na práva o ochraně dat a na metody výkonu těchto práv upravené těmito právními předpisy.</p> <p>Žadatel ujišťuje, že se jím zastupované zařízení nenachází v konkurzním řízení, není likvidováno nebo v nucené správě. Není zablokovan rozpočet. Dále není vydán žádný pravomocný rozsudek, trestní příkaz nebo zastavení oproti omezujícím podmínkám kvůli majetkovému deliktu. Žadatel také není známo, že by proti němu bylo vedeno trestní vyšetřování pro podezření z dotačního podvodu nebo jiného majetkového deliktu.</p> <p>Žadatel je připraven, příslušným národním kontrolním orgánům, kontrolním orgánům EU a jejich příslušným účetním dvorům kdykoli umožnit kontrolu řádného využití dotačních prostředků přímo na místě. Pověřeným kontrolorům a auditorům budou na požádání poskytnuty potřebné informace a bude jim umožněno nahlédnutí do podkladů.</p>
7. Kenntnisnahme des Antragstellers	7. Vzetí na vědomí žadatelem
<p>Ein Rechtsanspruch auf die Förderung aus dem Kleinprojektfonds besteht nicht.</p> <p>Die Auszahlung der Fördermittel erfolgt nur auf der Basis von Originalbelegen von nachweislich bereits bezahlten Rechnungen (Erstattungsprinzip).</p> <p>Wegen Subventionsbetrug (§ 264 Strafgesetzbuch i. V. m. § 2 Subventionsgesetz bzw. § 250b des Strafgesetzes Nr. 140/1961 Sammlung der Gesetze der Tschechischen Republik) wird bestraft, wer über subventionserhebliche Tatsachen unrichtige oder unvollständige Angaben macht, die für ihn vorteilhaft sind, oder den Subventionsgeber über subventionserhebliche Tatsachen in Unkenntnis lässt. Subventionserhebliche Tatsachen sind die Angaben in diesem Antrag, einschließlich sämtlicher Unterlagen bzw. Anlagen des Antrags. Die Behörden sind verpflichtet, den Verdacht eines Subventionsbetrugs den Strafverfolgungsbehörden mitzuteilen.</p>	<p>Na poskytnutí dotace z Fondu malých projektů není právní nárok.</p> <p>Platba dotačních prostředků proběhne pouze po předložení originálů, resp. kopií dokladů prokazatelně již zaplacených faktur (princip zpětné úhrady).</p> <p>Za dotační podvod (§ 264 trestního zákoníku ve spojení s § 2 Zákona o poskytování dotací (Subventionsgesetz) popř. § 212 zákona č. 40/2009 Sb - Trestní zákoník bude potrestán, kdo ve svůj prospěch uvede nesprávné nebo neúplné údaje o skutečnostech podstatných pro poskytnutí dotace, nebo ponechá poskytovatele dotace v nevědomosti o skutečnostech podstatných pro poskytnutí dotace. Skutečnostmi podstatnými pro poskytnutí dotace jsou údaje v této žádosti, včetně veškerých podkladů popř. příloh žádosti. Úřady jsou povinny informovat orgány činné v trestním řízení o podezření na dotační podvod.</p>
8. Anlagen	8. Přílohy
<p>Folgende Unterlagen sind relevant und dem Antrag als gesonderte Anlagen beigefügt. Sie sind</p>	<p>Následující přílohy jsou relevantní, jsou přiloženy k žádosti a jsou její součástí (prosím označe).</p>

Bestandteil des Antrages (bitte ankreuzen).		
1. Kostenplan	☒	1. Podrobný rozpočet - plán výdajů
2. Satzung - alle Partner	☒	2. Stanovy - všichni partneři
3. Vereinsregisterauszug / Handelsregisterauszug aller Partner	☒	3. Výpis z registru - všichni partneři
4. Vertretungsberechtigung aller Partner	☒	4. Statutární orgán - všichni partneři
5. Einwilligungserklärung aller Partner	☒	5. Prohlášení o souhlasu - všichni partneři
6. Detaillierte Kostenberechnung	☒	6. Podrobný rozpočet
7. Ehrenerklärung	☒	7. Čestné prohlášení

9. Unterschrift der vertretungsberechtigten Person/en des Antragstellers Podpis statutárního orgánu žadatele	
Unterschrift Podpis	
Name in Druckbuchstaben Jméno tiskacími písmeny	Ing. Petr Medáček
Ort, Datum, Stempel Místo, datum, razítko	

10.1 Unterschrift der vertretungsberechtigten Person/en des Projektpartners 1 Podpis statutárního orgánu projektového partnera 1	
Unterschrift Podpis	
Name in Druckbuchstaben Jméno tiskacími písmeny	Dirk Hilbert, Präsident
Ort, Datum, Stempel Místo, datum, razítko	

Anlage 1: Kostenplan / Příloha č. 1: podrobný rozpočet - plán výdajů (€)

Projektname / Název projektu:	Evaluierung der grenzüberschreitenden Projekte in der Programmperiode 2007-2013 auf dem Gebiet der Euroregion Elbe/Labe (CZ-Seite) / Evaluace přeshraničních projektů v programovém období 2007-2013 na území Euroregionu Elbe/Labe (CZ-strana)
Antragsteller / Žadatel:	Euroregion Labe
Registriernummer / Registrační číslo:	EEL-0139-CZ-13-10.2016

Personalkosten wurden pauschal angegeben? / Osobní náklady (náklady na zaměstnance) nárokovány paušálem?

Ausgabenkategorien / Kategorie výdajů	geplant / plán výdajů €	Geprüft von KPF- Sekretariat / Zkontrolováno sekretariátem FMP	
		förderfähig / způsobilé €	nicht förderfähig / nezpůsobilé €
1. Personalausgaben / Osobní náklady (náklady na zaměstnance)	0,00	0,00	0,00
2. Direkte Kosten / Přímé výdaje	17.215,00	17.215,00	0,00
2.1 Reisekosten / Náklady na cestování	0,00	0,00	0,00
2.2 Ausgaben für ext. Experten und Dienstleistungen / Náklady na ext. odborné poradenství a služby	17.215,00	17.215,00	0,00
2.2.1 zpracování analýzy / obsahová příprava výstupů osobní náklady + cestovné řešitelského kolektivu zpracovatele (osobní náklady + cestovné řešitelského kolektivu zpracovatele) - smlouva o dílo / Verarbeitng der Analyse / inhaltliche Vorbereitung der Outputs - Werkvertrag	9.215,00	9.215,00	0,00
2.2.2 redakční příprava / tisk souhrnné publikace (monografie) 200 CZ + 200 DE, A5, 300 stran, 80 g BO, CB, 10 stran barevné, vazba VZ, obálka tisk 4/0 vc. laminace 1/0, grafické zpracování, zlomení -faktura / Redaktionsvorbereitung / Druck der komplexen Veröffentlichung (Monographie) 200 CZ + 200 DE, A5, 300 S., 80 g BO, SW, 10 S. farbig, VZ, Umschlagdruck 4/0 1/0, DTP - Rechnung	4.000,00	4.000,00	0,00
2.2.3 překlad / jazyková korektura - faktura / Übersetzung / Sprachkorrektur - Rechnung	4.000,00	4.000,00	0,00
2.3 Ausgaben für Ausstattung / Výdaje na vybavení	0,00	0,00	0,00
2.4 Übersetzung / Překlad	0,00	0,00	0,00
2.4.1 Ausgaben für die Übersetzung des Projektantrages / Výdaje vzniklé za překlad projektové žádosti	0,00	0,00	0,00

3. Büro- und Verwaltungsausgaben des Antragstellers / Výdaje na kancelářský materiál a režijní náklady žadatele (Pauschale bis zu 15 % der Personalkosten, max. 430,41 € / Paušálně až 15 %, max. 430,41 €)	430,41	430,41	0,00
Gesamtsumme / Celkem (max. 30.000,00 €)	17.645,41	17.645,41	0,00
4. Projekteinnahmen / Příjmy projektu <ul style="list-style-type: none"> • aus dem Projekt generierte Einnahmen (z. B. Start- und Eintrittsgelder, Verkaufserlöse, Teilnehmergebühren, Beiträge) / • příjmy generované z projektu (např. startovné a vstupné, tržby z prodeje, účastnické poplatky, příspěvky) • Drittmittel aus privaten Zuwendungen (z. B. Sponsoring, Spenden, sonstige Zuschüsse) / • prostředky od třetích subjektů ze soukromých příspěvků (např. sponzor dary, dary, ostatní příspěvky) • Drittmittel aus öffentlichen Zuwendungen (z. B. Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds) / • prostředky od třetích subjektů z veřejných dotací (např. Česko-německý fond budoucnosti) 	0,00	---	---

Příloha 9 Seznam příjemců FMP EEL 2007-2013

EUROREGION ELBE/LABE

KPF - Liste der Begünstigten FMP - Seznam příjemců

poř.č.	spisová značka	Příjemce	Projektový partner	Projektový partner	název projektu	schválené prostředky ERDF (euro)	rozhodnutí LRV dne:	vyplacené prostředky ERDF	
Lfd.-Nr	Aktenzeichen	Begünstigter	Projektpartner	Projektpartner		bewilligte EFRE-Mittel	Entscheidung im LLA am:	ausgezahlte EFRE-Mittel	
1	EEL-0002-CZ-1-00	Euroregion Labe Ústí n.L.	KG Euroregion OE/OE e.V. Píma	KG Euroregion OE/OE e.V. Píma	Kultur- und Sportkalender der EEL	Kulturní a sportovní kalendář EEL	11.900,00	20.02.09	11.310,06
2	EEL-0005-D-1-02	Pro Jugend e.V. Dippoldiswalde	Gymnázium Bilina	Gymnázium Bilina	Crea(k)tiv grenzenlos - Workshopwoche für deutsche und tschechische Jugendliche	Krea(k)tivnost bez hranic - workshopový týden pro německou a českou mládež	8.792,00	20.02.09	4.208,15
3	EEL-0009-D-1-00	riesa efau Dresden	UJEP Ústí nad Labem	UJEP Ústí nad Labem	Die Bewegung der Künstler	Pohyb umělců	12.822,30	20.02.09	11.783,89
4	EEL-0016-D-2-02	TU Dresden, Institut f. Geographie,	UJEP Ústí nad Labem	UJEP Ústí nad Labem	Auswirkungen der Grenzöffnung auf Städte und Gemeinden der Euroregion Elbe/Labe	Působení otevření hranic na města a obce Euroregionu Elbe/Labe	15.257,50	20.02.09	8.048,69
5	EEL-0023-CZ-1-00	Stadt Česká Kamenice	Stadt Bad Schandau	Stadt Bad Schandau	10. Jahrgang des internationalen Musikfestivals	10. Ročník Mezinárodního hudebního festivalu	15.000,00	20.02.09	13.600,29
6	EEL-0030-CZ-2-00	Občanské sdružení Jurta Děčín	Sächsisch-französisch-böhmischer Verein für Europa e.V. Dresden	Sächsisch-französisch-böhmischer Verein für Europa e.V. Dresden	Sächsisch-tschechische Keramiktage	Česko-saské keramické dny	22.500,00	20.02.09	20.080,69
7	EEL-0008-D-1-00	Brücke-Institut für deutsch-tschechische Zusammenarbeit GmbH Dresden	Collegium Bohemicum o.p.s.Ústí nad Labem	Collegium Bohemicum o.p.s.Ústí nad Labem	Grenzüberschreitende Öffentlichkeitsarbeit für die 11.Tschechisch-Deutschen Kulturtage in Dresden Ústí nad Labem - Euroregion Elbe/Labe 2009	Přehraniční Public relations pro 11. Dny České a německé kultury v Drážďanech Ústí nad Labem a Euroregionu Elbe/Labe 2009	15.000,00	20.05.09	13.455,32
8	EEL-0003-D-1-00	Landschaftspflegeverband Sächsische Schweiz - Osterzgebirge e.V. Píma	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Správa Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce Děčín	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Správa Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce Děčín	Bergwiesennettbewerb und Bergwiesenfest 2009	Soutěž a slavnost horských luk 2009	9.350,00	20.05.09	9.266,98

9	EEL-0004-D-2-00	Verband Sächsischer Bildungsinstitute e.V., Reg.-Bereich Dresden-Ostsachsen	o.s. INTERAGENT Roudnice nad Labem	Q-Transfer - Vorbereitung der Bildungsdienstleister auf die Anforderungen eines Europäischen Qualitätsrahmens in der beruflichen Bildung	Q - Transfer - příprava vzdělavatelů na požadavky Evropského rámce kvality v odborném vzdělávání	22.310,50	20.05.09	16.508,56
10	EEL-0006-D-1-00	Verein riesa efauf Dresden	Kulturní centrum Rehiovice	>Bruch-Zonen. Das Prinzip Osten<	>Zlomy - Princip Východ<	15.000,00	20.05.09	14.736,94
11	EEL-0007-CZ-1-00	Město Chabařovice	Gemeinde Drebach	Erweiterung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit der Partner-gemeinden	Rozšíření spolupráce (příhraničních) partnerských měst	6.832,30	20.05.09	5.897,30
12	EEL-0010-CZ-1-00	AVZO ČR Doubravka - oddíl ROB Teplice	Deutscher Amateur Radio Club e.V., Distrikt Sachsen, Referat Amateurfunkp eilen Chemnitz	Internationaler Meisterschaftslauf in der ARDF	Mezinárodní mistrovská soutěž v ARDF	14.999,95	20.05.09	12.043,65
13	EEL-0011-CZ-1-00	Město Bilina	Bund der Militär- u. Polizeischütze n e.V. Bundes - Geschäftsstelle -Paderborn	Internationalen Wettbewerbs in Schießgeschicklichkeiten um das Pokal des Gemeindepolizeidirektoren in Bilina	Mezinárodní soutěž ve stílečských dovednostech o pohár ředitele Městské Policie v Bilině	15.000,00	20.05.09	12.843,01
14	EEL-0012-CZ-1-00	Město Bilina	Stadt Dippoldiswalde	Spiele ohne Grenzen - Treffen der Jugend der Grenzregion Tschechien und Sachsen zur Vertiefung der gegenseitigen Verständigung	Hry bez hranic - setkáváním mládeže z Česko- Saského příhraničí k prohlubování vzájemného porozumění	15.000,00	20.05.09	13.168,37
15	EEL-0014-CZ-1-00	MAS Labské skály	Gemeinde Rosenthal-Bielatal	Zusammenarbeit der freiwilligen Feuerwehren	Spolupráce dobrovolných hasičů	6.858,00	20.05.09	6.331,50
16	EEL-0017-CZ-1-00	UJEP Ústí nad Labem, Přírodovědecká fakulta	Technische Universität Dresden, Institut für Geographie	Tschechisch-deutscher Grenzraum als gemeinsames Lebensraum	Česko-německé pohraničí jako společný životní prostor	9.732,50	20.05.09	9.701,42
17	EEL-0018-CZ-1-00	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně Ústí nad Labem	Technische Universität Dresden	Erkennen der gemeinsamen Geschichte des Erzgebirges	Poznávání společné historie Krušnohoří	1.320,00	20.05.09	1.005,83
18	EEL-0019-CZ-1-00	Město Dubí	Stadt Geising	Sportspiele der Stadt Dubí 2009	Sportovní hry města Dubí 2009	10.500,00	20.05.09	6.943,71

19	EEL-0021-D-1-00	Förderverein (Sport) (Kultur) Natur(natur) Sachsen-Event e.V. Bärenstein	SKP SEVER Ústí n.L.	Altenberger-Power-Team-Challenge - das grenzüberschreitende Event in Zinnwald-	Power-Team-Challenge Altenberg - přeshraniční event na Cínovci	15.000,00	20.05.09	6.620,36
20	EEL-0029-CZ-1-00	Agentura pro Lipu o.s.	Stadt Bad Schandau	Parkmaraton 2009	Parkmaraton 2009	10.675,87	19.06.09	10.583,97
21	EEL-0022-D-1-00	Grüne Liga Osterzgebirge e.V.	Šřovik Teplice	Gemeinsam Natur erleben und erhalten	Společně o přírodu pečovat a přírody si užívat	15.000,00	19.06.09	14.704,89
22	EEL-0024-D-1-00	Johannstädter Kulturtreff e.V.	Kulturi centrum Řehlovice	Dreiklang	Trojzvuk	14.875,00	19.06.09	14.312,12
23	EEL-0025-CZ-1-00	Město Dubí	Stadt Geising	Zusammentreffen der Landsleute der Stadt Dubí	Setkání rodáků města Dubí	7.280,00	19.06.09	4.138,16
24	EEL-0026-CZ-1-00	FOKUS Ústí nad Labem	Stadt Chemnitz	Deutsch-Ischehische Ausstellung und Workshopsreihe „Bildende Kunst im Leben psychách Kranken Menschen – Ich zeichne so schnell wie ich es schaffe“	Česko-německá výstava a workshopy „Výtvarné umění v životě duševně nemocných aneb Kresím tak rychle jak dokážu“	12.560,00	19.06.09	12.389,55
25	EEL-0027-CZ-1-00	UFFO o.s.	FANTASIA Dresden e.V.	Zeichentrickmärchen Elbekönigin	Animovaná pohádka Labská královna	15.000,00	19.06.09	14.715,63
26	EEL-0028-CZ-1-00	Collegium Bohemicum o.p.s.	Kompetenzzentrum Mittel- und Osteuropa Leipzig (KOMOEL)	Mittel- und Osteuropatag (MOE-Tag) – eine öffentliche Tagung in Ústí nad Labem/Aussig	Středoevropský den – česko-saská veřejná konference v Ústí nad Labem	5.669,50	19.06.09	5.252,00
27	EEL-0031-D-2-02	Kinoclub Sebnitz - Dolní Poustevna e. V.	Mateřské Centrum Ulita Dolní Poustevna	Bildung und Begegnung deutscher und tschechischer Familien	Vzdělávání a setkávání německých a českých rodin	17.603,00	19.06.09	10.592,33
28	EEL-0033-D-1-00	Heimatverein Maxen e. V.	Klub Vojenské Historie - Pevnost Terezín	Historisches Biwak und Gedenken an die Schlacht bei Maxen 1759	Historický bivak a vzpomínání na bitvu u Maxenu v roce 1759	15.000,00	19.06.09	0,00
29	EEL-0034-D-1-00	AWO Kinder- und Jugendhilfe gemeinnützige GmbH	občanské sdružení Škola řemesel a služeb Děčín	Tschechische und deutsche Jugendliche gestalten den Garten am Kulturhaus Děčín	Čeští a němečtí mladiství upraví prostor před Kulturním domem v Děčíně	12.159,00	19.06.09	6.849,43
30	EEL-0040-CZ-2-00	TJ Slavoř Severotuk Ústí n.L., o.s.	ESV Lokomotive Píra e.V.	EUROREGION ELBE/LABE CUP – Wettkampf der Kadetten im Tischtennis	EUROREGION ELBE/LABE CUP – turnaj kadetů ve stolním tenise	22.215,95	19.06.09	13.460,25

31	EEL-0041-CZ-1-00	Za rozvoj informovanosti návštěvníků Ústeckého kraje RINUK	Friedrich-Schiller-Gymnasium Pirna	Landschaft der Euroregion Elbe/Labe im Visier der jungen Fotografen	Krajina Euroregionu Elbe/Labe v hledáčku mladých fotografů	15.000,00	19.06.09	14.995,84
32	EEL-0044-CZ-1-00	Kontakt 97 česko-saský spolek pro evropskou interkulturní spolupráci	Deutsches Jugendherbergswerk, Landesverband Sachsen e.V. Chmenitz	Bad Schandau - Jugendsommerspiele	Bas Schandau – letní hry mládeže	14.970,20	19.06.09	11.675,53
33	EEL-0045-CZ-1	Město Lovosice	Stadt Coswig	Das Arbeitszusammentreffen der Partnergemeinden Lovosice Coswig	Pracovní setkání zástupců partnerských měst Lovosice - Coswig	12.831,00	04.09.09	12.344,07
34	EEL-0046-CZ-2	Slunečnice, o.s.Děčín	Diakonisches Werk der Ev.-Luth. Landeskirche Sachsen im Kirchenbezirk Pirna e. V.	"Grenzgänger"	"Člověk na hranici"	10.625,00	04.09.09	10.242,73
35	EEL-0049-CZ-1	Město Terezín	Heimatverein Maxen e. V.	Josephinische Feste Theresienstadt 2009	Josefinské slavnosti Terezín 2009	15.000,00	04.09.09	12.146,11
36	EEL-0037-D-2-00	Ingenieurbüro Dr.-Ing. Fred Winkler, Dresden	CZ Biom - České sdružení pro biomasu Praha	Wegweiser für erneuerbare Energien in der EEL - Biomasse und Geothermie	Průvodce obnovitelných energií v EEL - Biomasa a Geothermie	18.290,00	27.10.09	0,00
37	EEL-0038-D-2-00	Sächsische Bildungsgesellschaft für Umweltschutz und Chemieberufe Dresden mbH (SBG)	Střední škola stavební Teplice	Erprobung von Möglichkeiten für eine grenzüberschreitende Projektausbildung im Maler- und Lackiererhandwerk (MaPro)	Ověření možnosti pro přeshraniční projektové vzdělávání malířů a lakýrníků	17.773,81	27.10.09	6.965,29
38	EEL-0039-D-1-00	Pro Jugend e.V. Verein für mobile Soziale Arbeit, Dippoldiswalde	Gymázium Bilina	Cre(k)ktiv grenzenlos - Workshopwoche für deutsche und tschechische Jugendliche Durchführung 05.04.2010-11.04.2010	Krea(k)livost bez hranic - workshopový týden pro německou a českou mládež (05.04.-11.04.2010))	13.625,50	27.10.09	13.490,78
39	EEL-0061-CZ-2-00	Sportovní klub Děčín - klub orientačního běhu	ESV Lok. Bad Schandau e.V.	ALBISOL- Orientierungslauf in der Euroregion Elbe, Ein zweitägige öffentliche internationale Sportveranstaltung	ALBISOL-Orientační běh v EUROREGIONU LABE, dvou denní, otevřený, mezinárodní, sportovní mítink .	16.368,00	27.10.09	14.169,00

40	EEL-0062-CZ-1-00	Collegium Bohemicum o.p.s.	Institut für Sächsische Geschichte und Volkskunde e.V. Dresden	Die Exponate erzählen: Deutsch-tschechische Geschichte	Předměty vyprávějí: Česko-německá historie	5.329,50	27.10.09	3.902,27
41	EEL-0063-CZ-1-00	Benda Arts o.s. Ústí n.L.	Blaeserkollegium Dresden	Tschechisch-deutsches Symphonieorchester	Česko-německý symfonický orchestr	12.325,00	27.10.09	9.226,28
42	EEL-0064-CZ-1-01	MAS Labské skály Jilové u.D.	Uni im Grünen e.V. Bad Schandau	Lernen wir uns kennen - reden wir miteinander	Poznejme se - povídejme si	5.916,00	27.10.09	3.828,54
43	EEL-0050-D-1-00	Landeshauptstadt Dresden, Amt für Kultur und Denkmalschutz	Euroregion Labe (EL), Ústí nad Labem	Internetportal "Museen in der Euroregion Elbe/Labe"	Internetový portál "Muzea v Euroregionu Elbe/Labe"	12.750,00	19.02.10	12.334,77
44	EEL-0052-D-1-00	Altenberger Tourismus- und Veranstaltungs GmbH	Koloshop Team.cz o.s.	Grenzüberschreitendes Mehretappen Mountainbikerennen mit Kinder-Fahrradspartakiade Mad-east-challenge	Víceetapový závod horských kol s přejezdem česko-německých hranic a dětskou cyklo-spartakiádou Mad-east-challenge	14.109,58	19.02.10	12.476,85
45	EEL-0053-D-2-00	Dr. Hirsch Akademie	Obchodní a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Ústí n.Labem	Vergleich der Lebens- und Ausbildungsbedingungen durch Jugendliche in Deutschland und Tschechien	Srovnávání životních a vzdělávacích podmínek mladistvých v Německu a České republice	22.500,00	19.02.10	11.863,16
46	EEL-0055-D-2-00	Kinoclub Sebnitz Dolní Poustevna e.V.	Stadt Dolní Poustevna - město Dolní Poustevna	Zklang	Zhlas	15.677,00	19.02.10	8.255,68
47	EEL-0056-D-1-00	Grüne Liga Osterzgebirge e.V.	O.S. Šťovík Teplice	Deutsch-tschechische Internet-Naturschutzplattform für das Ost-Erzgebirge	Společná německo-česká internetová platforma věnovaná východnímu Krušnohoří	15.000,00	19.02.10	14.999,48
48	EEL-0057-D-2-00	riesa efa. Kultur Forum Dresden	Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Fakultät Kunst und Design	Künstler in der Kunst-Gesellschaft Artist in the Art-Society	Umělec v (kulturní) společnosti Artists in the Art-Society	20.005,88	19.02.10	13.504,58
49	EEL-0058-D-1-00	Zweckverband Kulturraum Elbtal - Sächsische Schweiz - Osterzgebirge	Občanské sdružení přátel Českého středohoří v Bilce pod Milešovkou	Deutsch - Tschechisches Künstlersymposium 2010 im Kurpark Bad Schandau	Německo-České umělecké symposium 2010 v léčebném středisku Bad Schandau	6.448,40	19.02.10	6.448,40
50	EEL-0059-D-1-00	Umweltzentrum Dresden e.V.	Kulturní centrum Řehlovice	Gemeinsam Umwelt erfahren	Společně za životní prostředí	10.385,98	19.02.10	10.356,79

51	EEL-0066-CZ-2-00	Město Lovosice	Stadt Coswig	Durch Sport und Zusammenarbeit zur Freundschaft	Sportem a spolupraci k přátelství	12.835,00	19.02.10	12.585,28
52	EEL-0067-CZ-1-00	Fakulta sociálně-ekonomická UJEP Ústí nad Labem	Technische Universität Dresden, Fakultät Wirtschaftswissenschaften	Industrie Live - Exkursion von sächsischen und tschechischen Studenten in ausgewählte sächsische und tschechische Betriebe	Průmysl live - exkurze českých a saských studentů do vybraných českých a saských podniků	4.515,00	19.02.10	3.926,79
53	EEL-0070-D-1-00	Umweltzentrum Dresden e.V.	Kulturní centrum Řehlovice	Elbraum im Wandel der Zeiten	Okolí Labe v proměnách času	12.690,84	19.02.10	12.462,49
54	EEL-0080-CZ-1-00	Město Česká Kamenice	Stadt Bad Schandau	Internationale Musikfestival Česká Kamenice, Ústí nad Labem, Bad Schandau 2010	Mezinárodní hudební festival Česká Kamenice, Ústí nad Labem, Bad Schandau 2010	15.000,00	19.02.10	13.375,18
55	EEL-0081-CZ-1-00	Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse, Děčín Libverda, příspěvková organizace	Sächsische Bildungsgesellschaft für Umweltschutz und Chemieberufe Dresden	Floristenmeisterschaft „Děčiner Anker“- eine einmalige Gelegenheit Fachkompetenzen zu erweitern	Mistrovství floristů "Děčínská kotva" - unikátní příležitost rozvoje odborných kompetic	12.850,00	19.02.10	12.849,52
56	EEL-0082-CZ-1-00	o. s. Za rozvoj informovanosti návštěvníků Ústeckého kraje	Kommunalgenmeinschaft Euroregion Oberes Elbtal / Osterzgebirge e.V.	Kultur- und Sportkalender der Euroregion Elbe/Labe (EEL)	Kulturní a sportovní přehledy Euroregionu Elbe/Labe	15.000,00	19.02.10	14.747,27
57	EEL-0071-D-1-00	Johannstädter Kulturtreff e.V.	ZUŠ Evy Randové Ústí nad Labem	Ton in Ton	Tón v tónu	15.000,00	21.05.10	13.828,38
58	EEL-0073-D-1-00	niesa efau	Kulturní centrum Řehlovice	Farb-Marke. Zur Natur der Farben im politischen Raum	Značka barva. Podstata barvy v politice	15.000,00	21.05.10	14.085,30
59	EEL-0075-D-1-00	Grüne Liga Dresden/Oberes Elbtal e.V.	Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse, Děčín - Libverda	Die Zukunft von Streuobstwiesen im sächsisch-böhmischen Grenzraum	Budoucnost smíšených ovocných luk v česko-saském pohraničí	9.483,45	21.05.10	7.886,98
60	EEL-0076-D-1-00	Umweltzentrum Dresden e.V.	4. ZO ČSOP TILIA Krásná Lipa	Zusammenarbeit von Umweltverbänden im sächsisch-böhmischen Elbraum	Spolupráce ekologických sdružení v česko-saském povodí Labe	12.566,00	21.05.10	12.396,43

61	EEL-0077-D-1-00	Landschaftspflegeverband Sächsische Schweiz - Osterzgebirge e.V.	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky SCHKO Decin	Bergwiesenwettbewerb und Bergwiesenfest 2010	Soutěž horských luk a Slavnost horských luk 2009	10.285,00	21.05.10	10.285,00
62	EEL-0083-CZ-1-00	Město Terežín	Heimatverein Maxen e. V.	Josephinische Feste Theresienstadt 2010	Josefínské slavnosti Terežín 2010	15.000,00	21.05.10	12.026,02
63	EEL-0084-CZ-1-00	Cyklistický klub Slavoj Terežín	Stadt Altenberg	Juniorenfriedensfahrt - Terežín 2010	Závod míru juniorů - Terežín 2010	15.000,00	21.05.10	14.999,40
64	EEL-0085-CZ-1-00	Křestanská základní škola Nativity Decin	Ev. - Luth. Kirchspiel Dresden West	Wir lernen die Region der Nachbarn kennen	Poznáváme region sousedů	11.169,00	21.05.10	10.838,06
65	EEL-0087-CZ-1-00	Město Dubí	Stadt Geising	Sportspiele der Stadt Dubí	Sportovní hry města Dubí	13.360,00	21.05.10	10.429,74
66	EEL-0088-CZ-1-00	Město Dubí	Stadt Geising	Christkind oder Weihnachtsmann? - eine heimatkundliche Wanderung durch die Traditionen im tschechisch-deutschen Grenzraum	Ježíšek nebo Weihnachtsmann? - vlastivědné putování tradicemi česko-německého pohraničí	12.750,00	21.05.10	0,00
67	EEL-0102-CZ-1-00	Partnerství, o.p.s. Brno	Tourismusverband Sächsische Schweiz Pirna	Elberadweg ohne Grenzen	Labská stezka bez hranic	14.660,00	21.05.10	13.822,77
68	EEL-0103-CZ-1-00	OS Za rozvoj informovanosti návštěvníků Ústeckého kraje RINUK	Schule am Burgleich, UNESCO-Projekt-Schule Zittau	Jugendtreffen 2010 - Stadtpark Krásná Lipa	Setkání mládeže 2010 - Městský park Krásná Lipa	15.000,00	21.05.10	14.984,70
69	EEL-0054-D-1-00	Bildungsverein für Landwirtschaft/ Gartenbau/Hauswirtschaft e.V.	4. ZO ČSOP Tilia Krásná Lipa	Gesund und ökologisch: Ethnobotanische Informations-Sammlung am Rande des Nationalparks Sächsische Schweiz, "Sensibler für die Natur werden - die heimische Kulturlandschaft kennen lernen"	Zdravá a ekologicky: Etnobotanická informační sbírka na okraji NP Saské Švýcarsko. "Být citlivější k přírodě - poznat místní krajinu"	14.861,90	18.06.10	13.990,32
70	EEL-0079-D-1-00	Förderverein für das Erich Kästner Museum / Dresdner Literaturbüro e.V.	A2 Kulturní čtrnáctideník	Wettbewerbsverfahren um den Dresdner Lyrikpreis 2010	Soutěž o Drážďanskou cenu lyriky	5.145,99	18.06.10	2.802,27
71	EEL-0086-CZ-2-00	Sdružení Dolní Žleb company o.s.	SV "Einheit" Krippen e.V.	HUDY Boulder Cups 2010	HUDY Boulder Cups 2010	19.355,20	18.06.10	19.355,19

72	EEL-0090-D-1-00	Grüne Liga Osterzgebirge e.V.	O.S. Štövk Teplice	Gemeinsam Natur erleben und erhalten 2010-2011	Společně o přírodu pečovat a přírody si užívat 2010-2011	13.787,00	18.06.10	12.065,48
73	EEL-0092-D-2-00	FORTIS - AKADEMIE gGmbH	Občanské sdružení EDUM	FOTOKONTAKT - Die touristische Vermarktung der sächsisch-böhmischen Grenzregion aus dem Blickwinkel von Studenten und Auszubildenden	FOTOKONTAKT - Turistické uplatnění česko-saského pohraničí na trhu z pohledu studentů a žáků odborné školy	17.638,90	18.06.10	14.986,21
74	EEL-0093-D-2-00	Tourismusgemeinschaft Silbernes Erzgebirge e. V.	Euroregion Labe	Erlebnisführer durch das sächsisch-böhmische Erzgebirge	Průvodce sasko-českým Krušnohořem	20.073,37	18.06.10	19.733,36
75	EEL-0094-D-1-00	Brücke-Institut gGmbH der Brücke/Most-Stiftung	Collegium Bohemicum o.p.s.	Grenzüberschreitende Öffentlichkeitsarbeit für die 12.Tschechisch-Deutschen Kulturtage in Dresden Ústí nad Labem - Euroregion Elbe/Labe 2010	Přeshraniční Public relations pro 12. Dny české a německé kultury v Drážďanech Ústí nad Labem a Euroregionu Elbe/Labe 2010	15.000,00	18.06.10	15.000,00
76	EEL-0104-CZ-1-00	Agentura pro Lipu o.s.	Bad Schandau	Parkmarathon 2010	Parkmaraton 2010	13.108,00	18.06.10	0,00
77	EEL-0105-CZ-1-00	Občanské sdružení "Zababec"	PSV Gersdorf e.V.	Fest "Der Pferdetag 2010"	oslavy "Dne koně 2010"	2.756,55	18.06.10	1.806,62
78	EEL-0106-CZ-1-00	Kontakt 97 česko-saský spolek pro evropskou interkulturní spolupráci Ústí nad Labem	Deutsches Jugendherbergswerk, Landesverband Sachsen e.V.	Ferien in Sachsen zur Erkennung und Kommunikation	Prázdniny v Sasku za poznáním a komunikací	13.808,86	18.06.10	12.586,04
79	EEL-0107-CZ-1-00	Euroregion Labe	Kommunalgemeinschaft Euroregion Oberes Elbtal / Osterzgebirge e.V.	Workshop "Grenzüberschreitender Rettungsdienst"	Workshop "Přeshraniční zdravotnická záchranná služba"	3.689,00	18.06.10	2.996,65
80	EEL-0096-D-2-00	Umweltzentrum Dresden e.V.	Statutární město Ústí nad Labem	Hochwasserschutz in sensiblen Siedlungsräumen EEL	Protipovodňová ochrana v citlivých sídelních oblastech EEL	16.995,75	03.09.10	13.948,07
81	EEL-0097-D-1-00	Weiterdenken-Heinrich Böll Stiftung Sachsen e.V. Dresden	Collegium Bohemicum o.p.s. Ústí nad Labem	Öffentliches Leben in der Euroregion Elbe/Labe aktiv mitgestalten	Aktivní utvářet veřejný život v Euroregionu Elbe/Labe	14.844,40	03.09.10	9.893,54
82	EEL-0098-D-2-00	Umweltzentrum Dresden e.V.	Gymnázium, SOŠ a SOU o.p.s. Litoměřice	Wer von der Elbe lebt	Komu Labe prospívá	14.627,65	03.09.10	13.173,13

83	EEL-0108-CZ-1-00	Základní umělecká škola, Dubí	Kunst- und Musikschule Dippoldiswalde e. V.	Gemeinsames tschechisch-deutsches Musizieren anlässlich des 50. Jahrestag der Musikschule in Dubí	Společné česko-německé muzicování při příležitosti 50. výročí Základní umělecké školy v Dubí	3.993,30	03.09.10	3.686,74
84	EEL-0109-CZ-1-00	Collegium Bohemicum o.p.s. Ústí nad Labem	Institut für Sächsische Geschichte und Volkskunde e.V Dresden	Deutsch-tschechische Geschichte an Museumsexponaten entdecken	Objevovat česko-německou historii na muzejních exponátech	3.527,00	03.09.10	0,00
85	EEL-0120-CZ-2-00	Statutární město Ústí nad Labem	Stadtteilhaus Dresden - Äussere Neustadt	Routen ungeahnter Schönheiten	Trasy netušených krás	22.482,50	03.09.10	22.482,50
86	EEL-0110-D-2-00	Universitäts-sportverein TU Dresden	Krusnohorský rogainingový klub Litvínov	Deutsch-Tschechische Meisterschaften Ski-Orientierungslauf 2011	Německo-české mistrovství v lyžařském orientačním běhu 2011	19.210,00	27.10.10	17.340,87
87	EEL-0111-D-2-00	Umweltzentrum Dresden e.V.	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně Ústí nad Labem	Stadtgrün gemeinsam planen und gestalten	Společně plánovat a utvářet městskou zeleň	22.477,40	27.10.10	20.692,75
88	EEL-0112-D-2-00	Stadtverwaltung Hohnstein	Městský úřad Budyně nad Ohří	Kinder- und Jugendbegegnung Budyně - Hohnstein	Setkání dětí a mládeže Budyně – Hohnstein	3.281,00	27.10.10	2.057,35
89	EEL-0122-CZ-1-00	Regionální muzeum v Teplicích	Landesamt für Archeologie Dresden	Erweiterung der Ausstellung „Auf den Spuren des untergegangenen Klosters in Teplitz“ um tschechisch-deutsche interaktive Elemente und deren Propagierung auf beiden Seiten der tschechisch-deutschen Grenze	Rozšíření expozice "Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích" o česko-německé interaktivní prvky a jejich propagace na obou stranách česko-německé hranice	7.777,00	27.10.10	7.617,98
90	EEL-0113-D-1	Pro Jugend e.V. Verein für mobile Soziale Arbeit Dippoldiswalde	Gymnázium Bilina	Crea(k)tiv grenzenlos - Workshopwoche für deutsche und tschechische Jugendliche Durchführung 25.04.2011-01.05.2011	Krea(k)tivnost bez hranic - workshopový týden pro německou a českou mládež (25.04.-01.05.2011)	13.540,50	18.02.11	13.540,50
91	EEL-0114-D-1-00	Portal e.V. Dresden	UFFO občanské sdružení Ústí nad Labem	Focus EEL – Erfolgreiche grenzüberschreitende Projekte	Focus EEL – úspěšné přeshraniční projekty	14.993,15	18.02.11	14.991,66
92	EEL-0116-D-1-00	Hochschule für Technik und Wirtschaft Dresden	Fakulta sociálně-ekonomická UJEP Ústí nad Labem	Karrierestart durch Praktikum bei Nachbarn?	Odstartovat kariéru praktikem u sousedů?	8.092,00	18.02.11	4.149,65

93	EEL-0117-D-1-00	Altenberger Tourismus- und Veranstaltungs GmbH	Koloshop Team.cz o.s. Teplice	Grenzüberschreitendes Mehretappen Mountainbikerennen mit Kinder-Fahrradspartakiade Mad-east-challenge 2011	Víceetapový závod horských kol s přejezdem česko-německých hranic a dětskou cyklo-spartakiádou Mad-east-challenge 2011	15.000,00	18.02.11	9.819,12
94	EEL-0118-D-1	SV Motor Mickten e.V. Dresden	Sportovní klub policie Sever Ústí nad Labem	Tischtennisturnier der EEL um den Pokal „Die Goldene Kelle“	Turnaj EEL ve stolním tenisu o pohár "Zlatá páłka"	13.136,75	18.02.11	9.345,97
95	EEL-0124-CZ-1	Domov důchodců Bystřany	Volkssolidarität Dresden gGmbH	Palliativpflege von Menschen mit Demenz - Zurück zur Menschlichkeit	Paliativní péče o klienty s demencí – zpět k lidskosti	10.133,31	18.02.11	9.150,59
96	EEL-0125-CZ-2	UJEP Ústí nad Labem, Přírodovědecká fakulta - Naturwissenschaftliche Fakultät	Technische Universität Dresden, Institut für Geographie	Analyse des Innovationspotenzials in der EEL (Vorbereitungsprojekt)	Analýza inovačního potenciálu na území EEL (přípravný projekt)	10.197,45	18.02.11	5.350,21
97	EEL-0127-CZ-1	Město Lovosice	Město Coswig	Lernen über die Region Ústí über Elbe durch die Augen der Kinder.	Poznávání ústeckého regionu očima dětí.	6.369,90	18.02.11	5.864,06
98	EEL-0129-CZ-1	Agentura Osmý den, o.s.	Landesarbeitsgemeinschaft Selbsthilfe Sachsen e. V.	Barrierefreier Naturspielplatz im Böhmischo-Sächsischen Grenzgebiet – Wie geht das?	Bezbariérová hřiště v přírodním stylu v Česko-Saském příhraničí – jak na to?	13.492,58	18.02.11	12.830,25
99	EEL-0131-D-2	Umweltzentrum Dresden e.V.	Gymnázium Teplice	Wasser ohne Grenzen	Voda bez hranic	15.201,15	18.02.11	14.917,03
100	EEL-0132-D-1-00	Grüne Liga Osterzgebirge e.V. Dippoldiswalde	OS. Šťovík Teplice	Erweiterung der deutsch-tschechischen Internetnaturschutzplattform mit Schwerpunkt: Natureerlebnisorte im Ost-Erzgebirge	Rozšíření německo-české internetové platformy se zaměřením na zajímavé přírodní lokality východního Krušnohoří	14.999,95	18.02.11	11.610,65
101	EEL-0140-CZ-1	TJ Slovan Litoměřice	Basketball Club Dresden e.V.	Internationales Osterbasketballturnier 2011	Mezinárodní divčí velikonoční turnaj 2011	4.611,28	18.02.11	4.514,88
102	EEL-0141-CZ-1	Nadace - Historické a kulturní dědictví regionu města Budyně nad Ohří	Stadtverwaltung Hohnstein	Begegnung tschechischer und deutscher Kindermusikgruppen beim Festival Budyňský krokodýl 2011	Setkání českých a německých dětských hudebních souborů na přehlídce Budyňský krokodýl 2011	8.908,00	18.02.11	8.369,89
103	EEL-0091-D-2-00	Landeshauptstadt Dresden, Amt für Kultur und Denkmalschutz	Collegium Bohemicum	Kulturbrücke Museum - Grenzgänger in der Euroregion Elbe/Labe	Kulturní most muzeum - přeshraniční mobilita v Euroregionu Elbe/ Labe	13.017,75	15.04.11	7.163,40

104	EEL-0134-D-1-00	Förderverein Chemnitzer Schulmodell e.V.	Základní škola Dubí 2, Tovární 110, okres Teplice, příspěvková organizace	Aufbau einer Schulpartnerschaft zwischen dem Chemnitzer Schulmodell und der Základní škola Dubí 2	Vytvoření partnerství mezi školami Chemnitzer Schulmodell a Základní školou Dubí 2	10.453,47	15.04.11	7.539,12
105	EEL-0136-D-1-00	Landschaftspflegeverband Sächsische Schweiz-Osterzgebirge e.V.	Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse, Děčín - Libverda, příspěvková organizace	Praktika in der Landwirtschaft, in der Biotoppflege und Analyse von Nahrungsmitteln	Praxe v zemědělství, péče o biotopy a analýza potravin	12.665,00	15.04.11	11.827,85
106	EEL-0137-D-1-00	Landschaftspflegeverband Sächsische Schweiz - Osterzgebirge e.V.	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Správa Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce	Bergwiesenwettbewerb und Bergwiesenfest 2011	Soutěž horských luk a Slavnost horských luk 2011	10.625,00	15.04.11	10.596,87
107	EEL-0138-D-1-00	Brücke-Institut der Brücke/Most-Stiftung	Collegium Bohemicum o.p.s.	Grenzüberschreitende Öffentlichkeitsarbeit für die 13. Tschechisch-Deutschen Kulturtag 2011	Přeshraniční práce s veřejností pro 13. Dny české a německé kultury 2011	15.000,00	15.04.11	15.000,00
108	EEL-0142-CZ-2-00	Kulturní centrum Kaskáda v Bilině, příspěvková organizace	Stadtverwaltung Dippoldiswalde	Konzeption des Partnersmuseums Bilin-Dippoldiswalde	Koncepce Partnerského muzea Bilina - Dippoldiswalde	18.508,13	15.04.11	6.229,85
109	EEL-0143-CZ-1	o.s. Za rozvoj informovanosti návštěvníků Ústeckého kraje	Kommunalgemeinschaft Euroregion Oberes Elbtal / Osterzgebirge e.V.	Kalender der Kultur- und Sportveranstaltungen in der Euroregion Elbe/Labe (EEL)	Kalendář kulturních a sportovních akcí v Euroregionu Elbe/Labe (EEL)	15.000,00	15.04.11	14.571,28
110	EEL-0144-CZ-2	Cyklistický klub Slavoj Terezín	Verein Internationale Sachsen-Tour des Radsports e.V./gemeinnützig	Juniorenfriedensfahrt - Terezín 2011	Závod míru juniorů - Terezín 2011	22.500,00	15.04.11	21.619,03

111	EEL-0145-CZ-1	Město Dubí	Stadt Bannewitz	Grenzübergreifende Sporttage ohne Grenzen	Přeshraniční sportovní dny bez hranic	7.018,45	15.04.11	5.853,34
112	EEL-0146-CZ-1	Dům kultury a kino Česká Kamenice	Stadt Bad Schandau	Internationales Musikfestival Česká Kamenice - Bad Schandau	Mezinárodní hudební festival Česká Kamenice – Bad Schandau	15.000,00	15.04.11	14.604,74
113	EEL-0147-CZ-1	Základní škola a Mateřská škola Benešov nad Ploučnicí, příspěvková organizace	Pestalozzi - Gymnasium Heidenau	Kunst ohne Grenzen	Umění bez hranic	9.743,00	15.04.11	7.005,81
114	EEL-0148-CZ-1	město Benešov nad Ploučnicí	Stadt Heidenau	Wege zum Kennenlernen	Cesty za poznáním	6.947,00	15.04.11	6.656,18
115	EEL-0150-D-1-00	SV Johannstadt 90 e.V.	Ladies Football Club Ústí nad Labem	Deutsch-tschechisches Frauenfußballturnier „Ballerrina“	Česko-německý fotbalový turnaj žen „Ballerrina“	12.996,50	15.04.11	12.065,08
116	EEL-0135-D-2-00	Verein Internationale Sachsen-Tour des Radrennsports e.V. (IST e. V.)	Cyklistický klub Slavoj Terežín	euroraceday Děčín-Dresden 2011 limited - Radrennen für Jedermann	euroraceday Děčín-Dresden 2011 limited - Cyklistické závody pro každého	22.500,00	17.06.11	21.470,31
117	EEL-0149-CZ-2	Soukromá podřípská střední odborná škola a střední odborné učiliště o.p.s.	Akademie für berufliche Bildung gGmbH Dresden	"Ich zeig' Dir meine Stadt - Stadtführungen von jungen Menschen für junge Menschen"	"Ukážu ti svoje město - mladí lidé provádí svými městy mladé"	18.120,30	17.06.11	15.827,30
118	EEL-0154-D-1-00	Geschwister-Scholl-Gymnasium Nossen	Základní škola Varnsdorf	Sport macht gemeinsam stark	Sport společně posiluje	3.674,85	17.06.11	3.076,91
119	EEL-0156-D-1-00	Grüne Liga Osterzgebirge e.V.	O.S. Štovík Teplice	Gemeinsam Natur erleben und erhalten 2011-2012	Společně o přírodu pečovat a přírodu si užívat 2011-2012	12.510,41	17.06.11	11.708,79
120	EEL-0157-D-1-00	Johannstädter Kulturtreff e.V.	ZUŠ Evy Randové Ústí nad Labem	Mimen, Bilder, Klangfiguren	Mimové, obrazy, ozvučené postavy	14.960,00	17.06.11	13.337,02
121	EEL-0158-D-1-00	KINDERVEREIN IGUNG Chemnitz e.V.	ZS Ústí nad Labem	Reise in die Vergangenheit	Cesta do minulosti	14.862,39	17.06.11	12.129,75
122	EEL-0160-CZ-1	Město Terežín	Heimatverein Maxen e.V.	Josephinische Feste Theresienstadt 2011	Josefínské slavnosti 2011	14.149,78	17.06.11	6.514,62
123	EEL-0161-CZ-2	Město Lovosice	Stadt Coswig	Erfahrungsaustausch aus der Praxis der Selbstverwaltung	Výměna praktických zkušeností pracovníků samosprávních celků	7.565,00	17.06.11	7.281,35
124	EEL-0162-CZ-1	Tělovýchovná jednotka Viktorie Budyně nad Ohří	Stadt Hohnstein	Grenzüberschreitendes Fußballturnier Budyně nad Ohří - Hohnstein	Přeshraniční fotbalový turnaj Budyně nad Ohří - Hohnstein	5.321,00	17.06.11	0,00

125	EEL-0153-D-1-00	DRK Kreisverband Sebnitz e. V.	Český Červený kříž Děčín	Grenzübergreifende Katastrophenvorsorge	Přeshraniční opatření v případě katastrofy	14.018,48	02.09.11	14.018,48
126	EEL-0155-D-1-00	riesa efau	Kulturní centrum Řehlovice	Generationen_Teppich	Koberec generací	15.000,00	02.09.11	14.500,00
127	EEL-0163-CZ-2	Stunečnice, o.s.	Diakonie Pima	Wir leben am gleichen Fluss	Žijeme u stejné řeky	15.591,55	02.09.11	13.895,59
128	EEL-0164-CZ-1	Domov důchodců Bystřany	Volkssolidarität Dresden gGmbH	Erinnerungstherapie	Reminiscenční terapie	6.409,85	02.09.11	5.504,34
129	EEL-0165-CZ-2	Město Dolní Poustevna	Stadtteilhaus Dresden - Äußere Neustadt e.V.	Das 13. Internationale Puppentheaterfestival in Dolní Poustevna und Umgebung	13. Mezinárodní loutkový festival v Dolní Poustevně a okolí	8.247,55	02.09.11	6.164,19
130	EEL-0170-D-1-00	Stadtverwaltung Hohnstein	Město Budyně n.O.	Wanderbegegnung Budyně Hohnstein	Pěší turistika setkání Budyně a Hohensteinu	5.241,31	02.09.11	4.425,59
131	EEL-0171-D-2	AWO Kinder- und Jugendhilfe gemeinnützige GmbH	občanské sdružení Minifarma - Osek u Duchcova	Tschechische und deutsche Jugendliche gestalten für die Kinder der Minifarma einen neuen Spielbereich	Čeští a němečtí mladiství vybudují na pozemku "Minifarmy" nové hrací elementy pro děti	19.079,80	04.11.11	16.912,51
132	EEL-0166-CZ-1	Základní škola a Mateřská škola Benešov nad Ploučnicí, příspěvková organizace	Pestalozzi - Gymnasium Heidenau	Offene Arme	Otevřená náruč	11.538,00	09.03.12	10.437,13
133	EEL-0167-CZ-1	město Benešov nad Ploučnicí	Stadt Heidenau	Die Freunde	Přátelé	4.876,45	09.03.12	4.112,18
134	EEL-0168-CZ-1	TJ Slavoj Severotuk Ústí n.L., o.s.	1. TTV Schwarzenberg e.V. Lößnitz	EUROREGION ELBE/LABE CUP II.	EUROREGION ELBE/LABE CUP II.	11.131,68	09.03.12	11.131,68
135	EEL-0169-CZ-1	Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse, Děčín – Libverda, příspěvková organizace	Sächsische Bildungsgesellschaft für Umweltschutz und Chemieberufe Dresden	Das Dēčiner Schloss in Blüten	Děčinský zámek v květech	14.450,00	09.03.12	14.322,25
136	EEL-0172-D-1-00	Große Kreisstadt Coswig	Město Lovosice	Durch Sport und Zusammenarbeit zur Freundschaft II.	Sportem a spoluprací k přátelství II.	5.572,60	09.03.12	5.201,76
137	EEL-0174-D-1-00	Gemeinde Bannewitz	Město Dubí	Sporttage ohne Grenzen	Sportovní dny bez hranic	4.476,32	09.03.12	4.348,99
138	EEL-0177-D-1-00	Aktion Zivilcourage	Antikomplex o.s. Praha	"Menschenrechte vor der Haustür"	"Lidská práva kolem nás"	12.708,77	09.03.12	6.386,94

139	EEL-0178-D-1-00	Pro Jugend e.V. Dippoldiswalde	Gymnázium Bilina	Crea(k)tiv grenzenlos - Workshopwoche für deutsche und tschechische Jugendliche Durchführung 09.04.- 15.04.2012	Krea(k)tivost bez hranic - workshopový týden pro německou a českou mládež (09.04.-15.04.2012)	15.000,00	09.03.12	12.589,14
140	EEL-0180-CZ-1	Dobrovolnické centrum, o.s.	Deutscher Kinderschutzbund und LV Sachsen e.V.	20 Jahre gemeinsam - gewaltfreie Erziehung von Kindern	20 let spolu - výchova bez násilí na dětech	13.473,77	09.03.12	13.246,47
141	EEL-0181-CZ-1	Město Dubí	Erzgebirgsverein ein Zinnwald-Georgenfeld Altenberg	Deutsch-tschechisches "Grenzbuhenfest"	Česko-německá slavnost "Hraniční buh"	6.065,26	09.03.12	5.614,45
142	EEL-0182-CZ-2	Mozaika o.s. Lovosice	JuCo Soziale Arbeit gGmbH Coswig	Familien unterwegs in Lovosice und Coswig	Rodiny na cestě - bez hranic	12.766,20	09.03.12	9.193,57
143	EEL-0183-CZ-1	Obec Lipová	Naturschutzzentrum Oberlausitzer Bergland e.v. Neukirch-Lausitz	Lipovský Jarmark und Handwerk Markt in der Landschaft der Umgebendegebäude	Lipovský jarmark a řemeslné trhy v krajně podstávkových domů	8.729,75	09.03.12	8.270,18
144	EEL-0184-CZ-1	Základní umělecká škola Dubí 2, příspěvková organizace	Kunst-und Musikschule Dippoldiswald e e.V.	Die Musik kennt keine Grenzen	Hudba nezná hranic	2.141,06	09.03.12	1.913,07
145	EEL-0185-CZ-1	Základní umělecká škola Dubí 2, příspěvková organizace	Kunst-und Musikschule Dippoldiswald e e.V.	Vor der Kirche, hinter der Kirche... gemeinsames Malen der Kirche der Jungfrau Maria in Dubí	Před kostelem za kostelem....aneb společně malování kostela Panny Marie v Dubí	2.112,28	09.03.12	2.051,70
146	EEL-0190-D-2-00	Umweltzentrum Dresden e.V.	Gymnázium Teplice	Die Nachbarn kennenlernen	Poznáváme sousedy	19.850,72	09.03.12	19.554,51
147	EEL-0191-D-1-00	Kultur! Courage e.V. Dresden	Obec Tisá	Rock on the Rocks 2012 Tschechisch-Deutsches Kultur Festival	Rock on the Rocks 2012 česko-německý kulturní festival	9.959,09	09.03.12	9.959,09
148	EEL-0173-D-1-00	Technische Sammlungen Dresden	Základní škola Ústí nad Labem, E. Krásnohorské	Erlebnistand Mathematik grenzenlos	Země zážitků - matematika bez hranic	7.556,00	27.04.12	3.805,57
149	EEL-0179-D-2-00	Europäisches Institut für postgraduale Bildung an der TU Dresden e.V.	Vysoká škola finanční a správní, o. p. s. Most	Weiterbildungsseminar für Regionalmanagement und -beratung in der Euroregion Elbe - Labe	Seminář v rámci dalšího vzdělávání "Regionální management a poradenství v Euroregionu Elbe-Labe"	22.267,12	27.04.12	20.537,29

150	EEL-0186-CZ-1	Dům kultury a kino Česká Kamenice	Stadt Bad Schandau	Internationales Musikfestival Česká Kamenice - Děčín - Bad Schandau	Mezinárodní hudební festival Česká Kamenice – Děčín – Bad Schandau	15.000,00	27.04.12	15.000,00
151	EEL-0187-CZ-2	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně	Umweltzentrum Dresden	Stadtgrün gemeinsam planen und gestalten II	Společně plánovat a ulvářet městskou zeleň II	21.835,66	27.04.12	20.674,57
152	EEL-0188-CZ-2	Cyklistický klub Slavoj Terežín	Verein Internationale Sachsen-Tour des Radsports e.V. Dresden	Juniorenfriedensfahrt - Terežín 2012	Závod míru juniorů - Terežín 2012	20.397,50	27.04.12	19.461,50
153	EEL-0192-D-1-00	Stadt Bad Schandau	Občanské sdružení přátel Českého středohoří v Bilce pod Milešovkou	11. Deutsch-Tschechisches Künstlersymposium 2012	11. Německo-české umělecké sympozium 2012	12.799,00	27.04.12	11.202,61
154	EEL-0194-D-1-00	Brücke-Institut der Brücke/Most-Stiftung	Collegium Bohemicum o.p.s. Ústí n.L.	Grenzüberschreitende Öffentlichkeitsarbeit für die 14. Tschechisch-Deutschen Kulturtag 2012	Přeshraniční práce s veřejností pro 14. Dny české a německé kultury 2012	15.000,00	27.04.12	15.000,00
155	EEL-0196-D-2-00	GRÜNE LIGA Sachsen e.V.	Zelený kruh o.s. Praha	Kraftstoff Pflanzenöl - regionale Kreisläufe in der Landwirtschaft	Olejnatá biopaliva - regionální cyklus v zemědělství	18.757,34	27.04.12	16.492,94
156	EEL-0200-CZ-1	o.s. Za rozvoj informovanosti návštěvníků Ústeckého kraje	KG Euroregion OE/OE e.V. Pima	Kultur- und Sportkalender der Euroregion Elbe/Labe (EEL)	Kulturní a sportovní přehledy Euroregionu Elbe/Labe	14.237,32	27.04.12	11.859,58
157	EEL-0201-CZ-1	Svazek obcí Euroregion Labe	KG Euroregion OE/OE e.V. Pima	Internationale Tschechisch-sächsische Konferenz: "Vergangenheit und Perspektiven der Zusammenarbeit in der EEL"	Mezinárodní Česko-saská konference: "Minulost a perspektivy spolupráce v EEL"	11.815,00	27.04.12	3.737,84
158	EEL-0189-CZ-1-02	Za rozvoj informovanosti návštěvníků Ústeckého kraje RINUK	Schule am Burgleich, UNESCO-Projekt-Schule, Zittau	Jugendtreffen 2012 - Kreative Video	Setkání mládeže 2012 - Kreativní video	15.000,00	15.06.12	14.688,98
159	EEL-0193-D-1-00	Deutscher Kinderschutzbund OV Radebeul e.V.	Dobrovolnické centrum, o.s. Ústí n.L.	Deutsch-Tschechisches Kinderkletterlager	Německo-český lezecký tábor pro děti	9.239,00	15.06.12	7.794,53
160	EEL-0195-D-1-00	Landeshauptstadt Dresden, Amt für Kultur und Denkmalschutz	Euroregion Labe (EL), Ústí nad Labem	Erweiterung und Öffentlichkeitsarbeit für das Internetportal "Museen in der Euroregion Elbe/Labe"	Rozšíření a PR internetového portálu "Muzea v Euroregionu Elbe/Labe"	12.604,35	15.06.12	12.229,72

161	EEL-0203-CZ-1	Výzkumný ústav balneologický	Deutsches Institut für Gesundheitsforschung GmbH Bad Elster	Seminar Return to work	Seminář Return to work	13.090,00	15.06.12	0,00
162	EEL-0204-CZ-2	Město Dolní Poustevna	Stadtverwaltung Sebnitz	HOCKEY-UNITED.EU 2012/2013	HOCKEY-UNITED.EU 2012/2013	10.715,00	15.06.12	4.475,15
163	EEL-0212-D-1-00	Landschaftspflegeverband Sächsische Schweiz - Osterzgebirge e.V.	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Správa Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce Děčín	Bergwiesenwettbewerb und Bergwiesenfest 2012	Soutěž horských luk a Slavnost horských luk 2012	10.540,00	15.06.12	10.526,96
164	EEL-0213-D-1-00	Umweltzentrum Dresden e.V.	Středisko ekologické výchovy SEVER Litoměřice, o.p.s.	Schiffchen als Erinnerung an Hochwasser 2002	Lodičky jako vzpomínka na povodně 2002	13.737,27	15.06.12	13.728,33
165	EEL-0217-D-1-00	Sinfoniechor Dresden e.V.	Benda Arts o.s. Ústí n.L.	Pavel Josef Vejvanovský: „Missa Florida“ – Gemeinsame Konzerte des Sinfoniechores Dresden, des Benda Kammerorchesters Ústí nad Labem und des Bläserkollegiums Dresden	Pavel Josef Vejvanovský: „Missa Florida“ – společné koncerty Symfonického sboru Drážďany, Bendova komorního orchestru Ústí nad Labem a Dechového kolegia Drážďany	4.178,00	15.06.12	4.082,59
166	EEL-0218-D-1-00	KINDERVEREINIGUNG Chemnitz e.V.	ZŠ Ústí nad Labem	Durch den Sport einander begegnen	Sportem vstříc jeden druhému	14.167,66	15.06.12	9.235,55
167	EEL-0230-D-2-00	Sebnitzer Radfahrerverein 1897 e.V.	Pétanque Club Pastis Janov	Rauf und runter durch die Sächsisch-Böhmische Schweiz	Horem dolem Českosaským Švýcarskem	16.405,15	15.06.12	13.982,86
168	EEL-0231-D-1-00	Portal e.V.	UFFO občanské sdružení Ústí n.L.	Ergebnisse einer 20-jährigen grenzüberschreitenden Zusammenarbeit und Perspektiven	Výsledky 20-leté přeshraniční spolupráce a perspektivy	14.744,95	15.06.12	14.744,95
169	EEL-0232-D-1-00	Portal e.V.	UFFO občanské sdružení Ústí n.L.	App zur erfolgreichen Öffentlichkeitsarbeit in der EEL	App pro úspěšnou práci s veřejností v EEL	15.000,00	15.06.12	14.471,01

170	EEL-0233-D-2-00	Stadtteilhaus Dresden - Äußere Neustadt e.V.	Město Dolní Poustevna	14. Internationales Puppentheaterfestival Dolní Poustevna - Dresden	14. Mezinárodní loutkový festival Dolní Poustevna - Dražďany	19.945,68	15.06.12	14.888,56
171	EEL-0234-D-2-00	Umweltzentrum Dresden e.V.	STATUTÁRNÍ MĚSTO DĚČÍN	Fotowettbewerb "10 Jahre Elbehochwasser"	Fotosoutěž "10 let od povodní na Labi"	15.611,53	15.06.12	14.721,73
172	EEL-0205-CZ-1	Domov důchodců Bystřany	Volksolidarität Dresden gGmbH	Wir singen zusammen	Zpíváme společně	4.551,75	21.09.12	4.309,62
173	EEL-0206-CZ-1	Město Lovosice	Stadt Coswig	Zusammenarbeit und Partnerschaft ohne Grenzen	Spolupráce a partnerství bez hranic	5.729,00	21.09.12	5.048,01
174	EEL-0207-CZ-1	UFFO o.s. Ústí n.L.	Portal e.V. Dresden	Das Dokument „Böhmische Thermopylen“	Dokument České Thermopyly	14.807,00	21.09.12	10.621,84
175	EEL-0208-CZ-1	Město Terežín	Heimatverein Maxen e. V.	Josephinische Feste Theresienstadt 2012	Josefínské slavnosti Terežín 2012	15.000,00	21.09.12	10.103,19
176	EEL-0235-D-1-00	Brücke/Most-Stiftung Dresden	Dobrovolnické centrum, o.s. Ústí n.L.	„Hörst Du mich?“ Deutsch-Tschechische Radiowerkstatt zu grenzüberschreitenden Wahrnehmungen	„Slyšíš mě?“ Německo-česká rozhlasová dílna na téma přehraniční vjemy	8.156,53	21.09.12	0,00
177	EEL-0236-D-1-00	Landeshauptstadt Dresden	SVazek obcí Euroregion Labe Ústí n.L.	Hochwasserpartnerschaft Elbe/Labe	Protipovodňové partnerství Elbe/Labe	8.245,00	21.09.12	0,00
178	EEL-0209-CZ-1	Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse, Děčín - Libverda	Sächsische Bildungsgesellschaft für Umweltschutz und Chemieberufe Dresden	Floristik mit vier Sinnen	Floristika čtyřmi smysly	15.000,00	30.11.12	14.296,11
179	EEL-0220-CZ-1	Statutární město Děčín	Stadtverwaltung Píma	Leitsystem für Kraftfahrer und Touristen	Dopravní turistický navigační systém	15.000,00	30.11.12	10.454,36
180	EEL-0221-CZ-1	Statutární město Děčín	Stadtverwaltung Píma	Unterlagen für eine gute Orientierung der Besucher der Stadt	Materiály pro snadnou orientaci návštěvníků? m?sta	15.000,00	30.11.12	9.362,80
181	EEL-0237-D-1-00	Brücke/Most-Stiftung Dresden	Kultura 21 - nadační fond Praha	Trick or Treat! Deutsch - Tschechischer Animationsfilmworkshop zur Stärkung grenzüberschreitender Beziehungen	Trick or Treat! Německo-český workshop animovaného filmu k posílení přehraničních vztahů	7.815,82	30.11.12	0,00
182	EEL-0238-D-2-00	Fremdenverkehrsamt Sebnitz - Hinterhermsdorf	MĚSTO MIKULÁŠOVICE	Touristische Zusammenarbeit der Regionen Mikulášovice Sebnitz - Hinterhermsdorf	Spolupráce v oblasti cestovního ruchu v regionu Mikulášovice Sebnitz - Hinterhermsdorf	7.735,00	30.11.12	3.867,50

183	EEL-0222-CZ-1	Slunečnice, o.s.	Diakonisches Werk der Ev.-Luth. Landeskirche Sachsens im Kirchenbezirk Pirna e. V.	Die Klammer, das Festival der verbundenen Welten	Kramle, festival spojených světů	14.280,00	08.03.13	9.461,97
184	EEL-0223-CZ-1	Dům kultury a kino Česká Kamenice	Stadt Bad Schandau	Internationales Musikfestival Česká Kamenice - Děčín - Bad Schandau	Mezinárodní hudební festival Česká Kamenice – Děčín- Bad Schandau	15.000,00	08.03.13	15.000,00
185	EEL-0224-CZ-2	České Švýcarsko o.p.s.	Sächsische Landesstiftung Natur und Umwelt, Nationalparkzentrum Sächsische Schweiz, Bad Schandau	Mehrtägige Kinder- und Jugendbegegnungen in der Sächsisch-Böhmischen Schweiz	Více denní setkávání dětí a mládeže v Českosaském Švýcarsku	20.975,79	08.03.13	17.760,52
186	EEL-0225-CZ-2	Mozaika o.s.	JuCo Soziale Arbeit gGmbH	Familien unterwegs - ohne Grenzen II	Rodiny na cestě - bez hranic II	8.104,00	08.03.13	6.446,33
187	EEL-0227-CZ-1	Město Benešov nad Ploučnicí	Stadt Heidenau	Die Zusammenarbeit	Spolupráce	6.976,00	08.03.13	5.861,84
188	EEL-0228-CZ-1	Základní škola a Mateřská škola Benešov nad Ploučnicí, příspěvková organizace	Pestalozzi - Gymnasium Heidenau	Unsere Welt	Náš svět	13.702,00	08.03.13	12.667,37
189	EEL-0229-CZ-1	MATERSKÁ ŠKOLA JURTA	Dresdner Waldkindergärten e.V., Dresdner Waldkindergärten	Wir kennen uns von klein auf-deutsch-tschechische Zusammenarbeit der Vorschuleinrichtungen	Známe se od malička-česko-německá spolupráce předškolních zařízení	14.507,80	08.03.13	0,00
190	EEL-0239-D-2-00	SV Robotron Dresden	Tělovýchovná jednota Lokomotiva Teplice, občanské sdružení	Grenzüberschreitender Orientierungslauf	Přeshraniční orientační běh	22.500,00	08.03.13	11.558,07
191	EEL-0240-CZ-1	Město Bilina	Stadt Dippoldiswalde	Spiele ohne Grenzen-nach vier Jahren wieder gemeinsam in Bilin	Hry bez hranic-po čtyřech letech opět společně v Bilině	15.000,00	08.03.13	13.962,74
192	EEL-0250-D-1-00	riesa efau. Kultur Forum Dresden	Universität J. E. Purkyně v Ústí nad Labem	auf den Weg machen	vydat se na cestu	15.000,00	08.03.13	0,00

193	EEL-0251-D-1-00	Landeshauptstadt Dresden	Dobrovolný svazek obcí Euroregion Labe	Der Arbeitsmarkt in der Euroregion Elbe/Labe - Perspektiven und Strategien	Pracovní trh v EEL – perspektivy a strategie	2.550,00	08.03.13	0,00
194	EEL-0253-D-2-00	Sächsische Landesstiftung Natur und Umwelt, Nationalparkzentrum Sächsische Schweiz, Bad Schandau	České Švýcarsko o.p.s.	Naturbesonderheiten der Sächsisch-Böhmischen Schweiz	Přírodní zajímavosti Českosaského Švýcarska	21.856,90	08.03.13	17.455,11
195	EEL-0254-D-1-00	Deutscher Kinderschutzbund OV Radebeul e.V.	Dobrovolnické centrum, o.s.	2. Deutsch-Tschechisches Kinderkletterlager	2. Německo-český lezecký tábor pro děti	9.154,04	08.03.13	0,00
196	EEL-0255-D-1-00	djo-Deutsche Jugend in Europa, Bundesverband e.V.	Fakultní základní škola Ústí nad Labem, České mládeže 230/2	200 Jahre nach der Völkerschlacht – Europa heute Internationale und -kulturelle Programmwochen zum 200jährigen Jahrestag der Völkerschlacht zu Leipzig (D) und Schlacht bei Kulm (Tschechien)	200 let od Bitvy národů - Evropa dnes Mezinárodní a kulturní program. Týden k 200. výročí bitvy u Lipska (D) a bitvy u Chlumu (Česko)	14.875,00	08.03.13	0,00
197	EEL-0241-CZ-1	Montessori centrum Děčín o.s.	Soziale und kulturelle Interessengemeinschaft Krippen	Eine gemeinsame Komukation der Kinder aus der Region an der Grenze und Applikation der Montessori Pedagogik Prinzipen	Navázání vzájemné komunikace dětí z příhraniční oblasti a aplikace principů Montessori pedagogiky	12.580,00	26.04.13	12.545,47
198	EEL-0242-CZ-1	TJ Slavoj Severotuk Ústí n.L., o.s.	1. TTV Schwarzenberg e.V.	EUROREGION ELBE/LABE CUP III.	EUROREGION ELBE/LABE CUP III.	12.309,96	26.04.13	12.212,83
199	EEL-0243-CZ-2	Cyklistický klub Slavoj Terežín	Verein Internationale Sachsen-Tour des Radrennsports e.V. Dresden	Závod míru juniorů – Terežín 2013	Juniorenfriedensfahrt – Terežín 2013	20.117,00	26.04.13	14.525,82
200	EEL-0244-CZ-1	ZŠ Dubí 1	Gemeinde Bannewitz	Přeshraniční sportovní dny 2013	Grenzübergreifende Sporttage 2013	7.370,00	26.04.13	7.320,71
201	EEL-0245-CZ-1	ZŠ Dubí 1	Mittelschule "Am Marienschacht" Bannewitz	Překonej své hranice - společný pobyt žáků z Dubí a Bannewitz	Překonej své hranice - společný pobyt žáků z Dubí a Bannewitz	4.365,00	26.04.13	4.364,75

202	EEL-0256-D-1-00	KINDERVEREINIGUNG Chemnitz e.V.	Základní škola a praktická škola Arkadie, o.p.s. Teplice	Grenzenlos zusammen - Unterschiedliche Welten verbinden (Kinder- und Jugendklub "B-Plan" Chemnitz - Základní škola a praktická škola Arkadie, o.p.s.)	Bez hranic spolu - Spojujeme rozdílné světy (Kinder- und Jugendklub "B-Plan" Chemnitz - Základní škola a praktická škola Arkadie, o.p.s.)	15.000,00	26.04.13	8.162,21
203	EEL-0257-D-1-00	KINDERVEREINIGUNG Chemnitz e.V.	O.S. Dubičko, Dubí	Deutsch-tschechische Begegnung ist ein Kinderspiel (Kinder- und Jugendzentrum PunktWest - O.S. Dubičko)	Česko-německé setkání zvládáme hravě (Kinder- und Jugendzentrum PunktWest - O.S. Dubičko)	14.539,98	26.04.13	0,00
204	EEL-0258-D-1-00	Landschaftspflegeverband Sächsische Schweiz - Osterzgebirge e.V.	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Správa Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce, Decin	Bergwiesennettbewerb und Bergwiesenfest 2013	Soutěž horských luk a Slavnost horských luk 2013	10.720,20	26.04.13	10.129,58
205	EEL-0259-D-1-00	JuCo Soziale Arbeit gGmbH	Mozaika o.s. Lovosice	Deutsch-Tschechisches Sommercamp II	Česko-německý letní tábor II	12.892,29	26.04.13	11.448,34
206	EEL-0270-D-1-00	Brücke-Institut der Brücke/Most-Stiftung	Collegium Bohemicum o.p.s., Ústí n.L.	Grenzüberschreitende Öffentlichkeitsarbeit für die 15. Tschechisch-Deutschen Kulturtage 2013	Přehraniční práce s veřejností pro 15. Dny české a německé kultury 2013	15.000,00	26.04.13	0,00
207	EEL-0226-CZ-1	Zoologická zahrada Děčín-Pastyřská stěna p.o.	ZOO-FREUNDE DRESDEN e.V.	ZOO ganz Neu	ZOO v novém	8.858,00	28.06.13	7.439,57
208	EEL-0246-CZ-1	Město Dubí	Erzgebirgsverein ein Zinnwald-Georgenfeld Altenberg	Nacht der Kirchen 2013	Noc kostelů 2013	1.863,20	28.06.13	1.409,76
209	EEL-0247-CZ-1	SDH Chabařovice	THW Pirna	Gemeinsames Trainingslager des SDH Chabařovice und THW Pirna	Společné soustředění SDH Chabařovice a THW Pirna	3.742,55	28.06.13	3.119,74
210	EEL-0248-CZ-1	Dobrovolnické centrum, o.s.	PARITÄTISCHE Freiwilligendienste Sachsen gGmbH	FREIWILLIGENDIENST über Grenzen	DOBROVOLNICTVÍ přes hranice	9.143,00	28.06.13	0,00
211	EEL-0249-CZ-1	Domov důchodců Bystřany	Volkssolidarität Dresden gGmbH	Ich lerne mich kennen, ich lerne Dich kennen	Poznávám sebe, poznávám tebe.	4.958,90	28.06.13	0,00

212	EEL-0260-CZ-1	Amika – program ochrany přírody	Grüne Liga Osterzgebirge e.V. Dippoldiswalde	Naturpflege als Weg zum gegenseitigen Erkennen und Lernen	Péče o přírodu pomáhá poznávat a učit se navzájem	14.400,00	28.06.13	0,00
213	EEL-0261-CZ-2	Soukromá podřípská střední odborná škola a střední odborné učiliště o.p.s.	Fachhochschule Dresden – Private Fachhochschule gGmbH	E-Lehrbuch – BWL einfach und schnell	E-učebnice – Ekonomika snadno a rychle	18.322,60	28.06.13	0,00
214	EEL-0262-CZ-1	o.s. Za rozvoj informovanosti návštěvníků Ústeckého kraje	Kommunalgemeinschaft Euroregion Oberes Elbtal / Osterzgebirge e.V. Píma	Programmorschau der Kultur- und Sportveranstaltungen in der Euroregion Elbe/Labe	Přehledy sportovních a kulturních akcí Euroregionu Elbe/Labe	15.000,00	28.06.13	0,00
215	EEL-0263-CZ-2	Obec Chotíněves	Verein Dorfleben Hennersdorf e.V.	„Unsere gemeinsame Vergangenheit und Zukunft“	„Naše společná minulost a budoucnost“	14.519,70	28.06.13	0,00
216	EEL-0264-CZ-1	obec Bystřany	AWO Kinder- und Jugendhilfe gemeinnützige GmbH Píma	Tschechisch-Sächsische Freundschaft ohne Altersbarriere	Česko-saské přátelství bez bariéry věku	12.278,25	28.06.13	10.951,40
217	EEL-0271-D-1-00	Freundeskreis Schloss Lauenstein e.V.	4.ZO CSOP Tilia Krásna Lipa	Ethnobotanische Informationssammlung II: Dendrologische Schätze im Osterzgebirge	Etnobotanická informační sbírka II: Dendrologické poklady východního Krušnohoří	14.671,00	28.06.13	0,00
218	EEL-0272-D-1-00	Stadtverwaltung Píma	Spolek tvůrčích optimistů „Z LEDU VEN“	Fragen verboten!	Otázky zakázány!	14.222,20	28.06.13	0,00
219	EEL-0273-D-1-00	Musik-, Tanz- und Kunstschule Bannewitz	ZÜS - Výtvarné studio s.r.o. Ústí n.L.	Die Begegnung	Setkání	10.701,50	28.06.13	0,00
220	EEL-0274-D-1-00	Kultur! Courage e.V.	Gemeinde Tisá	Rock on the Rocks 2013 Tschechisch-Deutsches Kultur Festival	Rock on the Rocks 2013 česko-německý kulturní festival	9.876,61	28.06.13	0,00
221	EEL-0275-D-2-00	Akademie für berufliche Bildung gGmbH	Soukromá podřípská střední odborná škola a střední odborné učiliště o.p.s. Roudnice n.L.	Implementierung von ECVET im deutsch-tschechischen Grenzraum	Implementace ECVET v německo-českém přehraníčí	18.864,55	28.06.13	0,00

222	EEL-0276-D-2-00	Verein Internationale Sachsen-Tour des Radsports e.V. (IST e. V.)	Cyklistický klub Slavoj Terežín	EU-Radnight-Omnium der Euroregion 2013	EU-Radnight-Omnium v Euroregionu 2013	22.252,35	28.06.13	19.930,06
223	EEL-0277-D-1-00	Stadtteilhaus Dresden - Außere Neustadt e.V.	Město Dolní Poustevna	15. Internationales Puppentheaterfestival Dresden	15. Mezinárodní loutkový festival Drážďany	10.610,98	28.06.13	9.434,42
224	EEL-0265-CZ-1	TJ Slavoj Severotuk Ústí n.L., o.s.	1. TTV Schwarzbergeg e.V. Lößnitz	EUROREGION ELBE/LABE CUP IV.	EUROREGION ELBE/LABE CUP IV.	11.523,74	20.09.13	10.812,16
225	EEL-0266-CZ-2	Město Lovosice	Stadt Coswig	Erfahrungsaustausch aus der Praxis der Selbstverwaltung 1	Výměna praktických zkušeností pracovníků samosprávních celků 2	10.327,50	20.09.13	0,00
226	EEL-0267-CZ-2	Město Dolní Poustevna	Stadt Sebnitz	HOCKEY-UNITED.EU 2013/2014	HOCKEY-UNITED.EU 2013/2014	11.164,74	20.09.13	0,00
227	EEL-0268-CZ-1	Město Dolní Poustevna	Stadt Sebnitz	Lerne die Geschichte deiner Region,bzw. So ist die Zeit vergangen	Poznej svou historii v regionu-aneb jak plynul čas	9.489,40	20.09.13	8.039,71
228	EEL-0269-CZ-1	Stars Varnsdorf	Hohnsteiner Sportverein e.V. (HSV)	Der Bär über die Grenzen hinweg	S medvědem přes hranice	10.676,00	20.09.13	0,00
229	EEL-0278-D-1-00	djo-Deutsche Jugend in Europa, Bundesverband e.V.	Fakultní základní škola Ústí nad Labem	Internationale Spuk- und Geistertage 2013	Mezinárodní dny strašidel a duchů 2013	14.961,54	20.09.13	0,00
230	EEL-0279-D-1-00	scheune e.V., Dresden	Niké Decin	Musikalische Intensivseminare und Netzwerktreffen	Hudební intenzivní semináře a kooperační setkání	8.696,60	20.09.13	0,00
231	EEL-0284-CZ-1	Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje	IHK Dresden	Wirtschaftliche Entwicklung und der Arbeitsmarkt in der Euroregion Elbe/Labe – Perspektiven und Strategien	Hospodářský vývoj a pracovní trh v Euroregionu Elbe/Labe – perspektivy a strategie	12.297,80	20.09.13	0,00
232	EEL-0285-CZ-1	Město Terežín	IG "Der Dreispitz" - Traditionsverein des 18. Jahrhunderts, Dresden	Josephinische Feste Theresienstadt 2013	Josefínské slavnosti 2013	15.000,00	20.09.13	14.634,87
233	EEL-0286-CZ-2	Město Litoměřice	LH Dresden	Šance a rizika geotermální energie v Euroregionu Elbe-Labe	Chancen und Risiken der geothermalen Energie im Euroregion Elbe-Labe	19.361,23	20.09.13	0,00
234	EEL-0290-D-2-00	Technische Universität Chemnitz	UJEP Ústí n.L.	Regionale Identitäten und regionale Akteure in Sachsen und Tschechien im ostmitteleuropäischen Vergleich	Regionální identity a regionální aktéři v Sasku a Česku ve srovnání se středověčnou Evropou	21.284,00	20.09.13	3.291,06

235	EEL-0292-D-1-00	Landeshauptstadt Dresden, Amt für Kultur und Denkmalschutz	Svazek obcí Euroregion Labe Ústí n.L.	Aktualisierung des Internetportals "Museen in der Euroregion Elbe/Labe"	Aktualizace internetového portálu "Muzea v Euroregionu Elbe/Labe"	12.087,55	20.09.13	0,00
236	EEL-0293-D-1-00	power4africa e.V.	ZOO Ústí nad Labem	Afrika-Woche 2013	Týden Afriky 2013	6.225,40	20.09.13	1.402,75
237	EEL-0294-D-1-00	Stadt Coswig	Stadt Lovosice	Elbe-Labe: Schüler erkunden ihren Fluss	Labe-Elbe: děti objevují svoji řeku	5.303,15	20.09.13	0,00
238	EEL-0295-D-1-00	Landeshauptstadt Dresden	Svazek obcí Euroregion Labe Ústí n.L.	Energie in der Euroregion Elbe/Labe - Konzepte und Strategien	Energie v Euroregionu Elbe/Labe - koncepce a strategie	2.932,50	20.09.13	0,00
239	EEL-0296-D-1-00	Landeshauptstadt Dresden	Svazek obcí Euroregion Labe Ústí n.L.	Nachhaltige Entwicklung und Nutzung von Bioenergiequellen in der Euroregion Elbe-Labe	Trvalý rozvoj a využití energie z biomasy v Euroregionu Elbe-Labe	9.031,25	20.09.13	0,00
240	EEL-0287-CZ-1	Město Benešov nad Ploučnicí	Stadt Heidenau	Radweg Ploučnice	Cyklostezka Ploučnice	8.943,70	22.11.13	0,00
241	EEL-0288-CZ-1	Město Benešov nad Ploučnicí	Stadt Heidenau	Aktive Senioren	Aktivní senioři	4.124,20	22.11.13	0,00
242	EEL-0289-CZ-1	Město Benešov nad Ploučnicí	Stadt Heidenau	Freiwillige Feuerwehr	Dobrovolní hasiči	2.948,65	22.11.13	0,00
243	EEL-0297-D-1-00	Portal e.V.	UFFO o.s. Ústí n.L.	Wege verbinden einen Kulturraum - vergessene Handelswege zwischen Ostsachsen und Böhmen wieder entdecken und bekannt machen	Cesty spojují jeden kulturní prostor - znovu objevovat a propagovat zapomenuté obchodní cesty mezi Saskem a Českem	12.214,50	22.11.13	0,00
244	EEL-0298-D-1-00	Paulsberg OHG	UJEP Ústí n.L.	staged – Erste Designshow mit Schwerpunkt Tschechien – Deutschland	staged – první designerská výstava se zaměřením na Česko - Německo	5.000,00	22.11.13	0,00
245	EEL-0299-D-1-00	OISTRALE Zentrum für zeitgenössische Kunst	Niké Děčín o.s.	Out of OISTRALE - Kunst geht über Grenzen	Out of OISTRALE - kultura překračuje hranice		22.11.13	0,00
246	EEL-0300-CZ-1	Základní škola a Mateřská škola Benešov nad Ploučnicí	Pestalozzi-Gymnasium Heidenau	Bildung	Vzdělávání	4.791,45	22.11.13	0,00
247	EEL-0301-CZ-1	Město Dolní Poustevna	Stadt Sebnitz	So ist die Zeit vergangen	Jak šel čas – online	5.594,99	22.11.13	0,00
248	EEL-0302-CZ-1	Město Jilové	Verein ländliches Leben im BiefTal e.V.	Wir begrüßen Sommer	Vítáme léto	4.957,26	22.11.13	0,00

249	EEL-0303-CZ-2	Cyklistický klub Slavoj Terezín	Verein Internationale Sachsen-Tour des Radsports e.V. (IST e.V.)	Juniorenfriedensfahrt - Terezín 2014	Závod míru juniorů - Terezín 2014	10.736,99	22.11.13	0,00
250	EEL-0305-CZ-1	Město Bilina	Große Kreisstadt Dippoldiswalde	Das Treffen der Partnerstädte - der Bezirk, in dem wir leben	Setkání partnerských měst – kraj, ve kterém žijeme	5.303,89	22.11.13	0,00
251	EEL-0307-CZ-1	Montessori centrum Děčín, o.s.	Soziale und kulturelle Interessengemeinschaft Krippen	Ausbildung in der Welt ohne Grenzen	Vzdělávání ve Světě bez hranic	3.519,99	22.11.13	0,00
252	EEL-0308-CZ-1	ZŠ Dubí 1	Oberschule Am Marienschacht Bannewitz	"Paddle, was dir die Kräfte reichen", gemeinsamer Aufenthalt der Schüler aus Dubí und Bannewitz	"Pádluj, co ti síly stačí", společný pobyt žáků z Dubí a Bannewitz	7.010,00	22.11.13	0,00
253	EEL-0310-D-1-00	Umweltzentrum Dresden e.V.	SEVER Litoměřice	Energie aus der Tiefe – Geothermie einfach erklärt	Hlubinná geotermie jednoduše podaná	11.594,00	22.11.13	0,00
254	EEL-0320-CZ-1	Dům kultury a kino Česká Kamenice	Stadt Bad Schandau	Internationale Musikfestival Česká Kamenice – Děčín - Bad Schandau	Mezinárodní hudební festival Česká Kamenice – Děčín - Bad Schandau	7.310,00	22.11.13	0,00
255	EEL-0321-CZ-1	Domov důchodců Bystřany	Volksolidarität Dresden gGmbH	Freundschaft ohne Grenzen, Freundschaft ohne Generationsunterschiede	„Přátelství bez hranic, přátelství bez generačních rozdílů“	7.463,00	22.11.13	0,00
insgesamt / celkem: ausgezahlt/vyplaceno:						3.104.223,82		2.146.365,86

Název: Malé projekty přeshraniční spolupráce
Autoři: Milan Jeřábek, Petr Lauterbach,
Annedore Bergfeld, Ina-Beate Gross
Vydavatel: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
Centrum digitálních služeb MINO
Místo a rok vydání: Ústí nad Labem, Leipzig, 2017
Náklad: 200 ks
Rozsah: 194 stran
Tisk: Centrum digitálních služeb MINO
ISBN: 978-80-87889-10-7